लुम्बिनी प्रदेशको आर्थिक सर्वेक्षण २०८१/८२

लुम्बिनी प्रदेश सरकार

आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय

राप्ती उपत्यका (देउखुरी), नेपाल

२०८२

प्राक्कथन

लुम्बिनी प्रदेशको समग्र आर्थिक, सामाजिक एवम् भौतिक विकासका पक्ष समेटिएको आर्थिक सर्वेक्षण, २०८१/८२ सार्वजनिक गरेको छु। यसमा मुख्यरूपमा चालु आर्थिक वर्षको प्रथम नौ महिना र गत आर्थिक वर्षको प्रदेशको समग्र आर्थिक अवस्था प्रस्तुत गरिएको छ। प्रस्तुत आर्थिक सर्वेक्षणमा सार्वजनिक वित्त, वित्तीय क्षेत्र, गरिबी निवारण, मानव विकास, रोजगारी, कृषि, वन, उद्योग, वाणिज्य, स्वास्थ्य, शिक्षा, पर्यटन, भौतिक पूर्वाधार र उर्जा क्षेत्रमा भएका विकासको स्थिति चित्रण गरिएको छ।

प्रदेशको आर्थिक वृद्धिदर चालु आर्थिक वर्षमा ४.७ प्रतिशत रहने अनुमान छ। प्रदेशको आन्तरिक राजस्व परिचालन सुधार हुँदै गएको छ। शिक्षा, स्वास्थ्य लगायतका सामाजिक क्षेत्रका सूचकमा सुधार भएको छ। निरपेक्ष गरिबी २४.३५ प्रतिशत र बहुआयामिक गरिबी १८.२ प्रतिशतमा झरेको छ। मानव विकास सूचकाङ्क ०.५६३ रहेको छ। प्रदेशको ९८.५ प्रतिशत जनसङ्ख्यामा विद्युतको पहुँच पुगेको छ।

राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयबाट प्रकाशित प्रतिवेदन, नेपाल सरकारको आर्थिक सर्वेक्षण २०८१/८२, नेपाल राष्ट्र बैङ्क तथा नेपाल बीमा प्राधिकरण लगायत निकायले प्रकाशन गरेका पछिल्ला तथ्याङ्कका आधारमा प्रस्तुत आर्थिक सर्वेक्षण तयार गरिएको छ। साथै, प्रदेशका विषयगत मन्त्रालय तथा निकायबाट प्राप्त प्राथमिक तथा द्वितीय तथ्याङ्कलाई समेत आधार लिइएको छ।

अन्त्यमा, आर्थिक सर्वेक्षण तयार गर्ने कार्यमा संलग्न आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयका सम्पूर्ण कर्मचारीहरूलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु। प्रत्यक्ष वा परोक्ष रूपमा आर्थिक सर्वेक्षण तयारीमा सहयोग पुऱ्याउने मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, प्रदेश सरकारका विषयगत मन्त्रालय, प्रदेश योजना आयोग, प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, नेपाल राष्ट्र बैङ्क र अन्य संघ संस्थालाई धन्यवाद दिन चाहन्छु।

धनेन्द्र कार्की
आर्थिक मामिला तथा योजना
मन्त्री

जेठ, २०८२

विषय-सूची

प्राक्कथन

तालिका-सूची

चार्ट-सूची

कार्यकारी सारांश

१.	समग्र आर्थिक अवस्था	१
२.	सार्वजनिक वित्त	१९
३.	मौद्रिक तथा वित्तीय क्षेत्र	३४
४.	गरिबी निवारण, मानव विकास तथा रोजगारी	४२
५.	कृषि, वन तथा भूमिसुधार	५०
६.	उद्योग र पर्यटन	६०
७.	भौतिक पूर्वाधार, सिंचाइ, ऊर्जा र यातायात	६७
८.	सामाजिक क्षेत्र	७६
९.	सार्वजनिक सेवा र सुशासन	८९
१०.	आवधिक योजना तथा अन्तरसम्बन्धित विषयवस्तु	९५

तालिका नं.	तालिका-सूची	पृष्ठ
तालिका १(क)	विश्व आर्थिक वृद्धिदर (प्रतिशतमा)	१
तालिका १(ख)	दक्षिण एसियाली मुलुकको आर्थिक वृद्धिदर	२
तालिका १(ग)	विश्वको मुद्रास्फीति (उपभोक्ता मूल्यमा आधारित, प्रतिशत)	२
तालिका १(घ)	दक्षिण एशियाली मुलुक तथा चीनको मुद्रास्फीति (उपभोक्ता मूल्यमा, प्रतिशत)	२
तालिका १(ङ)	दक्षिण एशियाली मुलुक र चीनको चालु खाता सन्तुलन (कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको प्रतिशतमा)	३
तालिका १(च)	प्रदेश अनुसारको उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क (आधारवर्षः २०८०/८१)	८
तालिका २(क)	लुम्बिनी प्रदेश सञ्चित कोषको अवस्था (रू.करोडमा)	२०
तालिका २(ख)	प्रादेशिक वित्तको आकार (प्रादेशिक कुल गार्हस्थ्य उत्पादन प्रतिशतमा)	२१
तालिका २(ग)	पछिल्लो ३ आर्थिक वर्षको बजेट र चैत्र मसान्तसम्मको खर्च स्थिति	२३
तालिका २(घ)	प्रादेशिक आयको संरचना (प्रतिशतमा)	२६
तालिका २(ङ)	खर्च व्यहोर्ने स्रोत (कुल प्रादेशिक खर्च प्रतिशतमा)	२७
तालिका २(च)	नेपाल सरकारबाट प्राप्त अनुदानको विवरण (करोडमा)	२७
तालिका २(छ)	लुम्बिनी प्रदेश सरकारको राजस्व बाँडफाँटको विवरण (हजारमा)	२८
तालिका २(ज)	प्रदेश सरकारको पुँजीगत खर्चको प्रवृत्ति (रू. करोडमा)	२९
तालिका २(झ)	प्रदेश सरकारको खर्च अवस्था	३०
तालिका २ (ञ)	नेपाल सरकारबाट प्राप्त अनुदानको खर्च स्थिति (प्रतिशतमा)	३१
तालिका २(ट)	लुम्बिनी प्रदेश सरकारबाट स्थानीय तहलाई वित्तीय हस्तान्तरण (रु. करोडमा)	३३
तालिका २(ठ)	स्थानीय तहलाई अनुदान निकासा (शुरूको विनियोजित बजेटको आधारमा)	३३
तालिका ३ (क)	प्रदेश अनुसार बैंक तथा वित्तीय संस्थाका शाखा सङ्ख्या	३४
तालिका ३(ख)	लुम्बिनी प्रदेशमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाका शाखा सङ्ख्या	३५
तालिका ३(ग)	जिल्ला अनुसार बैंक तथा वित्तीय संस्थाका शाखा सङ्ख्या	३५
तालिका ३ (घ)	लुम्बिनी प्रदेशमा बैङ्किङ सेवाको अवस्था	३६
तालिका ३(ङ)	कर्जा प्रवाह तथा निक्षेप सङ्कलनको अवस्था	३७
तालिका ३(च)	बैंक खाता भएको परिवार तथा जनसङ्ख्या	३७
तालिका ३ (छ)	लुम्बिनी प्रदेशमा बीमा सेवा	३८
तालिका ३(ज)	लुम्बिनी प्रदेशमा बीमा व्यावसाय	३८
तालिका ३ (झ)	जीवन बीमा शुल्क संकलनमा प्रदेशको हिस्सा	३९
तालिका ३ (ञ)	निर्जीवन बीमा शुल्क संकलनमा प्रदेशको हिस्सा	४०
तालिका ३(ट)	लुम्बिनी प्रदेशका सहकारी	४०
तालिका ३(ठ)	लुम्बिनी प्रदेशका सहकारीहरूको जिल्लागत विवरण	४१
तालिका ४(क)	आधारभूत आवश्यकता लागत र विश्लेषणात्मक क्षेत्र अनुसार मूल्य सूचकाङ्क	४२

तालिका ४(ख)	प्रदेशगत गरिबीको दर, विषमता र गहनता	४३
तालिका ४(ग)	लुम्बिनी प्रदेशको गरिबी	४४
तालिका ४ (घ)	बहुआयामिक गरिबीको स्थिति	४४
तालिका ४ (ङ)	बहुआयामिक गरिबीका पक्षहरू	४५
तालिका ४(च)	प्रदेशअनुसार औसत आयु (वर्षमा)	४६
तालिका ४ (छ)	सूचीकृत भएका बेरोजगारहरूको प्रदेशगत विवरण (सङ्ख्यामा)	४७
तालिका ४ (ज)	सामाजिक सुरक्षा कोषमा आवद्ध रोजगारदाता र योगदानकर्ताको विवरण	४८
तालिका ४ (झ)	वैदेशिक रोजगारमा जान श्रम स्वीकृति लिनेको जिल्लागत स्थिति	४९
तालिका ४ (ञ)	वैदेशिक रोजगारमा जान श्रम स्वीकृति लिनेको स्थिति	४९
तालिका ५(क)	कृषि उत्पादन (मेट्रिक टनमा)	५०
तालिका ५(ख)	कृषि उत्पादन (मेट्रिक टनमा)	५१
तालिका ५(ग)	पशुपन्छीजन्य तथा मत्स्य उत्पादन (मेट्रिक टनमा)	५१
तालिका ५(घ)	पशुपन्छी सङ्ख्या	५२
तालिका ५ (ङ)	रासायनिक मल (मेट्रिक टनमा)	५२
तालिका ५(च)	आ.व. २०८०/८१ मा शुलभ कर्जा ब्याजमा अनुदान प्राप्त गर्ने आयोजना	५३
तालिका ५ (छ)	कृषक परिवार र आम्दानीको स्रोत	५३
तालिका ५ (ज)	लुम्बिनी प्रदेशमा रहेका भूमिहीन दलित, सुकुम्बासी र अव्यवस्थित बसोवासी	५४
तालिका ५ (झ)	लुम्बिनी प्रदेशमा भएका घरजग्गा रजिष्ट्रेसन सङ्ख्या	५५
तालिका ५(ञ)	प्रदेश सञ्चित कोषमा जम्मा भएको घरजग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुर (रु.करोडमा)	५५
तालिका ५(ट)	वन क्षेत्रको अवस्था	५७
तालिका ५(ठ)	काठको उत्पादन (घन फिट)	५८
तालिका ५(ड)	दाउराको उत्पादन (चट्टामा)	५८
तालिका ६ (क)	प्रदेशतर्फको उद्योग तथा वाणिज्यसँग सम्बन्धित लघु, घरेलु तथा साना उद्योग	६०
तालिका ६ (ख)	हालसम्म दर्ता भएका कम्पनीको विवरण	६०
तालिका ६ (ग)	उद्योग दर्ता, नवीकरण तथा लगतकट्टा	६१
तालिका ६ (घ)	व्यापारिक फर्म दर्ता, नवीकरण तथा लगतकट्टा	६१
तालिका ६ (ङ)	जिल्ला अनुसार उद्योग र वाणिज्यहरुको दर्ता तथा नवीकरण	६२
तालिका ६ (च)	लुम्बिनी क्षेत्रमा आएका पर्यटक	६३
तालिका ६ (छ)	लुम्बिनी क्षेत्रमा भ्रमण गरेका तेस्रो मुलुकका नागरिक (मुख्य पाँच मुलुक)	६३
तालिका ६ (ज)	महिना अनुसार लुम्बिनी क्षेत्रमा भ्रमण गरेका तेस्रो मुलुकका नागरिक	६४
तालिका ६ (झ)	तेस्रो मुलुकबाट आगमन भएका पर्यटकहरुको संङ्ख्या	६४
तालिका ६ (ञ)	पाल्पा दरवार संग्रहालय अवलोकन गर्ने पर्यटकको सङ्ख्या	६५

तालिका ६ (ट)	निकुञ्ज तथा संरक्षण क्षेत्रमा भ्रमण गरेका पर्यटकहरू सङ्ख्या	६५
तालिका ६ (ठ)	लुम्बिनी प्रदेशमा सञ्चालित क्यासिनोहरू	६६
तालिका ६ (ड)	लुम्बिनी प्रदेशमा सञ्चालित तारे होटल सङ्ख्या	६६
तालिका ७ (क)	सबैभन्दा धेरै बजेट विनियोजन भएका खर्च शिर्षकहरू (अन्तिम बजेटका आधारमा)	६७
तालिका ७ (ख)	लुम्बिनी प्रदेश सरकारबाट निर्माण भएका एकीकृत वस्ती र घरहरु	६८
तालिका ७ (ग)	लुम्बिनी प्रदेश सरकारबाट निर्माण भएका सडक (किलोमिटरमा)	६८
तालिका ७(घ)	लुम्बिनी प्रदेश सरकारबाट निर्माण भएका पुल	६८
तालिका ७ (ङ)	लुम्बिनी प्रदेशका ग्रामीण, शहरी तथा शहरोन्मुख जनसङ्ख्या	६९
तालिका ७(च)	राष्ट्रिय प्रसारण ग्रिडबाट विद्युत पहुँच प्राप्त प्रदेशगत जनसङ्ख्या (प्रतिशतमा)	६९
तालिका ७(छ)	प्रदेशगत विद्युत उत्पादन क्षमता	७०
तालिका ७ (ज)	लुम्बिनी प्रदेशका जिल्लागत विद्युतको पहुँच (प्रतिशतमा)	७०
तालिका ७(झ)	खाना पकाउन अक्सर प्रयोग गर्ने इन्धन अनुसारको घरपरिवार	७१
तालिका ७(ञ)	प्रदेशगत पेट्रोलियम पदार्थको भण्डारण क्षमता	७२
तालिका ७(ट)	सिंचाई तथा नदी नियन्त्रण सम्बन्धी उपलब्धि	७२
तालिका ७(ठ)	सिंचाइ सुविधाको अवस्था	७३
तालिका ७(ड)	लुम्बिनी प्रदेशमा दर्ता भएका सवारी साधन सङ्ख्या	७३
तालिका ७(ढ)	लुम्बिनी प्रदेशमा चालक अनुमतिपत्र सम्बन्धी सेवा	७४
तालिका ७ (ण)	लुम्बिनी प्रदेशमा भएका उडान सङ्ख्या	७५
तालिका ७ (त)	लुम्बिनी प्रदेशमा भएका उडानमार्फत यात्रा गरेका यात्रु	७५
तालिका ८(क)	प्रदेश अनुसार विद्यालय सङ्ख्या	७६
तालिका ८(ख)	सामुदायिक विद्यालयमा कार्यरत शिक्षक सङ्ख्या	७७
तालिका ८(ग)	विद्यार्थी भर्ना (हजारमा)	७७
तालिका ८(घ)	खुद भर्नादर	७८
तालिका ८ (ङ)	माध्यमिक शिक्षा परीक्षा कक्षा १० (SEE) २०८० को नतिजा	७८
तालिका ८ (च)	सबैभन्दा बढी विद्यार्थी सङ्ख्या रहेका दश सामुदायिक विद्यालय	७९
तालिका ८(छ)	लुम्बिनी प्रदेशका जिल्लाहरूको साक्षरता दर	७९
तालिका ८ (ज)	साक्षरता दर सबैभन्दा कम भएका लुम्बिनी प्रदेशका पाँच स्थानीय तह	८०
तालिका ८ (झ)	साक्षरता दर सबैभन्दा धेरै भएका लुम्बिनी प्रदेशका पाँच स्थानीय तह	८०
तालिका ८(ञ)	लुम्बिनी प्रदेश सरकारका प्रादेशिक अस्पताल	८१
तालिका ८ (ट)	लुम्बिनी प्रदेशमा स्वास्थ्यको अवस्था	८२
तालिका ८ (ठ)	लुम्बिनी प्रदेशमा स्वास्थ्यको अवस्था	८३
तालिका ८ (ड)	प्रदेश सरकारले उपलब्ध गराएको विशेष स्वास्थ्य सेवा	८४

तालिका ८ (ढ)	प्रदेश सरकारले उपलब्ध गराएको विशेष स्वास्थ्य सेवा	८५
तालिका ८ (ण)	खानेपानी सम्बन्धी उपलब्धीहरु	८६
तालिका ८ (त)	खानेपानी स्रोतको जिल्लागत विवरण (प्रतिशतमा)	८७
तालिका ८ (थ)	शौचालय प्रयोगको अवस्था (प्रतिशतमा)	८८
तालिका ९ (क)	विज्ञापन भएका पद सङ्ख्या	९०
तालिका ९ (ख)	लिङ्गको आधारमा स्वीकृत दरखास्त	९०
तालिका ९ (ग)	सिफारिस गरिएको पद सङ्ख्या	९०
तालिका ९ (घ)	प्रदेशगत (तीनै तहका) उजुरीको विवरण (प्रतिशतमा)	९१
तालिका ९ (ङ)	सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको प्रदेशगत उजुरीको विवरण	९१
तालिका ९ (च)	तीन तहका निकायहरूसँग सम्बन्धित उजुरी प्रतिशत	९२
तालिका ९ (छ)	प्रतिरक्षा गरिएका मुद्दा विवरण	९२
तालिका ९ (ज)	प्रदेशगत बेरुजु (सरकारी कार्यालयतर्फ रू.हजारमा)	९३
तालिका ९ (झ)	स्थानीय तहको बेरुजु (सरकारी कार्यालयतर्फ रू.लाखमा)	९४
तालिका ९ (ञ)	कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन वापत प्रदेश सरकारले प्राप्त गरेको अङ्क	९४
तालिका १० (क)	प्रथम आवधिक योजना अवधिको प्रगति	९५
तालिका १० (ख)	दोस्रो आवधिक योजनाको परिमाणात्मक लक्ष्य	९७
तालिका १० (ग)	दिगो विकासका लक्ष्यका सूचकमा भएका उपलब्धिहरू	९८
तालिका १० (घ)	लुम्बिनी प्रदेशको दिगो विकास लक्ष्य र बजेट विनियोजन	१००
तालिका १० (ङ)	लैङ्गिक उत्तरदायी तथा जलवायु परिवर्तन अनुसारको बजेट	१०१

चार्ट नं.	चार्ट-सूची	पृष्ठ
चार्ट १(क)	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको वृद्धिदर (प्रतिशतमा)	५
चार्ट १(ख)	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कृषि र गैर कृषि क्षेत्रको योगदान (प्रतिशतमा)	५
चार्ट १(ग)	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको क्षेत्रगत वृद्धिदर (प्रतिशत)	६
चार्ट १(घ)	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्राथमिक, द्वितीयक र सेवा क्षेत्रको योगदान (प्रतिशत)	६
चार्ट १(ङ)	प्रतिव्यक्ति राष्ट्रिय आय (अमेरिकी डलर)	७
चार्ट १(च)	पछिल्लो ३ आर्थिक वर्षको प्रदेशगत आर्थिक वृद्धिदर (प्रतिशतमा	८
चार्ट १(छ)	राष्ट्रिय कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा लुम्बिनी प्रदेशको योगदान र वृद्धिदर (प्रतिशतमा)	९
चार्ट १(ज)	राष्ट्रिय कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्रदेशगत योगदान (प्रतिशतमा)	९
चार्ट १(झ)	प्रादेशिक कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको संरचना (प्रतिशतमा)	१०
चार्ट १(ञ)	प्रादेशिक कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको क्षेत्रगत वृद्धिदर (प्रतिशतमा)	१०
चार्ट १(ट)	आधारभूत मूल्यमा कृषि र गैर कृषि क्षेत्रको वृद्धिदर	११
चार्ट १(ठ)	प्रतिव्यक्ति कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (डलरमा)	१२
चार्ट १(ड)	कृषि, वन तथा मत्स्य क्षेत्रको योगदान र वृद्धिदर	१२
चार्ट १(ढ)	खानी तथा उत्खनन् क्षेत्रको योगदान तथा वृद्धिदर	१३
चार्ट १(ण)	उद्योग क्षेत्रको योगदान तथा वृद्धिदर	१३
चार्ट १(त)	विद्युत, ग्याँस क्षेत्रको योगदान तथा वृद्धिदर	१४
चार्ट १(थ)	निर्माण क्षेत्रको योगदान तथा वृद्धिदर	१४
चार्ट १(द)	थोक तथा खुद्रा व्यापार, गाडी तथा मोटरसाईकल मर्मत सेवाको योगदान तथा वृद्धिदर	१५
चार्ट १(ध)	यातायात तथा भण्डारण क्षेत्रको योगदान तथा वृद्धिदर	१५
चार्ट १(न)	आवास तथा भोजन क्षेत्रको योगदान तथा वृद्धिदर	१६
चार्ट १(प)	वित्तीय तथा बीमा क्षेत्रको योगदान तथा वृद्धिदर	१६
चार्ट १(फ)	घरजग्गा कारोवार क्षेत्रको योगदान तथा वृद्धिदर	१७
चार्ट १(ब)	सार्वजनिक प्रशासन तथा रक्षा क्षेत्रको योगदान तथा वृद्धिदर	१७
चार्ट १(भ)	शिक्षा क्षेत्रको योगदान तथा वृद्धिदर	१८
चार्ट १(म)	स्वास्थ्य तथा सामाजिक कार्य क्षेत्रको योगदान तथा वृद्धिदर (प्रतिशतमा)	१८
चार्ट २(क)	प्रादेशिक वित्तको आकार र प्रवृत्ति	२०
चार्ट २(ख)	प्रदेश सरकारको बजेट र राजस्व सन्तुलनको प्रवृत्ति (प्रादेशिक कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा)	२१
चार्ट २(ग)	प्रदेशगत खर्च र राजस्व स्थिति (प्रदेशगत कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको अनुपातमा)	२२
चार्ट २(घ)	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको चालु र पुँजीगत खर्चको प्रतिशत	२४

चार्ट २(ङ)	प्रादेशिक खर्च संरचना (प्रादेशिक कुल खर्चमा)	२४
चार्ट २(च)	प्रादेशिक राजस्व संरचना (कुल प्रादेशिक राजस्वमध्ये)	२५
चार्ट २(छ)	प्रादेशिक आयको संरचना (प्रतिशतमा)	२६
चार्ट २(ज)	प्रादेशिक खर्च क्षमता (प्रतिशतमा)	३१
चार्ट २(झ)	सङ्घीय अनुदान निकासा तथा खर्च (करोडमा)	३२
चार्ट ३(क)	बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट ऋण लिएका परिवार (प्रतिशत)	३८
चार्ट ४(क)	प्रदेशगत बहुआयामिक गरिबीको दर	४६
चार्ट ४(ख)	प्रदेशगत मानव विकास सूचकाङ्क	४७
चार्ट ८(क)	प्रदेश अनुसार कुल प्रजननदर	८२
चार्ट ८(ख)	प्रदेश अनुसार स्वास्थ्य बीमा	८३
चार्ट ८(ग)	प्रदेश अनुसार मातृ मृत्युदर (प्रति लाख जन्ममा)	८५
चार्ट ८(घ)	प्रदेश अनुसार कुपोषणको अवस्था	८५

छोटकरी-रुप

BMIS	Budget Management Information System
C-GAS	Computerized Government Accounting System
COPOMIS	Cooperative and Poverty related Management Information System
DPT	Diphtheria-Pertussis-Tetanus
HePB	Hepatitis B vaccine
HIB	Haemophilus influenzae type b
GDP	Gross Domestics Product
GPA	Grade Point Average
GVA	Gross Value Added
HDI	Human Development Index
HDIs	Human Development Indices
IT	Information Technology
LMBIS	Line Ministry Budget Information System
M. Tech in CS	Master of Technology in Computer Science and Engineering
MPI	Multi-Dimensional Poverty Index
NALCIS	National Land Commission Information System
PAMS	Public Assets Management System
PLMBIS	Province Line Ministry Budget Information System
RMIS	Revenue Management Information System
SEE	Secondary Education Examination
SuTRA	Sub-National Treasury Regulatory Application
TSA	Treasury Single Account
PTSA	Provincial Treasury Single Account
आ.व.	आर्थिक वर्ष
ए.टी.एम.(A.T.M)	Automatic Teller Machine
कि.मि.	किलोमिटर
के.जी.	किलोग्राम
गा.पा.	गाँउपालिका
न.पा.	नगरपालिका
ब.सु.प.	बर्दघाट सुस्ता पश्चिम
मे.वा.	मेगावाट
मे.ट.	मेट्रिक टन
रु.	रुपैया
हे.	हेक्टर

कार्यकारी सारांश

१. चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा राष्ट्रिय कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको वृद्धिदर उपभोक्ता मूल्य र आधारभूत मूल्यमा क्रमशः ४.६१ प्रतिशत र ३.९९ प्रतिशत रहने प्रारम्भिक अनुमान छ। सोही अवधिमा राष्ट्रिय कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (उपभोक्ताको मूल्यमा) रु.६१ खर्ब ७ अर्ब २२ करोड हुने अनुमान छ।

२. आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा लुम्बिनी प्रदेशको आर्थिक वृद्धिदर उपभोक्ताको मूल्य र आधारभूत मूल्यमा क्रमशः ४.७० प्रतिशत र ४.०८ प्रतिशत हुने प्रारम्भिक अनुमान गरिएको छ। त्यसैगरी कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (उपभोक्ताको मूल्यमा) रु.८ खर्ब ६८ अर्ब ८९ करोड रहने अनुमान छ।

३. आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा राष्ट्रिय कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा लुम्बिनी प्रदेशको अंश १४.३ प्रतिशत रहेकोमा चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा यो अंश १४.२० प्रतिशत हुने अनुमान गरिएको छ। सोही अवधिमा प्रदेशको कृषि र गैर कृषि क्षेत्रको वृद्धिदर (आधारभूत मूल्यमा) क्रमशः ३.६० प्रतिशत र ४.४० प्रतिशत रहने प्रारम्भिक अनुमान छ।

४. आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्राथमिक, द्वितीयक र सेवा क्षेत्रको योगदान क्रमशः ३१.५० प्रतिशत, १३.४० प्रतिशत र ५५ प्रतिशत रहने अनुमान छ।

५. चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्म प्रदेशको कुल आय रु.२१ अर्ब २१ करोड पुगेको छ। यसमा राजस्वको अंश सबैभन्दा बढी ५२.२१ प्रतिशत, नेपाल सरकारबाट प्राप्त वित्तीय हस्तान्तरणको अंश ४३.२१ प्रतिशत र अन्य प्राप्तिको अंश ४.५८ प्रतिशत रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को कुल प्रादेशिक आयमा राजस्वको अंश ५०.२० प्रतिशत, नेपाल सरकारबाट प्राप्त वित्तीय हस्तान्तरणको अंश ३९.२५ प्रतिशत र अन्य प्राप्ति १०.५५ प्रतिशत रहेको थियो।

६. लुम्बिनी प्रदेश सरकारको कुल खर्चमा पुँजीगत खर्चको अंश उच्च रहँदै आएको छ। चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्म कुल प्रादेशिक खर्चमा पुँजीगत खर्चको अंश ६१.२० प्रतिशत रहेको छ। गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा पुँजीगत खर्चको अंश ५५.२० प्रतिशत रहेको थियो।

७. चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्म नेपाल सरकारबाट कुल रु.९ अर्ब १६ करोड अनुदान प्राप्त भएको छ। आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को सोही अवधिमा रु. ६ अर्ब ९२ करोड प्राप्त भएको थियो। आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा नेपाल सरकारबाट कुल अनुदान रु.१२ अर्ब १२ करोड प्राप्त भएको थियो।

८. लुम्बिनी प्रदेशका सबै १०९ स्थानीय तहमा वाणिज्य बैङ्कका शाखा स्थापना भई सञ्चालनमा रहेका छन्। २०८१ चैत्र मसान्तमा वाणिज्य बैङ्कका ७४५, विकास बैङ्कका २५६, वित्त कम्पनीका ४७ तथा लघुवित्त संस्थाका ११०३ गरी कुल २१५१ बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाका शाखा रहेका छन्।

९. आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्ममा लुम्बिनी प्रदेशमा १४ वटा जीवन बीमा कम्पनी, १४ वटा निर्जीवन बीमा कम्पनी, ७ वटा लघु बीमा कम्पनी र २ वटा पुनर्बीमा कम्पनी गरी जम्मा ३७ वटा कम्पनीबाट बीमा सेवा प्रदान हुँदै आएको छ।

१०. लुम्बिनी प्रदेश सरकारको नियमनको क्षेत्राधिकार भित्र २०८१ बैशाख मसान्तसम्म जम्मा ८४८ सहकारी संस्था दर्ता रहेका छन्। यसमध्ये बचत तथा ऋण सहकारी २७५ वटा ,बहुउद्देश्यीय सहकारी २५९ ,कृषि सहकारी १४९ गरी जम्मा ८२१ वटा सहकारी COPOMIS मा दर्ता भएका छन् भने २७ वटा सहकारी संस्थाहरू आवद्ध हुन बाँकी रहेका छन्।

११. नेपाल जीवनस्तर सर्वेक्षण २०७९/८० अनुसार लुम्बिनी प्रदेशको २४.३५ प्रतिशत जनसङ्ख्या गरिबीको रेखामुनी रहेको देखिन्छ जुन राष्ट्रिय औसतभन्दा ४.०८ प्रतिशत विन्दुले बढी हो।

१२. राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार लुम्बिनी प्रदेशको औसत आयु ६९.५ वर्ष रहेको छ। जसमा पुरुषको औसत आयु ६६.१० वर्ष र महिलाको औसत आयु ७२.५० वर्ष रहेको छ। लुम्बिनी प्रदेशको औसत आयु प्रदेशगत रुपमा सबैभन्दा कम र नेपालको राष्ट्रिय औसत आयुभन्दा १.८० वर्ष कम रहेको देखिन्छ।

१३. लुम्बिनी प्रदेशमा ६६.३० प्रतिशत कृषक परिवारहरुको आम्दानीको मुख्य स्रोत कृषि रहेको छ। कृषिलाई आम्दानीको मुख्य स्रोत बनाएका कृषक परिवार सबैभन्दा बढी रुकुम (पुर्व) जिल्लामा ८२.५० प्रतिशत र सबैभन्दा कम अर्घाखाँची जिल्लामा ३९.८० मात्र रहेको देखिन्छ।

१४. चालु आर्थिक वर्षमा लुम्बिनी प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कृषि क्षेत्रको योगदान ३१ प्रतिशत हुने प्रारम्भिक अनुमान रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा कृषि क्षेत्रको योगदान ३०.३० प्रतिशत रहेको थियो।

१५. लुम्बिनी प्रदेशमा २ राष्ट्रिय निकुञ्ज (बाँके र बर्दिया), २ मध्यवर्ती क्षेत्र, ४०५२ सामुदायिक वन, ४१६ कबुलियती वन, १०१९ निजी वन, ३० धार्मिक वन तथा ६ वन संरक्षण क्षेत्र रहेका छन्।

१६. आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्म कुल १७ लाख १५ हजार घनफिट काठ उत्पादन भएको छ। आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा जम्मा ४० लाख ३२ हजार घनफिट काठ उत्पादन भएको थियो।

१७. आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्म लुम्बिनी प्रदेश अन्तर्गत घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालयमा कुल २ हजार ५ सय ७९ उद्योगहरू दर्ता भएका छन्। जसमध्ये रुपन्देही जिल्लामा सबैभन्दा बढी ६८० र प्यूठान जिल्लामा सबैभन्दा कम २५ वटा रहेका छन्। गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा ३०३३ वटा दर्ता भएका थिए।

१८. लुम्बिनी क्षेत्रमा सन् २०२५ को मार्च महिनासम्म ३ लाख ६६ हजार पर्यटकले भ्रमण गरेका छन्। गत वर्षको सोही अवधिमा सो क्षेत्रमा कुल २ लाख ७७ हजार पर्यटकले भ्रमण गरेका थिए। सन् २०२४ मा सो क्षेत्रमा कुल ११ लाख ६७ हजार पर्यटकले भ्रमण थिए। त्यसैगरी पाल्पा जिल्लामा रहेको पाल्पा दरबार संग्रहालयमा चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्म कुल ४४ हजार ३ सय जना पर्यटकले संग्रहालय अवलोकन गरिसकेका छन्।

१९. प्रदेश सरकारबाट आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्म ८० किलोमिटर कालोपत्रे र ७२ किलोमिटर ग्राभेल सडक निर्माण सम्पन्न भएको छ। आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा कुल १५० किलोमिटर कालोपत्रे र २१० किलोमिटर ग्राभेल सडक निर्माण भएको थियो।

२०. चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्म लुम्बिनी प्रदेशमा कुल ४२ सिंचाइ बाँध/मुहान, ६४ कि.मि. पक्की नहर, २ लिफ्ट सिंचाइ, ३१ डिप ट्युबवेल, ३१ पम्प हाउस, ४३ कि.मि. पाईप लाईनिङ्ग र ११ कि.मि. नदी नियन्त्रणको निर्माण कार्य सम्पन्न भएका छन्।

२१. लुम्बिनी प्रदेशमा आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्म ६०,६६९ सवारी साधनहरू दर्ता भएकोमा सबैभन्दा बढी ५१,००६ थान मोटरसाइकल, स्कुटर र मोपेड रहेका छन्। गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा कुल ४५,८२८ सवारी साधन दर्ता भएकोमा ४०,१४८ थान मोटरसाइकल, स्कुटर र मोपेड रहेका थिए।

२२. प्रदेश स्थापना भएपश्चात् आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्म ५४९ खानेपानी आयोजनाको निर्माण कार्य सम्पन्न भई कुल १ लाख ८४ हजार ७ सय ५८ घरधुरीका ९ लाख ५४ हजार ७ सय ४६ जनसङ्ख्या लाभान्वित भएको देखिन्छ।

२३. शैक्षिक सत्र २०८१ मा देशभर भर्ना भएका ७० लाख १२ हजार विद्यार्थीमध्ये लुम्बिनी प्रदेशमा १२ लाख ४७ हजार विद्यार्थी रहेका छन्। लुम्बिनी प्रदेशमा भर्ना भएका विद्यार्थीमध्ये छात्रा ४८ प्रतिशत र छात्र ५२ प्रतिशत रहेका छन्।

२४. नेपालको खुद भर्नादर (कक्षा १-५ को) ९४.४० प्रतिशत रहेकोमा लुम्बिनी प्रदेशको ९३.८० प्रतिशत रहेको छ। त्यसैगरी नेपालको खुद भर्नादर (कक्षा ११-१२ को) ३७.१० प्रतिशत रहेकोमा लुम्बिनी प्रदेशको ३७.५० प्रतिशत रहेको छ।

२५. आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्म लुम्बिनी प्रदेशमा पूर्ण खोप प्राप्त गर्ने बालबालिका ९६ प्रतिशत र प्रोटोकल अनुसार चार पटक गर्भ जाँच गराउने महिला ६१ प्रतिशत रहेका छन्। गत वर्षको सोही अवधिमा यस्तो सेवा प्राप्त गर्ने जनसङ्ख्या क्रमशः ८४ प्रतिशत र ७१ प्रतिशत रहेको थियो। त्यसैगरी आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्म ६२ प्रतिशत महिलाहरुले दक्ष र विशेष दक्ष प्रसुतीकर्मीबाट सेवा प्राप्त गरेका छन्।

२६. प्रदेश लोक सेवा आयोगबाट प्रदेश तथा स्थानीय तहको माग बमोजिम चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्म कुल ५९५ पदका लागि विज्ञापन भएको र ५४६ जना उम्मेदवार सिफारिस भई सकेका छन्।

२७. महालेखापरीक्षकको ६२ औँ प्रतिवेदनमा औँल्याइए अनुसार आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा लुम्बिनी प्रदेशको बेरुजु रकम रु. ६५ करोड ८२ लाख थप भई जम्मा बेरुजु रकम रु. ४ अर्ब ५७ करोड कायम भएको छ।

२८. चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्म प्रदेश गौरवको आयोजना अन्तर्गत प्रदेश राजधानी तथा निर्माण (पहिलो चरण) को भौतिक प्रगति ७५ प्रतिशत, लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पतालको २०८२ वैशाख १७ गतेसम्मको भौतिक प्रगति २१ प्रतिशत रहेको छ भने रामपुर-कपुरकोट सडकको विभिन्न खण्डहरूमा गरी ४४.४० किलोमिटर कालोपत्रे सम्पन्न भएको र २१.१५ किलोमिटर कालोपत्रे हुने तयारीमा रहेको छ।

२९.	प्रदेश गौरवको आयोजना अन्तर्गत लुम्बिनी प्राविधिक विश्वविद्यालयमा B.Tech. in IT र B.Tech. in Computer Science & Artificial Intelligence को २/२ वटा ब्याच तथा B.Tech. in IT Engineering र B.Tech. in Civil Engineering को १/१ वटा ब्याचमा जम्मा १६४ विद्यार्थीहरू अध्ययनरत छन्। साथै, स्नातकोत्तरतर्फ M.Tech. in CS र M.Tech. in IT कार्यक्रम सञ्चालनको प्रकृयामा रहेको छ।

१. समग्र आर्थिक अवस्था

विश्व अर्थतन्त्र

१.१ विश्व आर्थिक एवम् राजनीतिक क्षेत्रमा देखिएको अस्थिरता र अनिश्चितताको कारण आर्थिक गतिविधिमा सुस्तता आई सन् २०२५ मा विश्व अर्थतन्त्रको वृद्धिदर कम हुने अनुमान छ। प्रमुख अर्थतन्त्रबीच खुला, उदारीकरण तथा विश्वव्यापीकरणको मान्यता र स्थापित सिद्धान्त प्रतिकुल हुनेगरी एकआपसमा भन्सार दर बढाउने होडबाजीले विश्व अर्थतन्त्रमा बहुआयामिक असर पार्ने देखिएको छ। विशेषतः व्यापारिक तनाव, न्यून लगानी र सार्वजनिक ऋणको उच्च वृद्धिसँगै आपूर्ति श्रृङ्खलामा उत्पन्न अवरोधले विश्व आर्थिक वृद्धिदरमा नकारात्मक प्रभाव पार्ने अनुमान गरिएको छ।

१.२ सन् २०२४ मा विश्व अर्थतन्त्र ३.३ प्रतिशतको दरले वृद्धि भए पनि व्यापार नीतिमा आएको परिवर्तन, भू-राजनीतिक तनावहरू तथा जलवायु परिवर्तनका कारण उत्पन्न प्राकृतिक प्रकोपहरूले गर्दा सन् २०२५ मा आर्थिक वृद्धि दर घटेर २.८ प्रतिशतमा सीमित रहने प्रक्षेपण अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषले गरेको छ।

तालिका १(क): विश्व आर्थिक वृद्धिदर (प्रतिशतमा)

अर्थतन्त्र	२०२०	२०२१	२०२२	२०२३	२०२४	२०२५*
विश्व अर्थतन्त्र	-२.७	६.५	३.५	३.२	३.३	२.८
विकसित अर्थतन्त्र	-३.९	५.७	२.६	१.६	१.८	१.४
उदीयमान तथा विकासशील अर्थतन्त्र	-१.८	७.०	४.१	४.३	४.३	३.७
उदीयमान तथा विकासशील एशिया	-०.५	७.७	४.४	५.६	५.३	४.५
मध्यपूर्व तथा उत्तर अफ्रिकी मुलुक	-२.७	४.३	५.२	१.९	१.८	२.६
उदीयमान तथा विकासशील युरोप	-१.६	७.५	१.२	३.२	३.४	२.१
युरोपियन युनियनका मुलुक	-५.५	६.१	३.६	०.६	१.१	१.२
न्यून आय भएका विकासशील अर्थतन्त्र	०.५	४.५	४.२	४.०	४.०	४.२

स्रोतः आर्थिक सर्वेक्षण, २०८१/८२, अर्थ मन्त्रालय **प्रक्षेपण*

१.३ सन् २०२५ मा दक्षिण एशियाली मुलुकको आर्थिक वृद्धि मिश्रित रहने प्रक्षेपण छ। नेपाल, भुटान र पाकिस्तानको आर्थिक वृद्धिदर बढ्ने र अन्य दक्षिण एशियाली मुलुकको आर्थिक वृद्धिदर घट्ने प्रक्षेपण रहेको छ। सन् २०२४ मा नेपालको आर्थिक वृद्धि ३.१ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०२५ मा ४.० प्रतिशत पुग्ने प्रक्षेपण रहेको छ। दक्षिण एशियाली मुलुकमध्ये भुटानको आर्थिक वृद्धि उच्च रहने प्रक्षेपण रहेको छ।

तालिका १(ख): दक्षिण एशियाली मुलुकको आर्थिक वृद्धिदर (प्रतिशतमा)

मुलुक	२०२१	२०२२	२०२३	२०२४	२०२५*
बङ्गलादेश	६.९	७.१	५.८	४.२	३.८
भुटान	-३.३	४.८	५.०	४.०	७.०
भारत	९.७	७	७.८	६.५	६.२
माल्दिभ्स	३७.७	१३.९	४.७	५.१	४.५
नेपाल	**४.८**	**५.६**	**२.०**	**३.१**	**४.०**
श्रीलङ्का	३.५	-७.८	-२.३	५.०	#
पाकिस्तान	५.८	६.२	-०.२	२.५	२.६
अफगानिस्तान	-१४.५	-६.२	२.३	#	#

स्रोतः आर्थिक सर्वेक्षण, २०८१/८२, अर्थ मन्त्रालय   ** प्रक्षेपण*   *# प्रक्षेपण नगरेको*

१.४ विश्व मुद्रास्फीति दरको प्रवृत्ति घट्दो छ। सन् २०२५ मा उदीयमान तथा विकासशील युरोपबाहेकका अर्थतन्त्रको मुद्रास्फीति एकल अङ्कमा रहने प्रक्षेपण छ। त्यसैगरी, अन्य अर्थतन्त्रको तुलनामा उदीयमान तथा विकासशील एशियाको मुद्रास्फीति कम हुने प्रक्षेपण छ।

तालिका १(ग): विश्वको मुद्रास्फीति (उपभोक्ता मूल्यमा आधारित, प्रतिशत)

अर्थतन्त्र	२०२१	२०२२	२०२३	२०२४	२०२५*
विकसित अर्थतन्त्र	३.२	५.५	४.२	२.६	२.५
उदीयमान तथा विकासशील अर्थतन्त्र	५.९	९.८	८.३	८.३	५.५
उदीयमान तथा विकासशील एशिया	२.३	३.९	२.४	२.४	१.७
उदीयमान तथा विकासशील युरोप	९.६	२७.८	१९.४	१८.८	१३.५
मध्यपूर्व तथा उत्तर अफ्रिकी मुलुक	१३.८	१४.३	१६.	१५.४	-
न्यून आय भएका विकासशील अर्थतन्त्र	१४.९	१६.१	१८.१	१६.३	-

स्रोतः अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोष, अप्रिल, २०२५   ** प्रक्षेपण नगरेको*

१.५ सन् २०२५ मा दक्षिण एशियाली मुलुकमध्ये बङ्गलादेशको मुद्रास्फीति सबैभन्दा बढी १०.० प्रतिशत र अन्य मुलुकको मुद्रास्फीति एकल अङ्कमा रहने प्रक्षेपण छ। नेपालको मुद्रास्फीति सन् २०२५ मा ४.९ प्रतिशत रहने प्रक्षेपण छ।

तालिका १(घ): दक्षिण एशियाली मुलुक तथा चीनको मुद्रास्फीति (उपभोक्ता मूल्यमा आधारित, प्रतिशत)

मुलुक	२०२१	२०२२	२०२३	२०२४	२०२५
बङ्गलादेश	५.६	६.१	९.०	९.७	१०.०
भूटान	८.२	५.९	४.६	४.३	३.२
भारत	५.५	६.७	५.४	४.७	४.२
माल्दिभ्स	०.२	२.६	२.६	१.४	२.०
नेपाल	३.६	६.३	७.८	५.४	४.९

श्रीलङ्का	६	४५.२	१७.४	१.२	#
अफगानिस्तान	७.८	१०.६	-७.७	#	#
पाकिस्तान	८.९	१२.१	२९.२	२३.४	५.१
चीन	०.९	२.०	०.२	०.२	०.२

स्रोतः आर्थिक सर्वेक्षण, २०८१/८२, अर्थ मन्त्रालय ** प्रक्षेपण* *#प्रक्षेपण नगरेको*

चालु खाता सन्तुलन

१.६ नेपाल बाहेक दक्षिण एशियाका अन्य मुलुकको चालु खाता घाटामा रहेको छ। सन् २०२५ मा नेपालको चालु खाता कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको अनुपातमा ०.७ प्रतिशतले बचतमा रहने प्रक्षेपण छ। सो अवधिमा भुटानको चालु खाता कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको अनुपातमा सबैभन्दा बढी घाटामा रहने प्रक्षेपण छ।

तालिका १(ङ): दक्षिण एशियाली मुलुक र चीनको चालु खाता सन्तुलन (कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको प्रतिशतमा)

मुलुक	२०२०	२०२१	२०२२	२०२३	२०२४	२०२५
बङ्गलादेश	-१.५	-१.१	-४.१	-२.६	-१.४	-०.९
भुटान	-१४.८	-११.२	-२८.१	-३४.५	-१६.८	-२८.८
भारत	०.९	-१.२	-२.०	-१.२	-०.८	-०.९
माल्दिभ्स	-३४.८	-८.४	-१६.१	-२१.३	-१७.९	-१४.४
नेपाल	-१.०	-७.७	-१२.७	-०.९	३.८	०.७
श्रीलङ्का	-१.४	-३.७	-१.०	२.९	१.८	#
पाकिस्तान	-१.५	-०.८	-४.७	-१.०	-०.५	#
अफगानिस्तान	१४.०	-०.१	-१८.५	-२०.३	#	#
चीन	१.७	२.०	२.३	१.५	२.३	१.९

स्रोतः आर्थिक सर्वेक्षण, २०८१/८२, अर्थ मन्त्रालय ** प्रक्षेपण* *# प्रक्षेपण नगरेको*

राष्ट्रिय अर्थतन्त्र

१.७ अर्थतन्त्रका आन्तरिक एवम् बाह्य परिसूचक सबल तथा सुदृढ बन्दै गएका छन्। कृषि, उद्योग तथा सेवा क्षेत्रको उत्पादन बढ्ने अनुमान छ। आर्थिक क्रियाकलापमा बढोत्तरी हुँदै गएकोले चालु आर्थिक वर्षमा मुलुकको अर्थतन्त्र मध्यम दरले विस्तार हुने अनुमान छ।

१.८ बाह्य क्षेत्र सन्तुलित र थप सुदृढ बन्दै स्थायित्व कायम भएको छ। व्यापार असन्तुलन भएपनि विप्रेषण आप्रवाह, भ्रमण आय लगायतका प्राप्ति (Receipt) बढेकोले चालु खाता

र शोधनान्तर स्थिति दुवै बचतमा रहेका छन्। फलस्वरूप, विदेशी विनिमय सञ्चिती हालसम्मकै उच्च रहेको छ।

१.९ आर्थिक क्रियाकलाप विस्तार भएकोले राजस्व परिचालनमा सुधार भएको छ। सार्वजनिक खर्चको तुलनामा राजस्व परिचालन पर्याप्त नभएकोले स्रोत परिचालनमा दवाब पर्न गई सार्वजनिक ऋणको आकार बढ्दै गएको छ। तसर्थ, स्रोत व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाई सरकारको ऋण माथिको निर्भरता कम गर्दै वित्तीय स्थायित्व कायम गर्न आवश्यक देखिएको छ। प्रदेश र स्थानीय तहको आन्तरिक स्रोत परिचालन न्यून रहँदा सङ्घीय सरकार माथिको निर्भरतामा कमी आउन सकेको छैन।

१.१० बैङ्क तथा वित्तीय संस्थामा लगानीयोग्य पुँजी पर्याप्त रहेको र कर्जाको ब्याजदर घटेको भएतापनि निजी क्षेत्रतर्फ प्रवाह हुने कर्जा अपेक्षित रूपमा बढ्न सकेको छैन। बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाको निष्क्रिय कर्जा बढेको छ।

आर्थिक वृद्धि

१.११ कृषि, विद्युत तथा ग्याँस, यातायात तथा भण्डारण लगायतका क्षेत्रमा भएको वृद्धिका कारण आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा नेपालको आर्थिक वृद्धिदर ४.६१ प्रतिशत रहने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्षमा यस्तो वृद्धिदर ३.६७ प्रतिशत रहेको थियो। चालु आर्थिक वर्षमा मुलुकको अर्थतन्त्र आधारभूत मूल्यमा ३.९९ प्रतिशतले विस्तार हुने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्ष यस्तो विस्तार ३.३६ प्रतिशत रहेको थियो।

१.१२ मौसमी अनुकूलता, प्रविधिको प्रयोग र उन्नत बीउबिजनको उपलब्धतासँगै धान लगायतका अन्य बालीको उत्पादन वृद्धिका कारण कृषि क्षेत्रको मूल्य अभिवृद्धि बढ्ने अनुमान छ। विद्युत उत्पादन, यातायात क्षेत्र, पर्यटक आगमनमा भएको वृद्धि तथा सूचना प्रविधि क्षेत्रमा भएको विस्तारले सेवा क्षेत्रमा वृद्धि हुने अनुमान छ।

१.१३ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को कृषि र गैरकृषि क्षेत्रको उत्पादन (कुल मूल्य अभिवृद्धि) क्रमशः ३.२८ प्रतिशत र ४.२८ प्रतिशतले बढ्ने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्षमा कृषि क्षेत्रको उत्पादन ३.३५ प्रतिशत र गैरकृषि क्षेत्रको उत्पादन ३.३६ प्रतिशतले बढेको थियो।

चार्ट १(क): कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको वृद्धिदर (प्रतिशतमा)

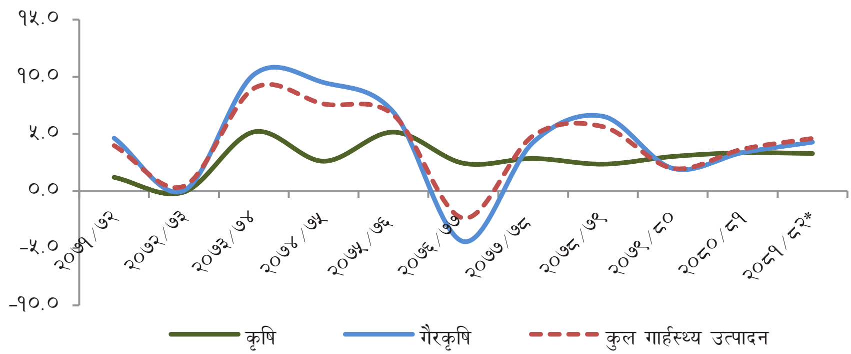

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८२ **अनुमानित*

१.१४ आर्थिक वर्ष २०७९/८० देखि कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा गैर कृषि क्षेत्रको योगदान घटेको छ भने कृषि क्षेत्रको योगदान बढेको छ। चालु आर्थिक वर्षमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कृषि क्षेत्रको योगदान २५.२ प्रतिशत र गैरकृषि क्षेत्रको योगदान ७४.८ प्रतिशत रहने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्षमा यस्तो योगदान क्रमशः २४.७ प्रतिशत र ७५.३ प्रतिशत रहेको थियो। पछिल्लो दशकमा कृषि क्षेत्रको औसत योगदान २५.५ प्रतिशत र गैर कृषि क्षेत्रको औसत योगदान ७४.५ प्रतिशत रहेको छ।

चार्ट १(ख): कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कृषि र गैर कृषि क्षेत्रको योगदान (प्रतिशतमा)

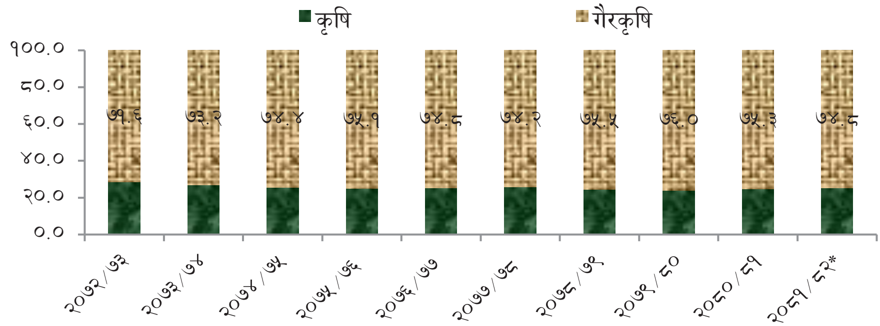

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८२ **अनुमानित*

१.१५ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा प्राथमिक क्षेत्र, द्वितीयक क्षेत्र र सेवा क्षेत्रको वृद्धिदर क्रमशः ३.२५ प्रतिशत, ४.६५ प्रतिशत र ४.२१ प्रतिशत रहने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्ष प्राथमिक क्षेत्र र सेवा क्षेत्रको वृद्धिदर क्रमशः ३.३५ प्रतिशत र ४.३५

प्रतिशत रहेको थियो भने द्वितीयक क्षेत्रको वृद्धिदर ०.०३ प्रतिशतले ऋणात्मक रहेको थियो। पछिल्लो दशक प्राथमिक क्षेत्र, द्वितीयक क्षेत्र र सेवा क्षेत्रको वार्षिक औसत वृद्धिदर क्रमशः ३.०७ प्रतिशत, ५.०१ प्रतिशत र ४.१८ प्रतिशत रहेको छ।

चार्ट १(ग): कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको क्षेत्रगत वृद्धिदर (प्रतिशत)

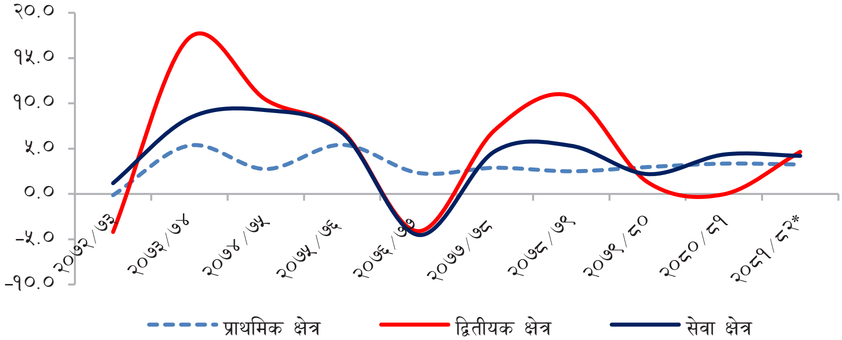

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८२ **अनुमानित*

१.१६ चालु आर्थिक वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा द्वितीयक तथा सेवा क्षेत्रको योगदान घटेको छ भने प्राथमिक क्षेत्रको योगदान बढेको छ। गत आर्थिक वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्राथमिक, द्वितीयक र सेवा क्षेत्रको योगदान क्रमशः २५.१९ प्रतिशत, १२.४३ प्रतिशत र ६२.३८ प्रतिशत रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षमा यस्तो योगदान क्रमशः २५.६२ प्रतिशत, १२.३७ प्रतिशत र ६२.०१ प्रतिशत रहने अनुमान छ। पछिल्लो दशक कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्राथमिक क्षेत्र, द्वितीयक क्षेत्र तथा सेवा क्षेत्रको औसत योगदान क्रमशः २६.०७ प्रतिशत, १३.४२ प्रतिशत र ६०.५१ प्रतिशत रहेको छ।

चार्ट १(घ): कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्राथमिक, द्वितीयक र सेवा क्षेत्रको योगदान (प्रतिशत)

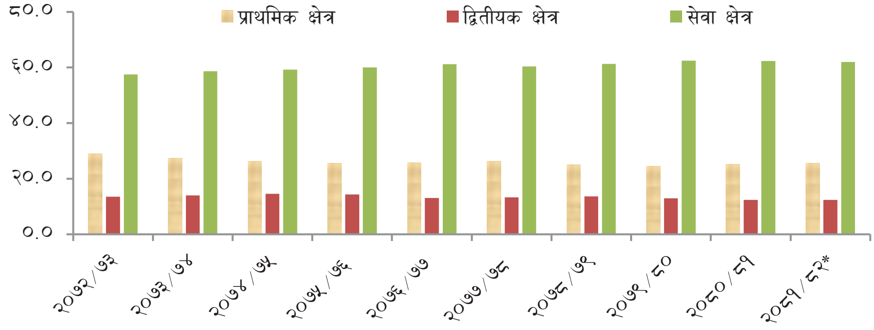

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८२ **अनुमानित*

१.१७ प्रतिव्यक्ति राष्ट्रिय आय र खर्चयोग्य आय दुवै क्रमशः बढ्दै गएको छ। चालु आर्थिक वर्षमा प्रतिव्यक्ति कुल राष्ट्रिय आय गत वर्षको तुलनामा ३.४ प्रतिशतले वृद्धि हुने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्षमा यस्तो आय ४.१ प्रतिशतले बढेको थियो। चालु आर्थिक वर्षमा प्रतिव्यक्ति राष्ट्रिय आय १,५१७ अमेरिकी डलर पुग्ने अनुमान छ। गत आर्थिक वर्ष यस्तो आय १,४६७ अमेरिकी डलर रहेको थियो। त्यसैगरी, गत आर्थिक वर्षमा प्रतिव्यक्ति कुल खर्च योग्य आय १,८६४ अमेरिकी डलर रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षमा यस्तो आय अमेरिकी डलर १,९४० पुग्ने अनुमान छ।

चार्ट १(ङ): प्रतिव्यक्ति राष्ट्रिय आय (अमेरिकी डलर)

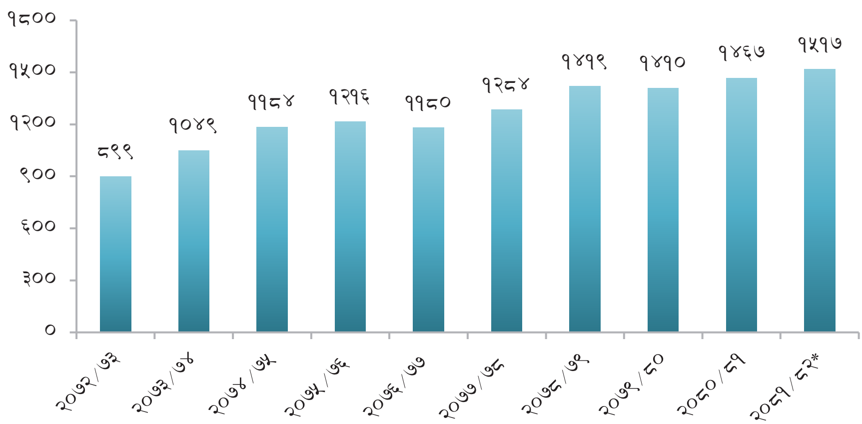

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८२ **अनुमानित*

प्रादेशिक अर्थतन्त्र

१.१८ चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को उपभोक्ता मूल्यमा राष्ट्रिय आर्थिक वृद्धिदर ४.६१ प्रतिशत रहने प्रारम्भिक अनुमान रहेको छ। प्रदेशगत रूपमा आर्थिक वृद्धिदर सबैभन्दा बढी गण्डकी प्रदेशको ५.५१ प्रतिशत र सबैभन्दा कम सुदूरपश्चिम प्रदेशको ३.३२ प्रतिशत रहने अनुमान रहेको छ भने लुम्बिनी प्रदेशको आर्थिक वृद्धिदर ४.७ प्रतिशत कायम रहने अनुमान रहेको छ। लुम्बिनी प्रदेशको गत आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा आर्थिक वृद्धिदर ३.९४ प्रतिशत र आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा १.९४ प्रतिशत रहेको थियो।

चार्ट १ (च): पछिल्लो ३ आर्थिक वर्षको प्रदेशगत आर्थिक वृद्धिदर (प्रतिशतमा)

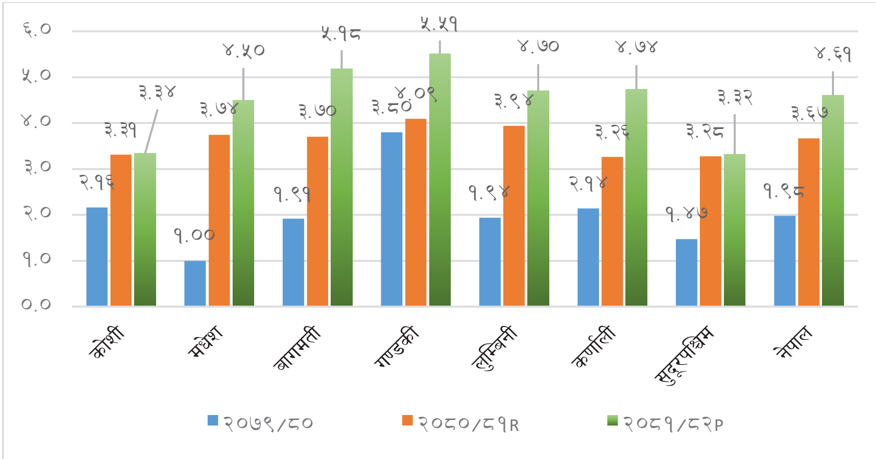

स्रोतः राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८२ *P = प्रारम्भिक र R= संशोधित*

१.१९ विन्दुगत आधारमा चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ चैत्रमा नेपालको मुद्रास्फीति ३.४ प्रतिशत हुँदा लुम्बिनी प्रदेशको ३.१ प्रतिशत रहेको छ। कोशी प्रदेशको मुद्रास्फीति सबैभन्दा बढी ४.९ प्रतिशत तथा बागमती र गण्डकी प्रदेशको सबैभन्दा कम २.८ प्रतिशत रहेको छ।

तालिका १(च): प्रदेश अनुसारको उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क (आधारवर्षः २०८०/८१)

प्रदेश	२०८०/८१ चैत्र	२०८१/८२ फागुन	२०८१/८२ चैत्र*	मुद्रास्फीति दर
कोशी	१००.२	१०५.०	१०५.१	४.९
मधेश	९९.८	१०२.५	१०३.४	३.६
बागमती	१००.३	१०२.८	१०३.१	२.८
गण्डकी	१००.२	१०२.६	१०३.०	२.८
लुम्बिनी	१००.१	१०२.७	१०३.२	३.१
कर्णाली	१००.१	१०३.५	१०३.३	३.१
सुदूरपश्चिम	१००.८	१०४.२	१०४.३	३.५
नेपाल	१००.२	१०३.२	१०३.६	३.४

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंङ्क **प्रारम्भिक अनुमान*

१.२० चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा लुम्बिनी प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (उपभोक्ताको मूल्यमा) रु.८ खर्ब ६९ अर्ब रहने प्रारम्भिक अनुमान रहेको छ भने

गत आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा रु.८ खर्ब १५ अर्ब रहेको संशोधित अनुमान छ। चालु आर्थिक वर्षमा राष्ट्रिय कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा लुम्बिनी प्रदेशको योगदान १४.२ प्रतिशत रहने अनुमान गरिएको छ।

चार्ट १ (छ) : राष्ट्रिय कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा लुम्बिनी प्रदेशको योगदान र वृद्धिदर (प्रतिशतमा)

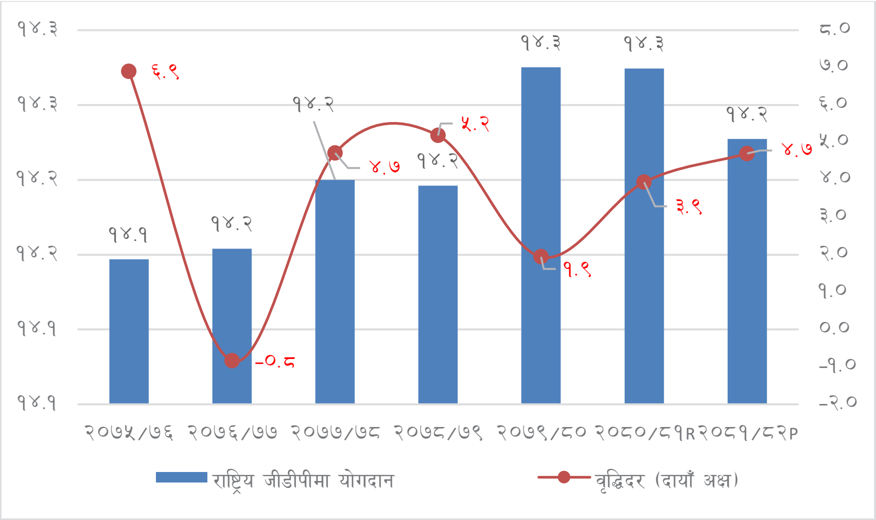

स्रोतः राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८२ *P = प्रारम्भिक र R= संशोधित*

१.२१ चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा राष्ट्रिय कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा बागमती प्रदेशको योगदान सबैभन्दा बढी ३६.५० प्रतिशत र कर्णाली प्रदेशको योगदान सबैभन्दा कम ४.२० प्रतिशत रहने अनुमान छ। पछिल्लो ५ वर्षमा राष्ट्रिय कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा लुम्बिनी प्रदेशको योगदान करिब स्थिर रहेको छ।

चार्ट १ (ज) : राष्ट्रिय कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्रदेशगत योगदान (प्रतिशतमा)

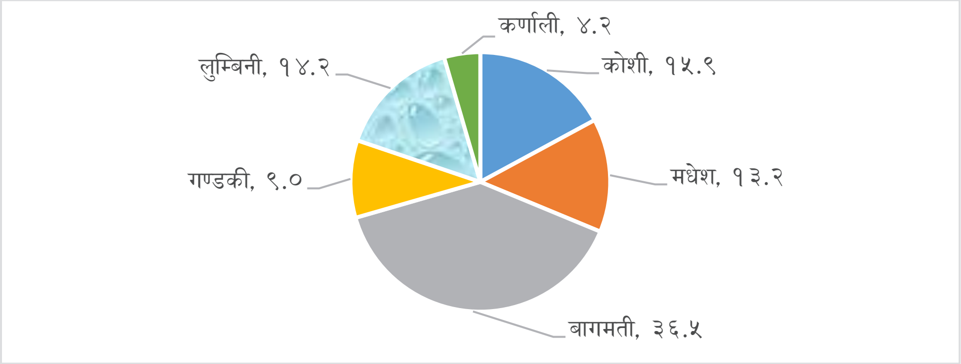

स्रोतः राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८२ **चालु आर्थिक वर्षको प्रारम्भिक अनुमान*

१.२२ चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा लुम्बिनी प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (आधारभूत मूल्यमा) रु.७ खर्ब ६५ अर्ब ३७ करोड पुग्ने अनुमान रहँदा प्राथमिक क्षेत्रको रु.२ खर्ब ४१ अर्ब ३५ करोड, द्वितीयक क्षेत्रको १ खर्ब २ अर्ब ८८ करोड र सेवा क्षेत्रको रु.४ खर्ब २१ अर्ब १३ करोड हुने अनुमान रहेको छ।

चार्ट १ (झ) : प्रादेशिक कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको संरचना (प्रतिशतमा)

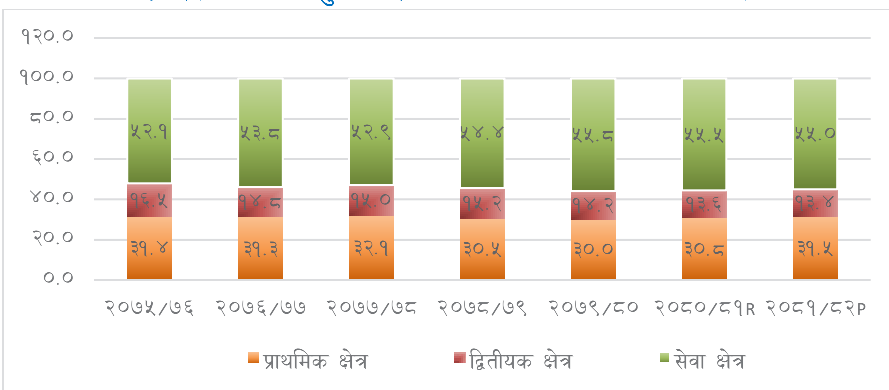

स्रोतः राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८२ P = प्रारम्भिक र R= संशोधित

१.२३ चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा लुम्बिनी प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्राथमिक क्षेत्र, द्वितीयक क्षेत्र र सेवा क्षेत्रको योगदान क्रमशः ३१.५० प्रतिशत, १३.४० प्रतिशत र ५५ प्रतिशत रहने प्रारम्भिक अनुमान छ। गत आर्थिक वर्षमा यस्तो योगदान क्रमशः ३०.८० प्रतिशत, १३.६० प्रतिशत र ५५.५० प्रतिशत रहेको थियो। चालु आर्थिक वर्षमा प्राथमिक क्षेत्रको योगदानमा वृद्धि भएको देखिन्छ।

चार्ट १ (ञ) : प्रादेशिक कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको क्षेत्रगत वृद्धिदर (प्रतिशतमा)

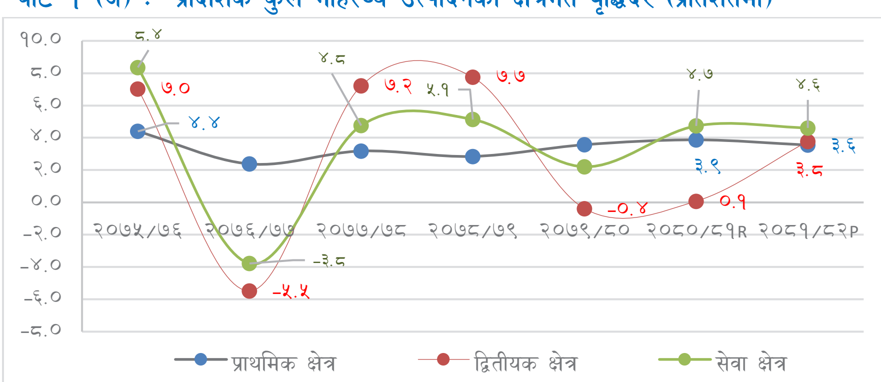

स्रोतः राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८२ P = प्रारम्भिक र R= संशोधित

१.२४ चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा प्रादेशिक कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कृषि क्षेत्र र गैर कृषि क्षेत्रको योगदान क्रमशः ३१.०२ प्रतिशत र ६८.९८ प्रतिशत रहने प्रारम्भिक अनुमान रहेको छ। गत आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा कृषि र गैर कृषि क्षेत्रको योगदान क्रमशः ३०.३ प्रतिशत र ६९.७ प्रतिशत थियो।

चार्ट १ (ट) : आधारभूत मूल्यमा कृषि र गैर कृषि क्षेत्रको वृद्धिदर

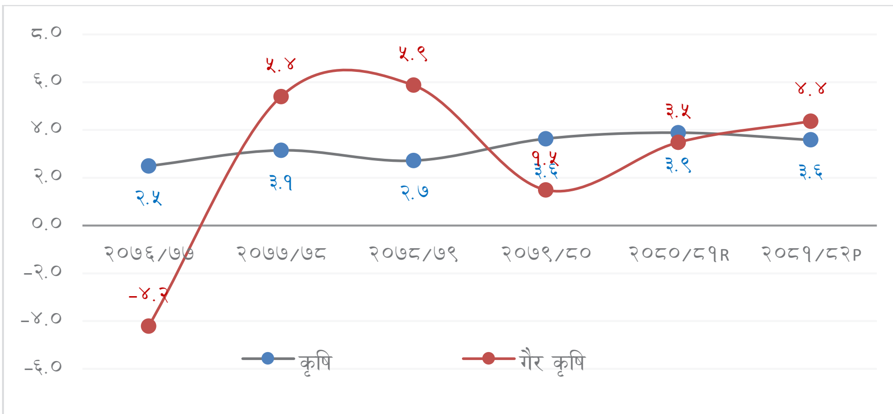

स्रोतः राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८२   P = प्रारम्भिक र R= संशोधित

१.२५ चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा आधारभूत मूल्यमा कृषि क्षेत्रको वृद्धिदर ३.६ प्रतिशत र गैर कृषि क्षेत्रको वृद्धिदर ४.४ प्रतिशत हुने प्रारम्भिक अनुमान रहेको छ। गत आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा कृषि क्षेत्रको वृद्धिदर ३.९ प्रतिशत र गैर कृषि क्षेत्रको वृद्धिदर ३.५ प्रतिशत थियो।

१.२६ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा नेपालको प्रतिव्यक्ति कुल गार्हस्थ्य उत्पादन १४९६ अमेरिकी डलर र लुम्बिनी प्रदेशको १२०१ अमेरिकी डलर पुग्ने अनुमान रहेको छ। चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा बागमती प्रदेशको प्रतिव्यक्ति आय सबैभन्दा बढी २६०१ अमेरिकी डलर र मधेश प्रदेशको सबैभन्दा न्यून ९३२ अमेरिकी डलर रहने अनुमान छ।

चार्ट १ (ठ) : प्रतिव्यक्ति कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (डलरमा)

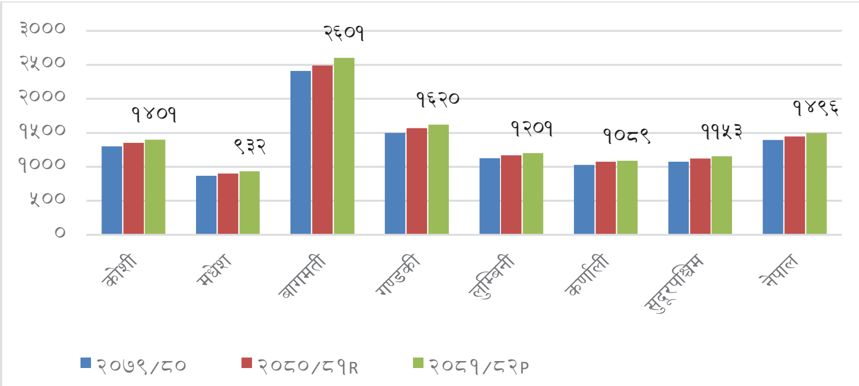

स्रोतः राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८२ *P = प्रारम्भिक र R= संशोधित*

१.२७ चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा लुम्बिनी प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कृषि, वन तथा मत्स्य क्षेत्रको योगदान गत आर्थिक वर्ष भन्दा ०.७ प्रतिशत विन्दुले बढेर ३१ प्रतिशत हुने प्रारम्भिक अनुमान छ। यस क्षेत्रको वृद्धिदर गत आर्थिक वर्षमा ३.८९ प्रतिशत रहेकोमा चालु आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा ३.५८ प्रतिशत हुने अनुमान छ। पछिल्ला वर्षहरूमा लुम्बिनी प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा यस क्षेत्रको योगदान बढ्दै गएको देखिन्छ।

चार्ट १ (ड) : कृषि, वन तथा मत्स्य

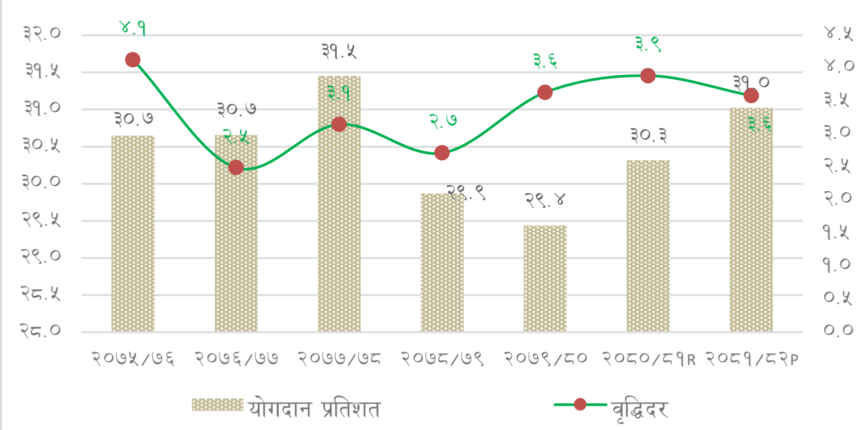

स्रोतः राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८२ *P = प्रारम्भिक र R= संशोधित*

१.२८ लुम्बिनी प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा खानी तथा उत्खनन् क्षेत्रको योगदान चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा ०.५ प्रतिशत र यस क्षेत्रको वृद्धिदर २.० प्रतिशत रहने प्रारम्भिक अनुमान रहेको छ। प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा यस क्षेत्रको योगदान बढ्न सकेको देखिँदैन। गत आर्थिक वर्षमा यस क्षेत्रको योगदान ०.५ प्रतिशत थियो।

चार्ट १ (ढ) : खानी तथा उत्खनन्

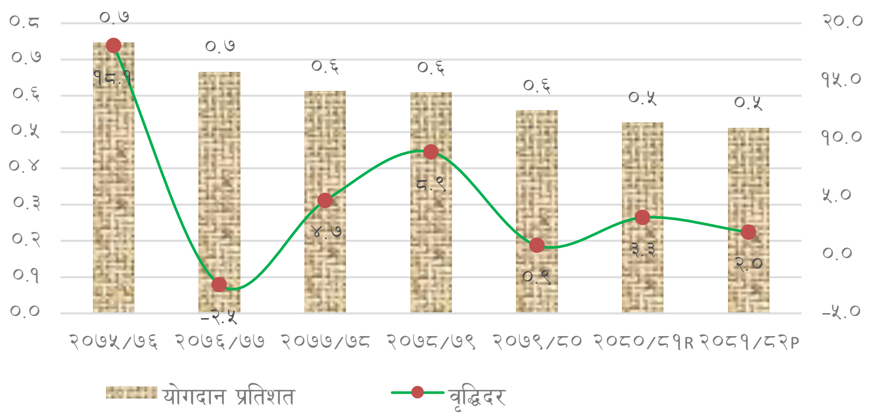

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८२ P = प्रारम्भिक र R= संशोधित

१.२९ चालु आर्थिक २०८१/८२ मा लुम्बिनी प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा उद्योग क्षेत्रको योगदान ५.६ प्रतिशत र वृद्धिदर ४.४ प्रतिशत रहने प्रारम्भिक अनुमान रहेको छ। गत दुई आर्थिक वर्षमा यस क्षेत्रको वृद्धिदर ऋणात्मक थियो।

चार्ट १ (ण) : उद्योग

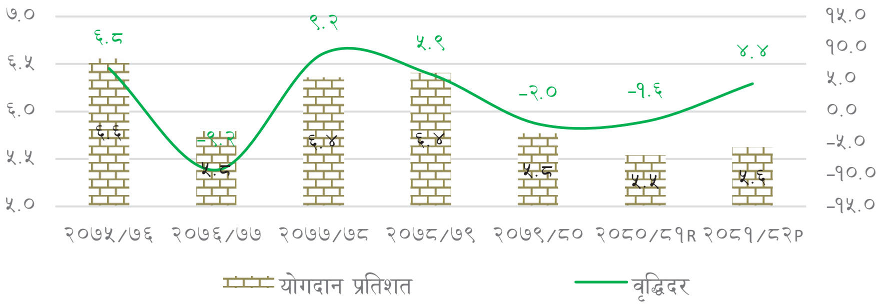

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८२ P = प्रारम्भिक र R= संशोधित

१.३० लुम्बिनी प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा विद्युत, ग्याँस, वाष्प तथा वातानुकूलित आपूर्ति सेवा क्षेत्रको योगदान बढ्दै गएको देखिन्छ। चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा यस क्षेत्रको योगदान ०.८ प्रतिशत हुने प्रारम्भिक अनुमान रहेको छ। यस क्षेत्रको मूल्य अभिवृद्धिको वृद्धिदर पछिल्ला वर्षहरूमा उत्साहजनक रहेको छ। चालु आर्थिक वर्षमा यस क्षेत्रको वृद्धिदर ९.५० प्रतिशत हुने प्रारम्भिक अनुमान रहेको छ। यस प्रदेशमा विद्युत प्रसारण तथा वितरणमा भएको विस्तारले गर्दा यसको वृद्धिदर उच्च रहेको देखिन्छ।

चार्ट १(त) : विद्युत, ग्याँस, वाष्प तथा वातानुकूलित आपूर्ति सेवा

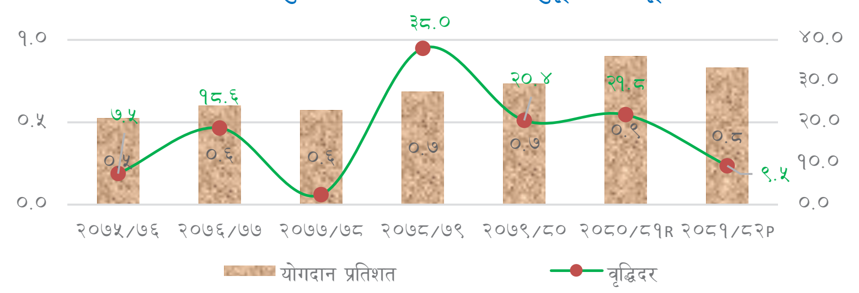

स्रोतः राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८२ P = प्रारम्भिक र R= संशोधित

१.३१ लुम्बिनी प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा निर्माण क्षेत्रको योगदान निरन्तर रूपमा घट्दै गएको देखिन्छ। चालु आर्थिक वर्षमा यसको योगदान ०.२ प्रतिशत विन्दुले घटेर ६.४० प्रतिशत हुने प्रारम्भिक अनुमान रहेको छ। गत आर्थिक वर्षमा यस क्षेत्रको वृद्धिदर १.६० प्रतिशतले नकारात्मक रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षमा २.६० प्रतिशतले वृद्धि हुने अनुमान छ।

चार्ट १ (थ) : निर्माण

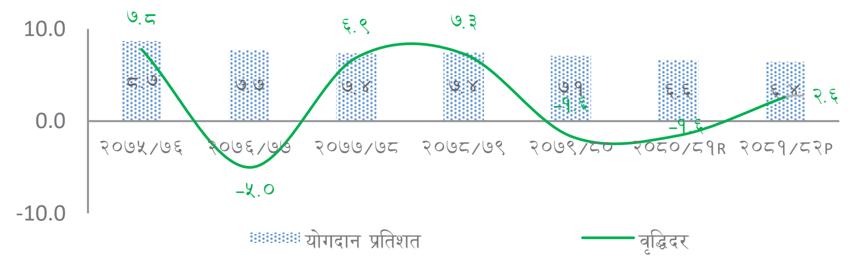

स्रोतः राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८२ P = प्रारम्भिक र R= संशोधित

१.३२ चालु आर्थिक वर्षमा थोक तथा खुद्रा व्यापार, गाडी तथा मोटरसाइकल मर्मत सेवा क्षेत्रको कुल मूल्य अभिवृद्धि दर ३.५० प्रतिशत र योगदान १०.३० प्रतिशत हुने प्रारम्भिक अनुमान रहेको छ। चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा यस क्षेत्रको योगदान तथा वृद्धिदर गत आर्थिक वर्षको तुलनामा सुधार भएको देखिन्छ।

चार्ट १ (द) : थोक तथा खुद्रा व्यापार, गाडी तथा मोटरसाईकल मर्मत सेवा

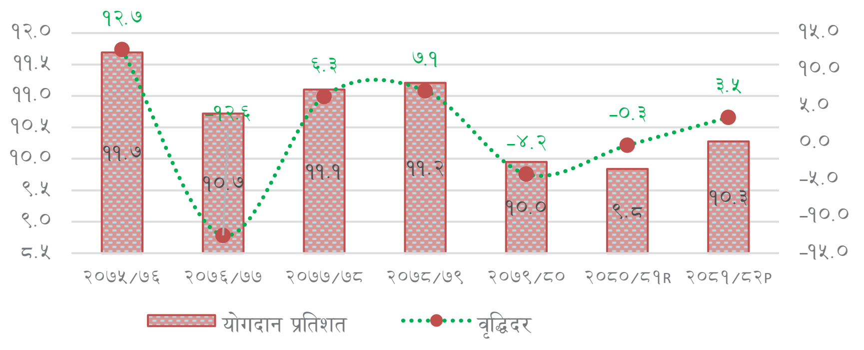

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८२ P = प्रारम्भिक र R= संशोधित

१.३३ लुम्बिनी प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा यातायात तथा भण्डारण क्षेत्रको योगदान वृद्धि हुँदै गएको देखिन्छ। चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा यस क्षेत्रको योगदान ७.६ प्रतिशत र वृद्धिदर ९.७ प्रतिशत हुने प्रारम्भिक अनुमान रहेको छ। गत आर्थिक वर्षको तुलनामा सवारी साधनको आयात र पर्यटकहरूको आवागमनमा भएको वृद्धिले यस क्षेत्रको मूल्य अभिवृद्धिमा सुधार हुने अनुमान गरिएको छ।

चार्ट १(ध) : यातायात तथा भण्डारण

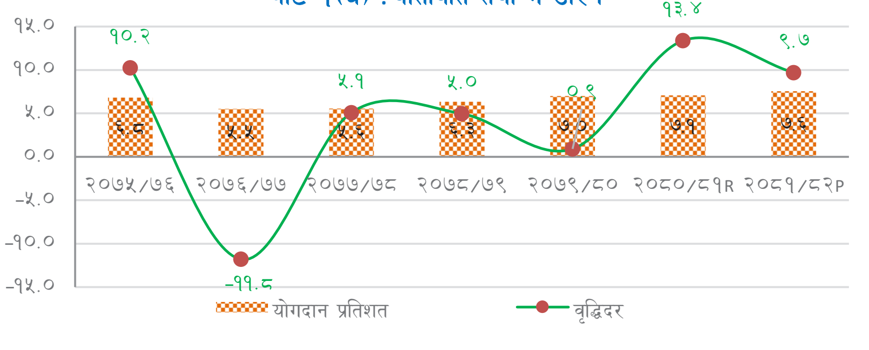

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८२ P = प्रारम्भिक र R= संशोधित

१.३४ चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा लुम्बिनी प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा आवास तथा भोजन सेवाको योगदान २.०५ प्रतिशत र वृद्धिदर ५.२० प्रतिशत हुने प्रारम्भिक अनुमान रहेको छ। पछिल्ला वर्षहरूमा यस प्रदेशमा होटल क्षेत्रको विस्तार तथा आन्तरिक र विदेशी पर्यटकहरूको आवागमनमा भएको वृद्धिले गर्दा यस क्षेत्रको मूल्य अभिवृद्धिमा सुधार हुने अनुमान गरिएको छ।

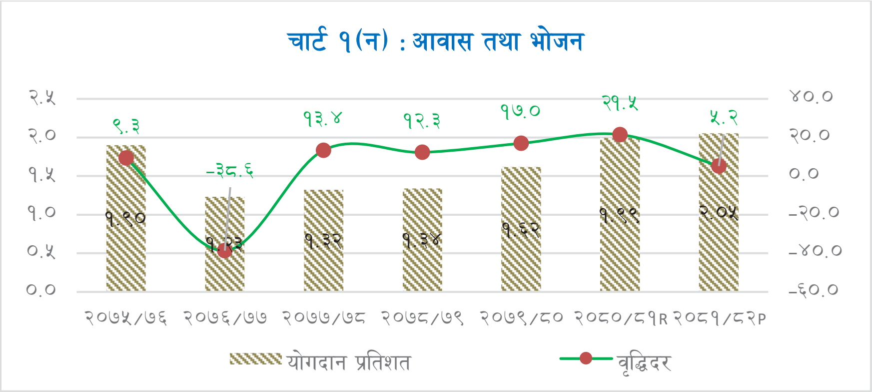

स्रोतः राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८२   P = प्रारम्भिक र R= संशोधित

१.३५ लुम्बिनी प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा वित्तीय तथा बीमा क्षेत्रको योगदान ४.९ प्रतिशत र वृद्धिदर ७.४ प्रतिशत हुने प्रारम्भिक अनुमान रहेको छ। गत आर्थिक वर्षमा यस क्षेत्रको वृद्धिदर ६.१ प्रतिशत र योगदान ४.८ प्रतिशत रहेको थियो।

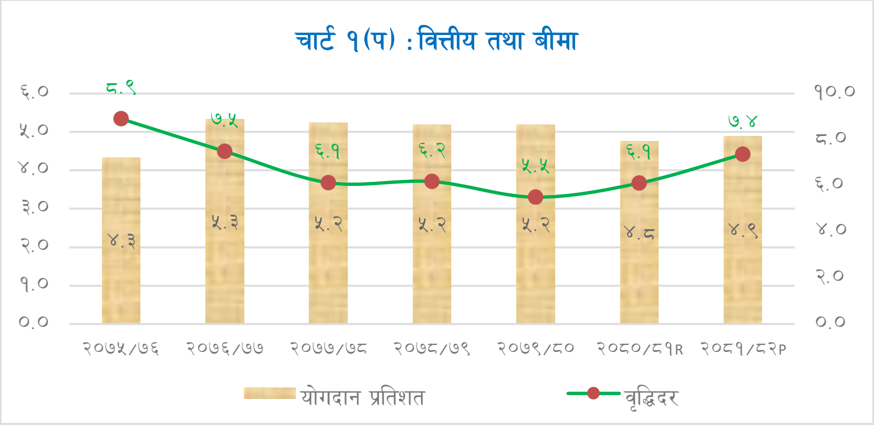

स्रोतः राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८२   P = प्रारम्भिक र R= संशोधित

१.३६ चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा लुम्बिनी प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा घरजग्गा कारोबार क्षेत्रको योगदान ४.४ प्रतिशत र वृद्धिदर ३.९ प्रतिशत हुने प्रारम्भिक अनुमान रहेको छ। गत आर्थिक वर्षमा यस क्षेत्रको वृद्धिदर ४.२ प्रतिशत रहेको थियो।

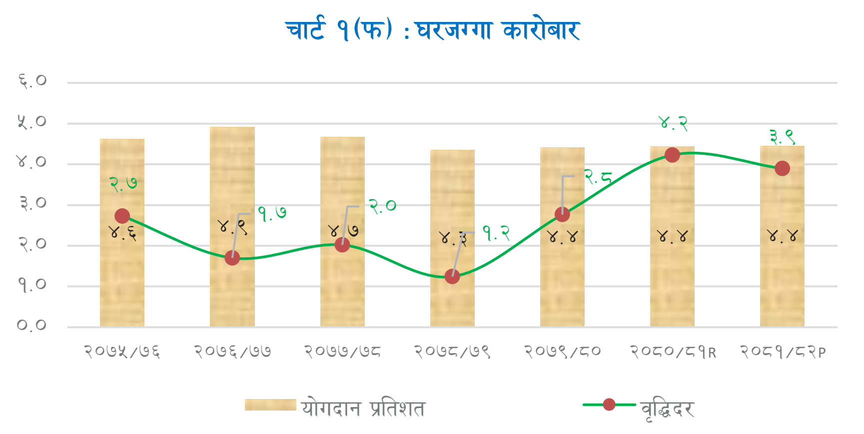

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८२ P = प्रारम्भिक र R= संशोधित

१.३७ चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा लुम्बिनी प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा सार्वजनिक प्रशासन तथा रक्षा क्षेत्रको योगदान १०.३ प्रतिशत र वृद्धिदर २.१ प्रतिशत हुने प्रारम्भिक अनुमान रहेको छ। गत आर्थिक वर्षमा यस क्षेत्रको योगदान ११.२ र वृद्धिदर ३.७ प्रतिशत थियो।

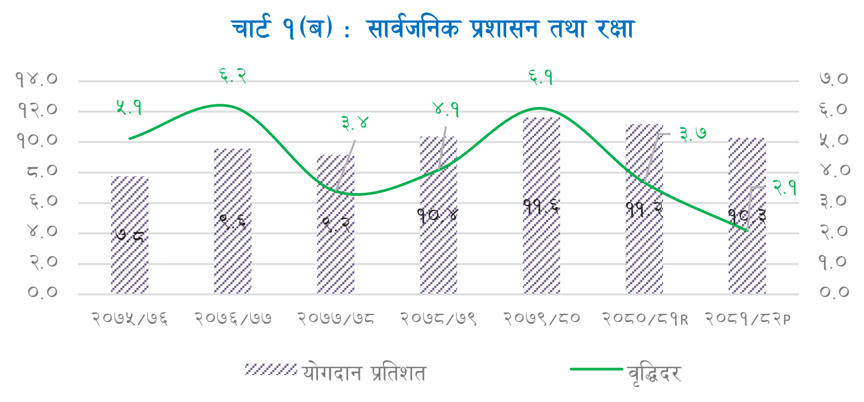

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८२ P = प्रारम्भिक र R= संशोधित

१.३८ लुम्बिनी प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा शिक्षा क्षेत्रको योगदान ९.७ प्रतिशत र वृद्धिदर २.० प्रतिशत हुने प्रारम्भिक अनुमान रहेको छ। गत आर्थिक वर्षमा यस क्षेत्रको योगदान १०.५ प्रतिशत र वृद्धिदर २.४ प्रतिशत रहेको थियो।

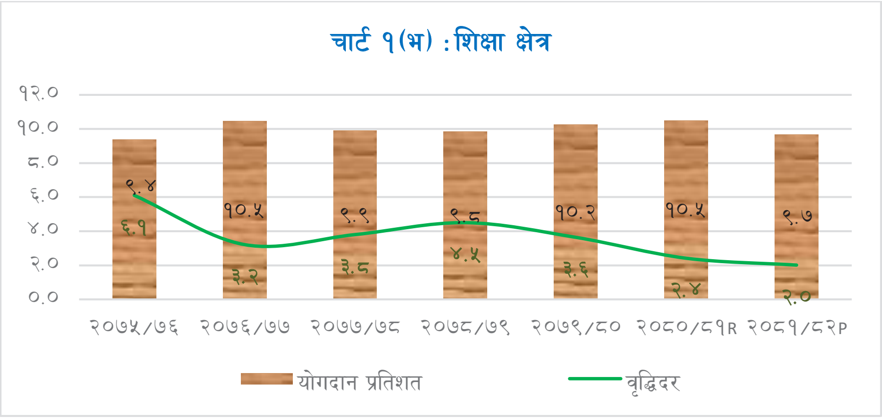

स्रोतः राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८२ *P = प्रारम्भिक र R= संशोधित*

१.३९ स्वास्थ्य पूर्वाधार निर्माण र सेवामा भएको विस्तारसँगै स्वास्थ्य सेवामा आमनागरिकको पहुँच बढ्दै गएको छ। चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा लुम्बिनी प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा स्वास्थ्य तथा सामाजिक कार्य क्षेत्रको योगदान २.३० प्रतिशत र वृद्धिदर ५.४० प्रतिशत हुने प्रारम्भिक अनुमान रहेको छ। गत आर्थिक वर्षमा यस क्षेत्रको योगदान २.२० प्रतिशत र वृद्धिदर ५.६० प्रतिशत थियो।

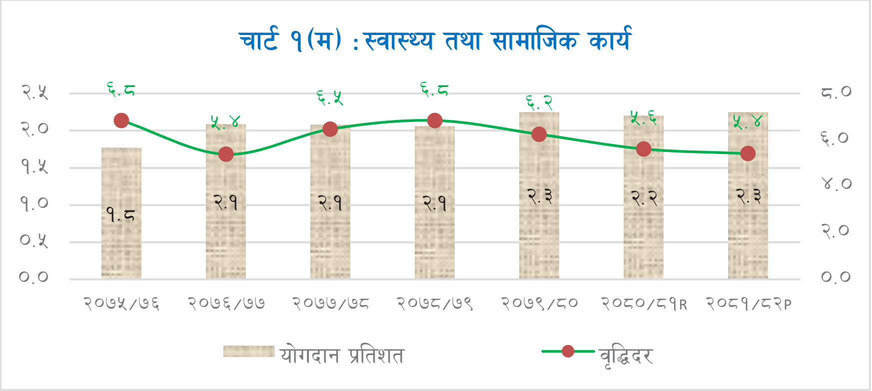

स्रोतः राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८२ *P = प्रारम्भिक र R= संशोधित*

२. सार्वजनिक वित्त

२.१ चालु आर्थिक वर्षको चैत्रमसान्तसम्म प्रादेशिक वित्तको अवस्था सन्तोषजनक रहेको छ। गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिको तुलनामा प्रादेशिक आय तथा व्ययको दुवै पक्षमा सुधार भएको छ। प्रदेशको आन्तरिक राजस्व सङ्कलनमा निरन्तर वृद्धि हुदै गएको भएता पनि नेपाल सरकारको राजस्व सङ्कलन लक्ष्य अनुरूप हुन नसक्दा प्रदेशले प्राप्त गर्ने वित्तीय स्रोतमा सङ्कुचन आएको छ। यसबाट प्रदेशको खर्च व्यवस्थापन चुनौतीपूर्ण बन्दै गएको छ।

२.२ वित्तीय सङ्घीयताको कार्यान्वयनसँगै लुम्बिनी प्रदेशले संविधानले दिएको खर्च र राजस्व सम्बन्धी अधिकारको उपयोग गर्दै आएको छ। प्रदेश सरकारले प्रदेशको सीमित आयबाट बहुवर्षीय तथा अधुरा आयोजनाहरुलाई सम्पन्न गर्न र जनताका आवश्यकता तथा मागलाई प्राथमिकीकरण गरी समयमै पूरा गर्ने नीति लिई स्रोत व्यवस्थापन गर्दै आएको छ।

२.३ प्रदेश सरकारको खर्च गर्ने क्षमतामा क्रमशः सुधार हुँदै गए पनि नेपाल सरकार माथिको निर्भरतामा कमी आउन सकेको छैन। संविधान प्रदत्त राजस्व अधिकारको पूर्ण उपयोग हुन नसक्नु, कुल राजस्व परिचालनमा आन्तरिक राजस्वको हिस्सा न्यून हुनु र आन्तरिक ऋणको परिचालनसम्बन्धी संस्थागत एवम् कानूनी व्यवस्था हुन नसक्नु जस्ता कारण प्रदेशलाई चाहिने वित्तीय स्रोत परिचालन चुनौतीपूर्ण बन्दै गएको छ।

प्रदेश सञ्चित कोष

२.४ आर्थिक वर्ष २०७९/८० को असार मसान्तमा रु.२ अर्ब ५१ करोड धनात्मक रहेको सञ्चित कोष गत आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को असार मसान्तमा रु.८० करोड ५० लाख मात्र धनात्मक रहेको थियो। चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तमा प्रदेश सञ्चित कोष रु.५ अर्ब ७२ करोडले धनात्मक रहेको देखिन्छ।

तालिका २(क): लुम्बिनी प्रदेश सञ्चित कोषको अवस्था (रु.करोडमा)

क्र. सं	विवरण	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८०/८१*	२०८१/८२*
१	कुल प्रादेशिक आय (२+३+४)	३५३१.९८	३२७६.३१	२७२४.१८	१८९१.७०	२१२१.६०
२	कुल प्रादेशिक राजस्व	१४३०.३०	१३२१.४२	१३६७.६३	९१४.८५	११०७.६७
३	सङ्घीय सरकारबाट प्राप्त अनुदान	१५१२.४६	१३४४.७३	१०६९.२६	६९२.१३	९१६.८३
४	अन्य प्राप्ति	५८९.२१	६१०.१६	२८७.२९	२८४.७२	९७.११
५	प्रादेशिक खर्च	३००५.०९	३०२४.४२	२६४३.६७	१३८८.५१	१५४८.६९
	चालु खर्च	१२६४.३१	१२५०.७६	१०४१.८९	६२१.५२	६००.७२
	पुँजीगत खर्च	१७४०.७८	१७७३.६६	१६०१.७८	७६७.००	९४७.९७
	सञ्चित कोष बचत(+)/न्यून(-)	५२६.८८	२५१.९०	८०.५१	५०३.१९	५७२.९१

स्रोतः आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय, लुम्बिनी प्रदेश, २०८२ *चैत्रसम्म

प्रादेशिक वित्तको आकार र प्रवृत्ति

२.५ प्रदेश स्थापनाका शुरूका आर्थिक वर्ष २०७५/७६ र २०७६/७७ मा विनियोजित बजेट खर्च हुन नसक्दा क्रमशः रु.७ अर्ब ५२ करोड र रु.८ अर्ब ३८ करोड रकम मौज्दात बाँकी रहेको देखिन्छ भने पछिल्ला वर्षहरूमा प्रदेश सरकारको खर्च गर्न सक्ने क्षमतामा सुधार भएकोले नगद मौज्दात क्रमशः घट्दै गएको देखिन्छ।

चार्ट २ (क): प्रादेशिक वित्तको आकार र प्रवृत्ति

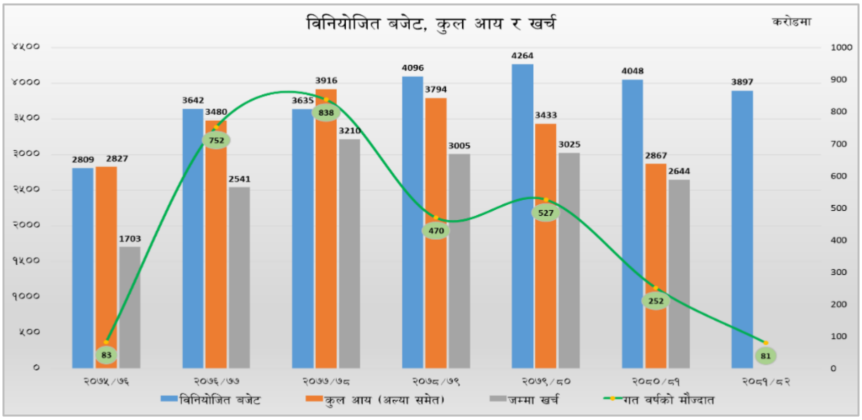

स्रोतः आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय, २०८२

२.६ पछिल्ला आर्थिक वर्षमा प्रादेशिक बजेट सन्तुलन (कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको अनुपातमा) धनात्मक रहेको भएता पनि क्रमिक रूपमा घट्दै गईरहेको देखिन्छ। आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा बजेट सन्तुलन कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको ०.१ प्रतिशत रहेको थियो। राजस्व सन्तुलनका दृष्टिले विगत २ आर्थिक वर्ष ऋणात्मक रहेता पनि क्रमिक रूपमा सुधार हुँदै गएको देख्न सकिन्छ। गत आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा राजस्व सन्तुलन ०.४ प्रतिशत रहेको थियो।

चार्ट २ (ख): प्रदेश सरकारको बजेट र राजस्व सन्तुलनको प्रवृत्ति (प्रादेशिक कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा)

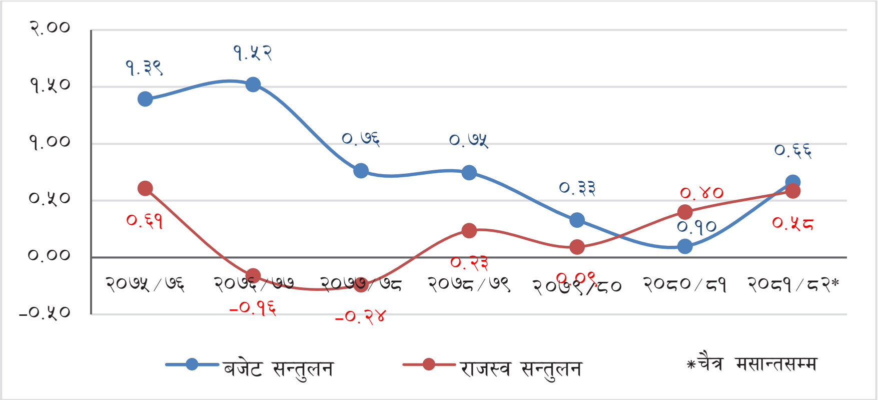

स्रोत: आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय र राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको प्रादेशिक राष्ट्रिय लेखा अनुमान २०२५

नोटः- बजेट सन्तुलन= प्रदेशको कुल आय - कुल खर्च र राजस्व सन्तुलन = प्रादेशिक राजस्व - चालु खर्च

२.७ लुम्बिनी प्रदेशको कुल खर्च गत आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा प्रादेशिक कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको ३.२४ प्रतिशत भएको भएको थियो। चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को प्रादेशिक कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको ४.०८ प्रतिशत खर्च हुने अनुमान छ।

तालिका २(ख) : प्रादेशिक वित्तको आकार (प्रादेशिक कुल गार्हस्थ्य उत्पादन प्रतिशतमा)

विवरण	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२*
प्रादेशिक खर्च	४.६१	५.२०	४.२५	३.९५	३.२४	४.०८
चालु खर्च	१.९४	२.२०	१.७९	१.६३	१.२८	
पुँजीगत खर्च	२.६७	३.००	२.४६	२.३२	१.९६	
प्रादेशिक राजस्व	१.७८	१.९६	२.०२	१.७२	१.६८	
आन्तरिक राजस्व	०.५१	०.५६	०.६१	०.५४	०.५७	
बाँडफाँटबाट प्राप्त राजस्व	१.२६	१.४०	१.४२	१.१९	१.११	
सङ्घबाट भएको वित्तीय हस्तान्तरण	२.९१	२.४४	२.१४	१.७६	१.३१	

अन्य प्राप्ति	१.४४	१.५७	०.८३	०.८०	०.३५	
प्रादेशिक आय	६.१३	५.९७	५.००	४.२८	३.३४	
बजेट बचत(+)/न्यून(-)	१.५२	०.७६	०.७५	०.३३	०.१०	
प्रादेशिक सञ्चित कोष बचत(+)/न्यून(-)	१.५२	०.७६	०.७५	०.३३	०.१०	
राजस्व सन्तुलन बचत(+)/न्यून(-)	-०.१६	-०.२४	०.२३	०.०९	०.४०	०.०९

स्रोतः आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय, २०८२ **अनुमानित*

२.८ प्रादेशिक कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको अनुपातमा कुल प्रादेशिक आय तथा नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने अनुदान पछिल्लो आर्थिक वर्षमा क्रमशः घट्दै गएको छ। कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको अनुपातमा आन्तरिक राजस्वको अंश क्रमिक रूपमा सुधार हुँदै गएको छ।

२.९ आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा प्रदेशगत कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा खर्च र राजस्वको अनुपात लुम्बिनी प्रदेशको ३.२४ प्रतिशत र १.६८ प्रतिशत रहेकोमा यस्तो अनुपात कर्णाली प्रदेशको सबैभन्दा बढी क्रमशः ८.१० प्रतिशत र ३.२८ प्रतिशत रहेको छ। कर्णाली प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादन तुलनात्मक रूपमा सबैभन्दा कम रहेको कारण यस्तो अनुपात उच्च रहन गएको हो।

चार्ट २(ग) : प्रदेशगत खर्च र राजस्व स्थिति (प्रदेशगत कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको अनुपातमा)

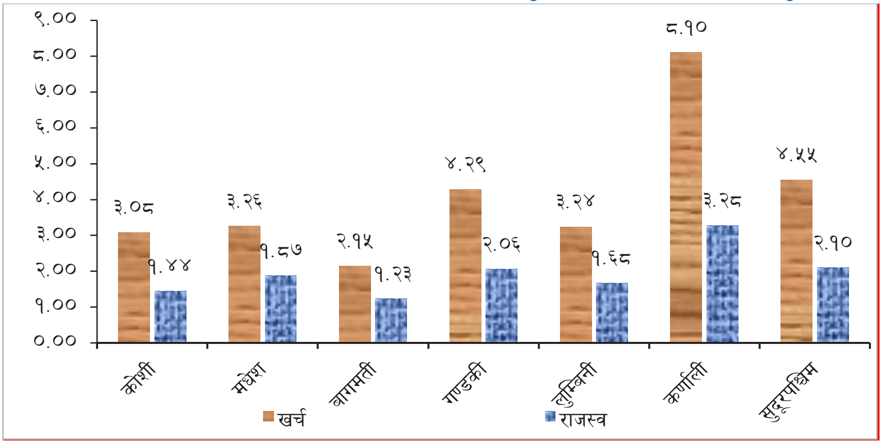

स्रोतः महालेखा नियन्त्रक कार्यालय, २०८२ र राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८२

प्रादेशिक खर्च

२.१० आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा लुम्बिनी प्रदेशको कुल खर्च ६५.२ प्रतिशत रहेकोमा चालु र पुँजीगत खर्च क्रमशः ६०.८० र ६८.४० प्रतिशत रहेको थियो। चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ चैत्र मसान्तसम्म प्रादेशिक खर्च गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिको तुलनामा ५.४४ प्रतिशत विन्दुले वृद्धि भई ३९.७० प्रतिशत पुगेको छ।

२.११ आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को चैत्र मसान्तसम्म पुँजीगत खर्च रु. ७ अर्ब ६६ करोड भएकोमा चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को सोही अवधिमा रु. ९ अर्ब ४७ करोड खर्च भएको देखिन्छ। समीक्षा अवधिमा पुँजीगत खर्च ५.५८ प्रतिशत विन्दुले बढेको छ।

२.१२ आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को चैत्र मसान्तसम्म चालु खर्च रु. ६ अर्ब २१ करोड भएकोमा चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को सोही अवधिमा रु. ६ अर्ब भएको देखिन्छ। समीक्षा अवधिभर विनियोजित बजेटको आधारमा चालु खर्च ३.३८ प्रतिशतले घटेको देखिन्छ। आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को चैत्र मसान्तसम्म चालु खर्च ३६.१ प्रतिशत रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को सोही अवधिमा ४१.८ प्रतिशत पुगेको देखिन्छ।

तालिका २ (ग): पछिल्लो ३ आर्थिक वर्षको बजेट र चैत्र मसान्तसम्मको खर्च स्थिति

विवरण	शुरूको विनियोजित बजेट (रू करोडमा)			बजेट खर्च प्रतिशत (चैत्र मसान्तसम्म)		
	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२
चालु	१८१६	१७२२.३	१४३८.४१	४०	३६.१	४१.८
पुँजीगत	२४४८	२३२५.७	२४५८.५९	३१.७	३३	३८.६
जम्मा	४२६४	४०४८	३८९७	३५.२	३४.३	३९.७

स्रोतः आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय, लुम्बिनी प्रदेश, २०८२

२.१३ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा प्रादेशिक कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँग चालु खर्च र पुँजीगत खर्चको अनुपात क्रमशः १.६३ प्रतिशत र २.३२ प्रतिशत रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०८०/८१ यस्तो खर्च अनुपात क्रमशः १.२८ प्रतिशत र १.९६ प्रतिशत थियो।

चार्ट २ (घ) : कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको चालु र पुँजीगत खर्चको प्रतिशत

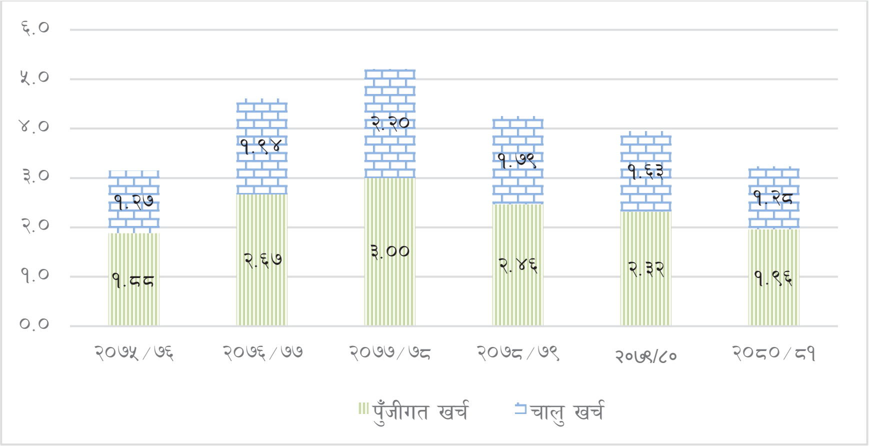

स्रोतः आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय, लुम्बिनी प्रदेश, २०८२

२.१४ लुम्बिनी प्रदेश सरकारको कुल खर्चमा पुँजीगत खर्चको अंश उच्च रहँदै आएको छ। चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्म कुल प्रादेशिक खर्चमा पुँजीगत र चालु खर्चको अंश क्रमशः ६१.२० प्रतिशत र ३८.८० प्रतिशत रहेको छ। गत आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को सोही अवधिमा यस्तो अंश क्रमशः ५५.२० प्रतिशत र ४४.८० प्रतिशत रहेको थियो। पछिल्ला वर्षहरूको खर्चको संरचना अनुसार पुँजीगत खर्चको अंश क्रमशः बढ्दै गएको छ।

चार्ट २ (ङ) : प्रादेशिक खर्च संरचना(प्रादेशिक कुल खर्चमा)

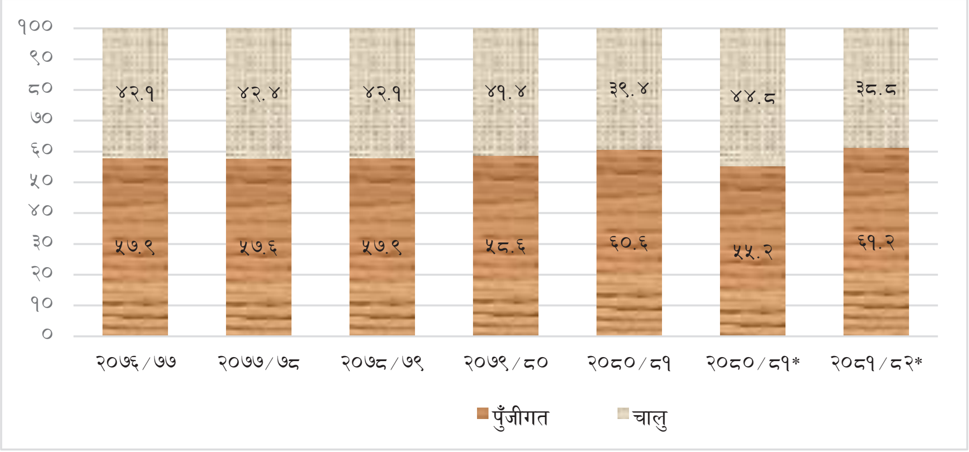

स्रोतः आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय, लुम्बिनी प्रदेश, २०८२ **चैत्र मसान्तसम्म*

प्रादेशिक राजस्व

२.१५ चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ चैत्र मसान्तसम्म प्रदेश सरकारको राजस्व परिचालन रु.११ अर्ब ७ करोड ६६ लाख रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को सोही अवधिमा रु.९ अर्ब १४ करोड ८५ लाख परिचालन भएको थियो।

२.१६ आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को लुम्बिनी प्रदेशको प्रादेशिक राजस्वमध्ये आन्तरिक राजस्व र बाँडफाँटबाट प्राप्त राजस्वको हिस्सा क्रमशः ३३.९ प्रतिशत र ६६.१ प्रतिशत रहेको थियो। चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्म यो हिस्सा क्रमशः ३१.५ प्रतिशत र ६८.५ प्रतिशत रहेको छ । प्रादेशिक राजस्वमा प्रदेशको आन्तरिक राजस्व बढ्दै गएको छ।

चार्ट २ (च) : प्रादेशिक राजस्व संरचना (कुल प्रादेशिक राजस्वमध्ये)

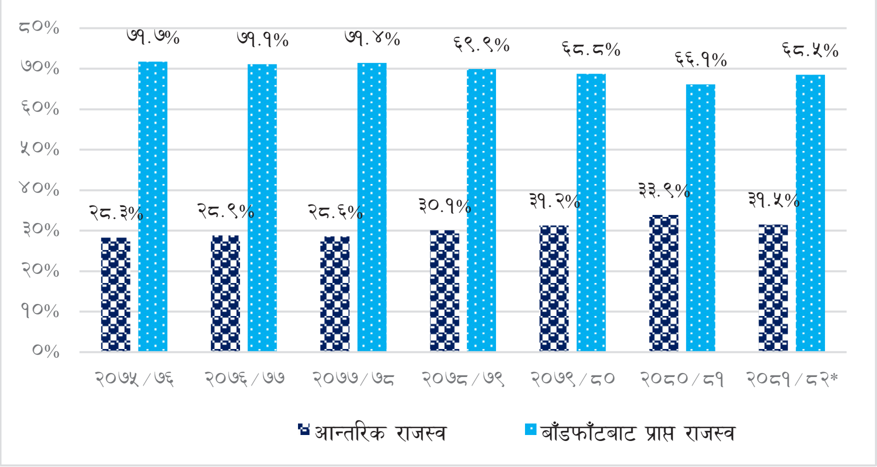

स्रोतः आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय, लुम्बिनी प्रदेश, २०८२ **चैत्र मसान्त*

२.१७ चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ चैत्र मसान्तसम्म परिचालित कुल राजस्वमध्ये कर र गैरकर राजस्वको हिस्सा क्रमशः ८६.६ प्रतिशत र १३.४ प्रतिशत रहेको छ। गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा उक्त हिस्सा क्रमशः ८७.१ प्रतिशत र १२.९ प्रतिशत थियो।

प्रादेशिक आय

२.१८ चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्म कुल प्रादेशिक आय रू २१ अर्ब २१ करोड पुगेको छ। कुल प्रादेशिक आयमध्ये राजस्वको हिस्सा सबैभन्दा बढी

५२.२१ प्रतिशत, सङ्घबाट प्राप्त वित्तीय हस्तान्तरणको अंश ४३.२१ प्रतिशत र अन्य प्राप्तिको हिस्सा ४.५८ प्रतिशत रहेको छ। गत आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को चैत्र मसान्तसम्म यस्तो हिस्सा क्रमशः ४८.३६, ३६.५९ र १५.०५ प्रतिशत रहेको थियो। पछिल्ला वर्षहरूमा प्रादेशिक राजस्व बढ्दै गएको र अन्य प्राप्ति निरन्तर घट्दै गइरहेको छ।

चार्ट २ (छ) : प्रादेशिक आयको संरचना (प्रतिशतमा)

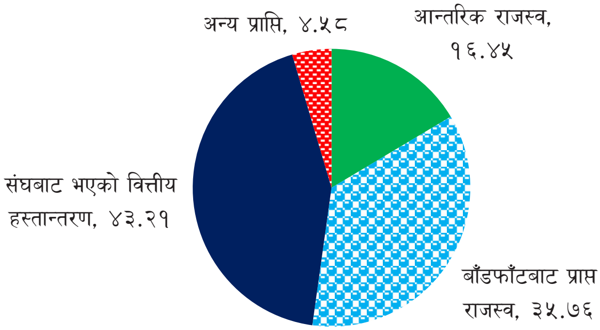

स्रोतः आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय, लुम्बिनी प्रदेश, २०८२

२.१९ पछिल्ला आर्थिक वर्षहरूमा लुम्बिनी प्रदेशको कुल प्रादेशिक आयमा सङ्घबाट प्राप्त हुने वित्तीय हस्तान्तरण र अन्य प्राप्तिको हिस्सा घट्दै गइरहेको देखिन्छ भने प्रादेशिक राजस्व (बाँडफाँटबाट प्राप्त समेत) को हिस्सा बढ्दै गएको देखिन्छ।

तालिका २ (घ) : प्रादेशिक आयको संरचना (प्रतिशतमा)

विवरण	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८०/८१*	२०८१/८२*
आन्तरिक राजस्व	९.४०	१२.१९	१२.६०	१७.००	१६.२०	१६.४५
बाँडफाँटबाट प्राप्त राजस्व	२३.५२	२८.३१	२७.७३	३३.२१	३२.१६	३५.७६
प्रादेशिक राजस्व (क)	३२.९२	४०.५०	४०.३३	५०.२०	४८.३६	५२.२१
सङ्घबाट भएको वित्तीय हस्तान्तरण (ख)	४०.८२	४२.८२	४१.०४	३९.२५	३६.५९	४३.२१
अन्य प्राप्ति (ग)	२६.२५	१६.६८	१८.६२	१०.५५	१५.०५	४.५८
प्रादेशिक आय (क+ख+ग)	१००.००	१००.००	१००.००	१००.००	१००.००	१००.००

स्रोतः आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय, लुम्बिनी प्रदेश, २०८२ **चैत्र मसान्तसम्मको*

२.२० चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ चैत्र मसान्तसम्मको प्रादेशिक खर्च रु.१५ अर्ब ४९ करोड भएको छ। यसमध्ये नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने अनुदान बाहेकको आन्तरिक स्रोत (नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने राजस्व बाँडफाँटको रकम र प्रदेश सरकारको आन्तरिक आय समेत)को हिस्सा ६१.६६ प्रतिशत रहेको छ। गत आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को सोही अवधिमा प्रदेश सरकारको कूल खर्च रु.१३ अर्ब ८९ करोड भएकोमा आन्तरिक स्रोतको हिस्सा ६३.५८ प्रतिशत थियो।

तालिका २ (ङ) : खर्च व्यहोर्ने स्रोत (कुल प्रादेशिक खर्च प्रतिशतमा)

स्रोत	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८०/८१*	२०८१/८२*
नगद (आन्तरिक स्रोत)/प्रदेश सरकार	५६.५८	५६.५३	६०.७९	६३.५८	६१.६६
वित्तीय समानीकरण अनुदान	१९.८०	२३.७२	२१.६१	२०.८५	२७.६६
सशर्त अनुदान	२१.२४	१७.७०	१४.७३	१२.५२	८.६५
समपूरक अनुदान	१.२७	१.२६	२.०२	२.३१	१.४५
विशेष अनुदान	१.१०	०.७९	०.८६	०.७४	०.५८
प्रदेशको कुल खर्च (करोडमा)	३००५	३०२४	२६४४	१३८९	१५४९

स्रोतः आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय, लुम्बिनी प्रदेश, २०८२ **चैत्र मसान्तसम्म*

सङ्घबाट प्राप्त अनुदान (वित्तीय हस्तान्तरण)

२.२१ गत आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा लुम्बिनी प्रदेशलाई नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने अनुदानमा १९.३ प्रतिशतले कमी आई रु.१२ अर्ब १२ करोडमा सीमित भएको थियो। अघिल्लो आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा रु.१५ अर्ब २ करोड अनुदान प्राप्त भएको थियो।

तालिका २(च) : नेपाल सरकारबाट प्राप्त अनुदानको विवरण (करोडमा)

वित्तीय हस्तान्तरण	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१
वित्तीय समानीकरण अनुदान	६८७	७५४	७६४	८०३	७४७	६०४
सशर्त अनुदान	९६९	८२७	९०५	८३६	६३२	४६८
विशेष अनुदान	०	५८	२१	६३	४८	५४
समपूरक अनुदान	६९	७०	४८	७२	७४	८६
जम्मा	१७२५	१७०८	१७३८	१७७५	१५०२	१२१२

स्रोतः आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय,२०८२ *नोटः संघीय सरकारलाई फिर्ता गरेको रकम समेत समावेश गरिएको।*

राजस्व बाँडफाँटको स्थिति

२.२२ चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्म बाँडफाँट भई प्रदेश सञ्चित कोषमा आएको कुल राजस्व रु. ९ अर्ब ८२ करोड ६४ लाख रहेको छ। जुन गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिको तुलनामा १९.९ प्रतिशतले बढी हो। गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा बाँडफाँटबाट प्राप्त राजस्व रु.८ अर्ब १९ करोड ३६ लाख रहेको थियो।

तालिका २(छ) : लुम्बिनी प्रदेश सरकारको राजस्व बाँडफाँटको विवरण (हजारमा)

राजस्व शिर्षक	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०८०/८१	२०८०/८१*	२०८१/८२*
सङ्घबाट प्राप्त हुने राजस्व बाँडफाँट				
मूल्य अभिवृद्धि कर	६६६४७९८	६५९०७१६	४४३४७०६	५५११७७०
अन्त शुल्क	२४२०७४२	२२६५१६७	१४५९५३९	१८७७६६९
जम्मा	९०८५५३९	८८५५८८३	५८९४२४६	७३८९४३९
सङ्घबाट प्राप्त हुने रोयल्टी				
वन सम्बन्धी रोयल्टी		३४५६५	३४५६५	३०८३१
खानी तथा खनिज रोयल्टी		६८४५७	६८४५७	१०२४८२
जलस्रोत सम्बन्धी रोयल्टी		०		
विद्युत सम्वन्धी रोयल्टी		८७००४	८७००४	६४३९३
पर्वतारोहण वापतको रोयल्टी		१६	१६	१०८
जम्मा	०	१९००४२	१९००४२	१९७८१४
प्रदेश र स्थानीय तह विच बाँडफाँट हुने राजस्व (प्रदेशले संकलन गर्ने)				
सवारी साधन कर	१५५३४८१	१७५३८०४	१४६३५५३	१५६६६९८
प्रदेश र स्थानीय तह विच बाँडफाँट हुने राजस्व (स्थानीय तहले संकलन गर्ने)				
घरजग्गा रजिष्ट्रशन दस्तुर	११०९०९०	१२१०३७३	६१२७४४	६३४१७६
मनोरञ्जन कर	४३१३	५२३०	१५९७	१५०९
विज्ञापन कर	६९१९	२७६३	६०२	२७३२
पर्यटन सेवा शुल्क रोयल्टी	०	०	०	
दहत्तर बहत्तरको विक्रि आय	२३१२६९	३२८७३७	३०८६५	३४०४८
जम्मा	१३५१५९१	१५४७१०३	६४५८०८	६७२४६४
कुल जम्मा	**११९९०६१२**	**१२३४६८३१**	**८१९३६४९**	**९८२६४१६**

स्रोतः आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय, लुम्बिनी प्रदेश, २०८२ **चैत्र मसान्तसम्म*

२.२३ चालु आर्थिक २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्म नेपाल सरकारबाट बाँडफाँट भई प्राप्त राजस्व रु.७ अर्ब ३८ करोड रहेको छ। गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा बाँडफाँट बाट प्राप्त राजस्व रु.५ अर्ब ८९ करोड थियो।

२.२४ चालु आर्थिक वर्षको चैत्र मसान्तसम्म सङ्घीय सरकारबाट बाँडफाँट भई प्राप्त रोयल्टी रु.१९ करोड ७८ लाख रहेको छ। गत आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को सोही अवधिमा सङ्घीय सरकारबाट रोयल्टी बाँडफाँट बापत रु.१९ करोड रकम प्राप्त भएको देखिन्छ।

२.२५ चालु आर्थिक वर्षको चैत्र मसान्तसम्म प्रदेश सरकारले सङ्कलन गरी प्रदेश र स्थानीय तहबीच बाँडफाँट भई लुम्बिनी प्रदेश सरकारलाई प्राप्त भएको सवारी साधन कर राजस्व रु. १ अर्ब ५६ करोड देखिन्छ । गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिसँग तुलना गर्दा बाँडफाँट भई प्राप्त हुने सवारी साधन कर राजस्व ७.०४ प्रतिशतले बढेको देखिन्छ।

२.२६ चालु आर्थिक वर्षको चैत्र मसान्तसम्म मालपोत कार्यालयमार्फत संकलन गरी प्रदेश र स्थानीय तहबीच बाँडफाँट भई लुम्बिनी प्रदेश सरकारलाई प्राप्त भएको घरजग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुर रु. ६३ करोड ४१ लाख प्राप्त भएको देखिन्छ। गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिसँग तुलना गर्दा बाँडफाँट भई प्राप्त हुने घरजग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुर ३.५ प्रतिशतले बढेको देखिन्छ।

प्रदेशगत खर्च स्थिति

२.२७ गत आर्थिक वर्षमा कुल प्रादेशिक खर्चमध्ये पुँजीगत खर्चको हिस्सा लुम्बिनी प्रदेशमा ६०.५९ प्रतिशत रहेको थियो। यस्तो खर्च गण्डकी प्रदेशमा सबैभन्दा बढी ६५.८८ प्रतिशत र कर्णाली प्रदेशमा सबैभन्दा कम ५३.८२ प्रतिशत रहेको थियो। प्रदेशगत खर्चमा पुँजीगत खर्चको अंश आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा सुदूरपश्चिम, कर्णाली र कोशी प्रदेशमा घटेको छ भने अन्य प्रदेशमा बढेको छ।

तालिका २ (ज): प्रदेश सरकारको पुंजीगत खर्चको प्रवृत्ति (रु. करोडमा)

विवरण	२०७८/७९		२०७९/८०		२०८०/८१	
	कुल खर्च	पुँजीगत खर्चको अंश	कुल खर्च	पुँजीगत खर्चको अंश	कुल खर्च	पुँजीगत खर्चको अंश
कोशी	२९९६.६	५६.२	३०७५.८	५८.८९	२८०२.८	५८.३३
मधेश	२२२६	५३.६	२६८७	६०.२९	२४५४.५	६२.२९
बागमती	३७९९.५	५५.३	४६८६.२	६०.३५	४४५१.३	६४.१२

गण्डकी	२२०४.४	६५.६	२३६१.५	६४.६३	२२२०.६	६५.८८
लुम्बिनी	३००५.५	५७.९	३०२४.४	५८.६४	२६४३.७	६०.५९
कर्णाली	२४२८.२	६२.१	२२२६.७	५७.३८	१९८६.८	५३.८२
सुदूरपश्चिम	२०८७.७	५७.२	२४०६.३	६५.७२	१८५१.४	५७.०६
जम्मा	१८७४८	५७.९५	२०४६८	६०.६७	१८४११	६०.८८

स्रोतः महालेखा नियन्त्रक कार्यालय, २०८१

२.२८ चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को वैशाख मसान्तसम्म पुँजीगत खर्चतर्फ लुम्बिनी प्रदेश सरकारको सबैभन्दा बढी ४५.२ प्रतिशत र समग्रमा ४६.४ प्रतिशत भएको देखिन्छ। कूल खर्चमा कोशी प्रदेशको सबैभन्दा बढी ४७.४ प्रतिशत र सबैभन्दा कम मधेश प्रदेशको १५.३ प्रतिशत खर्च भएको देखिन्छ।

तालिका २ (झ): प्रदेश सरकारको खर्च अवस्था

सरकारको तह	विनियोजन (करोडमा)				खर्च प्रतिशतमा (वैशाख मसान्तसम्म)			
	चालु	पुँजीगत	वित्तीय	जम्मा	चालु	पुँजीगत	वित्तीय	जम्मा
कोशी प्रदेश	१७९०	१७३५	२	३५२७	५५.३	३९.३		४७.४
मधेश प्रदेश	१५९४	२७९४		४३८९	२७.४	८.४		१५.३
बागमती प्रदेश	२५८३	३७२०	१५०	६४५४	४६.८	३५.०		३८.९
गण्डकी प्रदेश	१३१३	१९५३	३०	३२९६	४२.६	४०.३		४०.८
लुम्बिनी प्रदेश	१४२५	२४७५		३९००	४८.५	४५.२		४६.४
कर्णाली प्रदेश	१२३७	१८७८	२५	३१४१	४४.२	२५.५		३२.६
सुदूरपश्चिम प्रदेश	१२८९	१८७६	१	३१६६	४३.७	२५.९		३३.१
संङ्घीय सरकार	११३१४५	३५७९९	३७०८५	१८६०३०	६८.३	३३.६	७१.३	६२.२

स्रोतः महालेखा नियन्त्रक कार्यालय, २०८२

प्रादेशिक खर्च

२.२९ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा कुल विनियोजित बजेटको ८२ प्रतिशत खर्च भएकोमा आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा ७० प्रतिशत, आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा ७०.७ प्रतिशत र आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा ६५.२ प्रतिशत खर्च भएको देखिन्छ।

विनियोजित अन्तिम बजेटमध्ये पुँजीगत खर्च चालु खर्चको तुलनामा हरेक वर्ष उच्च रहँदै आएको छ।

चार्ट २ (ज) : प्रादेशिक खर्च क्षमता (प्रतिशतमा)

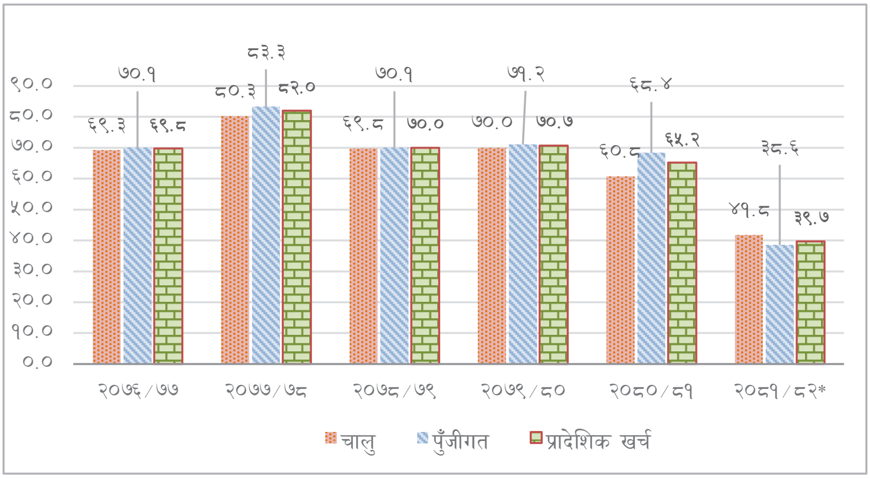

स्रोतः आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय, लुम्बिनी प्रदेश, २०८२ **चैत्र मसान्तसम्म*

२.३० आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा नेपाल सरकारबाट वित्तीय समानीकरण, सशर्त, समपूरक र विशेष अनुदान गरी रु.१२ अर्ब १२ करोड ३४ लाख प्राप्त भएको थियो। उक्त अनुदान रकममध्ये प्रदेश सरकारले रु.१० अर्ब ३६ करोड ७१ लाख मात्र खर्च गर्न सकेको थियो।

२.३१ आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा नेपाल सरकारबाट प्राप्त कुल अनुदानको ८५.५ प्रतिशत खर्च भएको थियो। आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा यस्तो खर्च ८७.५ प्रतिशत रहेको थियो। आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा सङ्घीय समपूरक अनुदान सबैभन्दा कम २६.४० प्रतिशत र सबैभन्दा बढी विशेष अनुदान ९८.२० प्रतिशत मात्र मात्र खर्च भएको देखिन्छ।

तालिका २ (ञ) : नेपाल सरकारबाट प्राप्त अनुदानको खर्च स्थिति (प्रतिशतमा)

अनुदान	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१
वित्तीय समानीकरण	४२.६	८६.१	७४.१	९६.०	९४.६
सशर्त	९९.०	७७.८	७६.३	८४.७	८३.१
विशेष	३३.१	१४.७	५२.१	४९.४	९८.२

समपूरक	२२.०	६६.०	५३.०	५१.५	२६.४
जम्मा	६८.८	८०.४	७३.५	८७.५	८५.५

स्रोतः आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय, लुम्बिनी प्रदेश, २०८२

२.३२ नेपाल सरकारबाट प्रदेशका लागि शुरु विनियोजित अनुदानभन्दा बढी अनुदान हस्तान्तरण भइरहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७९/८० र २०८०/८१ मा शुरु विनियोजितभन्दा कम अनुदान हस्तान्तरण भएको थियो। आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा कुल रु.१५ अर्ब ३८ करोड ४२ लाख सङ्घीय अनुदान शुरूमा विनियोजित भएकोमा रु.१२ अर्ब १२ करोड ३४ लाख हस्तान्तरण भएको थियो।

चार्ट २ (झ) : सङ्घीय अनुदान निकासा तथा खर्च (रु.करोडमा)

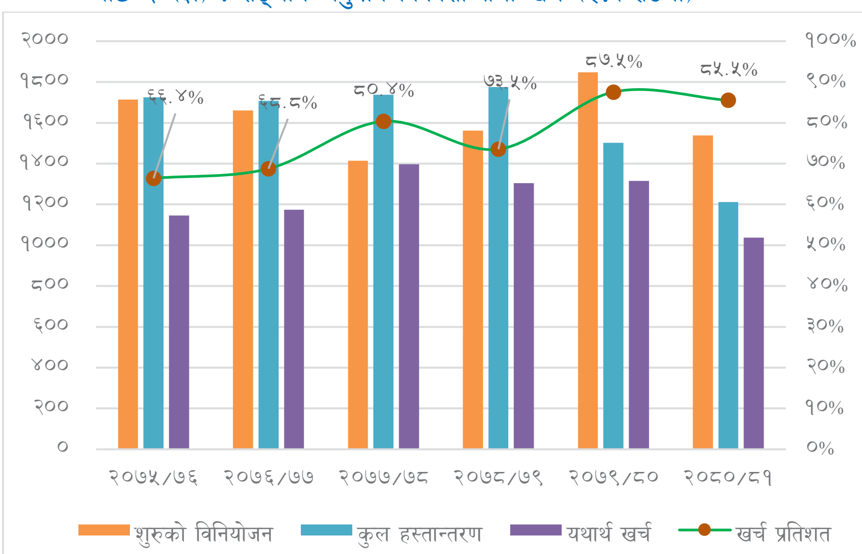

स्रोतः आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय, लुम्बिनी प्रदेश, २०८२ **चैत्र मसान्तसम्म*

अन्तर-सरकारी वित्त हस्तान्तरण

२.३३ आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा लुम्बिनी प्रदेश सरकारबाट स्थानीय तहलाई वित्तीय समानीकरण, सशर्त, समपूरक र विशेष अनुदान बापत क्रमशः रु.७५ करोड, रु. १ अर्ब २१ करोड ७८ लाख, रु.१५ करोड ५० लाख र रु.९५ करोड ७३ लाख गरी जम्मा रु.३ अर्ब ८ करोड १ लाख हस्तान्तरण भएको थियो। चालु आर्थिक वर्ष

२०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्म उक्त अनुदान रु.१ अर्ब ६२ करोड हस्तान्तरण भएको छ।

तालिका २(ट) : लुम्बिनी प्रदेश सरकारबाट स्थानीय तहलाई वित्तीय हस्तान्तरण (रु. करोडमा)

अनुदान	आर्थिक वर्ष				
	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८०/८१*	२०८१/८२*
वित्तीय समानीकरण	७०.००	८५.००	७५.००	७५.२५	६९.६७
सशर्त	११३.९०	१०२.७७	१२१.७८	४६.७१	४७.९१
विशेष	८५.८७	८८.९८	१५.५०		५.७०
समपूरक	१५७.८८	१३५.६२	९५.७३	५२.१८	३८.७४
जम्मा वित्तीय हस्तान्तरण	४२७.६५	४१२.३७	३०८.०१	१७४.१४	१६२.०२

स्रोतः आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय, लुम्बिनी प्रदेश, २०८२ **चैत्र मसान्तसम्म*

२.३४ चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा स्थानीय तहलाई विनियोजन भएको रु.३ अर्ब १४ करोड मध्ये चैत्र मसान्तसम्म ५१.६ प्रतिशत रकम निकासा भएको देखिन्छ, जुन गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिको तुलनामा ३.१ प्रतिशत विन्दुले बढी छ।

तालिका २(ठ) : स्थानीय तहलाई अनुदान निकासा (शुरूको विनियोजित बजेटको आधारमा)

आर्थिक वर्ष	कुल बजेट (करोड)	स्थानीय तहलाई अनुदान (करोड)	स्थानीय तह अनुदान प्रतिशत (कुल बजेटमा)	वित्तीय हस्तान्तरण (करोड)	निकासा प्रतिशत
२०७८/७९	४०९६	४८४	११.८	४२८	८८.३
२०७९/८०	४२६४	४८३	११.३	४१२	८५.४
२०८०/८१	४०४८	३५९	८.९	३०८	८५.८
२०७९/८०*	४२६४	४८३	११.३	२४२	५०.१
२०८०/८१*	४०४८	३५९	८.९	१७४	४८.५
२०८१/८२*	३८९७	३१४	८.१	१६२	५१.६

स्रोतः आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय, लुम्बिनी प्रदेश, २०८२ *चैत्र मसान्तसम्म

३. मौद्रिक तथा वित्तीय क्षेत्र

बैङ्क तथा वित्तीय संस्था

३.१ सङ्घीय शासन प्रणालीमा मुलुक रूपान्तरण भएसँगै लुम्बिनी प्रदेशमा वित्तीय पहुँचमा विस्तार भएको छ। बीमा, सहकारी, पुँजी बजार र निक्षेप परिचालनमा संलग्न संस्थाहरूको सङ्ख्या र सेवा क्षेत्र पनि क्रमशः विस्तार भइरहेका छन्। यस्तै, प्रदेशमा धितोपत्र दलाल व्यवसायीका शाखा कार्यालयहरूको स्थापनासँगै कारोबार रकममा वृद्धि र लगानीकर्ताको सहभागिता बढेको देखिन्छ।

३.२ अनलाइन/क्युआर कोडमार्फत गरिने भुक्तानीमा उल्लेख्य वृद्धि भएको छ। विद्युतीय भुक्तानीका अन्य उपकरणमार्फत भएको कारोबारमा समेत बढोत्तरी भएको छ। चालु आर्थिक वर्षमा बैङ्किङ्ग प्रणालीमा तरलता पर्याप्त रहेको र ब्याजदर घट्दै गएको छ। आन्तरिक माग कमजोर रहेकोले कर्जा प्रवाह सुस्त रहेको छ।

वित्तीय संरचना तथा वित्तीय सेवा

३.३ २०८१ चैत्र मसान्तसम्म नेपालभर २० वाणिज्य बैङ्क, १७ विकास बैङ्क, १७ वित्त कम्पनी, ५२ लघुवित्त वित्तीय संस्था र १ पूर्वाधार विकास बैङ्क गरी कुल १०७ बैङ्क तथा वित्तीय संस्था तथा तिनीहरूका शाखा सञ्चालनमा रहेका छन्। प्रदेशगत रुपमा हेर्दा बागमती प्रदेशमा सबैभन्दा बढी र कर्णाली प्रदेशमा सबैभन्दा कम बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाका शाखा सञ्चालनमा रहेका छन्।

तालिका ३ (क): प्रदेश अनुसार बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाका शाखा सङ्ख्या

प्रदेश	"क" वर्ग	"ख" वर्ग	"ग" वर्ग	"घ" वर्ग	जम्मा (क+ख+ग)	जम्मा (क+ख+ग+घ)
कोशी	७६३	१९५	३६	८५२	९९४	१८४६
मधेश	५८१	८४	५३	१०३५	७१८	१७५३
बागमती	१८४२	३३५	१०९	७५४	२२८६	३०४०
गण्डकी	६०६	१८९	३७	५६६	८३२	१३९८
लुम्बिनी	७४५	२५६	४७	११०३	१०४८	२१५१
कर्णाली	२१६	२१	३	२३८	२४०	४७८
सुदूरपश्चिम	३३०	५२	६	४६२	३८८	८५०
जम्मा	५०८३	११३२	२९१	५०१०	६५०६	११५१६

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैङ्क, २०८२

३.४ लुम्बिनी प्रदेशका सबै १०९ स्थानीय तहमा वाणिज्य बैङ्कका शाखा स्थापना भई सञ्चालनमा रहेका छन्। २०८१ चैत्र मसान्तसम्ममा वाणिज्य बैङ्कका ७४५, विकास बैङ्कका २५६, वित्त कम्पनीका ४७ तथा लघुवित्त संस्थाका १,१०३ गरी कुल २,१५१ बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाका शाखा रहेका छन्।

तालिका ३ (ख) : लुम्बिनी प्रदेशमा बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाका शाखा सङ्ख्या

शाखा सङ्ख्या	२०७७/७८ असार मसान्त	२०७८/७९ असार मसान्त	२०७९/८० असार मसान्त	२०८०/८१ असार मसान्त	२०८१/८२*
वाणिज्य बैङ्क	७२६	७४०	७४८	७४१	७४५
विकास बैङ्क	२२७	२५६	२५७	२५७	२५६
फाईनान्स कम्पनी	३५	४६	४६	४७	४७
लघुवित्त संस्था	१०८५	११७०	११६२	११३०	११०३
जम्मा	२०७३	२२१२	२११३	२१७५	२१५१

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैङ्क, २०८२ **चैत्र मसान्तसम्ममा*

३.५ चालु आर्थिक वर्षको चैत्र मसान्तसम्म यस प्रदेशका जिल्लाहरूमध्ये रूपन्देही जिल्लामा सबैभन्दा बढी ३२५ वटा बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाका शाखा रहेका छन्। बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाको एउटा शाखाले रूपन्देहीमा सबैभन्दा कम ३,४५२ जना र रोल्पामा सबैभन्दा बढी १०,२०८ जनालाई सेवा दिइरहेको देखिन्छ।

तालिका ३ (ग) : जिल्ला अनुसार बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाका शाखा सङ्ख्या

जिल्ला	"क" वर्ग	"ख" वर्ग	"ग" वर्ग	जम्मा	जनसंख्या	जनसंख्या प्रति शाखा
गुल्मी	३८	१५	०	५३	२४६४९४	४६५१
पाल्पा	४७	११	०	५८	२४५०२७	४२२५
रूपन्देही	२२१	७६	२८	३२५	११२१९५७	३४५२
कपिलवस्तु	८६	१८	६	११०	६८२९६१	६२०९
अर्घाखाँची	२१	७	०	२८	१७७०८६	६३२५
प्युठान	२१	१३	०	३४	२३२०१९	६८२४
रोल्पा	२१	२	०	२३	२३४७९३	१०२०८
रूकुम (पूर्व)	८	०	०	८	५६७८६	७०९८
दाङ	९०	३९	३	१३२	६७४९९३	५११४
बाँके	८१	२९	७	११७	६०३१९४	५१५६

बर्दिया	४५	२६	०	७१	४५९९००	६४७७
नवलपरासी (ब.सु.प.)	६६	२०	३	८९	३८६८६८	४३४७
जम्मा	७४५	२५६	४७	१०४८	५१२२०७८	४८८७

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैङ्क, २०८२

३.६ लुम्बिनी प्रदेशमा ए.टी.एम. मेशिनको सङ्ख्या, क्रेडिट/डेबिट कार्ड लिनेको सङ्ख्या र सञ्चालनमा रहेका बैङ्क खाता सङ्ख्या निरन्तर रूपमा बढिरहेको देखिन्छ। यसले प्रदेशमा वित्तीय पहुँचमा विस्तार हुँदै गएको देखाउँछ। २०८१ चैत्र मसान्तसम्ममा प्रदेशमा एटीएम मेशिनको सङ्ख्या ७०९, क्रेडिट कार्ड लिनेको सङ्ख्या २५,९६८; डेबिट कार्ड लिनेको सङ्ख्या १९,६१,१८० र सञ्चालनमा रहेका बैङ्क खाता सङ्ख्या ९१,२७,६०६ वटा रहेका छन्।

तालिका ३ (घ): लुम्बिनी प्रदेशमा बैङ्किङ सेवाको अवस्था

बैंकिङ्ग सेवा/आर्थिक वर्ष	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२*
एटीएम मेशिनको सङ्ख्या	५७५	६१३	६५८	७०१	७०९
क्रेडिट कार्ड लिनेको सङ्ख्या	९७२१	१४७२६	२०१८९	२३३१५	२५९६८
डेबिट कार्ड लिनेको सङ्ख्या	११३२१२१	१४५३३५८	१६५४८६०	१८१७९८६	१९६११८०
सञ्चालनमा रहेको बैङ्क खाता सङ्ख्या	५७७४८८८	६८६४०६५	७८४५५८१	८६१२६८६	९१२७६०६

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैङ्क, २०८२ **चैत्र मसान्तमा*

३.७ आर्थिक वर्ष २०८०/८१ असार मसान्तसम्म लुम्बिनी प्रदेशभित्र रहेका बैङ्क तथा वित्तीय संस्थामा निक्षेप सङ्कलन रु.५ खर्ब ७२ अर्ब ४३ करोड रहेकोमा चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्म ७.१८ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.६ खर्ब १३ अर्ब ५० करोड पुगेको छ।

३.८ आर्थिक वर्ष २०८०/८१ असार मसान्तमा बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाबाट कर्जा प्रवाह रु.५ खर्ब ६० अर्ब ६७ करोड रहेकोमा चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तमा ३.७९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.५ खर्ब ८१ अर्ब ९३ करोड पुगेको छ। आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तमा निक्षेप सङ्कलनमा भएको वृद्धिको अनुपातमा कर्जा प्रवाह विस्तार हुन सकेको देखिँदैन।

तालिका ३ (ङ): कर्जा प्रवाह तथा निक्षेप सङ्कलनको अवस्था

विवरण	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२*
निक्षेप सङ्कलन (रु.करोडमा)	४००९८.४	४३०२०.१	५०४६२.३	५७२४३.२	६१३५०.८
कर्जा प्रवाह (रु.करोड)	४७३६७.४	५४०४०.४	५५२०१.१	५६०६७.९	५८१९३.८

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैङ्क, २०८२ **चैत्र मसान्तमा*

३.९ लुम्बिनी प्रदेशमा ६१.५२ प्रतिशत परिवारमा कम्तिमा एउटा बैङ्क खाता रहेको छ भने २२.७१ प्रतिशत पुरूष र २३.१५ प्रतिशत महिला जनसङ्ख्याको मात्र बैङ्क खाता रहेको छ। लुम्बिनी प्रदेशमा अझै पनि तीन चौथाई भन्दा बढी जनसङ्ख्यासँग बैङ्क खाता रहेको देखिदैन।

३.१० राष्ट्रिय जनगणना अनुसार सबैभन्दा कम मधेश प्रदेशका १५.५ प्रतिशत र सबैभन्दा बढी बागमती प्रदेशका ४०.१ प्रतिशत जनसङ्ख्यासँग बैङ्क खाता रहेको छ भने गण्डकी र लुम्बिनी प्रदेशका पुरूष भन्दा महिलाहरूसँग बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाहरूमा धेरै खाता रहेको देखिन्छ।

तालिका ३ (च): बैङ्क खाता भएको परिवार तथा जनसङ्ख्या

प्रदेश	कम्तिमा एउटा खाता भएको परिवार %	बैङ्क खाता भएको पुरूष %	बैङ्क खाता भएको महिला %	बैङ्क खाता भएको जनसङ्ख्या %
कोशी	५५.८९	२२.९२	२२.९१	२२.९२
मधेश	५०.७९	१६.४	१४.६	१५.५
बागमती	७२.५४	४३.२२	३७.०५	४०.१
गण्डकी	७२.४	३३.९५	३५.३५	३४.६८
लुम्बिनी	६१.५२	२२.७१	२३.१५	२२.९४
कर्णाली	५५.५३	२०.९९	१८.०७	१९.४९
सुदूरपश्चिम	६०.३४	२१.५	२०.७७	२१.११
नेपाल	६१.८९	२६.४२	२४.७४	२५.५६

स्रोतः- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

३.११ राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार नेपालमा २५.५९ प्रतिशत परिवारले बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाहरूसँग ऋण लिएका छन। मधेश प्रदेशमा कम्तिमा एउटा खाता भएको परिवार अन्य प्रदेशको तुलना सबैभन्दा कम ५०.७९ प्रतिशत भएतापनि सबैभन्दा बढी २८.८८ प्रतिशत परिवारले ऋण लिएको देखिन्छ। लुम्बिनी प्रदेशका २६.९६ प्रतिशत परिवारले बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाबाट ऋण लिएको देखिन्छ।

चार्ट ३ (क): बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाबाट ऋण लिएका परिवार (प्रतिशत)

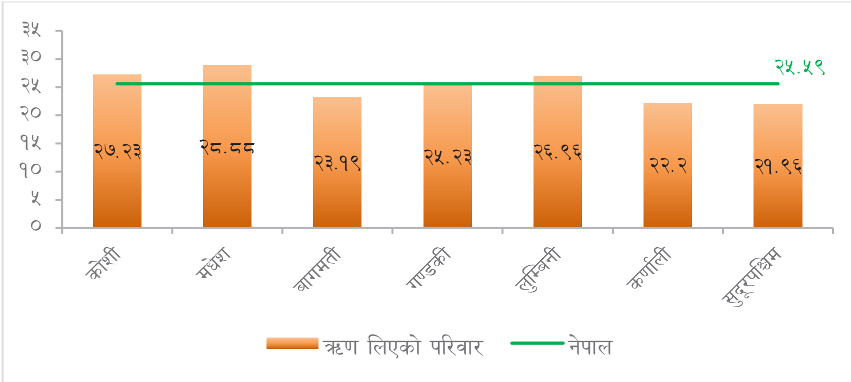

स्रोतः- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

बीमा

३.१२ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तमा लुम्बिनी प्रदेशमा १४ वटा जीवन बीमा कम्पनी, १४ वटा निर्जीवन बीमा कम्पनी, ७ वटा लघु बीमा कम्पनी र २ वटा पुनर्बीमा कम्पनी गरी जम्मा ३७ वटा कम्पनीबाट बीमा सेवा प्रदान गरिरहेको देखिन्छ।

तालिका ३ (छ): लुम्बिनी प्रदेशमा बीमा सेवा

विवरण	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२*
बीमा सेवा पुगेको जनसङ्ख्याको प्रतिशत	१९.०७	१८.६९	१७.७५	१८.५३

स्रोतः राष्ट्रिय बीमा प्राधिकरण, २०८२ **चैत्र मसान्त*

३.१३ गत आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा जीवन बीमा शुल्क रु.२४ अर्ब ३९ करोड सङ्कलन भएकोमा चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्म रु.१९ अर्ब २९ करोड सङ्कलन भएको छ। त्यसैगरी निर्जीवन बीमा शुल्कतर्फ गत आर्थिक वर्षमा रु.३ अर्ब ६५ करोड र चालु आर्थिक वर्षको चैत्र मसान्तसम्म रु.२ अर्ब ८५ करोड सङ्कलन भएको देखिन्छ।

तालिका ३ (ज): लुम्बिनी प्रदेशमा बीमा व्यावसाय

विवरण	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२*
सक्रिय जीवन बीमालेख सङ्ख्या	१०३८९६९	१०२६७८२	९९६३७५	१०३४६६१
जारी निर्जीवन बीमालेख सङ्ख्या	४२६१५४	४३२४९७	४८२०१८	३९७४१०

जीवन बीमा शुल्क सङ्कलन (रु.लाखमा)	२०९१२२	२११९३२	२४३९६४	१९७८७७
मुलुकभरको जीवन बीमा शुल्कमा लुम्बिनी प्रदेशको हिस्सा (प्रतिशत)	१५.१	१४.९	१५.६	१५.६
निर्जीवन बीमा शुल्क सङ्कलन (रु.लाखमा)	३१४८५	३५१७३	३६५२९	२८५६९
मुलुकभरको निर्जीवन बीमा शुल्कमा लुम्बिनी प्रदेशको हिस्सा (प्रतिशत)	८.०	८.८	८.८	८.७
लुम्बिनी प्रदेशको GDP को अनुपातमा कुल बीमाशुल्क सङ्कलन (प्रतिशत)	-	-	३.४	२.६

स्रोतः राष्ट्रिय बीमा प्राधिकरण, २०८२ *चैत्र मसान्तसम्म*

३.१४ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्ममा विभिन्न बीमालेखहरूबाट सङ्कलन भएको कुल रु.१ खर्ब २७ अर्ब ३ करोड जीवन बीमा शुल्कमध्ये लुम्बिनी प्रदेशबाट मात्र रु.१९ अर्ब ७८ करोड र सबैभन्दा बढी बागमती प्रदेशबाट रु.५६ अर्ब ७९ करोड सङ्कलन भएको छ। सङ्कलन भएको कुल जीवन बीमा शुल्क मध्ये लुम्बिनी प्रदेशको हिस्सा १५.६ प्रतिशत रहेको छ।

तालिका ३ (झ): जीवन बीमा शुल्क सङ्कलनमा प्रदेशको हिस्सा

	२०८०/८१ चैत्र मसान्त		२०८१/८२ चैत्र मसान्त	
प्रदेश	**जीवन बीमा शुल्क (लाखमा)**	**अंश प्रतिशत**	**जीवन बीमा शुल्क (लाखमा)**	**अंश प्रतिशत**
बागमती	४८७४१८	४४.२	५६७९२२	४४.७
गण्डकी	११२६३७	१०.२	१२७६६४	१०.०
कर्णाली	३०१७१	२.७	३६००९	२.८
कोशी	१३३९०९	१२.२	१५३११३	१२.१
लुम्बिनी	१७२९२१	१५.७	१९७८७७	१५.६
मधेश	९८४८८	८.९	१११६९०	८.८
सुदूरपश्चिम	६६०७३	६.०	७६०९६	६.०
जम्मा	११०१६१६	१००.०	१२७०३६९	१००.०

स्रोतः राष्ट्रिय बीमा प्राधिकरण, २०८२

३.१५ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्ममा विभिन्न बीमालेखहरूबाट सङ्कलन भएको कुल रु.३२ अर्ब ८१ करोड निर्जीवन बीमा शुल्कमध्ये लुम्बिनी प्रदेशबाट मात्र रु.२ अर्ब ८५ करोड र सबैभन्दा बढी बागमती प्रदेशबाट रु.२२ अर्ब १० करोड रहेको छ। चालु आर्थिक वर्षको चैत्र मसान्तसम्म सङ्कलन भएको कुल निर्जीवन बीमा शुल्क मध्ये लुम्बिनी प्रदेशको अंश ८.७ प्रतिशत रहेको छ।

तालिका ३(ञ): निर्जीवन बीमा शुल्क सङ्कलनमा प्रदेशको हिस्सा

प्रदेश	२०८०/८१ चैत्र मसान्त		२०८१/८२ चैत्र मसान्त	
	निर्जीवन बीमा शुल्क (लाखमा)	अंश प्रतिशत	निर्जीवन बीमा शुल्क (लाखमा)	अंश प्रतिशत
बागमती	१९७३३१	६५.४	२२१०१८	६७.३
गण्डकी	१६७०६	५.५	१७०४३	५.२
कर्णाली	५८६९	१.९	३०६८	०.९
कोशी	२६५३८	८.८	२८६४६	८.७
लुम्बिनी	२७२८६	९.०	२८५६९	८.७
मधेश	१९९२६	६.६	२१५७६	६.६
सुदूरपश्चिम	७८७५	२.६	८२४८	२.५
जम्मा	३०१५३०	१००.०	३२८१६७	१००.०

स्रोतः राष्ट्रिय बीमा प्राधिकरण, २०८२ **चैत्र मसान्त*

सहकारी

३.१६ लुम्बिनी प्रदेश सरकारले सहकारी गतिविधीलाई विश्वसनीय एवम् पारदर्शी बनाउनुका साथै एकीकृत तथ्याङ्कका लागि अनलाइन प्रणालीमा आधारित सहकारी तथा गरिबी सूचना व्यवस्थापन प्रणाली (COPOMIS) को प्रयोग गर्दै आईरहेको छ।

तालिका ३(ट): लुम्बिनी प्रदेशका सहकारी

सहकारीको प्रकार	सङ्ख्या		सहकारीको प्रकार	सङ्ख्या
वचत तथा ऋण सहकारी	२७५		साना किसान कृषि सहकारी	७
बहुउद्देश्यीय सहकारी	२५९		कफी सहकारी	६
कृषि सहकारी	१४९		तरकारी तथा फलफूल सहकारी	४
दुग्ध सहकारी	३२		मौरी पालन सहकारी	५
उपभोक्ता सहकारी	१४		विद्युत सहकारी	४
सञ्चार सहकारी	१२		पशुपालन सहकारी	२
अदुवा सहकारी	८		अन्य सहकारी	४१
श्रमिक सहकारी	२		जडिबुटी सहकारी	१

स्रोतः सहकारी दर्ता अधिकारीको कार्यालय, लुम्बिनी प्रदेश २०८२

३.१७ लुम्बिनी प्रदेश सरकारको नियमनको क्षेत्राधिकार भित्र २०८१ बैशाख मसान्तसम्म जम्मा ८४८ सहकारी संस्था दर्ता रहेका छन्। यसमध्ये बचत तथा ऋण सहकारी २७५ वटा, बहुउद्देश्यीय सहकारी २५९, कृषि सहकारी १४९ गरी जम्मा ८२१ वटा सहकारी COPOMIS मा दर्ता भएका छन् भने २७ वटा सहकारी संस्थाहरू आवद्ध हुन बाँकी रहेका छन्।

३.१८ २०८२ वैशाख मसान्तसम्म लुम्बिनी प्रदेशमा सबैभन्दा बढी २४१ वटा सहकारी संघसंस्थाहरू रूपन्देही जिल्लामा रहेका छन्। त्यसपछि बाँके र दाङ जिल्लामा क्रमशः १२४ र ११७ वटा सहकारी संघ संस्थाहरू रहेका छन्। रूकुम (पूर्व) मा सबैभन्दा कम ६ वटा मात्र सहकारी रहेको देखिन्छ।

तालिका ३(ठ): लुम्बिनी प्रदेशका सहकारीहरूको जिल्लागत विवरण

जिल्ला	सहकारी सङ्ख्या	जिल्ला	सहकारी सङ्ख्या
रूपन्देही	२४१	बर्दिया	५०
बाँके	१२४	गुल्मी	३५
दाङ	११७	रोल्पा	३४
नवलपरासी (ब.सु.प.)	६८	अर्घाखाँची	३०
पाल्पा	६४	कपिलवस्तु	२५
प्युठान	५४	रूकुम (पूर्व)	६

स्रोतः सहकारी दर्ता अधिकारीको कार्यालय, लुम्बिनी प्रदेश २०८२

३.१९ २०८२ को वैशाख मसान्तसम्ममा लुम्बिनी प्रदेशमा रहेका कुल ३,८६,०१० सहकारी सेयर सदस्यहरूमध्ये महिला १,६१,१६१ (४१.७५%) र पुरूष २,२४,५८९ (५८.२५%) सेयर सदस्यहरू रहेका छन्।

३.२० COPOMIS का अनुसार २०८२ वैशाख मसान्तसम्ममा लुम्बिनी प्रदेशमा रहेका सहकारीहरूमा कुल रु.३८ अर्ब ७ करोड २ लाख बचत, रु.५ अर्ब ४५ करोड ११ लाख शेयर लगानी रहेकोमा रु.३७ अर्ब ५५ करोड १६ लाख कर्जा प्रवाह भएको देखिन्छ।

४. गरिबी निवारण, मानव विकास तथा रोजगारी

गरिबी तथा मानव विकास

४.१ सरकारी तथा निजी क्षेत्रबाट गरिबी न्यूनीकरणका लागि हालसम्म भएका कार्यक्रम तथा प्रयासको निरन्तरता, विप्रेषण आय प्राप्त गर्ने परिवारको सङ्ख्यामा भएको वृद्धि, सामाजिक क्षेत्रमा भइरहेको बढ्दो लगानी लगायतका कारण आयस्तरमा वृद्धि भई गरिबीको दर घट्दै गएको छ। लुम्बिनी प्रदेशको निरपेक्ष गरिबी २४.३५ प्रतिशत र बहुआयामिक गरिबी १८.२० प्रतिशतमा झरेको छ।

४.२ नेपाल जीवनस्तर सर्वेक्षण, २०७९/८० अनुसार नेपालको सालाखाला गरिबीको रेखा प्रतिव्यक्ति प्रतिवर्ष रु.७२,९०८ निर्धारण गरिएको छ। खाद्य तथा गैर खाद्यको गरिबी रेखा क्रमशः रु.३५,०२९ र रु.३७,८७९ निर्धारण गरिएको छ। लुम्बिनी प्रदेशको शहरी तथा ग्रामीण क्षेत्रको गरिबी रेखा क्रमशः रु.७५,४६८ र रु.६१,३०१ निर्धारण गरिएको छ। जीवनयापनको लागि न्यूनतम आवश्यकताको लागत सबैभन्दा कम मधेश प्रदेशको ग्रामीण क्षेत्रमा प्रति व्यक्ति प्रति वर्ष रु.४७,३४४ रहेको छ भने सबैभन्दा बढी काठमाडौं उपत्यकाको शहरी क्षेत्रमा प्रति व्यक्ति प्रति वर्ष रु.१,२९,९३४ निर्धारण गरिएको देखिन्छ।

तालिका ४(क): आधारभूत आवश्यकता लागत र विश्लेषणात्मक क्षेत्र अनुसार मूल्य सूचकाङ्क

विश्लेषणात्मक क्षेत्र	आधारभूत आवश्यकता लागत रु.			क्षेत्रगत मूल्य सूचकाङ्क		
	खाद्य	गैर खाद्य	जम्मा	खाद्य	गैर खाद्य	जम्मा
कोशी प्रदेश शहरी क्षेत्र	३४६१३	३९०१५	७३६२८	०.९९	१.०३	१.०१
कोशी प्रदेश ग्रामीण क्षेत्र	३२३१०	२३०४८	५५३५८	०.९८	०.६१	०.७६
मधेश प्रदेश शहरी क्षेत्र	३०४४०	२२८९४	५३३३४	०.८९	०.६	०.७३
मधेश प्रदेश ग्रामीण क्षेत्र	२७५३५	१९८०९	४७३४४	०.८५	०.५२	०.६५
काठमाडौ उपत्यका	४२१६०	८७७७४	१२९९३४	१.१२	२.३२	१.७८
बागमती प्रदेश शहरी क्षेत्र	३९२४८	४३४१३	८२६६१	१.०४	१.१५	१.१३
बागमती प्रदेश ग्रामीण क्षेत्र	३७०५२	२७१२०	६४१७२	१.०५	०.७२	०.८८

गण्डकी प्रदेश शहरी क्षेत्र	४१९५४	५०१४०	९२०९४	१.०९	१.३२	१.२६
गण्डकी प्रदेश ग्रामीण क्षेत्र	४००२८	२४९४८	६४९७६	१.०७	०.६६	०.८९
लुम्बिनी प्रदेश शहरी क्षेत्र	३४४१९	४१०४९	७५४६८	०.९६	१.०८	१.०३
लुम्बिनी प्रदेश ग्रामीण क्षेत्र	३३४१५	२७८८६	६१३०१	०.९३	०.७४	०.८४
कर्णाली प्रदेश शहरी क्षेत्र	३२५६२	२९६३६	६२१९८	१.०२	०.७८	०.८५
कर्णाली प्रदेश ग्रामीण क्षेत्र	३२७३९	२२७६६	५५५०५	१.१	०.६	०.७६
सुदूरपश्चिम प्रदेश शहरी क्षेत्र	३१०८८	३६८३६	६७९२४	०.९५	०.९७	०.९३
सुदूरपश्चिम प्रदेश ग्रामीण क्षेत्र	३०४०३	२५७१५	५६११८	१.०१	०.६८	०.७७

स्रोतः- नेपाल जीवनस्तर सर्वेक्षण, २०७९/८०

४.३ नेपाल जीवनस्तर सर्वेक्षण २०७९/८० अनुसार गरिबीको दर राष्ट्रिय औसत २०.२७ प्रतिशत हुँदा लुम्बिनी प्रदेशको २४.३५ प्रतिशत जनसङ्ख्या गरिबीको रेखामुनी रहेको देखिन्छ। प्रदेशगत रूपमा सुदूरपश्चिममा सबैभन्दा बढी ३४.१६ प्रतिशत र गण्डकीमा सबैभन्दा कम ११.८८ प्रतिशत जनसङ्ख्या गरिबीको रेखामुनी रहेको छ।

तालिका ४(ख): प्रदेशगत गरिबीको दर, विषमता र गहनता

प्रदेश	गरिबीको दर	गरिबीको विषमता	गरिबीको गहनता
कोशी	१७.१९	३.८४	१.२५
मधेश	२२.५३	४.६२	१.३६
बागमती	१२.५९	२.६४	०.८९
गण्डकी	११.८८	२.३३	०.७१
लुम्बिनी	२४.३५	५.८	१.९९
कर्णाली	२६.६९	६.२५	२.१६
सुदूरपश्चिम	३४.१६	८.४१	२.८७
नेपाल	२०.२७	४.५२	१.४८

स्रोतः- नेपाल जीवनस्तर सर्वेक्षण ,२०७९/८०

४.४ लुम्बिनी प्रदेशको गरिबीको विषमता (Poverty Gap) सूचक ५.८ प्रतिशत र गरिबीको गहनता सूचक १.९९ प्रतिशत रहेको देखिन्छ, जुन राष्ट्रिय सूचक क्रमशः ४.५२ र १.४८ भन्दा बढी हो।

तालिका ४ (ग): लुम्बिनी प्रदेशको गरिबी

प्रदेश	गरिबीको दर	गरिबीको विषमता	गरिबीको गहनता	गरिबीको फैलावट	कुल जनसङ्ख्याको वितरण
लुम्बिनी प्रदेश शहरी क्षेत्र	२४.०८	६.३१	२.२७	१३.३६	११.२४
लुम्बिनी प्रदेश ग्रामीण क्षेत्र	२४.७३	५.०६	१.५७	९.४	७.७०
लुम्बिनी	२४.३५	५.८	१.९९	२२.७६	१८.९६
नेपाल	२०.२७	४.५२	१.४८		

स्रोतः- नेपाल जीवनस्तर सर्वेक्षण २०७९/८०

४.५ लुम्बिनी प्रदेशको शहरी क्षेत्र तथा ग्रामीण क्षेत्रमा गरिबीको दरमा खासै भिन्नता नरहेता पनि गरिबीको विषमता (Poverty Gap) र गरिबीको गहनता ग्रामीण क्षेत्र भन्दा शहरी क्षेत्रमा धेरै रहेको देखिन्छ।

४.६ राष्ट्रिय योजना आयोगको बहुआयामिक गरिबी सूचकाङ्क प्रतिवेदन, २०७९ अनुसार नेपालको बहुआयामिक गरिबी दर १७.४० प्रतिशत र लुम्बिनीको १८.२ प्रतिशत रहेको छ।

४.७ बहुआयामिक गरिबीले पोषण, बाल मृत्युदर, शिक्षा, खाना पकाउने इन्धन, सरसफाइ, खानेपानी सुविधा, बिजुली, भुईं तथा छानाको अवस्था र सम्पत्तिको स्वामित्वसमतेलाई समेटेको हुन्छ। यो प्रदेशको बहुआयामिक गरिबी सूचकमा विद्यालय गएको वर्ष र पोषणको करिब आधा (४८.८ प्रतिशत) योगदान रहेको छ। लुम्बिनी प्रदेशमा सन् २०१४ मा २९.९ प्रतिशत बहुआयामिक गरिबी रहेकोमा सन् २०१९ मा ११.७ प्रतिशत विन्दुले सुधार भएर १८.२ प्रतिशतमा झरेको छ।

तालिका ४ (घ) : बहुआयामिक गरिबीको स्थिति

	MPI	Incidence (%)	Intensity (%)
नेपाल	०.०७४	१७.४	४२.५
लुम्बिनी प्रदेश	०.०७८	१८.२	४३.१

स्रोतः राष्ट्रिय योजना आयोग, २०७८

४.८ लुम्बिनी प्रदेशमा बहुआयामिक गरिबीको मुख्य निर्धारकमा विद्यालय गएको वर्ष रहेको देखिन्छ, जसले बहुआयामिक गरिबी सूचक निर्धारणमा २६.९ प्रतिशत हिस्सा लिएको छ। त्यस पछि पोषण (२१.९ प्रतिशत), खाना पकाउने इन्धन (११.७ प्रतिशत), भुईंतला तथा छानाको अवस्था (११.४ प्रतिशत), र विद्यालय उपस्थिति (८.६ प्रतिशत) ले बहुआयामिक गरिबी निर्धारणको हिस्सा समेटेका छन्।

४.९ लुम्बिनी प्रदेशमा बहुआयामिक गरिबी भित्रका दश ओटा क्षेत्रहरूमा रहेको वन्चितीको दर हेर्दा सबैभन्दा उच्च खाना पकाउने इन्धनमा ६१.६ प्रतिशत देखिन्छ। तत्पश्चात् भूईँतला तथा छानाको स्थितिमा ६१.२ प्रतिशत, पोषणमा २२.७ प्रतिशत, विद्यालय गएको वर्षमा १७.४ प्रतिशत, सरसफाईमा १६.८ प्रतिशत वन्चितीको स्तर रहेको छ।

तालिका ४ (ङ) : बहुआयामिक गरिबीका पक्षहरू

	Uncensored Headcount Ratios		Percentage Contribution to MPI (%)	
	नेपाल	लुम्बिनी प्रदेश	नेपाल	लुम्बिनी प्रदेश
पोषण	१२.२	२२.७	२०.९	२१.९
बाल मृत्युदर	९.०	२.८	२.१	३.६
विद्यालय गएको बर्ष	१०.०	१७.४	२६.१	२६.९
विद्यालय उपस्थिति	४.९	४.९	७.८	८.६
खाना पकाउने इन्धन	५६.८	६१.६	१२.१	११.७
सरसफाइ	२१.३	१६.८	४.९	४.२
खानेपानी	७.६	४.५	२.०	१.६
बिजुली	१०.२	९.२	४.१	३.९
भुईंतला तथा छानाको अवस्था	५६.६	६१.२	१२.२	११.४
सम्पति	२०.८	१६.०	७.७	६.३

स्रोत: राष्ट्रिय योजना आयोग, २०७८

४.१० प्रदेशगत रूपमा हेर्दा बहुआयामिक गरिबी दर सबैभन्दा कम बागमती प्रदेशमा ७.० प्रतिशत र सबैभन्दा बढी कर्णाली प्रदेशमा ३९.५ प्रतिशत रहेको छ ।

चार्ट ४ (क): प्रदेशगत बहुआयामिक गरिबीको दर

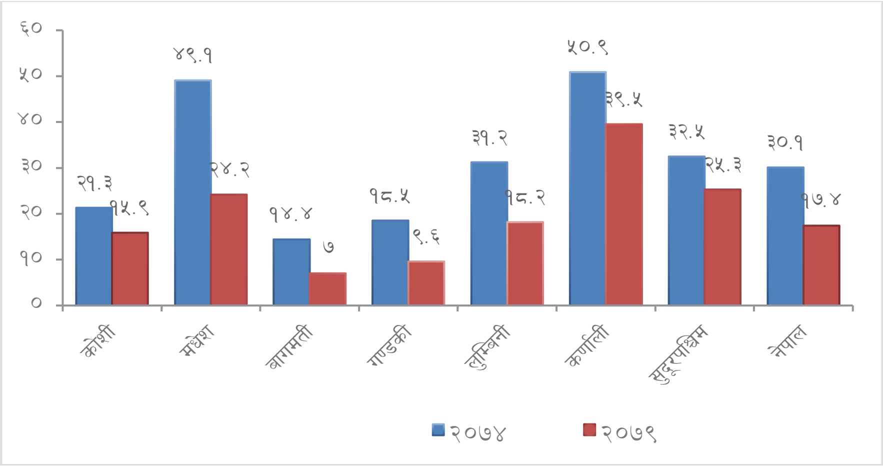

स्रोतः राष्ट्रिय योजना आयोग, २०७९

४.११ राष्ट्रिय जनगणना, २०७८ अनुसार कर्णाली प्रदेशका बासिन्दाहरूको औसत आयु सबैभन्दा बढी ७२.५ वर्ष रहेको छ भने लुम्बिनी प्रदेशमा सबैभन्दा कम ६९.५ वर्ष रहेको छ जसमा पुरूषको औसत आयु ६६.१ र महिलाको ७२.५ वर्ष रहेको छ।

तालिका ४ (च) : प्रदेशअनुसार औसत आयु (वर्षमा)

प्रदेश	पुरूषको औसत आयु	महिलाको औसत आयु	जम्मा औसत आयु
कोशी	६७.५	७२.८	७०.४
मधेश	६९.९	७३.२	७१.८
बागमती	६९.६	७४.९	७२.४
गण्डकी	६८.१	७५.४	७२.१
लुम्बिनी	६६.१	७२.५	६९.५
कर्णाली	६९.२	७५.५	७२.५
सुदूपश्चिम	६६.९	७५.२	७१.३
नेपाल	६८.२	७३.८	७१.३

स्रोतः- राष्ट्रिय जनगणना, २०७८

४.१२ नेपाल मानव विकास प्रतिवेदन, २०२० अनुसार लुम्बिनी प्रदेशको मानव विकास सूचकाङ्क ०.५६३ रहेको छ जुन राष्ट्रिय औसत ०.५८७ भन्दा कम

हो। प्रतिवेदन अनुसार सबैभन्दा कम सूचकाङ्क मधेश प्रदेशको ०.५१ र सबैभन्दा बढी सूचकाङ्क बागमती प्रदेशको ०.६६१ रहेको छ।

चार्ट ४ (ख): प्रदेशगत मानव विकास सूचकाङ्क

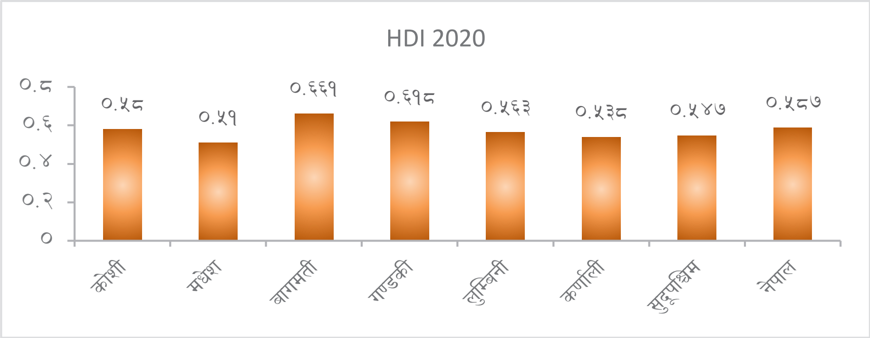

स्रोत:-मानव विकास प्रतिवेदन २०२०

रोजगारी तथा श्रमको अवस्था

४.१३ राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार लुम्बिनी प्रदेशमा १० वर्ष वा सोभन्दा माथिको उमेर समूहको जनसङ्ख्या ४१८४२९९ मध्ये ६५.८ प्रतिशत जनसङ्ख्या आर्थिक रूपले सक्रिय र ४४.७ प्रतिशत जनसङ्ख्या आर्थिक रूपले अक्सर सक्रिय छन्। आर्थिक रूपले अक्सर सक्रियमध्ये ९१.९ प्रतिशत जनसङ्ख्या रोजगार रहेका छन्।

४.१४ प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत लुम्बिनी प्रदेशमा आर्थिक वर्ष २०८१।८२ को फागुनसम्ममा जम्मा ८३,१२० जना बेरोजगारको रुपमा सूचीकृत भएको देखिन्छ। प्रदेशगत रुपमा सबैभन्दा बढी सुदूरपश्चिम प्रदेशमा १,३९,९३६ जना र सबैभन्दा कम गण्डकी प्रदेशमा ६१,८१४ जना बेरोजगार सूचीकृत भएको देखिन्छ।

तालिका ४ (छ) : सूचीकृत भएका बेरोजगारहरूको प्रदेशगत विवरण (सङ्ख्यामा)

प्रदेश	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/ ८१	२०८१/ ८२*
कोशी	९९६०६	९१७६३	१०५४७८	११०९८३	१०६६१५
मधेश	८२८१३	८२१२७	९६१९०	१२४३९४	१०६०३८

बागमती	९८७८६	८२७५६	९६०९१	१०२६६३	९१८४९
गण्डकी	५९०३०	४९०४७	५३३९६	६०३८३	६१८१४
लुम्बिनी	११४३८१	८६८८२	१०३९३८	९८८२६	८३१२०
कर्णाली	१४२८३४	१५३७४६	१९८१४६	२१०६६४	१०८३५३
सुदूरपश्चिम	१५४९८९	११६१९२४	१८८१४०	१७७२४१	१३९९३६
जम्मा	७५२४४८	७०८२४५	८४१३७९	८८५१५४	७९७७२५

स्रोतः श्रम रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय, २०८१ ** फागुनसम्म*

४.१५ चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को फागुनसम्ममा यस प्रदेशमा १६६८ रोजगारदातामार्फत २०२५२ योगदानकर्ता सामाजिक सुरक्षा कोषमा सूचीकृत भएका छन्। सङ्ख्याको हिसाबले बागमती प्रदेशमा सबैभन्दा बढी र कर्णाली प्रदेशमा सबैभन्दा न्यून रोजगारदाता तथा योगदानकर्ता सूचीकृत भएका छन्।

तालिका ४ (ज) : सामाजिक सुरक्षा कोषमा आवद्ध रोजगारदाता र योगदानकर्ताको विवरण

आ.व./प्रदेश	कोशी	मधेश	बागमती	गण्डकी	लुम्बिनी	कर्णाली	सुदूरपश्चिम	जम्मा
सूचीकृत रोजगारदाता								
२०७५/७६	२०७	१९९	२४७४	१४०	१६२	२९	५०	३२६१
२०७६/७७	१५८४	२९८	५९७७	४३६	७२८	९५	८४	९२०२
२०७७/७८	६९	१२९	१६९४	१०४	३८८	५१	७३	२५०८
२०७८/७९	२०	१५४	१६७०	११७	१८२	५५	४३	२२४१
२०७९/८०	१८	५४	६४१	५२	३३	२०	१५	८३३
२०८०/८१	१४५	१४१	६७२	७८	१०५	११	१८	११७०
२०८१/८२*	१२०	९२	६६४	६०	७०	८	१५	१०२९
कुल जम्मा	२१६३	१०६७	१३७९२	९८७	१६६८	२६९	२९८	२०२४४
सूचीकृत योगदानकर्ता (औपचारिक)								
२०७५/७६	१०४६	१९७७	१९७५०	६९३	७९०	७४	०	२४३३०
२०७६/७७	१५४५०	९५५२	९६९५९	५५३३	४३९०	२४६	५९२	१३२७२२
२०७७/७८	१२३४५	५३४६	८७५४३	५२८७	५१४०	४८८	५१९	११६६६८
२०७८/७९	५३८०	२३४९	६००७८	२०७५	२६४५	२९१	२०६	७३०२४
२०७९/८०	७९०३	३२०२	६१२६५	२५७१	१८५०	२६४	३१५	७७३७०
२०८०/८१	१२४४४	४८४१	६०५८५	५०१८	३९२१	५५५	५१७	८७८८१
२०८१/८२*	५३९०	६८१	४५९८६	१७७९	१५१६	१३१	७१०	५६१९३
कुल जम्मा	५९९५८	२७९४८	४३२१६६	२२९५६	२०२५२	२०४९	२८५९	५६८१८८

स्रोतः श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय, २०८१ **फागुनसम्म*

४.१६ वैदेशिक रोजगारीमा जानका लागि आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा यस प्रदेशबाट नवीकरणसहित नयाँ श्रम स्वीकृति लिनेको संख्या १३०५८७ पुगेको छ। यसमध्ये ९८.८ प्रतिशत पुरूष र ७.२ प्रतिशत महिला रहेका छन्। जिल्लागत रूपमा दाङबाट सबैभन्दा बढी २३६०६ जनाले र रूकुम (पूर्व) बाट सबैभन्दा कम २०७८ जनाले श्रम स्वीकृति लिएको देखिन्छ।

तालिका ४ (झ) : वैदेशिक रोजगारमा जान श्रम स्वीकृति लिनेको जिल्लागत स्थिति

जिल्ला	जम्मा श्रमस्वीकृति लिनेको सङ्ख्या			नयाँ श्रमस्वीकृति लिनेको सङ्ख्या		
	पुरूष	महिला	जम्मा	पुरूष	महिला	जम्मा
अर्घाखाँची	८१७२	६८३	८८५५	४९९१	५३१	५५२२
बाँके	९१६४	१०२३	१०१८७	५८५०	८१०	६६६०
बर्दिया	७८५६	७६२	८६१८	५३००	५९३	५८९३
दाङ	१४५१२	१५५२	१६०६४	९६६५	१२१७	१०८८२
गुल्मी	१००६०	८३५	१०८९५	५१२५	५८२	५७०७
कपिलवस्तु	१४२०३	५१९	१४७२२	७४८२	३८२	७८६४
नवलपरासी (ब.सु.प.)	९७३५	७५९	१०४९४	५३१२	५०५	५८१७
पाल्पा	९५१९	६६६	१०१८५	४८३९	५००	५३३९
प्यूठान	५३६२	२८७	५६४९	३२३६	२२२	३४५८
रोल्पा	८७११	५२३	९२३४	६०५४	४५८	६५१२
रूकुम (पूर्व)	१९६८	११०	२०७८	१४२२	८३	१५०५
रूपन्देही	२१८७३	१७३३	२३६०६	१२१३७	१२१६	१३३५३
जम्मा	१२११३५	९४५२	१३०५८७	७१४१३	७०९९	७८५१२

स्रोतः वैदेशिक रोजगार विभाग, २०८१

४.१७ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा लुम्बिनी प्रदेशका १ लाख ३४ हजार ४ सय ४७ जनाले श्रम स्वीकृति लिएकोमा गत आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा १ लाख ३० हजार ५ सय ८७ जनाले श्रम स्वीकृति लिएका थिए। जुन अघिल्लो आर्थिक वर्षभन्दा करिब ३ प्रतिशतले कम हो।

तालिका ४ (ञ) : वैदेशिक रोजगारमा जान श्रम स्वीकृति लिनेको स्थिति

आर्थिक वर्ष	जम्मा श्रम स्वीकृति लिनेको संख्या			नयाँ श्रम स्वीकृति लिनेको संख्या		
	पुरूष	महिला	जम्मा	पुरूष	महिला	जम्मा
२०७९/८०	१२६५२०	७९२७	१३४४४७	७९१८८	५९२०	८५१०८
२०८०/८१	१२११३५	९४५२	१३०५८७	७१४१३	७०९९	७८५१२

स्रोतः वैदेशिक रोजगार विभाग, २०८१

५. कृषि, वन तथा भूमिसुधार

कृषि

५.१ कृषि क्षेत्र प्रदेशको अर्थतन्त्रको मेरुदण्डका रूपमा रहेको छ। कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा ३१ प्रतिशत योगदान दिने यस क्षेत्रलाई दिगो, व्यवसायिक र प्रतिस्पर्धी बनाउने उद्देश्यले विभिन्न कृषि नीतिहरू र रणनीतिहरू कार्यान्वयन भइरहेको छ।

५.२ कृषि क्षेत्रलाई आधुनिक, व्यवसायिक र उत्पादनमुखी बनाउने प्रयोजनका लागि सरकार, निजी क्षेत्र तथा सहकारी संस्थाहरूको सक्रिय सहभागिता रहेको छ। रासायनिक मल, बिउबीजन, कृषि उपकरणहरूमा अनुदान र सहुलियत प्रदान गरिँदै आएको छ। साथै, माटोको परीक्षण, जैविक मलको प्रवर्द्धन, जलवायु अनुकूल कृषि अभ्यास तथा कृषिसँग सम्बन्धित जोखिम कम गर्ने कार्यक्रमहरू पनि सञ्चालनमा छन्।

५.३ चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्म लुम्बिनी प्रदेशमा १३ लाख ७६ हजार मे. टन धान उत्पादन भएको अनुमान रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ मा धान, मकै र गहुँ क्रमशः १३ लाख १० हजार मे.टन, ४ लाख ७९ हजार मे.टन, ५ लाख ४६ हजार मे.टन उत्पादन भएको देखिन्छ। चालु आर्थिक वर्षमा धान, गहुँ र मकैको उत्पादनमा वृद्धि भएको देखिन्छ।

तालिका ५ (क) : कृषि उत्पादन (मेट्रिक टनमा)

बाली	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२*
धान	१२७१७७७	९९९५२१	११४९३३६	१,३१०,८२९	१३७६३७०
मकै	४१४४८६	४२९५१५	४२३६१४	४७९,४७७	४९१४६४
गहुँ	५२८०८४	५३३०७२	५३५०१९	५४६,७१९	५६३१२१
कोदो	११९८५	१३७११	१२५७८	१२,०४२	१२१६२
जौ	३३०२	३६७६	३३५२	३,३३५	३३६८

आलु	३७७९२२	३९९१२५	३७५३९१	३८३,२४२	३८९३७४
उखु	४१२७३१	३७१६९९	३४७००३	३३५,०४७	३३५,०००

स्रोतः कृषि भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालय, लुम्बिनी प्रदेश २०८२ *चैत्र मसान्तसम्मको अनुमानित

५.४ चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्म लुम्बिनी प्रदेशमा ६७ हजार ७ सय ४२ मे.टन तेलहन बाली उत्पादन भएको अनुमान रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा तेलहन बालीको उत्पादन ६४ हजार ५ सय १६ मे.ट. भएको देखिन्छ। चालु आर्थिक वर्षमा तेलहन, दलहन तथा तरकारी बालीको उत्पादनमा वृद्धि भएको देखिन्छ।

तालिका ५ (ख) : कृषि उत्पादन (मेट्रिक टनमा)

बाली	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२*
तेलहन	७२५३१	७१६६१	६४४५३	६४,५१६	६७७४२
दलहन	९८९१७	१०७३८१	६८००३	५९८८७	६३४८०
मसला बाली	९५०६८	९५६३५	९३२७८	८८,३०६	८८७४८
तरकारी बाली	५४४६६३	५९७०३७	५५८८८२	५४६८६६	५७४२०९
फलफूल	१५२९७१	१९७८३७	२२८२५३	१८२६०२	१९१७३२
मह		६५५	८८२		८७५
कफी	६२	१२१	१२८	९३.५८	९४

स्रोतः कृषि भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालय, लुम्बिनी प्रदेश २०८२ *चैत्र मसान्तसम्मको अनुमानित

५.५ चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्म लुम्बिनी प्रदेशमा ७८ हजार ९ सय ४४ मे. टन मासु र १६ हजार ६८ मे. टन माछा उत्पादन भएको अनुमान रहेको छ।

तालिका ५ (ग) पशुपन्छीजन्य तथा मत्स्य उत्पादन (मेट्रिक टनमा)

उत्पादन (मेट्रिक टनमा)	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२*
मासु	१०९८१५	१०९९११	११५४७८	७८८६५	७८९४४
माछा	१५६०६	१५९२३	१५८८९	१५,९०९	१६०६८
दूध	५५७२०१	५७३८२६	६०१३३३	५२३१५४	५२४७२३
अण्डाको उत्पादन (हजार गोटा)	२२२८०३	१५९६११	२०४५३५	२३५७४५	२३५९८१

स्रोतः कृषि भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालय, लुम्बिनी प्रदेश २०८२ *चैत्र मसान्तसम्मको अनुमानित

५.६ चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तमा लुम्बिनी प्रदेशमा गाई र भैंसीको सङ्ख्या क्रमशः ७ लाख ९६ हजार र ८ लाख ४२ हजार रहेको अनुमान छ। गत आर्थिक वर्षको तुलनामा चालु आर्थिक वर्षमा गाई, भैंसी, बंगुर, भेडा, बाख्रा तथा कुखुराको सङ्ख्या बढेको अनुमान रहेको छ।

तालिका ५ (घ) पशुपन्छी सङ्ख्या

पशुपन्छी (सङ्ख्या)	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२*
गाई	११७०८२२	११८८३१७	१०४९५९४	८१३२३८	७९६९७३
भैंसी	१२७०१८३	१२९०२६९	१२०६२१३	८०२६८५	८४२८१९
बंगुर	४६५५१५	४८१६९३	३१८७९८	२४४२५०	२५४०२०
बाख्रा	२३४४८८८	२४१७८१०	२५६१०८८	२६३०९७१	२६८३५९०
भेडा	१५८६८३	१५९२७३	२०४६८९	९७३२६	९६३५३
कुखुरा	६७४६८९६	१०३७०३१३	६९१२७१५	६९१६८०४	७३३१८१२

स्रोतः कृषि भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालय, लुम्बिनी प्रदेश २०८२ **चैत्र मसान्तसम्मको अनुमानित*

५.७ लुम्बिनी प्रदेशमा आ.व. २०८०/८१ मा कुल ९४ हजार १ सय ६६ मेट्रिक टन रासायनिक मल आपूर्ति भएको देखिन्छ। अघिल्लो आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा ७४ हजार १ सय ५७ मेट्रिक टन रासायनिक मल आपूर्ति गरिएको थियो।

तालिका ५ (ङ) : रासायनिक मल (मेट्रिक टनमा)

विवरण	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१
रासायनिक मल आपूर्ति सम्बन्धी विवरण (मे.टन)	९२३६३	४७८८५	७४१५७	९४१६६
ब्याज अनुदान (रकम रु.हजारमा)	२२६९	९७८७	१०४२१	१२०८५

स्रोतः कृषि, भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालय, लुम्बिनी प्रदेश २०८२

५.८ कृषि तथा भूमि व्यवस्था मन्त्रालयबाट सञ्चालित शुलभ कर्जा ब्याज अनुदान कार्यक्रमबाट आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा कुल रु.१ करोड ४ लाख २१ हजार अनुदान वितरण गरिएकोमा आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा रु.१ करोड २० लाख ८५ हजार अनुदान वितरण गरिएको थियो। आर्थिक वर्षको २०८०/८१ मा लुम्बिनी प्रदेशको १० वटा जिल्लाका कुल १३२

आयोजनाहरूलाई अनुदान वितरण गरिएको छ जसमा सबैभन्दा बढी कपिलवस्तुका ३३ आयोजनाहरू रहेको देखिन्छ ।

तालिका ५ (च) : आ.व. २०८०/८१ मा शुलभ कर्जा ब्याजमा अनुदान प्राप्त गरेको आयोजना

जिल्ला	आयोजना सङ्ख्या	जिल्ला	आयोजना सङ्ख्या
अर्घाखाँची	११	पाल्पा	११
कपिलवस्तु	३३	प्यूठान	४
गुल्मी	९	बाँके	६
दाङ	२८	रूपन्देही	११
नवलपरासी (ब.सु.प.)	१५	रोल्पा	४
		जम्मा १३२	

स्रोतः कृषि, भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालय, लुम्बिनी प्रदेश २०८२

५.९ लुम्बिनी प्रदेशमा कृषि उत्पादनबाट भएको आम्दानीले मात्र वर्षभरी परिवारलाई खान नपुग्ने कृषक परिवार ५१ प्रतिशत रहेका छन्। त्यस्ता परिवार सबैभन्दा बढी अर्घाखाँची जिल्लामा रहेका छन, जहाँ ८५.४ प्रतिशत कृषक परिवारलाई आफुले उत्पादन गरेको उत्पादनबाट भएको आम्दानीले मात्र वर्षभरी खान पुग्दैन।

तालिका ५ (छ) : कृषक परिवार र आम्दानीको स्रोत

क्र.सं.	जिल्ला	जम्मा कृषक परिवार सङ्ख्या	कृषक परिवारको आम्दानीको मुख्य स्रोत (प्रतिशत)		कृषि उत्पादनबाट भएको आम्दानीले मात्र वर्षभरी परिवारलाई खान नपुग्ने कृषक परिवार (प्रतिशत)
			कृषि	गैर कृषि	
१	रूकुम (पूर्व)	११८४५	८२.५	१७.५	६२.९
२	रोल्पा	४६८४२	७९.२	२०.८	७६.५
३	प्यूठान	५०७१७	६०.८	३९.२	८३.५
४	गुल्मी	५५९११	५८.३	४१.७	८१.५
५	अर्घाखाँची	४२४१८	३९.८	६०.२	८५.४
६	पाल्पा	४९७४२	७२.७	२७.३	४६.८
७	नवलपरासी (ब.सु.प.)	५५०९८	६६.९	३३.१	३५.२
८	रूपन्देही	११७३३३	६४.३	३५.७	३१.९
९	कपिलवस्तु	८४६७५	७६.८	२३.२	४१.३
१०	दाङ	१०१८८०	६०.७	३९.३	४९.२

११	बाँके	६७८८५	६८.४	३१.६	४३.९
१२	बर्दिया	८०७४४	७२.५	२७.५	३४.६
	लुम्बिनी प्रदेश	७६५०९२	६६.३	३३.७	५१.०

स्रोतः- राष्ट्रिय कृषि गणना, २०७८

५.१० राष्ट्रिय भूमि आयोग सूचना प्रणाली (NALCIS) का अनुसार लुम्बिनी प्रदेशमा कुल २,१९,९०५ भूमिहीन दलित, ४०,४५५ भूमिहीन सुकुम्वासी र २,२२,३२६ अव्यवस्थित बसोवासी रहेका छन्। जिल्लागत रूपमा विश्लेषण गर्दा सबैभन्दा बढी भूमिहीन दलित र भूमिहीन सुकुम्वासी दाङमा क्रमशः ६,४०१ र १०,७७९ जना रहेका छन्। त्यसैगरी सबैभन्दा बढी अव्यवस्थित बसोवासी रुपन्देही जिल्लामा ६६,९९० जना रहेका छन्।

तालिका ५ (ज) : लुम्बिनी प्रदेशमा रहेका भूमिहीन दलित, सुकुम्वासी र अव्यवस्थित बसोवासी

जिल्ला	भूमिहीन दलित	भूमिहीन सुकुम्बासी	अव्यवस्थित बसोवासी
नवलपरासी (ब.सु.प.)	१४५७	२६०४	१६८६५
रूपन्देही	२९९७	६६६१	६६९९०
कपिलवस्तु	२२४९	५४०४	१८१८२
पाल्पा	३०६	६४३	४९३६
अर्घाखाँची	६२	६१	२२१४
गुल्मी	३०८	२६१	२१५१
रूकुम (पूर्व)			
रोल्पा	४९	२३	६०५
प्यूठान	७५	१०७	५२६
दाङ	६४०१	१०७७९	४५८८१
बाँके	३२१३	५७७९	३२४०३
बर्दिया	४७८८	८१३३	३१५७३
जम्मा सङ्ख्या	२१९०५	४०४५५	२२२३२६

स्रोतः- राष्ट्रिय भूमि आयोग (NALCIS)

५.११ भूमि प्रशासनको सेवा प्रवाहलाई प्रविधिमैत्री बनाउन भू-सूचना अभिलेख व्यवस्थापन प्रणाली (LRIMS), जग्गामा सार्वजनिक पहुँच मोड्युल (PAM), राष्ट्रिय भूमि सूचना प्रणाली (NeLIS), मेरो कित्ता लगायतका प्रणाली कार्यान्वयनमा रहेका छन्।

तालिका ५ (झ) : लुम्बिनी प्रदेशमा भएका घरजग्गा रजिष्ट्रेसन सङ्ख्या

जिल्ला	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१
अर्घाखाँची	२,१७५	२,०५३	१,४४४	१,७०७
कपिलवस्तु	१६,१५१	१९,८७८	१५,२०५	१५,५७४
गुल्मी	१,५९८	२,५७४	१,२४६	१,९९६
दाङ	२९,४९१	३२,०६८	२१,८३५	२३,५९८
नवलपरासी (ब.सु.प.)	९,७८९	११,१९८	७,२३५	८,५५३
पाल्पा	२,७८८	३,११७	१,७८४	२,३९७
प्यूठान	२,२२७	३,५०३	१,६१७	२,६६४
बर्दिया	६,९१४	८,४०४	६,६७७	७,२६९
बाँके	२०,५७९	२४,४७२	१७,४९०	१८,२७६
रूकुम (पूर्व)		६१७	३९४	५५४
रूपन्देही	२२,९६०	२७,५७३	२०,६०४	२१,२११
रोल्पा	३,१६७	३,४१६	२,५९१	२,४६८
जम्मा	१,१७,८३९	१,३८,८७३	९८,१२२	१,०६,२६७

स्रोतः- LRIMS /भूमि व्यवस्थापन तथा अभिलेख विभाग

५.१२ लुम्बिनी प्रदेशमा रहेका विभिन्न २३ वटा मालपोत कार्यालयहरूबाट गत आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा जम्मा १ लाख ६ हजार २ सय ६७ घरजग्गा रजिष्ट्रेसन भएको देखिन्छ। जुन अघिल्लो आर्थिक वर्षभन्दा ८.३ प्रतिशतले बढी हो।

५.१३ जिल्लागत रूपमा हेर्दा धेरै घरजग्गा रजिष्ट्रेशन सङ्ख्या हुने जिल्लाहरू क्रमशः दाङ, रूपन्देही, बाँके र कपिलवस्तु हुन भने घरजग्गा रजिष्ट्रेसन सङ्ख्या धेरै हुने मालपोत कार्यालयहरू क्रमशः भूमिसुधार तथा मालपोत कार्यालय नेपालगञ्ज र भूमिसुधार तथा मालपोत कार्यालय तौलिहवा हुन्।

तालिका ५ (ञ) : प्रदेश सञ्चित कोषमा जम्मा भएको घरजग्गा रजिष्ट्रेसन दस्तुर (रु.करोडमा)

जिल्ला	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१
अर्घाखाँची	०.५२	०.६५	१८.३०	१.०४	०.९४
कपिलवस्तु	६.२५	९.६८	४.७२	१३.८१	१३.३९
गुल्मी	०.४६	१.०१	०.८०	०.६१	०.७८
दाङ	१३.६७	२१.७९	२२.९३	१९.०५	२१.०६
नवलपरासी (ब.सु.प.)	५.३२	११.४६	९.७५	१३.५१	१०.०२
पाल्पा	१.४३	२.२२	१.९०	१.८३	२.३०

प्यूठान	१.११	१.५०	१.५३	०.९१	१.३४
बर्दिया	४.६०	७.३५	९.०६	६.५०	७.९३
बाँके	१३.४५	२३.५८	२८.८७	१९.१६	१८.११
रूकुम (पूर्व)	०.११	०.१९	०.१८	०.१२	०.२८
रूपन्देही	३४.४५	२५.७१	४९.४२	३३.८३	४४.३७
रोल्पा	०.००	१.४७	०.५८	०.५३	०.५१
जम्मा	८१.३७	१०६.६२	१४८.०६	११०.९१	१२१.०४

स्रोतः- आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय

५.१४ मालपोत कार्यालयहरू मार्फत घरजग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुर सङ्कलन भएर स्थानीय तह र प्रदेशबीच बाँडफाँट भई लुम्बिनी प्रदेश सञ्चित कोषमा आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा कुल रु.१ अर्ब २१ करोड ४ लाख दाखिला भएको थियो। गत आर्थिक वर्षमा रूपन्देही जिल्लाका मालपोत कार्यालयहरू मार्फत सबैभन्दा बढी रु.४४ करोड ३७ लाख प्रदेश सञ्चित कोषमा दाखिला भएको थियो।

५.१५ चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्म लुम्बिनी प्रदेशमा रहेका विभिन्न मालपोत कार्यालयहरू मार्फत घरजग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुर सङ्कलन भएर स्थानीय तह र प्रदेशबीच बाँडफाँट भई लुम्बिनी प्रदेश सञ्चित कोषमा गत रु.६३ करोड ४१ लाख दाखिला भएको देखिन्छ। गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा २०८०/८१ को चैत्र मसान्तसम्म रु.६१ करोड २७ लाख रकम सङ्कलन भई प्रदेश सञ्चित कोषमा दाखिला भएको थियो।

वन

५.१६ सन् २०२४ मा नेपालको वन क्षेत्र कुल भू-भागको ४६.०८ प्रतिशत पुगेको छ। सन् १९९० को दशकमा नेपालको कुल क्षेत्रको ३९.६ प्रतिशत वन क्षेत्र रहेकोमा सन् २०१५ मा ४४.७४ प्रतिशत र सन् २०१९ मा ४५.३१ प्रतिशत रहेको थियो।

५.१७ हाल नेपालमा वन क्षेत्रले ६३ लाख ९९ हजार ३ सय ४१ हेक्टर र झाडी-बुट्यान क्षेत्रले ३ लाख ९७ हजार ९ सय १६ हेक्टर भू-भाग ओगटेको छ।

यसमध्ये कुल भू-भागको ४३.३८ प्रतिशत वन र २.७० प्रतिशत झाडी तथा बुट्यान क्षेत्र गरी कुल क्षेत्रफल ४६.०८ प्रतिशत रहेको छ। २०८१ असारसम्म वन क्षेत्रले ६१ लाख ६६ हजार ७ सय ६६ हेक्टर र झाडी-बुट्यान क्षेत्रले ५ लाख ३५ हजार १ सय ७९ हेक्टर भू-भाग ओगटेको थियो जसमध्ये कुल भू-भागको ४१.६९ प्रतिशत वन र ३.६२ प्रतिशत झाडी तथा बुट्यान क्षेत्र गरी कुल वन क्षेत्र ४५.३१ प्रतिशत रहेको थियो।

५.१८ लुम्बिनी प्रदेशमा ४,०५२ सामुदायिक वन, ४१६ कबुलियती वन, १०१९ निजी वन, ३० धार्मिक वन, २ मध्यवर्ती क्षेत्र तथा ६ वन संरक्षण क्षेत्र रहेको छ। सामुदायिक वनले सबैभन्दा बढी ४ लाख ३२ हजार हेक्टर क्षेत्रफल ओगटेको छ।

तालिका ५(ट) : वन क्षेत्रको अवस्था

सि.नं.	वनको विवरण	२०७९/८०		२०८०/८१		२०८१/८२*	
		सङ्ख्या	क्षेत्रफल (हे.)	सङ्ख्या	क्षेत्रफल (हे.)	सङ्ख्या	क्षेत्रफल (हे.)
१	सामुदायिक वन	४०२६	४२०३५०	४०३७	४२९४२६	४०५२	४३२९८२
२	कबुलियती वन	३९२	२२५०	४०६	२३७७	४१६	२४६९
३	धार्मिक वन	२७	८९५	३०	९४०	३०	९४०
४	निजी वन	९९५	७६७	९३२	७७४	१०१९	७८९
५	संरक्षित वन (२ वटा प्रस्तावित समेत)	६	९६५६३	६	९६५६३	६	९६५६३
६	मध्यवर्ती क्षेत्र	२	१२४५	२	१२४५	२	१२४५
७	राष्ट्रिय निकुञ्ज	२	१५९८	२	१५९८	२	१५९८
८	साझेदारी वन	८	२२५८१	८	२२५८१	८	२२५८१
९	चक्ला वन	२	३१२४	२	३१२४	२	३१२४

स्रोत: वन तथा वातावरण मन्त्रालय, २०८२ **चैत्र मसान्तसम्म*

५.१९ आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा लुम्बिनी प्रदेशमा कुल ४० लाख ३२ हजार ९ सय ५५ घनफिट काठ उत्पादन भएकोमा चालु आर्थिक वर्षको चैत्र मसान्तसम्म कुल १७ लाख १५ हजार १ सय ६३ घन मिटर काठ उत्पादन भएको छ। चालु आर्थिक वर्षको चैत्र मसान्तसम्म उत्पादन भएको काठ मध्ये अर्घाखाँची, गुल्मी र कपिलवस्तु डिभिजन वन कार्यालयबाट सबैभन्दा बढी क्रमशः ३०, १३ र १२ प्रतिशत काठ उत्पादन भएको देखिन्छ।

तालिका ५(ठ) : काठ उत्पादन (घन फिट)

सि.नं.	डिभिजन वन कार्यालय	२०८०/८१*	२०८०/८१	२०८१/८२*	२०८१/८२* (हिस्सा)
१	अर्घाखाँची	३,२०,०६७	५,७५,०९३	५,०९,८६०	२९.७
२	परासी	२,८३,०२४	४,११,८८७	७५,२४७	४.४
३	गुल्मी	२,५३,८१८	३,४४,०३२	२,२०,०४१	१२.८
४	गौतमबुद्ध	२,०२,२५६	३,१३,६९३	८६,५०४	५.०
५	बाँके	१,९८,४४३	३,८७,५३१	९४,०११	५.५
६	कपिलवस्तु	१,९१,८२३	७,६४,०७६	२,०९,९६२	१२.२
७	बर्दिया	१,१७,९११	२,५५,४०४	१,२१,०२१	७.१
८	रूपन्देही	९५,१९१	२,६१,५२१	१,०३,८८१	६.१
९	प्यूठान	६५,३७८	१,३४,५३४	१,०९,७८६	६.४
१०	दाङ	४४,२१२	२,०२,४१४	५९,१०८	३.४
११	पाल्पा	४२,७३१	८५,०५८	८५,८११	५.०
१२	देउखुरी	३०,८५५	२,६०,३२३	९,६३५	०.६
१३	रोल्पा	१७,४७१	३०,२५८	३०,२९४	१.८
१४	रूकुम (पूर्व)	-	७,१३१	-	-
	कुल जम्मा	१८,६३,१७९	४०,३२,९५५	१७,१५,१६३	१००.०

स्रोतः वन तथा वातावरण मन्त्रालय, २०८२ **चैत्र मसान्तसम्म*

५.२० आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्म लुम्बिनी प्रदेशमा कुल ४ हजार ४ सय ११ चट्टा दाउरा उत्पादन भएकोमा डिभिजन कार्यालय, बाँकेबाट सबैभन्दा बढी १२३३ चट्टा दाउरा उत्पादन भएको देखिन्छ। आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा कुल १० हजार ६ सय ३९ चट्टा दाउरा उत्पादन भएको थियो

तालिका ५(ड) : दाउराको उत्पादन (चट्टामा)

सि. नं.	डिभिजन वन कार्यालय	२०८०/८१*	२०८०/८१	२०८१/८२*	२०८१/८२* (हिस्सा %)
१	अर्घाखाँची	५२०	७११	६५७	१४.९
२	परासी	४६०	९५१	१६०	३.६
३	गुल्मी	२४१	३३९	१२९	२.९
४	गौतमबुद्ध	३८५	६३६	११४	२.६

५	बाँके	१३८९	१९७४	१२३३	२८.०
६	कपिलवस्तु	४३५	१९९८	४८०	१०.९
७	बर्दिया	५५१	११०५	७५८	१७.२
८	रूपन्देही	२२४	५७०	२७०	६.१
९	प्यूठान	१३२	२९५	२०५	४.६
१०	दाङ	३२२	९८६	२४१	५.५
११	पाल्पा	३५	१२१	१०६	२.४
१२	देउखुरी	५४	९०३	३५	०.८
१३	रोल्पा	४०	५०	२३	०.५
१४	रूकुम (पूर्व)	०	०	०	०.०
	कुल जम्मा	४७८६	१०६३९	४४११	१००.०

स्रोतः वन तथा वातावरण मन्त्रालय, २०८२

६. उद्योग र पर्यटन

उद्योग

६.१ उत्पादन, आय र रोजगारी अभिवृद्धि गर्न उद्योग क्षेत्रको विकास र विस्तार आवश्यक रहेको छ। लगानीमैत्री वातावरण तथा औद्योगिक उत्पादनको प्रतिष्पर्धात्मक क्षमताको अभिवृद्धि गर्न औद्योगिक तथा वाणिज्य नीति केन्द्रित हुनुपर्ने देखिन्छ।

६.२ २०८१ फागुनसम्म दर्ता भएका लघु, घरेलु तथा साना उद्योगमध्ये लुम्बिनी प्रदेशमा ९ प्रतिशत दर्ता भएको देखिन्छ। गण्डकी प्रदेशमा दर्ता भएका उद्योगको हिस्सा सबैभन्दा बढी ३२.४ प्रतिशत र मधेश प्रदेशमा सबैभन्दा कम ४.० प्रतिशत रहेको छ ।

तालिका ६ (क): प्रदेशतर्फको उद्योग तथा वाणिज्यसँग सम्बन्धित लघु, घरेलु तथा साना उद्योगको विवरण

प्रदेश	उद्योगतर्फ		वाणिज्यतर्फ	
	दर्ता	अंश प्रतिशत	दर्ता	अंश प्रतिशत
कोशी	४८६६७	१३.१	२१९७४	१२.८
मधेश	१४८३१	४.०	१४८००	८.६
बागमती	५६२९७	१५.२	२५१८३	१४.७
गण्डकी	११९९७१	३२.४	२७७०	१.६
लुम्बिनी	३३१८१	९.०	४७०१३	२७.४
कर्णाली	४३६१४	११.८	३९३९४	२३.०
सुदूरपश्चिम	५३९७५	१४.६	२०४०७	११.९
नेपाल	३७०५३६	१००.०	१७१५४१	१००.०

स्रोतः उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय, २०८१

६.३ हालसम्म दर्ता भएका कम्पनीमध्ये बागमती प्रदेशमा मात्र ७०.० प्रतिशत रहेका छन्। लुम्बिनी प्रदेशमा २०८१ असार मसान्तसम्म २३ हजार २५ कम्पनी रहेका थिए।

तालिका ६ (ख) : हालसम्म दर्ता भएका कम्पनीको विवरण

प्रदेश	२०८१ असारसम्म	२०८१/८२#	
		पुरानो	नयाँ
कोशी	२४९११	५१	१०९६
मधेश	२२९०३	३८	१३४८
बागमती	२३९९०३	४९५	११०४४

गण्डकी	१८८७२	२३	७९८
लुम्बिनी	२३०१५	३९	१२३४
कर्णाली	४३६८	४	२००
सुदूरपश्चिम	६९९७	१८	३२२
प्रदेश नखुलेको	१०५९	१	

स्रोतः उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय, २०८१   *# फागुनसम्म*

६.४ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्म लुम्बिनी प्रदेश सरकार अन्तर्गतका घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालयहरूबाट ३ हजार ५ सय ७९ उद्योगहरू दर्ता र १ हजार ६ सय ९५ उद्योगको लगतकट्टा भएको छ। गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा ३ हजार ३३ उद्योग दर्ता तथा १ हजार १ सय १४ उद्योगको लगतकट्टा भएका देखिन्छन्।

तालिका ६ (ग) : उद्योग दर्ता, नवीकरण तथा लगतकट्टा

विवरण	२०८०/८१	२०८०/८१*	२०८१/८२*
दर्ता	३,६३९	३,०३३	३,५७९
नवीकरण	७,४२९	६,११६	६,४५७
लगतकट्टा	२,११९	१,११४	१,६९५
अन्य संशोधन	२,४१२	१,८२३	२,८५८

स्रोतः- उद्योग, पर्यटन तथा यातायात मन्त्रालय २०८२

६.५ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्म लुम्बिनी प्रदेश सरकार अन्तर्गतका घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालयहरूबाट ३ हजार ९८ व्यापारिक फर्म दर्ता र १ हजार ६ सय ३१ व्यापारिक फर्मको लगतकट्टा भएको छ। गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा ३ हजार ३ सय ८८ फर्मदर्ता तथा १ हजार ५२ फर्मको लगतकट्टा गरिएको देखिन्छ।

तालिका ६ (घ) : व्यापारिक फर्म दर्ता, नवीकरण तथा लगतकट्टा

विवरण	२०८०/८१	२०८०/८१*	२०८१/८२*
दर्ता	३,९३२	३,३८८	३,०९८
नवीकरण	७,८३१	६,३९३	७,१०९
लगतकट्टा	१,९३३	१,०५२	१,६३१
अन्य संशोधन	२,८९४	१,९४१	३,१३७

स्रोतः- उद्योग, पर्यटन तथा यातायात मन्त्रालय २०८२

६.६ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्म लुम्बिनी प्रदेश सरकार अन्तर्गतका घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय रूपन्देहीमा सबैभन्दा धेरै उद्योग तथा व्यापारिक फर्महरू दर्ता भएका छन्।

तालिका ६ (ङ) : जिल्ला अनुसार उद्योग र वाणिज्यहरूको दर्ता तथा नवीकरण

विवरण	उद्योग तर्फ			वाणिज्य तर्फ		
	दर्ता	नवीकरण	लगतकट्टा	दर्ता	नवीकरण	लगतकट्टा
रूपन्देही	६८०	१४५४	२७८	९४५	१४२	६१
बाँके	५२६	८६६	१८८	५७६	१५३४	३४६
दाङ	३२८	८६७	२७०	४५६	११३७	३५८
कपिलवस्तु	२६६	७५०	१५९	३२४	६३४	९०
न.प.(ब.सु.प.)	२५२	३९९	१३४	३२३	५५४	१०२
बर्दिया	२४०	६२६	११५	२१९	९२९	८८
पाल्पा	६४	५०८	१७८	६४	७७७	२०६
रोल्पा	६२	३३०	९०	५३	४३८	७१
अर्घाखाँची	५८	७४	१६	२५	६६	६
गुल्मी	४२	३७८	२०४	४५	६४३	२६०
रुकुम पुर्व	३६	२८	१९	२४	६१	६
प्युठान	२५	१७७	४४	४४	१९४	३७
जम्मा	२५७९	६४५७	१६९५	३०९८	७१०९	१६३१

स्रोतः- उद्योग, पर्यटन तथा यातायात मन्त्रालय २०८२

पर्यटन

६.७ लुम्बिनी प्रदेश अनुपम प्राकृतिक एवम् ऐतिहासिक, पुरातात्विक, धार्मिक र साँस्कृतिक सम्पदामा समृद्ध भएको कारण पर्यटन क्षेत्रमा थुप्रै सम्भावना रहेका छन्। प्रदेश सरकारद्वारा पर्यटनलाई तुलनात्मक लाभको क्षेत्रका रूपमा पहिचान गरिएको तथा विश्वको प्रमुख धार्मिक गन्तव्य लगायत अन्य प्राकृतिक तथा साँस्कृतिक सम्पदाको प्रचुरताको बाबजुद ती सम्भावनालाई लाभमा परिणत गर्न सकिएको छैन। सार्वजनिक एवम् निजी लगानी अभिवृद्धि मार्फत पर्यटनको विकास र विस्तार गर्दै लुम्बिनी प्रदेशलाई आर्थिक समृद्धि तर्फ केन्द्रित गर्नुपर्ने आजको आवश्यकता हो।

६.८ गौतम बुद्धको जन्मस्थल लुम्बिनी, प्राचीन कपिलवस्तुको राजधानी तिलौराकोट, पाषाणकालीन मानवको बसोवास रहेको दाङ देउखुरी, १ करोड १० लाख वर्ष पुरानो मानव पूर्खा रामापिथेकसको दन्तावशेष फेला परेको तिनाउ तटको बुटवल, कालिगण्डकी तटमा रहेको रूरू क्षेत्र, स्वर्गद्वारी, रानीमहल, सुपादेउराली, रेसुङ्गा,

बागेश्वरी तथा बर्दिया र बाँके राष्ट्रिय निकुञ्जका साथै पुथा र सिस्ने हिमाल लगायतका सम्पदा यस क्षेत्रमा रहेका छन्।

तालिका ६ (च) : लुम्बिनी क्षेत्रमा आएका पर्यटक

पर्यटक	२०२०	२०२१	२०२२	२०२३	२०२४	२०२५*
नेपाली	२,१०,०३३	४,६३,९६३	६,४९,०७८	६,५६,२१८	७,५९,९९०	२,३७,१२७
भारतीय	३७,२०६	४३,७३२	२,३०,८६३	२,६६,५१०	३,००,८८९	८०,३०९
तेस्रो मुलुकका	४५,३२९	१,१९७	२३,९४२	८८,७३२	१,०६,१२०	४८,५८०
जम्मा	२,९२,५६८	५,०८,८९२	९,०३,८८३	१०,११,४६०	११,६६,९९९	३,६६,०१६

स्रोत: लुम्बिनी विकास कोष   * *मार्च मसान्तसम्म*

६.९ लुम्बिनी क्षेत्रमा सन् २०२४ मा आएका कुल ११ लाख ६६ हजार ९ सय ९९ पर्यटक मध्ये ९ प्रतिशत तेस्रो मुलुकका, २५ प्रतिशत भारतीय र ६५ प्रतिशत नेपाली रहेका थिए। सन् २०२२ देखि निरन्तर रूपमा लुम्बिनी क्षेत्र आउने पर्यटकहरूको सङ्ख्यामा वृद्धि भएको देखिन्छ। सन् २०२५ को मार्च मसान्तसम्म तेस्रो मुलुकबाट आएका ४८ हजार ५ सय ८० पर्यटकले लुम्बिनी क्षेत्रको भ्रमण गरिसकेका छन्।

तालिका ६ (छ) : लुम्बिनी क्षेत्रमा भ्रमण गरेका तेस्रो मुलुकका नागरिक (मुख्य पाँच मुलुक)

देश	सन् २०२२	सन् २०२३	सन् २०२४	सन् २०२५*
श्रीलङ्का	१८८५	१६१७२	२३५६९	१२०४८
थाइल्याण्ड	४३८०	१५७२१	२१४९६	११५४२
चीन	४३२	६११३	१३०१२	३४८०
म्यानमार	१४९५	१०३७०	१०५१७	६९४७
भियतनाम	६९२३	१०४१४	८५००	३०७१
अन्य	८८२७	२९९४२	३४३०९	११४९२
जम्मा	२३९४२	८८७३२	१११४०३	४८४८०

स्रोत: लुम्बिनी विकास कोष   * *मार्च मसान्तसम्म*

६.१० सन् २०२५ को मार्च मसान्तसम्म लुम्बिनी क्षेत्रमा आएका तेस्रो मुलकका पर्यटकमध्ये सबैभन्दा वढी श्रीलङ्काबाट १२ हजार ४८ जना र त्यसपछि थाइल्याण्डबाट ११ हजार ५ सय ४२ जना रहेका छन्। सन् २०२४ मा लुम्बिनी क्षेत्र भ्रमण गरेका तेस्रो मुलुकका पर्यटकमध्ये २१ प्रतिशत श्रीलङ्काका र १९ प्रतिशत थाइल्याण्डका नागरिक थिए।

तालिका ६ (ज): महिना अनुसार लुम्बिनी क्षेत्रमा भ्रमण गरेका तेस्रो मुलुकका नागरिक

महिना	२०२२	२०२३	२०२४	२०२५
जनवरी	२०३	३९८७	९६१०	८६०५
फेब्रुअरी	३०६	१२५२२	१४८३९	१७७२५
मार्च	६२६	१२२९७	१८०२६	२२२५०
अप्रिल	७७०	३९४२	५७२७	
मे	७८२	१६६५	२९२८	
जुन	६०७	११९१	१०४४	
जुलाई	६८१	१३९३	१७१९	
अगस्ट	१११३	३५४५	५७६९	
सेप्टेम्बर	१४९६	५४०६	४५१२	
अक्टुबर	४११८	९३७४	९६६१	
नोभेम्बर	७४७३	१६४११	१८५३९	
डिसेम्बर	५५१७	१३४९९	१३७४६	
VIP/Monks	२५०	३५००	०	
जम्मा	२३९४२	८८७३२	१०६१२०	४८५८०

स्रोतः लुम्बिनी विकास कोष ** मार्च मसान्तसम्म*

६.११ लुम्बिनी क्षेत्रमा सबैभन्दा बढी तेस्रो मुलुकका पर्यटकहरू फेब्रुअरी, मार्च, नोभेम्बर र डिसेम्बर महिनामा आउने गर्दछन्। गत सन् २०२४ मा भ्रमण गरेका तेस्रो मुलुकका पर्यटकहरूमध्ये फेब्रुअरी-मार्च महिनामा ३१ प्रतिशत र नोभेम्बर-डिसेम्बर महिनामा ३० प्रतिशत रहेका थिए।

६.१२ लुम्बिनी प्रदेशमा रहेका विभिन्न अध्यागमन कार्यालयमार्फत गरिएको तथ्याङ्क सङ्कलन अनुसार तेस्रो मुलुकबाट आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्म ९३ हजार ४ सय १५ जना पर्यटकहरू नेपाल भित्रिएको देखिन्छ। चालु आर्थिक वर्षको चैत्र मसान्तसम्म विन्दुगत आधारमा करिब दुई गुणा पर्यटकहरू तेस्रो मुलुकबाट भित्रिएको देखिन्छ।

तालिका ६ (झ) : तेस्रो मुलुकबाट आगमन भएका पर्यटकहरूको सङ्ख्या

आर्थिक वर्ष	२०७८/७९*	२०७९/८०*	२०८०/८१	२०८०/८१*	२०८१/८२*
तेस्रो मुलुकका पर्यटक	४३४१८	५६७६७	५३४१०	४८२३९	९३४१५

स्रोतः उद्योग, पर्यटन तथा यातायात मन्त्रालय २०८२ **चैत्र मसान्तसम्म*

६.१३ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ र २०७७/७८ मा कोभिड १९ को महामारीका कारण भएको लकडाउनले गर्दा पाल्पा दरवार संग्रहालय अवलोकन गर्ने अवलोकनकर्ताको

सङ्ख्या शुन्यप्राय: रहेको थियो। त्यस पछिका वर्षमा यस सङ्ग्रहालयप्रति स्वदेशी तथा विदेशी पर्यटकहरूको आकर्षण बढ्दै गएको देखिन्छ। पाल्पा जिल्लामा रहेको पाल्पा दरबार सङ्ग्रहालयमा चालु आ.व. २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्म कुल ४४ हजार ३ सय ५३ पर्यटकहरूले सङ्ग्रहालयको अवलोकन गरेको देखिन्छ।

तालिका ६ (ञ): पाल्पा दरवार सङ्ग्रहालय अवलोकन गर्ने पर्यटकको सङ्ख्या

अवलोकनकर्ता	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८०/८१*	२०८१/८२*
नेपाली नागरिक	२१५६३	३६९७८	३८१५५	२९५९७	२८१४०
स्वदेशी विद्यार्थी	७२८८	१६८८१	१७८२२	१६५०१	१५३५०
सार्क क्षेत्रका नागरिक	२७१	५१३	५१३	२९५	४९७
विदेशी नागरिक	१११	३२८	४९६	४१८	३६६
जम्मा	१९२३३	५४७००	५६९८६	४६८११	४४३५३

स्रोतः उद्योग, पर्यटन तथा यातायात मन्त्रालय २०८२ **चैत्र मसान्तसम्म*

६.१४ लुम्बिनी प्रदेशमा अवस्थित बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जमा पछिल्लो तीन वर्षमा पर्यटक आगमनको सङ्ख्या वृद्धि भएको देखिन्छ। उक्त निकुञ्जमा आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा २३,५११ पर्यटकहरू भ्रमणको लागि आएकोमा गत आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा पर्यटकको उक्त सङ्ख्या बढेर २६,१३१ पुगेको छ। आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा लुम्बिनी प्रदेशमा अवस्थित कृष्णसार संरक्षण क्षेत्रमा ३,९७३ र बाँके राष्ट्रिय निकुञ्जमा ४७९ पर्यटक भ्रमण गरेको देखिन्छ।

तालिका ६ (ट) : निकुञ्ज तथा संरक्षण क्षेत्रमा भ्रमण गरेका पर्यटकहरू सङ्ख्या

संरक्षित क्षेत्र	२०७४/७५	२०७/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१
बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०,२८४	२४५५८	१५२६०	८०७७	१६७८१	२३५११	२६१३१
बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज	१	१६०	९२	४४२	२७८	२७१	४७९
कृष्णसार संरक्षण क्षेत्र	१८,२४५	९५२७	५३०९	४५२७	६०४७	५५६९	३९७३
जम्मा	३८५३०	३४२४५	२०६६१	१३०४६	२३१०६	२९३५१	३०५८३

स्रोतः राष्ट्रिय निकुन्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग

६.१५ पर्यटन विभाग, काठमाडौंबाट विभिन्न समयमा इजाजत पत्र लिई लुम्बिनी प्रदेशमा सञ्चालित जम्मा ११ वटा क्यासिनोहरूमध्ये रूपन्देही र बाँके जिल्लाका ५/५ वटा तथा कपिलवस्तु जिल्लाको १ वटा सञ्चालनमा रहेका छन्।

तालिका ६ (ठ): लुम्बिनी प्रदेशमा सञ्चालित क्यासिनोहरू

क्र.सं.	जिल्ला	नाम
१	रूपन्देही	श्री रोयल टाइगर रिक्रियसन प्रा.लि.
२	रूपन्देही	श्री सिद्धार्थ गेमिङ्ग जोन प्रा.लि. सिद्धार्थनगर
३	रूपन्देही	श्री निर्वाना लक्जरी इन्टरनेसनल प्रा.लि. भैरहवा
४	रूपन्देही	श्री अपूर्व गेमिङ्ग जोन प्रा.लि. भैरहवा
५	रूपन्देही	श्री ईलिगेन्ट इन्टरटेन्मेन्ट सेन्टर, भैरहवा
६	बाँके	श्री ज्याकपोट ग्यामिङ्ग सेन्टर नेपालगञ्ज
७	बाँके	श्री भेन्यू रिक्रियसन प्रा.लि., नेपालगञ्ज
८	बाँके	श्री ओम त्रयम्बकम इन्टरटेन्मेन्ट प्रा.लि., नेपालगञ्ज
९	बाँके	श्री सेपियर इन्टरटेन्मेन्ट टेक्नोलोजी प्रा.लि. नेपालगञ्ज
१०	बाँके	श्री वेलिज इन्टरटेन्मेन्ट प्रा.लि. नेपालगञ्ज
११	कपिलवस्तु	श्री ग्रीन ज्याकपट इन्टरटेन्मेन्ट प्रा.लि.

स्रोतः पर्यटन विभाग, २०८२

६.१६ पर्यटन विभाग, काठमाडौबाट इजाजत पत्र लिई लुम्बिनी प्रदेशमा सञ्चालित ४ वटा पाँच तारे होटलमध्ये २ वटा रूपन्देही र २ वटा बाँके जिल्लामा अवस्थित छन्। त्यसैगरी कुल १३ वटा चार तारे होटलमध्ये सबैभन्दा बढी ७ वटा रूपन्देही जिल्लामा अवस्थित छन् भने बाँके जिल्लामा ४ वटा रहेका छन्।

तालिका ६ (ड): लुम्बिनी प्रदेशमा सञ्चालित तारे होटलको सङ्ख्या

जिल्ला	दुई तारा	तीन तारा	चार तारा	पाँच तारा	कुल
कपिलवस्तु			१		१
नवलपरासी (ब.सु.प.)			१		१
पाल्पा	१				१
बाँके			४	२	६
रूपन्देही	१	३	७	२	१३
जम्मा	२	३	१३	४	२२

स्रोतः पर्यटन विभाग, २०८२

७. भौतिक पूर्वाधार, सिंचाइ, ऊर्जा र यातायात

भौतिक पूर्वाधार/सडक तथा पुल

७.१ प्रदेश सरकारले विशेषगरी सडक तथा पुल निर्माण, गैर आवासीय भवन निर्माण, खानेपानी र सिंचाइ संरचना निर्माण जस्ता भौतिक पूर्वाधारको क्षेत्रलाई प्राथमिकतामा राखी बजेट विनियोजन गर्ने गरेको छ। चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा प्रदेश सरकारको भौतिक पूर्वाधारमा विनियोजित बजेटको २४.०९ प्रतिशत सडक तथा पुल निर्माण शीर्षकमा विनियोजन भएको देखिन्छ।

तालिका ७ (क) : सबैभन्दा धेरै बजेट विनियोजन भएका खर्च शीर्षकहरू (अन्तिम बजेटका आधारमा)

खर्च शीर्षक	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२*
सडक तथा पुल निर्माण	१८.३९	१८.१५	१९.६७	२०.९५	२४.०९
अन्य सार्वजनिक निर्माण	५.८६	६.८८	९.६१	८.५२	११.००
गैर आवासीय भवन निर्माण/खरिद	३.८०	५.७६	७.३७	५.०३	९.००
कार्यक्रम खर्च	७.०२	९.०४	८.९१	१०.८६	८.३४
पारिश्रमिक कर्मचारी	५.२८	५.०४	५.८८	६.३९	६.७७
खानेपानी संरचना निर्माण	१३.६६	७.०८	५.६४	६.२५	४.२६
पुँजीगत सुधार खर्च सार्वजनिक निर्माण	२.२६	५.१२	३.८७	३.८२	३.८४
सिंचाई संरचना निर्माण	३.७८	५.६१	५.१५	५.०५	३.१३

स्रोतः आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय, लुम्बिनी प्रदेश, २०८२ *चैत्र मसान्तमाम्म

७.२ लुम्बिनी प्रदेश सरकारले चालु आर्थिक वर्षको चैत्र मसान्त सम्म थप ३ वटा नयाँ एकीकृत वस्ती र विपन्न लक्षित समुदायको लागि नयाँ आवास (जनता आवास) कार्यक्रम अन्तर्गत थप ११ घर निर्माण सम्पन्न भएका छन्। गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा ४ वटा नयाँ एकीकृत वस्ती र विपन्न लक्षित समुदायको लागि नयाँ आवास (जनता आवास) कार्यक्रम अन्तर्गत थप ३९८ घर निर्माण सम्पन्न भएका थिए।

तालिका ७ (ख) : लुम्बिनी प्रदेश सरकारबाट निर्माण भएका एकीकृत वस्ती र घरहरू

सुचक	ईकाई	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८०/८१*	२०८१/८२*
नयाँ एकीकृत वस्ती	सङ्ख्या	३०	१०	१०	४	३
नयाँ आवास (जनता आवास)	सङ्ख्या	२७२४	८६३	७९८	३९८	११

स्रोतः- शहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालय

७.३ आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा १५० कि.मि. कालोपत्रे, २१० कि.मि. ग्राभेल र २४९ कि.मि. कच्ची सडक गरी जम्मा ६०९ कि.मि. सडक निर्माण भएको थियो। चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्म ८० कि.मि. कालोपत्रे, ७२ कि.मि. ग्राभेल र १७२ कि.मि. कच्ची सडक गरी जम्मा ३२४ कि.मि. सडक निर्माण भएका छन।

तालिका ७ (ग) : लुम्बिनी प्रदेश सरकारबाट निर्माण भएका सडक (किलोमिटरमा)

आर्थिक वर्ष	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८०/८१*	२०८१/८२*
कालोपत्रे	१९४	२०२	२३१	१५०	४६	८०
ग्राभेल	२७०	२६५	३३४	२१०	४२	७२
कच्ची	४१५	३९६	२७६	२४९	३७	१७२
जम्मा	८७९	८६३	८४१	६०९	१२५	३२४

स्रोतः भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय, २०८२ *चैत्र मसान्तसम्म

७.४ चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्म २५ वटा मोटरेवल पुल र ८ वटा झोलुङ्गे पुल निर्माण सम्पन्न भएका छन्। गत आर्थिक वर्षमा ३९ वटा मोटरेवल पुल र १७ वटा झोलुङ्गे पुल निर्माण सम्पन्न भएकोमा चैत्र मसान्तसम्म ६ वटा मोटरेवल पुल र २ वटा झोलुङ्गे पुल मात्र निर्माण सम्पन्न भएको थियो।

तालिका ७(घ) : लुम्बिनी प्रदेश सरकारबाट निर्माण भएका पुल (सङ्ख्या)

आर्थिक वर्ष	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८०/८१*	२०८१/८२*
मोटरेवल पुल	१७	४०	२९	३९	६	२५
झोलुङ्गे पुल	७	११	१०	१७	२	८
जम्मा	२४	५१	४०	५६	८	३३

स्रोतः भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय, २०८२ *चैत्र मसान्तसम्म

७.५ लुम्बिनी प्रदेशमा सबैभन्दा बढी शहरी जनसङ्ख्या दाङमा २७.१३ प्रतिशत र रूपन्देहीमा २६.७१ प्रतिशत रहेका छन्। त्यसैगरी शहरोन्मुख जनसङ्ख्या सबैभन्दा बढी कपिलवस्तुमा ८२.५ प्रतिशत र बर्दियामा ८०.७ प्रतिशत रहेका छन् भने ग्रामीण विशेषता भएको जनसङ्ख्या सबैभन्दा बढी रूकुम (पूर्व) मा १०० प्रतिशत र रोल्पामा ९५.८३ प्रतिशत रहेका छन्।

तालिका ७ (ङ) : लुम्बिनी प्रदेशका ग्रामीण, शहरी तथा शहरोन्मुख जनसङ्ख्या

जिल्ला	ग्रामीण		शहरोन्मुख		शहरी	
	वडा सङ्ख्या	जनसङ्ख्या %	वडा सङ्ख्या	जनसङ्ख्या %	वडा सङ्ख्या	जनसङ्ख्या %
अर्घाखाँची	५४	८३.९४	१	१.८	६	१४.२७
बाँके	१५	१८.५	४८	५९.९	१८	२१.६४
बर्दिया	१३	१६.६४	६०	८०.७	२	२.६२
दाङ्ग	४९	३६.३१	३२	३६.६	१९	२७.१३
गुल्मी	८०	८४.३२	३	२.९	१०	१२.७९
कपिलवस्तु	१०	१२.३७	८२	८२.५	४	५.१३
नवलपरासी (ब.सु.प.)	७	९.६५	५९	७९.३	८	११.०१
पाल्पा	६७	७४.०४	६	८.५	८	१७.४८
प्यूठान	५६	८४.६१			८	१५.३९
रोल्पा	७०	९५.८३			२	४.१७
रूकुम (पूर्व)	३१	१००				
रूपन्देही	४	२.३१	१२०	७१	३१	२६.७१

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, नेपालमा ग्रामीण तथा शहरी क्षेत्रको श्रेणीगत वर्गीकरण

ऊर्जा क्षेत्र

७.६ २०८१ फागुनसम्म कुल जनसङ्ख्यामध्ये ९९.० प्रतिशत जनसङ्ख्यामा विद्युतको पहुँच पुगेको छ। लुम्बिनी, कर्णाली र सुदूरपश्चिम प्रदेशमा विद्युत पहुँच राष्ट्रिय औसतभन्दा न्यून रहेको छ। लुम्बिनी प्रदेशको जनसङ्ख्यामध्ये ९८.५ प्रतिशत जनसङ्ख्यामा विद्युतको पहुँच पुगेको छ।

तालिका ७(च): राष्ट्रिय प्रसारण ग्रिडबाट विद्युत पहुँच प्राप्त प्रदेशगत जनसङ्ख्या (प्रतिशतमा)

प्रदेश	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२*
कोशी	८२.४३	९६.९५	९७	९९.३	९९.३
मधेश	९९.०५	९९.६६	१००	१००	१००
बागमती	९४.४४	९५.९१	९६	९९.९७	९९.९७

गण्डकी	९२.७९	९५.६८	९८	९९.४	९९.४
लुम्बिनी	९१	९४.९१	९५	९८.५	९८.५
कर्णाली	३४.७५	४३.८७	४४	७३.४	७३.४
सुदूरपश्चिम	६४.६९	७१.०७	७३	८६.६	८६.६
नेपाल (वैकल्पिक ऊर्जासहित)	९२.५	९४	९५	९७	९९

स्रोतः ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय, २०८१ **फागुनसम्म*

७.७ विद्युत उत्पादन क्षमतामध्ये प्रदेशगत रूपमा २०८१ फागुनसम्म बागमती प्रदेशमा रहेका आयोजनाबाट करिब ४५.० प्रतिशत विद्युत उत्पादनमा योगदान हुने गरेको छ भने कर्णाली तथा मधेश प्रदेशका आयोजनाबाट हुने योगदान न्यून रहेको छ। लुम्बिनी प्रदेशबाट ७८ मेगावाट विद्युत उत्पादन भएको देखिन्छ।

तालिका ७(छ): प्रदेशगत विद्युत उत्पादन क्षमता (मेगावाटमा)
(वैकल्पिक ऊर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रबाट उत्पादित विद्युत बाहेक)

प्रदेश	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२*
कोशी	२८०	३४५	४८९	६१७	६३१
मधेश	१३	२१	२५	२५	३५
बागमती	४७२	१०४६	११४९	१३२७	१५८८
गण्डकी	५२९	५९५	८३१	९३२	१००२
लुम्बिनी	३१	३१	५२	७८	७८
कर्णाली	११	११	११	११	११
सुदूरपश्चिम	५२	५८	१२०	१६७	१६७
जम्मा	१३८८	२१०७	२६७७	३१५७	३५१२

स्रोतः नेपाल विद्युत प्राधिकरण, २०८१ ** फागुनसम्म*

७.८ लुम्बिनी प्रदेशभित्रका १२ जिल्लाको विद्युत पहुँच सम्बन्धी अवस्था तुलना गर्दा चालु आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को चैत्र मसान्तसम्म रोल्पामा सबैभन्दा कम ८० प्रतिशत र कपिलवस्तु र रूपन्देही जिल्लामा सतप्रतिशत जनसङ्ख्यामा विद्युतको पहुँच पुगेको नेपाल विद्युत प्राधिकरणको तथ्याङ्कबाट देखिन्छ।

तालिका ७ (ज) : लुम्बिनी प्रदेशका जिल्लागत विद्युतको पहुँच (प्रतिशतमा)

जिल्ला	२०७८ (रा.त.का.)	२०८० चैत्र (ने.वि.प्रा.)
रूकुम (पूर्व)	८८.२	९०
रोल्पा	७२.९	८०
प्युठान	९४.४	९७
गुल्मी	९७.६	९८

अर्घाखाँची	९५.७	९६.५
पाल्पा	९२.२	९८
नवलपरासी (ब.सु.प.)	९६.८	९९.९
रूपन्देही	९८.१	१००
कपिलवस्तु	९५.०	१००
दाङ	९२.१	९७
बाँके	८९.२	९९
बर्दिया	९५.७	९९

स्रोतः- नेपाल विद्युत प्राधिकरण लुम्बिनी प्रदेश प्रादेशिक कार्यालय

७.९ लुम्बिनी प्रदेशको रुकुम पूर्व जिल्लाका ९२.९ प्रतिशत घरपरिवारले खाना पकाउन काठ दाउरा प्रयोग गर्दछन्। त्यसैगरी कपिलवस्तु जिल्लाका ८.३ प्रतिशत र रूपन्देहीका ४.९ प्रतिशत घरपरिवारले खाना पकाउन अक्सर गुइठा प्रयोग गर्दछन्। त्यसैगरी बर्दिया जिल्लाका ४.८ प्रतिशत घरपरिवारले खाना पकाउन अक्सर बायोग्याँस प्रयोग गर्दछन्।

तालिका ७(झ): खाना पकाउन अक्सर प्रयोग गर्ने इन्धन अनुसारको घरपरिवार (प्रतिशतमा)

जिल्ला	काठ/दाउरा	एल. पी.ग्याँस	बिजुली	गुइठा	बायोग्याँस	मट्टितेल र अन्य
रुकुम (पूर्व)	९२.९	६.४	०.१	०.०	०.३	०.२
रोल्पा	९०.९	८.१	०.२	०.०	०.६	०.२
प्युठान	८८.७	१०.९	०.१	०.०	०.२	०.१
अर्घाखाँची	८८.३	११.५	०.१	०.०	०.१	०.१
गुल्मी	८६.३	१३.२	०.१	०.०	०.४	०.१
पाल्पा	६५.८	३२.९	०.२	०.०	०.९	०.२
बर्दिया	६३.५	३०.६	०.९	०.१	४.८	०.०
दाङ्ग	५२.९	४३.६	०.३	०.७	२.३	०.२
कपिलवस्तु	५१.३	३७.८	०.७	८.३	१.७	०.२
बाँके	४४.९	५२.८	०.५	०.२	१.५	०.१
नवलपरासी (ब.सु.प.)	४१.३	५६.३	०.६	०.५	१.१	०.२
रूपन्देही	२२.१	७१.७	०.४	४.९	०.९	०.१
लुम्बिनी	५३.७	४२.२	०.४	२.१	१.५	०.१
नेपाल	५१.०	४४.३	०.५	२.९	१.२	०.२

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना, २०७८

७.१० लुम्बिनी प्रदेशमा ७ दिनका लागि पेट्रोलियम पदार्थ भण्डारण गर्न सक्ने क्षमता रहेको छ। सबैभन्दा धेरै गण्डकी प्रदेशमा ३७ दिनका र मधेश प्रदेशमा २७ दिनका लागि पेट्रोलियम पदार्थ भण्डारण गर्न सक्ने क्षमता रहेको छ।

तालिका ७(ञ): प्रदेशगत पेट्रोलियम पदार्थको भण्डारण क्षमता

प्रदेश	प्रादेशिक भण्डारण क्षमता (कि.लि.)				जम्मा	भण्डारण क्षमता (दिन)
	पेट्रोल	डिजेल	मट्टितेल	एटिएफ		
कोशी	२०२०	७११०	७१०	४१७	१०२५७	१२
मधेश	१६९१०	२५५३३	२३३०	१७५	४४९४८	२७
बागमती	६०७०	८४००	७६०	७१८७	२२४१७	११
गण्डकी	११10	१२२८०	०	१५७	१३५४७	३७
लुम्बिनी	१५५३	५४४३	२८०	९३३	८२०९	७
कर्णाली	०	०	४५	९८	१४३	१
सुदूरपश्चिम	८७९	१६३५	७०	७९	२६६३	८
जम्मा	२८५४२	६०४०१	४१९५	९०४६	१०२१८४	१६

स्रोतः उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय, २०८१

सिंचाइ तथा नदी नियन्त्रण

७.११ "कृषिको आधार: सिंचाईमा सुधार" अभियानलाई सार्थक तुल्याउन प्रदेशभित्रको समग्र जलस्रोत अध्ययनका साथै सतह सिंचाइ योजना, भूमिगत सिंचाइ योजना, लिफ्ट तथा नयाँ प्रविधिमा आधारित सिंचाइ योजना एवम् जलाशय निर्माण तथा पोखरी संरक्षण कार्य प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन भइरहेका छन्।

७.१२ चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्म लुम्बिनी प्रदेशमा कुल ४२ सिंचाइ बाँध/मुहान, ६४ कि.मि. पक्कि नहर, २ लिफ्ट सिंचाइ, ३१ डिप ट्युबवेल, २१ पम्प हाउस, ४३ कि.मि. पाइप लाइनिङ्ग र ११ कि.मि. नदी नियन्त्रण तथा तटबन्ध निर्माण कार्य सम्पन्न भएका छन्।

तालिका ७(ट) : सिंचाइ तथा नदी नियन्त्रण सम्बन्धी उपलब्धि

विवरण	इकाई	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८०/८१*	२०८१/८२*
सिंचाइ बाँध/मुहान	वटा	११०	८१	६१	६८	३८	४२
पक्कि नहर	कि.मि.	१६४	१८७	१३३	१५३	७७	६४
लिफ्ट सिंचाइ	वटा	२३	१६	१८	१९	८	२
डिप ट्युबवेल	वटा	३७	४०	२७	२४	१८	३१

पम्प हाउस	वटा	११६	४६	३८	७१	११	२१
पाइप लाइनिङ्ग	कि.मि.	११५	२१६	१३९	१५५	७६	४३
नदी नियन्त्रण	कि.मि.	२०	३६	१७	३२	१०	११

स्रोत: ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय, २०८२ **चैत्रसम्म*

७.१३ प्रदेश स्थापनादेखि आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्म लुम्बिनी प्रदेश सरकारबाट ३०४ सिंचाइ आयोजनाहरू सम्पन्न भएका छन्। गत आर्थिक वर्षसम्म कुल २६२ सिंचाइ आयोजनाहरू सम्पन्न भएका थिए। प्रदेशमा हाल सिंचाइ पुगेको कृषियोग्य जमिन ५१.०३ प्रतिशत रहेको छ भने सिंचाइ पुगेको सिंचाइयोग्य जमिन ५४.३३ प्रतिशत रहेको छ।

तालिका ७(ठ) : सिंचाइ सुविधाको अवस्था

आर्थिक वर्ष	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२*
प्रदेशभित्रका मुख्य सिंचाइ आयोजनाहरू (सम्पन्न भएका)	१३९	१९४	२६२	३०४
कुल सिञ्चित क्षेत्रफल (हेक्टरमा)	३४६५०४	३४९९३४	३५५१८२	३५५९१०
सिंचाइ पुगेको कृषियोग्य जमिन (प्रतिशतमा)	४९.६९	५०.१८	५०.९३	५१.०३
सिंचाइ पुगेको सिंचाईयोग्य जमिन (प्रतिशतमा)	५२.९	५३.४३	५४.२२	५४.३३
सुदृढिकरण भएको जमिन (हेक्टरमा)	३१६८१	४४११९	६७१८६	६९८२०

स्रोत: ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय, २०८२ **चैत्र सम्म*

यातायात क्षेत्र

७.१४ लुम्बिनी प्रदेशमा आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्म ६०,६६९ सवारी साधनहरू दर्ता भएका छन् जसमा सबैभन्दा बढी ५१,००६ थान मोटरसाइकल, स्कुटर र मोपेड दर्ता भएका छन। गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा कुल ४५,८२८ सवारी साधान दर्ता भएकोमा ४०,१४८ थान मोटरसाइकल, स्कुटर र मोपेड दर्ता भएका थिए ।

तालिका ७(ड): लुम्बिनी प्रदेशमा दर्ता भएका सवारी साधन सङ्ख्या

सि.नं.	सवारी साधनको किसिम	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८०/८१*	२०८१/८२*
१	मोटरसाइकल, स्कुटर, मोपेड	७९२१५	४७०३०	४०१४८	५१००६
२	कार, जीप, डेलिभरी भ्यान	१५३५	१७६२	१२५०	२१६५

३	टेम्पो, अटोरिक्सा	७१३	१५७०	१६१२	२२४५
४	ई-रिक्सा	१२४०	१९८६	१६७४	३६७४
५	ट्रयाक्टर	५०७	६१५	४५७	५७२
६	मिनिबस, मिनीट्रक	२१३	६६	१८१	३
७	बस, ट्रक, लरी	७१८	८९५	४०५	१००३
८	डोजर,लोडर, क्रेन	५६	२७	५६	०
९	फायर ब्रिगेड	१८	०	२	०
१०	अन्य	७४	१	४३	१
	जम्मा	८४२८९	५३९५२	४५८२८	६०६६९

स्रोतः- उद्योग, पर्यटन तथा यातायात मन्त्रालय, २०८२ **चैत्र मसान्तसम्म*

७.१५ आ.व. २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्म नयाँ सवारीचालक अनुमति पत्र ४५७०७ वटा जारी भएका छन्। साथै यस अवधिमा २३००३ वर्ग थप सहित सवारीचालक अनुमतिपत्र जारी गरिएको छ।

तालिका ७(ढ): लुम्बिनी प्रदेशमा चालक अनुमतिपत्र सम्बन्धी सेवा

क्र. सं.	वर्ग	२०७९/८० सम्मको कुल	२०८०/८१	२०८०/८१*	२०८१/८२*
१	नयाँ सवारी चालक अनुमति पत्र दर्ता	४८२३४१	१३६८९०	९९१५८	१०५३०५
२	वर्ग थपका लागि सवारीचालक अनुमति पत्र दर्ता	१४५५६२	४६५५७	३२०३८	३८४६३
३	सवारी चालक अनुमति पत्र नवीकरण	१७४९३४	७१७४८	५२७९१	५०३४९
४	प्रतिलिपि	१०८११	२००९	१०४४	८१३
५	नवीकरण प्रतिलिपि	६८०७	७५६	११५०	९९२
६	नयाँ सवारीचालक अनुमति पत्र जारी सङ्ख्या	३१६१६१	५१४४७	३७९२३	४५७०७
७	वर्ग थपसहित सवारीचालक अनुमतिपत्र जारी सङ्ख्या	९२८२०	१६२५२	११३५०	२३००३
	जम्मा	१२२९४३६	३२५६५९	२३५४५४	२६४६३२

स्रोतः- उद्योग, पर्यटन तथा यातायात मन्त्रालय, २०८२ **चैत्र मसान्तसम्म*

हवाई यातायात

७.१६ लुम्बिनी प्रदेशको भैरहवामा नेपालको दोस्रो अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल तथा बाँके, दाङ र गुल्मीमा एक/एक वटा आन्तरिक विमानस्थल सहित ४ वटा विमानस्थल सञ्चालनमा रहेका छन्।

७.१७ भैरहवामा रहेको गौतमबुद्ध अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलबाट सन २०२४ मा २ सय ९७ अन्तर्राष्ट्रिय उडानबाट ९ हजार ८९ यात्रुहरूले यात्रा गरेका थिए। यस विमानस्थलबाट सन् २०२४ को अक्टोबर महिनामा कुनै पनि उडान भएको थिएन भने नोभेम्बर महिनामा सबैभन्दा बढी १ सय ४२ अन्तर्राष्ट्रिय उडान भएको थियो। त्यसैगरी यस विमानस्थलबाट सन् २०२४ मा १०,५२० आन्तरिक उडान मार्फत ६ लाख १० हजार ४ सय ३७ यात्रुहरूले यात्रा गरेको देखिन्छ। भैरहवास्थित अन्तर्राष्ट्रिय विमास्थलबाट भएका उडान तथा यात्रा गरेका यात्रुहरूको सङ्ख्यामा वृद्धि भएको देखिन्छ।

तालिका ७ (ण) : लुम्बिनी प्रदेशमा भएका उडान सङ्ख्या

विमानस्थल	२०२२	२०२३	२०२४
गौतमबुद्ध (अन्तर्राष्ट्रिय)		६९	२९७
गौतमबुद्ध (आन्तरिक)	१२६४०	९६२०	१०५२०
नेपालगञ्ज, बाँके	१६३३०	१२८३१	१२५५०
तुल्सीपुर, दाङ	३१०	२१४	१४२
रेसुङ्गा, गुल्मी		२४	

स्रोतः संस्कृति पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय, २०८२

७.१८ नेपालगञ्ज विमानस्थलबाट सन् २०२४ को जनवरीदेखि डिसेम्बर सम्म १२ हजार ५ सय ५० उडानमार्फत जम्मा ४ लाख ९९ हजार ७ सय ३२ यात्रुहरूले यात्रा गरेको देखिन्छ। यस विमानस्थलबाट सन् २०२३ मा १२ हजार ८ सय ३१ उडानमार्फत ४ लाख ७३ हजार ५ सय ३४ यात्रुले यात्रा गरेका थिए। नेपालगञ्ज विमानस्थलबाट अक्टोबर महिनामा सबैभन्दा बढी तथा जनवरी महिनामा सबैभन्दा कम यात्रुहरूले हवाई यात्रा गरेको देखिन्छ।

तालिका ७ (त) : लुम्बिनी प्रदेशमा भएका उडानमार्फत यात्रा गरेका यात्रु

विमानस्थल	२०२२	२०२३	२०२४
गौतमबुद्ध (अन्तर्राष्ट्रिय)		२३१५	९०८९
गौतमबुद्ध (आन्तरिक)	६८७०७०	५४९३२४	६१०४३७
नेपालगञ्ज, बाँके	५६६७००	४७३५३४	४९९७६२
तुल्सीपुर, दाङ	३७२७	२६७८	७७६
रेसुङ्गा, गुल्मी		२९०	

स्रोतः संस्कृति पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय, २०८२

८. सामाजिक क्षेत्र

शिक्षा

८.१ शैक्षिक सत्र २०८१ मा देशभर ३५,४४७ विद्यालय रहेकामा लुम्बिनी प्रदेशमा ५,७३५ विद्यालय रहेका छन् जुन १६.२ प्रतिशत हो। प्रदेशका कुल विद्यालयमध्ये सामुदायिक ४,४३९ र संस्थागत १,२९६ विद्यालय रहेका छन्। प्रदेशहरूमध्ये सबैभन्दा धेरै कोशी प्रदेशमा १९.५ प्रतिशत र सबैभन्दा कम कर्णाली प्रदेशमा ९.१ प्रतिशत विद्यालय रहेका छन्।

तालिका ८(क) : प्रदेश अनुसार विद्यालय सङ्ख्या

प्रदेश/तह	विद्यालयको सङ्ख्या			विद्यालय प्रतिशत
	सामुदायिक	संस्थागत	जम्मा	
कोशी	५२६८	१६३४	६९०२	१९.५
मधेश	३४६९	१४४४	४९१३	१३.९
बागमती	४५८४	२१०८	६६९२	१८.९
गण्डकी	३२४७	६४३	३८९०	११.०
लुम्बिनी	४४३९	१२९६	५७३५	१६.२
कर्णाली	२९३३	२७७	३२१०	९.१
सुदूरपश्चिम	३३५८	७४७	४१०५	११.६
जम्मा	२७२९८	८१४९	३५४४७	१००.०

स्रोतः- आर्थिक सर्वेक्षण २०८१/८२, अर्थ मन्त्रालय

८.२ लुम्बिनी प्रदेशमा १८७ वटा क्याम्पसमा ७६,८६३ जना विद्यार्थीहरू अध्ययनरत छन्। प्रदेशमा ३३७ प्राविधिक शिक्षालय/विद्यालयहरू र ५,९९१ बालविकास केन्द्र रहेका छन्।

८.३ यस प्रदेशमा रहेका २०६५ सामुदायिक विद्यालयमा १०० भन्दा कम विद्यार्थी रहेका छन्। सामुदायिक विद्यालयमा विद्यार्थीको सङ्ख्या निरन्तर घट्दा विद्यालयहरूको पुनःनक्साङ्कन गरी समायोजन तथा गाभ्नुपर्ने अवस्था रहेको देखिन्छ।

८.४ लुम्बिनी प्रदेशमा रहेको ४,४३९ सामुदायिक विद्यालयहरूमा कुल २४,९०२ शिक्षकहरू कार्यरत रहेका छन्। जसमध्ये ५५.४ प्रतिशत स्थायी शिक्षक, २६.३ प्रतिशत राहत शिक्षक र १८.३ प्रतिशत अस्थायी शिक्षक रहेका छन्।

तालिका ८(ख) : सामुदायिक विद्यालयमा कार्यरत शिक्षक सङ्ख्या

प्रदेश/तह	सामुदायिक विद्यालयमा कार्यरत शिक्षक				शिक्षक प्रतिशत
	स्थायी	अस्थायी	राहत	जम्मा	
कोशी	१८३३२	५८१०	६६३६	३०७७८	१९.६
मधेश	१००२८	३०१४	४५०२	१७५४४	११.२
बागमती	१७२८०	६०३५	७९९०	३१३०५	२०.०
गण्डकी	१३२६३	४९९५	३८५२	२२११०	१४.१
लुम्बिनी	१३८०८	४५५५	६५३९	२४९०२	१५.९
कर्णाली	६२६१	२६५९	३८४२	१२७६२	८.१
सुदूरपश्चिम	८०१७	२६३१	६६०१	१७२४९	११.०
जम्मा	८६९८९	२९६९९	३९९६२	१५६६५०	१००.०

स्रोतः- आर्थिक सर्वेक्षण २०८१/८२, अर्थ मन्त्रालय

८.५ शैक्षिक सत्र २०८१ मा देशभर भर्ना भएका ७० लाख १२ हजार विद्यार्थीमध्ये लुम्बिनी प्रदेशमा १२ लाख ४७ हजार विद्यार्थी भर्ना भएका छन्। लुम्बिनी प्रदेशमा भर्ना भएका विद्यार्थीमध्ये छात्रा ४८ प्रतिशत र छात्र ५२ प्रतिशत रहेका छन्।

तालिका ८(ग) : विद्यार्थी भर्ना (हजारमा)

प्रदेश/तह	विद्यार्थी भर्ना (हजारमा)			विद्यार्थी प्रतिशत
	छात्रा	छात्र	जम्मा	
कोशी	५२९	५५८	१०८७	१५.५
मधेश	७८७	८४२	१६२९	२३.२
बागमती	६४०	७२९	१३६९	१९.५
गण्डकी	२३७	२६४	५०१	७.१
लुम्बिनी	५९८	६४९	१२४७	१७.८
कर्णाली	२४०	२४३	४८३	६.९
सुदूरपश्चिम	३४३	३५३	६९६	९.९
जम्मा	३३७४	३६३८	७०१२	१००.०

स्रोतः- आर्थिक सर्वेक्षण २०८१/८२, अर्थ मन्त्रालय

८.६ कक्षा १-५ को नेपालको खुद विद्यार्थी भर्नादर ९४.४० प्रतिशत रहेकोमा लुम्बिनी प्रदेशको सबैभन्दा कम ९३.८० प्रतिशत रहेको छ। त्यसैगरी कक्षा ११-१२ को नेपालको खुद विद्यार्थी भर्नादर ३७.१० प्रतिशत रहेकोमा लुम्बिनी प्रदेशको ३७.५० प्रतिशत रहेको छ।

तालिका ८(घ) : खुद विद्यार्थी भर्नादर

तह	कोशी	मधेश	बागमती	गण्डकी	लुम्बिनी	कर्णाली	सुदूरपश्चिम	नेपाल
कक्षा (१-५)	९४.६	९४.१	९४.९	९५.२	९३.८	९४.९	९४.३	९४.४
कक्षा (११-१२)	३८.३	२६.४	४०	४३.१	३७.५	४४.५	३८.२	३७.१

स्रोतः- आर्थिक सर्वेक्षण २०८१/८२, अर्थ मन्त्रालय

८.७ माध्यमिक शिक्षा परीक्षा कक्षा १० (SEE) को २०८० को नतिजा अनुसार परीक्षामा सम्मिलित कुल ४ लाख ६४ हजार विद्यार्थीमध्ये ४७.९० प्रतिशत विद्यार्थी ग्रेडिङ्ग हुँदा लुम्बिनी प्रदेशमा ३८.७० प्रतिशत विद्यार्थी ग्रेडिङ्ग भएका छन् ।

तालिका ८ (ङ) : माध्यमिक शिक्षा परीक्षा, कक्षा १० (SEE) २०८० को नतिजा

प्रदेश	कोशी	मधेश	बागमती	गण्डकी	लुम्बिनी	कर्णाली	सुदूरपश्चिम	नेपाल
GPA 1.60 To < 2.00	१	०	१	२	२	०	०	६
GPA 2.00 To < 2.40	४९९	२७३	३३०	१७१	६६३	४२२	५९२	२९५०
GPA 2.40 To < 2.80	६५०२	६७६२	७४३०	३४२६	६२६१	५१६९	५६२४	४११७४
GPA 2.80 To < 3.20	१३५१०	१३८१९	१९१००	७४६५	११८७२	६२७३	६८३५	७८८७४
GPA 3.20 To < 3.60	११५८५	१२४९१	२३४०२	६२१८	९०१५	२३४७	३१९३	६८२५१
GPA 3.60 To <= 4.00	३९९६	३९५७	१५७६६	२९६९	३२९०	४४१	७९०	३१२०९
NG	३९८९५	४२२८३	३३८४२	२०२७५	४९२२२	२०३७७	३६४०९	२४२३०३
जम्मा सहभागी	७५९८८	७९५८५	९९८७१	४०५२६	८०३२५	३५०२९	५३४४३	४६४७६७
TOTAL GRADED	३६०९३	३७३०२	६६०२९	२०२५१	३११०३	१४६५२	१७०३४	२२२४६४
GRADED PERCENTAGE	४७.५	४६.९	६६.१	५०	३८.७	४१.८	३१.९	४७.९

स्रोत: आर्थिक सर्वेक्षण, २०८१/८२, अर्थ मन्त्रालय

८.८ पछिल्लो समय केही सामुदायिक विद्यालयमा विद्यार्थीको आकर्षण बढ्दै गएको देखिएको छ। नेपालका सबैभन्दा बढी विद्यार्थी रहेका दश सामुदायिक विद्यालयमध्ये लुम्बिनी प्रदेशको रूपन्देही जिल्लाका ४ वटा विद्यालयहरू रहेका छन्।

तालिका ८ (च): सबैभन्दा बढी विद्यार्थी सङ्ख्या रहेका दश सामुदायिक विद्यालय

क्र. सं.	प्रदेश	जिल्ला	स्थानीय तह	विद्यालयको नाम	विद्यार्थी सङ्ख्या
१	लुम्बिनी	रूपन्देही	बुटवल उ.मनपा	कालिका मानव ज्ञान मावि	७४६७
२	मधेस	धनुषा	विदेह नपा	जनता नमुना मावि	६५८७
३	लुम्बिनी	रूपन्देही	तिलोत्तमा नपा	शान्ति नमुना मावि	५६४१
४	लुम्बिनी	रूपन्देही	बुटवल उमनपा	कान्ति मावि	५३२४
५	बाग्मती	काठमाडौं	काठमाडौं मनपा	ज्ञानोदय मावि	४९२२
६	मधेस	पर्सा	विरगञ्ज मनपा	त्रिजुद्ध महाविर रघुविर राम मावि	४४४६
७	लुम्बिनी	रूपन्देही	बुटवल उमनपा	नवीन औद्योगिक कदरबहादुर रिता मावि	४४३२
८	कोशी	मोरङ	सुन्दरहरैंचा नपा	सुकुना मावि	४२०४
९	बाग्मती	भक्तपुर	भक्तपुर नपा	वागेश्वरी मावि	४०२८
१०	मधेस	रौतहट	कटहरीया नपा	जनता मावि	३८८६

स्रोत: आर्थिक सर्वेक्षण, २०८१/८२, अर्थ मन्त्रालय

८.९ सबैभन्दा कम साक्षरता भएका लुम्बिनी प्रदेशका तीन जिल्लाहरू रुकुम (पूर्व), कपिलवस्तु र बाँकेको साक्षरता प्रतिशत क्रमश: ७१.४ प्रतिशत, ७१.८ प्रतिशत र ७३.४ प्रतिशत रहेको छ। त्यसैगरी सबैभन्दा धेरै साक्षरता भएका लुम्बिनी प्रदेशका तीन जिल्लाहरू पाल्पा, दाङ र रूपन्देहीको साक्षरता प्रतिशत क्रमशः ८३.७ प्रतिशत, ८१.४ रहेको र ८१.२ प्रतिशत रहेको छ।

तालिका ८(छ) :लुम्बिनी प्रदेशका जिल्लाहरूको साक्षरता दर

जिल्ला	साक्षरता दर (५वर्ष भन्दा माथि)		
	दुबै	पुरुष	महिला
नवलपरासी (ब.सु.प.)	७८.०	८६.३	७०.२
रूपन्देही	८१.२	८८.४	७४.४
कपिलबस्तु	७१.८	७९.६	६४.४
पाल्पा	८३.७	९०.५	७८.०
अर्घाखाँची	८०.०	८७.७	७३.८
गुल्मी	८०.३	८८.०	७४.१
रुकुम (पूर्व)	७१.४	७९.७	६३.७
रोल्पा	७५.६	८४.०	६८.४
प्यूठान	८०.१	८७.९	७४.०
दाङ	८१.४	८७.९	७५.७

जिल्ला	साक्षरता दर (५वर्ष भन्दा माथि)		
	दुबै	पुरुष	महिला
बाँके	७३.४	७९.६	६७.५
बर्दिया	७६.९	८२.९	७१.५
लुम्बिनी प्रदेश	७८.१	८५.२	७१.७
नेपाल	७६.२	८३.६	६९.४

स्रोतः- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

८.१० लुम्बिनी प्रदेशका सबैभन्दा कम साक्षरता भएका तीन स्थानीय तह नरैनापुर गाउँपालिका, डुडुवा गाउँपालिका र माथागढी गाउँपालिकाको साक्षरता प्रतिशत क्रमशः ४७.८९ प्रतिशत, ५५.३९ प्रतिशत र ६३.७६ प्रतिशत रहेको छ।

तालिका ८ (ज) : साक्षरता दर सबैभन्दा कम भएका लुम्बिनी प्रदेशका पाँच स्थानीय तह

जिल्ला	दुवै	पुरुष	महिला
नरैनापुर गाउँपालिका, बाँके	४७.८९	५४.८३	४०.९४
डुडुवा गाउँपालिका, बाँके	५५.३९	६३.३३	४७.३०
माथागढी गाउँपालिका, पाल्पा	६३.७६	७४.५९	५३.९६
विजयनगर गाउँपालिका, कपिलवस्तु	६४.२५	७१.९४	५६.७४
कृष्णनगर नगरपालिका, कपिलवस्तु	६७.०१	७३.५६	६०.४०

स्रोतः- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

८.११ प्रदेशमा साक्षरता धेरै भएका तीन स्थानीय तह बुटवल उपमहानगरपालिका, तानसेन नगरपालिका र तिलोत्तमा नगरपालिकाको साक्षरता दर क्रमशः ९१.३ प्रतिशत, ८९.०५ प्रतिशत र ८८.१ प्रतिशत रहेको छ।

तालिका ८ (झ) : साक्षरता दर सबैभन्दा धेरै भएका लुम्बिनी प्रदेशका पाँच स्थानीय तह

जिल्ला	जम्मा	पुरुष	महिला
बुटवल उपमहानगरपालिका, रूपन्देही	९१.३१	९५.२३	८७.६३
तानसेन नगरपालिका, पाल्पा	८९.०५	९४.६२	८४.३८
तिलोत्तमा नगरापालिका, रूपन्देही	८८.०९	९३.३७	८३.३४
सिद्धार्थनगर नगरपालिका, रूपन्देही	८६.१२	९२.५०	७९.७९
रेसुङ्गा नगरपालिका, गुल्मी	८५.३७	९१.८०	८०.०२

स्रोतः- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

स्वास्थ्य

८.१२ प्रदेशमा ३ सङ्घीय, १४ प्रादेशिक र १९ आधारभूत अस्पताल गरी जम्मा ३५ सरकारी अस्पताल सञ्चालनमा रहेका छन्। त्यसैगरी २८ प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, ५६३ स्वास्थ्य चौकी, ३०४ आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र, १६७ सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाइ र १३८ शहरी स्वास्थ्य केन्द्रहरू रहेका छन्। त्यस्तै प्रदेशमा १३ आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र र ४६ आयुर्वेद औषधालयहरू रहेका छन्।

तालिका ८(ञ) लुम्बिनी प्रदेश सरकारका प्रादेशिक अस्पताल

सि.नं.	अस्पतालको नाम	जिल्ला	प्रदेशबाट स्वीकृत वेड सङ्ख्या	कुल स्वीकृत (प्रदेश र समिति)	सञ्चालनमा रहेको वेड
१	अर्घाखाँची अस्पताल	अर्घाखाँची	५०	६०	६०
२	कपिलवस्तु अस्पताल	कपिलवस्तु	५०	१००	९७
३	गुल्मी अस्पताल	गुल्मी	५०	५०	४२
४	भालुवाङ अस्पताल	दाङ	५०	५०	१९
५	राप्ती प्रादेशिक अस्पताल	दाङ	५०	१४१	१४१
६	पृथ्वीचन्द्र अस्पताल	नवलपरासी (ब.सु.प.)	५०	७७	७७
७	पाल्पा अस्पताल	पाल्पा	५०	५०	२३
८	रामपुर अस्पताल	पाल्पा	५०	५०	३८
९	प्यूठान अस्पताल	प्यूठान	५०	५३	५३
१०	बर्दिया अस्पताल	बर्दिया	५०	७५	७५
११	रूकुम (पूर्व) अस्पताल	रूकुम (पूर्व)	५०	५०	१४
१२	भिम अस्पताल	रूपन्देही	५०	१०७	८७
१३	लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पताल	रूपन्देही	४००	५३०	५३०
१४	रोल्पा अस्पताल	रोल्पा	५०	५२	५२
जम्मा			१०५०	१४४५	१३०८

स्रोतः- स्वास्थ्य मन्त्रालय, लुम्बिनी प्रदेश २०८२

८.१३ राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार लुम्बिनी प्रदेशको कुल प्रजननदर (प्रति महिला प्रजनन योग्य उमेर) १.८४ रहेको छ जुन प्रतिस्थापन प्रजनन दर २.१ भन्दा कम हो। प्रदेशगत रूपमा हेर्दा मधेश र कर्णाली प्रदेशमा कुल प्रजनन दर राष्ट्रिय औसतभन्दा माथि रहेको छ भने बागमती प्रदेशमा सबैभन्दा न्यून रहेको छ।

चार्ट ८(क) : प्रदेश अनुसार कुल प्रजननदर

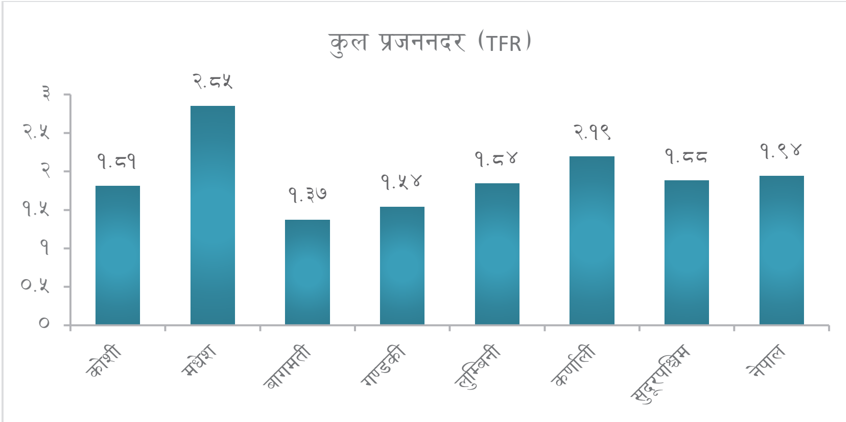

स्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

८.१४ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्म लुम्बिनी प्रदेशमा पूर्ण खोप प्राप्त गर्ने बालबालिका ९६ प्रतिशत, प्रोटोकल अनुसार चार पटक गर्भ जाँच गराउने महिला ६१ प्रतिशत छन्। त्यसैगरी ६२ प्रतिशत महिलाले दक्ष र विशेष दक्ष प्रसुतीकर्मीबाट सेवा प्राप्त गरेका छन्।

तालिका ८ (ट): लुम्बिनी प्रदेशमा स्वास्थ्यको अवस्था

सूचक	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२*
पूर्ण खोप प्राप्त गर्ने बालबालिकाको प्रतिशत	९७	८७	८४	९६
कम तौल भएका २ वर्ष मूनिका बालबालिकाको प्रतिशत	३.५	३.५	३.६	३.८
४ पटक गर्भ जाँच गराउने प्रतिशत	७९.५	८९	७७	६१
संस्थागत प्रसुती प्रतिशत	९४	९६	९३	६६
दक्ष प्रसुतीकर्मीबाट प्रसुती भएको प्रतिशत	८९.६	९२	८८	६२
परिवार नियोजन साधन प्रयोगदर(प्रतिशत)	३१	२५	३१	२८
५ वर्षमूनिको मृत्यु सङ्ख्या	५७३	५८०	३८०	२५२
मातृ मृत्यु सङ्ख्या	७४	८२	५७	४१

स्रोत: स्वास्थ्य मन्त्रालय, २०८२ **चैत्र मसान्तसम्म*

८.१५ चालु आर्थिक वर्षको चैत्र मसान्तसम्ममा लुम्बिनी प्रदेशमा ५ हजार ५ सय ३० क्षयरोगका बिरामी, ३६० कुष्ठरोगका बिरामी, ३०१ एचआइभी संक्रमित, ३२७ औंलोका बिरामी र ४२६५ डेंगुका बिरामी सङ्ख्या HMIS/DHIS2 मा प्रतिवेदन भएका छन्।

तालिका ८ (ठ): लुम्बिनी प्रदेशमा स्वास्थ्यको अवस्था

सूचक	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२*
पत्ता लगाईएका नयाँ क्षयरोगका बिरामी सङ्ख्या	८०८५	७७०५	८४४४	५५३०
कुष्ठरोगका बिरामी सङ्ख्या	५८४	५६५	५७८	३६०
एचआईभी सङ्क्रमितको सङ्ख्या	६५९	६२२	३७३	३०१
औंलो बिरामीको सङ्ख्या	१५५	१८१	२९४	३२७
डेंगु बिरामी सङ्ख्या	२३९८	१६७१	३८३२	४२६५
अस्पतालमा आकस्मिक सेवा लिएको जनसङ्ख्या	३७१८६४	४१४९८८	४२३८९२	३४५५२५
अस्पतालमा अन्तरंग सेवा लिएका जनसङ्ख्या	१८१४५२	२५५०९५	२३७३४४	१६३१६७

स्रोतः स्वास्थ्य मन्त्रालय, लुम्बिनी प्रदेश *चैत्र मसान्तसम्म

८.१६ राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार लुम्बिनी प्रदेशका २३ प्रतिशत जनसङ्ख्या स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रममा आबद्ध रहेको छ। यस मध्ये १२ प्रतिशत क्रियाशील बीमित रहेको देखिन्छ।

चार्ट ८(ख) :प्रदेश अनुसार स्वास्थ्य बीमा (आर्थिक वर्ष २०८०/८१)

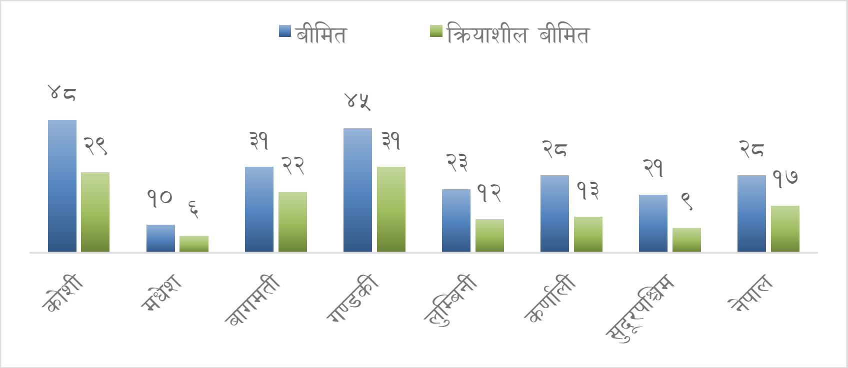

स्रोतः बीमा व्यवस्थापन सूचना प्रणाली, स्वास्थ्य बीमा बोर्ड

८.१७ क्यान्सर, मृगौला प्रत्यारोपण वा मुटुको भल्भ फेर्नु पर्ने अवस्थामा रहेका लुम्बिनी प्रदेशका स्थायी बासिन्दालाई स्वास्थ्य उपचार सेवामा नेपाल सरकारबाट पाइरहेको सुविधाका अतिरिक्त प्रदेश सरकारको तर्फबाट विशेष आर्थिक सुविधा प्रदान गरिएको छ। चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्म सो सुविधा लिनेहरूको सङ्ख्या २ हजार ५३ रहेको छ। यस सुविधा अन्तर्गत प्रदेश सरकारले प्रति बिरामी दुई लाख रूपैयाँ उपलब्ध गराउँदै आएको छ। आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा उक्त सुविधा लिनेहरूको सङ्ख्या २ हजार ७ सय १४ रहेको थियो। त्यसैगरी प्रदेशका स्थायी बासिन्दाका लागि आँखाको नानी निःशुल्क प्रत्यारोपण (कर्निया ट्रान्सप्लान्ट) गर्नुपर्ने सेवाग्राहीहरूलाई तोकिएका आँखा अस्पतालमा यस्तो सेवा प्रदान गरे वापत प्रदेश सरकारले सोध भर्ना दिने ब्यवस्था गरेको छ। आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा यो सुविधा लिने सेवाग्राहीहरूको सङ्ख्या २० जना रहेको थियो।

तालिका ८ (ड): प्रदेश सरकारले उपलब्ध गराएको विशेष स्वास्थ्य सुविधा

सूचक	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२*
क्यान्सर,मुटुको भल्ब फेर्ने र किड्नी ट्रान्सप्'लान्ट विशेष आर्थिक सुविधा प्राप्त सेवाग्राहीहरू	३२४	२६५०	२७१४	२०५३
हेमोडाईलाईसिस सेवा प्राप्त गर्नेहरूको सङ्ख्या		१६८	२७०	३०१
निःशुल्क कर्निया ट्रान्सप्लान्ट सेवा लिनेको सङ्ख्या	-	-	२०	
पाठेघर खस्ने समस्याको निःशुल्क शल्यक्रिया			१३७	

स्रोतः स्वास्थ्य मन्त्रालय, २०८२ *चैत्र मसान्तसम्म

८.१८ दम तथा ब्रोङ्काइटिस रोग उपचार आर्थिक सहुलियत निर्देशिका, २०७६ जारी गरी प्रदेश सरकारले विपन्न नागरिकका लागि यस्तो रोगको उपचारको सेवा प्रदान गर्ने प्रदेश अन्तर्गतका अस्पतालहरूलाई प्रति बिरामी रु.५० हजार उपलब्ध गराउँदै आएको छ। चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्म ६२३ बिरामीहरूले यो सेवा प्राप्त गरेका छन्। त्यसैगरी प्रदेश सरकारले बाँके, बर्दिया, दाङ, कपिलवस्तु, रूपन्देही र नवलपरासी (ब.सु.प.) जिल्लाहरूका थारू समुदायमा सिकलसेल एनिमिया तथा थालसेमिया परीक्षण तथा जनचेतना अभियान सञ्चालन गर्दै आएको छ।

तालिका ८ (ढ): प्रदेश सरकारले उपलब्ध गराएको विशेष स्वास्थ्य सेवा

सूचक	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२*
ज्येष्ठ नागरिक घरदैलो कार्यक्रमबाट सेवा प्राप्त गर्नेको सङ्ख्या	९१९०७	८७४७२	५१४७९	३२०९४
विद्यालय जाने किशोरीहरूको रक्त अल्पता परीक्षण	-	-	४२२७५	७५६९४
दम तथा ब्रोङ्काइटिस उपचार तथा व्यवस्थापन	७४६	९५६	८३२	६२३
सिकेलसेल एनिमिया तथा थालसेमियाको जाँच र उपचार	५८६४	१४०१९		

स्रोतः स्वास्थ्य मन्त्रालय, २०८२ *चैत्र मसान्तसम्म

८.१९ राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार नेपालको मातृ मृत्युदर प्रतिलाख जीवित जन्ममा १५१ रहेको छ। प्रदेशगत रूपमा सबैभन्दा बढी मातृ मृत्युदर लुम्बिनी प्रदेशमा २०७ र सबैभन्दा कम बागमती प्रदेशमा ९८ रहेको छ।

चार्ट ८(ग) : प्रदेश अनुसार मातृ मृत्युदर (प्रति लाख जन्ममा)

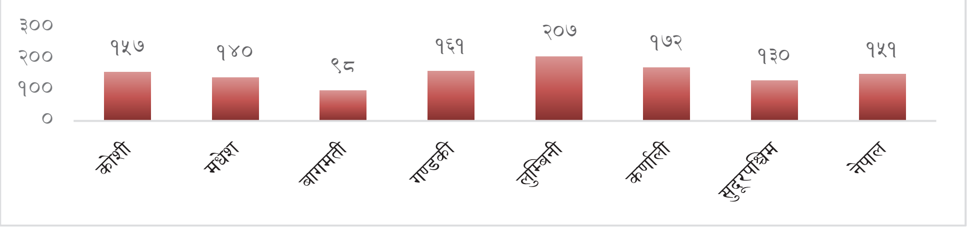

स्रोतः- राष्ट्रिय जनगणना २०७८

८.२० यस प्रदेशमा पाँच वर्ष मुनिका बालबालिकाको पोषण अवस्थाको प्रमुख सूचक पुड्कोपन र ख्याउटेपन क्रमशः २५ प्रतिशत र १६.२ प्रतिशत रहेको छ। प्रदेशगत रुपमा तुलना गर्दा ख्याउटेपन सबैभन्दा बढी लुम्बिनी प्रदेशमा रहेको छ।

चार्ट ८(घ) : प्रदेश अनुसार कुपोषणको अवस्था

स्रोतः- NDHS 2022

खानेपानी तथा सरसफाइ

८.२१ प्रदेश स्थापना भएपश्चात् आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्म ५४९ खानेपानी आयोजनाको निर्माण कार्य सम्पन्न भई कुल १ लाख ८४ हजार ७ सय ५८ घरधुरीका ९ लाख ५४ हजार ७ सय ४६ जनसङ्ख्या लाभान्वित भएका छन्।

८.२२ चालु आर्थिक वर्षको चैत्र मसान्तसम्ममा ४३५ डिपबोरिङ्ग, १ हजार ५ सय १२ इन्टेक निर्माण र २०१ लिफ्ट खानेपानीको सम्पवेल निर्माण सम्पन्न भएका छन्। त्यसैगरी फेरोसिमेन्ट टङ्की १ हजार २ सय ५४, आर.सि.सी. पानी टङ्की १ हजार ७ सय ६० वटा, धारा (सार्वजनिक) २२६, धारा (निजी) १ लाख ७८ हजार ९ सय ९६ वटा निर्माण भएका छन्।

तालिका ८ (ण) : खानेपानी सम्बन्धी उपलब्धि

विवरण	इकाई	२०७९ असार मसान्त सम्म	२०८० असार मसान्त सम्म	२०८१ असार मसान्तसम्म	२०८१/८२*
पाइप उपलब्धि	कि.मी.	११६५६	१२८०७	१४५७८	१५६९५
इन्टेक निर्माण	वटा	९४७	११८६	१४१९	१५१२
डिप बोरिङ्ग निर्माण	वटा	२८४	३६५	४०५	४३५
लिफ्ट खा.पा. को सम्पवेल निर्माण	वटा	१४७	१८६	१९७	२०१
पाइप लाइन जडान (ट्रान्समिसन)	कि.मी.	१७१७	२१७३	२६९१	२८२७
पाइप लाइन जडान (डिष्ट्रिब्यूसन)	कि.मी.	४८७२	६४१९	७७६०	८२४२
फेरोसिमेन्ट टङ्की निर्माण	वटा	८७४	१०५२	१२०२	१२५४
आर.सि.सी. पानी टङ्की	वटा	१२३१	१४३८	१६२१	१७६०
धारा निर्माण (सार्वजनिक)	वटा	७१	७१	१४९	२२६
धारा निर्माण (निजी)	वटा	८४१५६	१२९२३०	१५८७४८	१७८९९६
आयोजना सम्पन्न	वटा	२३४	३६७	५३०	५४९
लाभान्वित घरधुरी	वटा	८४८२१	१३०५९९	१६४०११	१८४७५८
लाभान्वित जनसङ्ख्या	जना	४५५८८४	६८१९५१	८४९०११	९५४७४६

स्रोतः शहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालय, २०८२

८.२३ लुम्बिनी प्रदेशको दाङ जिल्लाको सबैभन्दा धेरै १०.२ प्रतिशत जनसङ्ख्याको खानेपानीको मुख्य स्रोत खुला कुवा/इनार हो। त्यसैगरी दाङ जिल्लाको १.६ प्रतिशत र अर्घाखाँचीको १.१ प्रतिशत जनसङ्ख्या नदी/खोलाको पानी पिउने गर्दछन्। रूकुम (पूर्व) जिल्लाका १०.६ प्रतिशत जनसङ्ख्याको खानेपानीको मुख्य स्रोत मूल हो।

तालिका ८ (त) : खानेपानी स्रोतको जिल्लागत विवरण (प्रतिशतमा)

जिल्ला	धारा (घर भित्र)	धारा (घर बाहिर)	ट्युबवेल/ हातेपम्प	इनार/कुवा (ढाकीएको)	इनार/ कुवा (खुला)	मूल	नदी/ खोला
रुकुम (पूर्व)	४५.३	४२.८	०.०	०.१	०.७	१०.६	०.५
रोल्पा	४७.४	४१.८	०.०	०.२	२.४	७.२	०.५
प्युठान	४०.५	४८.६	०.७	१.५	२.१	६.०	०.४
गुल्मी	५५.४	३९.९	०.०	०.४	१.१	२.६	०.५
अर्घाखाँची	४८.४	४०.८	१.४	१.२	२.२	४.०	१.१
पाल्पा	५४.७	३४.४	१.६	१.०	२.५	५.३	०.२
नवलपरासी (ब.सु.प.)	३०.७	११.९	५१.५	०.३	०.८	२.०	०.२
रूपन्देही	४७.४	१२.५	३८.०	०.१	०.३	०.९	०.०
कपिलवस्तु	२१.२	९.९	६५.३	०.२	०.५	०.७	०.१
दाङ्ग	४०.४	१५.८	१२.१	१६.०	१०.२	२.९	१.६
बाँके	२५.६	१०.६	५०.९	०.३	०.९	३.२	०.०
बर्दिया	१८.९	९.३	६९.४	०.२	०.५	०.५	०.०
लुम्बिनी	३७.८	१९.६	३२.८	२.६	२.३	२.६	०.४
नेपाल	३४.६	२२.४	२९.८	१.५	२.१	३.९	०.४

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना, २०७८

८.२४ कपिलवस्तु जिल्लामा सबैभन्दा धेरै २२ प्रतिशत र बाँके जिल्लामा ९.५ प्रतिशत घरपरिवारसँग शौचालय नरहेको देखिन्छ। त्यसैगरी रूकुम (पूर्व) जिल्लाको ५.८ प्रतिशत घरपरिवारसँग शौचालय रहेको छैन।

तालिका ८ (थ) : शौचालय प्रयोगको जिल्लागत अवस्था (प्रतिशतमा)

जिल्ला	फ्लस सार्वजनिक ढल	फ्लस सेफ्टी ट्यांकी	खाल्टे	सार्वजनिक	चर्पी नभएको
रुकुम (पूर्व)	५.१	४६.२	४२.७	०.२	५.८
रोल्पा	६.४	७१.५	१९.८	०.२	२.१
प्युठान	४.९	७५.३	१७.९	०.३	१.७
गुल्मी	३.७	८४.८	१०.३	०.२	१.१
अर्घाखाँची	५.०	८३.७	१०.०	०.२	१.१
पाल्पा	११.३	७७.१	१०.७	०.२	०.७
नवलपरासी (ब.सु.प.)	३.५	३५.६	५५.८	०.६	४.४
रूपन्देही	३.०	६१.९	३१.०	०.४	३.७
कपिलवस्तु	३.५	४०.७	३३.१	०.६	२२.०
दाङ्ग	३.०	६७.२	२६.८	०.४	२.६
बाँके	२.९	४१.८	४५.२	०.६	९.५
बर्दिया	३.८	४४.०	४८.२	०.५	३.५
लुम्बिनी	४.०	५८.६	३१.४	०.४	५.६
नेपाल	९.८	५५.१	३०.१	०.५	४.५

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना, २०७८

९. सार्वजनिक सेवा र सुशासन

सार्वजनिक सेवा

९.१ सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई सरल, सहज तथा छरितो बनाई सूचना प्रविधिको उपयोग मार्फत प्रदेश सरकारबाट प्रदान गरिने सार्वजनिक सेवाको प्रभावकारिता, पारदर्शिता र गुणस्तर अभिवृद्धि गर्न प्रशासकीय कार्यविधि (नियमित गर्ने) ऐन २०७५, लुम्बिनी प्रदेश सुशासन ऐन २०७६, प्रदेश आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व सम्बन्धी ऐन, २०८१ र सुशासन प्रवर्धन र भ्रष्ट्राचार न्युनीकरणसम्बन्धी पाँच वर्षे रणनीतिक कार्ययोजना (२०८१) लगायतका ऐन, नियमावली र कार्ययोजना तर्जुमा भई कार्यान्वयनमा रहेका छन्।

९.२ प्रदेश सुशासन केन्द्रमार्फत प्रदेश र स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीका लागि क्षमता विकासका कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुका साथै प्रदेश र स्थानीय तहमा सुशासन प्रवर्द्धनका लागि अध्ययन, अनुसन्धान र परामर्श सम्बन्धी कार्य हुँदै आएको छ।

९.३ लुम्बिनी प्रदेशको प्रदेश निजामती सेवा ऐन, २०८० र प्रदेश निजामती सेवा नियमावली, २०८० स्वीकृत भई कार्यान्वयनमा आएका छन्। उक्त ऐन र नियमावली कार्यान्वयनमा आएसँगै लुम्बिनी प्रदेशमा कार्यरत प्रदेश निजामती सेवा अन्तर्गतका विभिन्न सेवा तथा समूहमा पदपूर्ति भई प्रभावकारी सेवा प्रवाह भइरहेको छ।

९.४ वित्तीय जोखिम मूल्याङ्कन कार्यविधि, २०७८ स्वीकृत भई सार्वजनिक वित्त र सेवा प्रवाहको आवधिक रूपमा मूल्याङ्कन गर्ने प्रणालीको विकास भएको छ। वित्तीय सुशासनका लागि बेरूजुको अभिलेख अद्यावधिक गर्ने, फछ्र्यौट र सम्परीक्षण कार्यलाई प्रभावकारी बनाउने प्रयास गरिएको छ।

सुशासन

९.५ प्रदेश लोकसेवा आयोग लुम्बिनी प्रदेशबाट आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा कुल ५५५ वटा पदका लागि विज्ञापन गरिएकोमा चालु आर्थिक वर्षको चैत्रमसान्तसम्म कुल ५९५ पदका लागि विज्ञापन गरिएको छ।

तालिका ९ (क) : विज्ञापन भएका पद सङ्ख्या

आर्थिक वर्ष	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२*
विज्ञापन गरिएको पद सङ्ख्या	९६#	१२४	१५५३	५५५	५९५

*स्रोतः- प्रदेश लोक सेवा आयोग, लुम्बिनी प्रदेश   * चैत्र सम्म   # विज्ञापनका विरूद्ध मुद्दा परेका कारण पदपूर्तिको कार्य यथास्थितिमा रहेको*

९.६ चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्म कुल ४६ हजार ८ सय २६ स्वीकृत दरखास्तमध्ये महिलाहरुको स्वीकृत दरखास्त ३५.५ प्रतिशत रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा कुल १ लाख ११ हजार ६ सय ८२ स्वीकृत दरखास्तमध्ये महिलाको स्वीकृत दरखास्त ४५.७ प्रतिशत रहेको थियो।

तालिका ९ (ख) : लिङ्गको आधारमा स्वीकृत दरखास्त

आर्थिक वर्ष	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२*
महिला	२००८	१३१७७	८६०४४	५१०७०	१६६४३
पुरूष	८०२५	५४९६२	९४१३२	६०६१२	३०१८२
अन्य		१			१
जम्मा	१००३३	६८१४०	१८०१७६	१११६८२	४६८२६

*स्रोतः- प्रदेश लोक सेवा आयोग लुम्बिनी प्रदेश   * चैत्र मसान्तसम्म*

९.७ प्रदेश लोक सेवा आयोग लुम्बिनी प्रदेशबाट प्रदेश तथा स्थानीय तहको माग बमोजिम चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्म ५४६ जना सिफारिस भएको छ। आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा हालसम्मकै सबैभन्दा बढी १ हजार ८६ जना सिफारिस भएको थियो।

तालिका ९ (ग) : सिफारिस गरिएको पद सङ्ख्या

आर्थिक वर्ष	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२*
सिफारिस गरिएको पद सङ्ख्या	-	१२३	११	१०८६	५४६

*स्रोतः- प्रदेश लोक सेवा आयोग लुम्बिनी प्रदेश   * चैत्र मसान्तसम्म*

९.८ प्रदेशमा रहेका तीनै तहका सम्पूर्ण सरकारी/सार्वजनिक निकायका बारेमा आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगमा परेका उजुरीमध्ये लुम्बिनी प्रदेशसँग सम्बन्धित उजुरी सङ्ख्याको अंश १२.७५ प्रतिशत थियो भने आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा त्यस्ता उजुरी बढेर १३.५२ प्रतिशत पुगेको छ।

तालिका ९ (घ) : प्रदेशगत (तीनै तहका) उजुरीको विवरण (प्रतिशतमा)

प्रदेश	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१
कोशी	११.६१	११.०२	९.५९
मधेश	२४.२५	२२.८१	२३.५७
बागमती	२४.१३	२६.६४	२९.०७
गण्डकी	७.६२	७.९	७.३७
लुम्बिनी	१४.०१	१२.७५	१३.५२
कर्णाली	८.१८	९.४५	८.९५
सुदूरपश्चिम	१०.२	९.४४	७.९२
नेपाल	१००	१००	१००

स्रोत: अख्तियार दुरूपयोग अनुसन्धान आयोग, २०८१

९.९ आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहका सार्वजनिक निकायका बारेमा परेका उजुरीको विश्लेषण गर्दा प्रत्येक प्रदेशमा स्थानीय तहसँग सम्बन्धित उजुरी सबैभन्दा बढी परेको देखिन्छ। राष्ट्रिय औसत भन्दा यस प्रदेशको उजुरी सङ्ख्या कम रहेको देखिन्छ।

तालिका ९ (ङ) : सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको प्रदेशगत उजुरीको विवरण

प्रदेश	सङ्घ	प्रदेश	स्थानीय तह	कुल जम्मा	प्रतिशत
कोशी प्रदेश	१००१	४७०	१९९९	३४७०	९.६
मधेश प्रदेश	१५२७	७३९	६२६३	८५२९	२३.६
बागमती प्रदेश	७२३३	७५१	२५३६	१०५२०	२९.१
गण्डकी प्रदेश	७३५	४३३	१५००	२६६८	७.४
लुम्बिनी प्रदेश	११३८	८१६	२९४०	४८९४	१३.५
कर्णाली प्रदेश	४५३	६५९	२१२८	३२४०	९.०
सुदूरपश्चिम प्रदेश	५३६	५८९	१७४०	२८६५	७.९
प्रदेशगत जम्मा	१२६२३	४४५७	१९१०६	३६१८६	१००.०
औसत उजुरी	१८०३	६३७	२७२९	५१६९	
प्रतिशत	३४.८८	१२.३२	५२.८	१००	

स्रोत: अख्तियार दुरूपयोग अनुसन्धान आयोग, २०८१

९.१० आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा लुम्बिनी प्रदेशमा सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहसँग सम्बन्धित उजुरी अनुपात क्रमशः २३.२ प्रतिशत, १६.७ प्रतिशत र ६५.७ प्रतिशत रहेको छ। लुम्बिनी प्रदेशमा रहेका सङ्घीय निकायका सम्बन्धमा परेका उजुरीको अनुपात घट्दै गएको देखिन्छ भने प्रदेश तथा स्थानीय निकायसँग सम्बन्धित उजुरीको अनुपात बढ्दै गएको देखिन्छ।

तालिका ९ (च): तीन तहका निकायहरूसँग सम्बन्धित उजुरी प्रतिशत

प्रदेश	२०७८/७९			२०७९/८०			२०८०/८१		
	सङ्घ	प्रदेश	स्थानीय तह	सङ्घ	प्रदेश	स्थानीय तह	सङ्घ	प्रदेश	स्थानीय तह
कोशी	३४.९	११.६	५३.५	२९.५	१२.७	५७.९	२८.८	१३.५	५७.६
मधेस	३१.६	७.६	६०.८	२६.९	९	६४.१	१७.९	८.६	७३.४
बागमती	७१.२	५.३	२३.५	६५.८	८.१	२६.१	६८.८	७.१	२४.१
गण्डकी	३४.४	१३.२	५२.३	२९.६	१६.४	५४	२७.५	१६.२	५६.२
लुम्बिनी	३६.८	१२.३	५०.९	२८.५	१४.८	५६.७	२३.२	१६.७	६५.७
कर्णाली	२७	२१.८	५१.२	१४.२	२०	६५.७	१४	२०.३	६५.७
सुदूरपश्चिम	१५.९	२९.२	५४.९	२०.५	२९.३	५०.२	१८.७	२०.६	६०.७
नेपाल	४१	१२	४७.१	३५.७	१२.९	५१.४	३४.९	१२.३	५२.८

स्रोतः अख्तियार दुरूपयोग अनुसन्धान आयोग, २०८१

९.११ प्रदेश सरकारका विभिन्न कार्यालय/निकायहरूलाई विपक्षी बनाई सर्वोच्च अदालत, उच्च अदालत लगायत विभिन्न अदालतहरूमा दायर गरिएका मुद्दाहरूको प्रतिरक्षा मुख्यन्यायाधिवक्ताको कार्यालयबाट गरिदैं आएको छ। त्यस्ता मुद्दाहरूको सङ्ख्या आर्थिक वर्ष २०८०/८१ बाहेक प्रत्येक आर्थिक वर्षमा बढ्दै गएको छ। यसरी आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा दायर भएका कुल १४० मुद्दाको प्रतिरक्षा गरिएकोमा चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्म यस्ता मुद्दाहरूको सङ्ख्या १५० वटा देखिन्छ।

तालिका ९ (छ) : प्रतिरक्षा गरिएका मुद्दा विवरण

अदालतको नाम	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२*
सर्वोच्च अदालत	१७	३१	८४	९०	१०६
उच्च अदालत तुल्सीपुर बुटवल इजलास	१४	२३	३४	१६	१९
उच्च अदालत तुल्सीपुर	५	६	१६	१५	१४

उच्च अदालत पाटन ललितपुर	१	०	६	४	०
उच्च अदालत तुल्सीपुर नेपालगञ्ज इजलास	१	३	२	१०	८
प्रशासकीय अदालत	१	०	२	४	०
रूपन्देही जिल्ला अदालत	०	०	०	१	१
जिल्ला अदालत घोराही	१	०	०	०	०
बाँके जिल्ला अदालत	०	०	०	०	१
नवलपरासी जिल्ला अदालत	०	०	०	०	१
जिल्ला अदालत कपिलवस्तु	१	०	०	०	०
जम्मा	४१	६३	१४४	१४०	१५०

स्रोतः- मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय लुम्बिनी प्रदेश **चैत्र सम्म*

९.१२ महालेखापरीक्षकको ६२ औं प्रतिवेदन अनुसार आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा लुम्बिनी प्रदेशको बेरूजु रकम रु.६५ करोड ८२ लाख थप भई जम्मा बेरूजु रकम रु.४ अर्ब ५७ करोड कायम भएको छ।

तालिका ९ (ज) : प्रदेशगत बेरूजु (सरकारी कार्यालयतर्फ रु.हजारमा)

देश	सम्परीक्षण पछी गत वर्ष सम्मको बाँकी	यो वर्षको थप (२०८०/८१)	६२ औं प्रतिवेदन सम्मको बाँकी बेरूजु
कोशी प्रदेश	४५३२३९४	८६८१८९	५४००५८३
मधेश प्रदेश	८०३९७५७	११६३८०२	९२०३५५९
बागमती प्रदेश	४०१७१८४	८५१७८२	४८६८९६६
गण्डकी प्रदेश	२४६५२६९	५१९८३३	२९८५१०२
लुम्बिनी प्रदेश	३९१६९२१	६५८२१६	४५७५१३७
कर्णाली प्रदेश	३६६११०२	४५९४८२	४१२०५८४
सुदूरपश्चिम प्रदेश	२४८३३२७	५००६९३	२९८४०२०
प्रदेश जम्मा	२९११५९५४	५०२१९९७	३४१३७९५१

स्रोतः- महालेखापरीक्षकको ६२ औं वार्षिक प्रतिवेदन २०८१

९.१३ महालेखापरीक्षकको ६२ औं प्रतिवेदन अनुसार आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा लुम्बिनी प्रदेश अन्तर्गत रहेका स्थानीय तहहरूको कायम बेरूजु रकम रु. ३ अर्ब ३ करोड रहेको छ। लेखापरीक्षण गरिएको रकमको अनुपातमा सबैभन्दा बढी बेरूजु मधेश प्रदेशका स्थानीय तहमा ३.५० प्रतिशत र सबैभन्दा कम लुम्बिनी प्रदेशका स्थानीय तहको १.७८ प्रतिशत भएको देखिन्छ।

तालिका ९ (झ) : स्थानीय तहको बेरूजु (सरकारी कार्यालयतर्फ रु.लाखमा)

अन्तर्गतका स्थानीय तह	स्थानीय तहको संख्या	लेखापरीक्षण रकम	बेरूजु रकम	बेरूजु प्रतिशत
कोशी प्रदेश	१३७	१९८७२६७	४२९३६	२.१६
मधेश प्रदेश	१३६	१७०१९३५	५९५८६	३.५०
बागमती प्रदेश	११९	२५०११३१	४५४८५	१.८२
गण्डकी प्रदेश	८५	११८२९७४	२२७०५	१.९२
लुम्बिनी प्रदेश	१०९	१७०४०३८	३०३६६	१.७८
कर्णाली प्रदेश	७९	९४३२६०	२४९४२	२.६४
सुदूरपश्चिम प्रदेश	८८	१०५७५९२	२१११४१	२.००
स्थानीय तह जम्मा	७५३	११०७८१९७	२४७१६१	२.२३

स्रोत:- महालेखापरीक्षकको ६२ औं वार्षिक प्रतिवेदन २०८१

९.१४ नेपाल सरकारबाट प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगको सिफारिसमा उपलब्ध गराइने वित्तीय समानीकरण अनुदान अन्तर्गत कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन वापत प्रदान गरिने अनुदानका लागि आयोगले ११ वटा विभिन्न सूचकका आधारमा मूल्याङ्कन गरी प्रदान गरेको अङ्कलाई प्रदेशगत रुपमा विश्लेषण गर्दा आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा लुम्बिनी प्रदेश सरकार ४०.७९ अङ्क सहित छैटौं स्थान प्राप्त भएको देखिन्छ।

तालिका ९ (ञ): कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन वापत प्रदेश सरकारले प्राप्त गरेको अङ्क

प्रदेश	आर्थिक वर्ष २०७८/७९	आर्थिक वर्ष२०७९/८०	आर्थिक वर्ष२०८०/८१
कोशी प्रदेश	४९.२६	४०.९	५०.७७
मधेश प्रदेश	२०.५५	३७.३	३०.००
बागमती प्रदेश	३६.१३	३७.३	४५.८७
गण्डकी प्रदेश	४३.५२	३३.१	४४.४६
लुम्बिनी प्रदेश	३४.४५	२७.०	४०.७९
कर्णाली प्रदेश	३०.९३	३१.०	४६.७९
सुदुरपश्चिम प्रदेश	२६.०८	३१.१	५२.१६

स्रोत:- राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग

१०. आवधिक योजना तथा अन्तरसम्बन्धित विषयवस्तु

प्रथम आवधिक योजनाको समीक्षा

१०.१ प्रदेश योजना आयोग (गठन तथा कार्यसञ्चालन) आदेश, २०७४ बमोजिम लुम्बिनी प्रदेश योजना आयोग गठन भई प्रदेशको दूरगामी सोच सहित विकासको अवधारणा तयार गर्ने, योजनाको लक्ष्य तथा उद्देश्य निर्धारण गर्ने, दीर्घकालिन र अल्पकालिन नीति, रणनीति तथा योजना तर्जुमा गर्ने कार्य हुँदै आएको छ।

१०.२ प्रथम आवधिक योजना (आ.व. २०७६/७७-२०८०/८१) कार्यान्वयनको अवधि समाप्त भई आर्थिक वर्ष २०८१/८२ देखि दोस्रो आवधिक योजना कार्यान्वयनमा आएको छ।

१०.३ लुम्बिनी प्रदेशको समृद्धिको खाका तयार गर्न प्रदेश सरकारले नेपाल सरकारको दीर्घकालिन सोच, नेपाल सरकारको पन्ध्रौं योजना तथा लुम्बिनी प्रदेशको प्रथम आवधिक योजनासँग तादाम्यता हुने गरी दश वर्षका लागि दीर्घकालीन रणनीतिक योजना (२०७८/७९-२०८८/८९) समेत कार्यान्वयनमा ल्याएको छ।

१०.४ प्रथम आवधिक योजना अवधिको अन्तिम वर्ष आ.व. २०८०/८१ मा प्रदेशको आर्थिक वृद्धिदर ४.०५ रहेको छ जुन लक्ष्य ९.५ को आधाभन्दा पनि कम हो। जन्मदाको अपेक्षित आयु ६९.५ वर्ष रहेको छ जुन लक्ष्य भन्दा २.५ वर्षले कम रहेको देखिन्छ।

तालिका १० (क): प्रथम आवधिक योजना अवधिको प्रगति

सूचक	आधारवर्ष २०७५/७६	लक्ष्य २०८०/८१	२०८०/८१ सम्मको प्रगति
कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको वृद्धिदर (औसत %)	७.४	९.५	४.७
निरपेक्ष गरिबीको रेखामुनिको जनसङ्ख्या (%)	१८.२	१०	२४.३५
बहुआयामिक गरिबीको दर (प्रतिशत)	२९.९	१५	१८.२०
प्रति व्यक्ति कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (अमेरिकी डलर)	८०३	१६००	१२०१

जन्मदाको औषत अपेक्षित आयु (वर्ष)	६९.३	७२	६९.५
बेरोजगारीको दर (प्रतिशत)	११.२	६	८.१
साक्षरता दर १५ वर्षमाथि (प्रतिशत)	५८	८५	७८.८
बाल मृत्यु दर (प्रति हजार)	४५	२५	४१
माध्यमिक तह (९-१२) मा कुल भर्नादर (%)	७४.७	९३	७९.१०
खानेपानी सुविधापुगेका घरपरिवार (प्रतिशत)	८९.८३	१००	९२.८
विद्युत सेवा पुगेको जनसङ्ख्या (प्रतिशत)	८१.०३	१००	९८.३२
सिञ्चित क्षेत्र (प्रतिशत)	५१	७०	५४.२२
सडकको लम्बाई (कि.मी)	११२३३	१२५००	१२६९१
पक्की सडकको अंश प्रतिशत	१७	२८	२७.२
पक्की सडकको अंश कि.मि.	१९३८	३५००	३४५३
इन्टरनेट पहुँच पुगेका घरपरिवार (प्रतिशत)	४९.४	८५	७५.५

स्रोतः लुम्बिनी प्रदेशको दोस्रो आवधिक योजना

१०.५ प्रदेशको पहिलो आवधिक योजना (२०७६/७७ देखि २०८०/८१) को समीक्षा गर्दा स्वास्थ्य, शिक्षा, कृषि, पर्यटन तथा औद्योगिक विकासमा प्राथमिकता दिइए तापनि निर्धारित लक्ष्यहरू प्राप्त गर्न चुनौतिपूर्ण रह्यो। कोभिड १९ महामारी तथा अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रमा तनाव र अशान्त स्थितिका कारणले आर्थिक गतिविधि अवरूद्ध हुन गयो।

१०.६ वित्तीय व्यवस्थापनमा सङ्घीय सरकार र प्रदेश सरकारबीचको समन्वय कमजोर हुँदा कतिपय योजनाहरू कार्यान्वयनमै आउन सकेनन्। भौतिक पूर्वाधार तथा औद्योगिक विकासका लागि आवश्यक वैदेशिक तथा निजी लगानी आकर्षण गर्न कठिनाइ भयो। संस्थागत संरचना तथा नीतिगत व्यवस्थाको कमी, विनियोजन एवम् कार्यान्वयन दक्षतामा कमी, स्थानीय तहहरूबीच समन्वयको कमी, स्रोत परिचालनमा चुनौती र दक्ष जनशक्तिको न्युनताले योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयनलाई प्रभावित गर्‍यो।

१०.७ यस अवधिमा सडक सञ्जाल विस्तार, खानेपानी सुविधा, विद्युत सेवा विस्तार, इन्टरनेटको पहुँच विस्तार, विद्यार्थी भर्ना दरलगायतका सूचकहरूमा सन्तोषजनक उपलब्धि हासिल भएका छन् भने आर्थिक वृद्धिदर, गरिबीको दर, बेरोजगारी दर लगायत अन्य केही सूचकहरूको लक्ष्य अपेक्षाकृत हासिल हुन सकेन। प्रतिव्यक्ति आय, १५ वर्ष भन्दा माथिको साक्षरता दर, बाल मृत्युदर, माध्यमिक तह (कक्षा ९-१२) मा कुल भर्ना दर, सिञ्चित क्षेत्र, इन्टरनेटको पहुँच भएका घरपरिवार लगायतका सूचकहरूमा आधार वर्षको तुलनामा प्रगति भएता पनि निर्धारित लक्ष्य हासिल हुन भने सकेन।

दोस्रो आवधिक योजना

१०.८ दिगो आर्थिक विकास, सामाजिक समावेशीकरण, सुशासन र पूर्वाधार प्रवर्धनमार्फत लुम्बिनी प्रदेशलाई समृद्ध बनाउने तथा नागरिकलाई सुरक्षित, समुन्नत र खुसी जीवन सुनिश्चित गर्ने दृष्टिकोणसहितको दीर्घकालीन सोच राखेर प्रदेशको दोस्रो आवधिक योजना तर्जुमा गरिएको छ। यो नेपाल सरकारको दीर्घकालीन रणनीति, सोह्रौं योजना, राष्ट्रिय विकास नीति तथा अन्तर्राष्ट्रिय दिगो विकास लक्ष्यसँग तादात्म्यता हुने गरी प्रदेशको समग्र समृद्धिको मार्गचित्र तयार पारिएको छ।

१०.९ दोस्रो आवधिक योजनामा दिगो र समावेशी आर्थिक विकास सहितको सामाजिक न्यायमा आधारित समुन्नत समाज निर्माण गर्ने लक्ष्य लिइएको छ ।

१०.१० कृषि, उद्योग र पर्यटन क्षेत्रको उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि, स्वस्थ र दक्ष मानव पुँजीको निर्माण सघन अन्तरआबद्धता र गुणस्तरीय पूर्वाधारमार्फत उच्च र तीव्र आर्थिक वृद्धि, उत्पादनशील रोजगारीको सिर्जना, सामाजिक न्यायमा आधारित समतामूलक समाजको निर्माण, नवीनतम् अभ्यास र प्रविधिको प्रयोगमार्फत सुशासन र जवाफदेहीताको प्रत्याभूति तथा स्वदेशी तथा विदेशी लगानी बढाउन नीतिगत र संरचनागत सुधार गरी ७ वटा प्रमुख उद्देश्य रहेको छ ।

तालिका १० (ख) : दोस्रो आवधिक योजनाको परिमाणात्मक लक्ष्य

परिसूचकहरू	आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को अवस्था	आ.व. २०८५/८६ को लक्ष्य
कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको वृद्धिदर (औसत प्रतिशत)	४.०५	७.१६
निरपेक्ष गरिबीको दर	२४.३५	१५
बेरोजगारीको दर (प्रतिशत)	८.१	५
श्रमशक्ति सहभागिता दर	३८.५	५०
प्रतिव्यक्ति आय (अमेरिकी डलर)	११७२	१५४८
मानव विकास सूचकाङ्क	०.५६३	०.६१०
लैङ्गिक विकास सूचकाङ्क	०.८८६	०.९०१
साक्षरता दर १५ वर्षमाथि (प्रतिशत)	७८.०८	९८
जन्मदाको औसत अपेक्षित आयु (वर्षमा)	६९.५	७३

परिसूचकहरू	आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को अवस्था	आ.व. २०८५/८६ को लक्ष्य
५ वर्षमुनिका बालबालिकाको मृत्युदर (प्रतिहजार जीवित जन्ममा)	४१	२२
माध्यमिक तह (९-१२) मा कुल भर्नादर (प्रतिशत)	८३.९	९०
खानेपानी सुविधा पुगेका घरपरिवार (प्रतिशत)	९२.८	१००
विद्युत् सेवा पुगेको जनसङ्ख्या सौर्य ऊर्जासहित (प्रतिशत)	९८.३२	१००
सिञ्चित क्षेत्र (प्रतिशत)	५४.२२	७०
३० मिनेटको दूरीमा पक्की सडकको पहुँच भएको जनसङ्ख्या	६५	८०
सडकको लम्बाइ (कि.मि.) (राष्ट्रिय र प्रादेशिक)	१२६९१	१३४००
कालोपत्रे सडक (कि.मि.) (राष्ट्रिय र प्रादेशिक तथा स्थानीय तहबाट निर्माण भएको बाहेकका ग्रामीण सडक)	३४५३	४४००
प्रदेशबाट निर्माण भएको पक्की सडक (कि.मि.)	१२०३	२२००
इन्टरनेट पहुँच पुगेका घरपरिवार (प्रतिशत)	७५.५	९५

दिगो विकास लक्ष्य

१०.११ लुम्बिनी प्रदेश सरकारले दिगो विकास लक्ष्यलाई समेत प्रमुख आधार बनाउँदै आवधिक योजना, मध्यमकालीन खर्च संरचना र वार्षिक बजेट निर्माण गर्दै आएको छ।

तालिका १० (ग): दिगो विकासका लक्ष्यका सूचकमा भएका उपलब्धिहरू

सूचकहरू	एकाइ	आधार वर्ष २०७५/७६	आ.व.२०८०/८१ को अवस्था
निरपेक्ष गरिबीको रेखामुनीको जनसङ्ख्या	प्रतिशत	१८.२	२४.३५*
बहुआयामिक गरिबीको दर	प्रतिशत	२९.९	१८.२
बार्है महिना सिंचाइ उपलब्ध सिञ्चित भूमि	प्रतिशत	२४.३	३५
बालमृत्यु दर (५ वर्षमुनीका, प्रतिहजार जीवित जन्म)	संख्या	४५	४१
नवजात शिशुमृत्यु दर (प्रतिहजार जीवित जन्म)	संख्या	३०	२१

मातृमृत्यु दर (प्रतिलाख जीवित जन्म)	संख्या	२१५	२०७
४ पटक पूर्व प्रसुती सेवा लिएका महिला	प्रतिशत	७७.५	८०
प्रसुती पश्चात ३ पटक सेवा लिएका महिला	प्रतिशत	२१.७	५४
स्वास्थ्य संस्थामा प्रसुती गराउने महिला	प्रतिशत	७५.२	९४
DPT, HepB, Hib खोप लिएका शिशु	प्रतिशत	८७	९७
माध्यमिक तह (कक्षा ९-१२) को कुल भर्नादर	प्रतिशत	७४.७	७९.१
माध्यमिक तह (कक्षा ९-१२) को खुद भर्नादर	प्रतिशत	४०.५	५६.६
विद्युतमा पहुँच पुगेका जनसङ्ख्या	प्रतिशत	८१.०३	९८.३२
खाना पकाउन परम्परागत इन्धन प्रयोग गर्ने घरपरिवार	प्रतिशत	६५.५	५३.७
बेरोजगारीको दर	प्रतिशत	११.२	८.१
३० मिनेटको दूरीमा पक्की सडकमा पहुँच भएको जनसङ्ख्या	प्रतिशत	५२.६	६५
पाँच वर्षमुनिका बालबालिकाहरूमा पुड्कोपन (उमेरको अनुसारको उचाइ) को दर	प्रतिशत	३९	२५.१
पाँच वर्षमुनिका बालबालिकाहरूमा ख्याउटेपन (उचाइ अनुसार तौल) को दर	प्रतिशत	८	१६.२
पाँच वर्षमुनिका बालबालिकामा कम तौल (उमेर अनुसारको तौल) को दर	प्रतिशत	२७	२३
पाँच वर्षमुनिका बालबालिकामा हुने अधिक तौल/मोटोपनको दर	प्रतिशत	१.८	०.३
पाँच वर्षमुनिका बालबालिकामा रहेको रक्तअल्पताको स्थिति (%)	प्रतिशत	५३	४९
प्रजनन् उमेर(१५-४९ वर्ष) का महिलाहरूमा हुने रक्त अल्पताको दर	प्रतिशत	४४	४४

स्रोतः प्रथम आवधिक योजनाको समीक्षा प्रतिवेदन २०८० **मापनका आधार परिवर्तन भएकाले तुलना हुन सक्दैन*

१०.१२ दिगो विकास लक्ष्यमा भएको उपलब्धिको मापन गर्न आवश्यक पर्ने प्रदेशस्तरीय सूचना तथा तथ्याङ्कको अभावका कारणले यथार्थ अवस्था आँकलनमा कठिनाइ भएको छ।

१०.१३ दिगो विकास लक्ष्य प्राप्तिका लागि निर्धारित अवधिको आधाभन्दा बढी समय व्यतित भइसक्दा मिश्रित नतिजाहरू देखिएका छन्। बहुआयामिक गरिबी न्यूनीकरणमा सुधार भएको अवस्था छ। गरिबी घट्दै जानुमा विपन्न वर्गका लागि रोजगारी तथा

प्रोत्साहनका साथै शिक्षा तथा सीप अभिवृद्धिलगायतका गरिबी निवारण लक्षित कार्यक्रमहरूको प्रमुख भूमिका रहेको छ।

१०.१४ साङ्केतीकरण अनुसार सबैभन्दा बढी उद्योग, नवीन खोज र पूर्वाधारसँग सम्बन्धित कार्यक्रमहरूमा २४.६ प्रतिशत; स्वस्थ्य जीवन सम्बन्धी कार्यक्रमहरूमा ११.४५ प्रतिशत एवम् दिगो शहर र वस्ती सम्बन्धी कार्यक्रमहरूमा ८.८६ प्रतिशत बजेट विनियोजन भएको देखिन्छ। लुम्बिनी प्रदेशमा गत आर्थिक वर्षमा दिगो विकास लक्ष्य साङ्केतीकरण नगरिएको २८.६६ प्रतिशत बजेट तथा कार्यक्रम रहेकोमा चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा २७.३१ प्रतिशत बजेट तथा कार्यक्रमको दिगो विकास लक्ष्य साङ्केतीकरण गरेको देखिदैन।

तालिका १० (घ) : लुम्बिनी प्रदेशको दिगो विकास लक्ष्य र बजेट विनियोजन

दिगो विकास संकेत	दिगो विकास लक्ष्य	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२
०	साङ्केतीकरण नगरिएको	४१.११	२८.६६	२७.३१
१	गरिबीको अन्त्य	०.५४	०.४१	०.३१
२	शून्य भोकमरी	७.७२	८.३९	७.३
३	स्वस्थ जीवन	७.२९	७.८१	११.४५
४	गुणस्तरीय शिक्षा	३.३६	३.७३	४.४१
५	लैङ्गिक समानता	०.४	०.२३	०.३३
६	दिगो सफा पानी तथा सरसफाई सेवा	३.७२	४.६७	४.०४
७	आधुनिक ऊर्जामा पहुँच	०.२३	०.४३	०.३५
८	समावेशी आर्थिक वृद्धि तथा मर्यादित काम	०.८५	१.६२	०.६९
९	उद्योग, नवीन खोज र पूर्वाधार	२०.९३	२१.९६	२४.६
१०	असमानता न्यूनीकरण	०.७५	२.४३	२.२६
११	दिगो शहर र वस्तीहरू	५.८६	७.९४	८.८६
१२	दिगो उपभोग तथा उत्पादन	१.८७	१.३१	०.५३
१३	जलवायु परिवर्तन अनुकुलन	१.८५	३.०१	३.२९
१५	भूसतह स्रोतको उपयोग	१.३७	१.२८	१.५९
१६	शान्तिपूर्ण, न्यायपूर्ण र सशक्त समाज	१.२५	५.५८	२.६८
१७	दिगो विकासका लागि साझेदारी	०.८९	०.५२	-

स्रोतः आर्थिक मामिला मन्त्रालय, लुम्बिनी प्रदेश, २०८१

१०.१५ प्रदेशको बजेट तर्जुमा गर्दा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ देखि लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट साङ्केतीकरण र आर्थिक वर्ष २०७७/७८ देखि जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी सूचक निर्धारण गरी जलवायु साङ्केतीकरण समेत गरिँदै आएको छ।

तालिका १० (ङ) : लैङ्गिक उत्तरदायी तथा जलवायु परिवर्तन अनुसारको बजेट

आर्थिक वर्ष	लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट			जलवायु परिवर्तन अनुसारको बजेट		
	प्रत्यक्ष लाभ	अप्रत्यक्ष लाभ	तटस्थ	प्रत्यक्ष लाभ	अप्रत्यक्ष लाभ	तटस्थ
२०७६/७७	१४.२८	३५.३१	५०.४१	०	०	०
२०७७/७८	२१.४६	३२.७३	४५.८१	६	२८.८८	६५.०९
२०७८/७९	३८.६	२९.९९	३१.४१	९.९२	३२.१	५७.९८
२०७९/८०	३८.१	२७.८१	३४.०९	९.५९	३३.४१	५७.०१
२०८०/८१	२७.९	२२.४७	४९.६६	१४.११	२१.०६	६४.८३
२०८१/८२	२६.९	२४.७२	४८.३८	४.६	२५.७५	६९.६५

स्रोतः आर्थिक मामिला मन्त्रालय, लुम्बिनी प्रदेश, २०८१

१०.१६ चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा लुम्बिनी प्रदेशको लैंङ्गिक उत्तरदायी तटस्थ बजेट ४८.३८ प्रतिशत रहेको छ। गत आर्थिक वर्षमा यस प्रकारको बजेट ४९.६६ प्रतिशत थियो। गत आर्थिक वर्षमा जलवायु परिवर्तन तटस्थ बजेट ६४.८३ प्रतिशत रहेकोमा चालु आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा उक्त बजेट ६९.६५ प्रतिशत रहेको छ।

प्रदेश गौरवका आयोजनाहरू

१. प्रदेश राजधानी व्यवस्थापन (राप्ती उपत्यका, देउखुरी)

प्रदेश राजधानी व्यवस्थापन तथा निर्माण कार्य - पहिलो चरण:

प्रदेश राजधानी निर्माण आयोजना कार्यान्वयन इकाइमार्फत प्रदेश गौरवको आयोजना "प्रदेश राजधानी व्यवस्थापन (राप्ती उपत्यका, देउखुरी)" अन्तर्गतको प्रदेश राजधानीका प्रशासनिक भवन तथा अन्य पूर्वाधार निर्माण कार्य भइरहेको छ।

मन्डला आकारमा मन्त्रालय भवनहरूको डिजाइन लेआउट सहित नवीनतम् प्रविधिको प्रयोग, प्राचीन तथा नवीन निर्माण सामाग्रीहरूको संयोजन गरी प्राचीन वास्तुकलाको समेत झल्को दिने गरी मन्त्रालय भवनहरू निर्माण भइरहेका छन्। प्रदेश राजधानीका प्रशासनिक भवनहरू निर्माण सम्पन्न भए पश्चात एकै परिसरबाट सेवा प्रवाह शुरु हुनेछ।

२०८१ साल चैत्र मसान्त सम्मको प्रगति हेर्दा १० वटा प्रशासनिक भवनहरूको संरचना निर्माण कार्य सम्पन्न भइसकेको छ भने फिनिशिङ तथा फर्निसिङका कार्यहरू तीव्र गतिमा अगाडि बढिरहेका छन्। प्रदेश राजधानी व्यवस्थापन तथा निर्माण कार्य (पहिलो चरण) को भौतिक प्रगति ७५% र वित्तीय प्रगति ५९.७२% रहेको देखिन्छ।

२. लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पताल

साविकको लुम्बिनी अञ्चल अस्पताल वि.सं. २०७५ साल माघ महिनामा प्रदेश सरकारको मातहत आएपछि लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पतालका रूपमा हाल ३०० शैय्यामा सञ्चालनमा रहेको छ। यस अस्पताललाई विशिष्टकृत र विश्वस्तरीय सेवा सुविधासहितको अस्पतालका रूपमा स्तरोन्नति गर्दै प्रदेश गौरवको आयोजनाका रूपमा १२०० शैय्यामा विस्तार गर्ने योजना रहेको छ।

लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पताल निर्माणको पहिलो चरणमा ७०० शैय्या क्षमताको मुख्य ब्लक र १०० शैय्या क्षमताको ओन्कोलोजी ब्लक (क्यान्सर भवन) गरी दुई नयाँ ब्लकहरूको निर्माण कार्य हुनेछ । पाँच वर्षभित्र निर्माण सम्पन्न गर्ने गरी द्रुतगतिमा निर्माण कार्य अगाडि बढेको छ। वि.स. २०८२ बैशाख १७ गते सम्मको प्रगति अनुसार यस आयोजनाको भौतिक प्रगति २१% रहेको छ भने वित्तीय प्रगति १४.२२% रहेको छ।

३. रामपुर कपुरकोट सडक

प्रदेशको आर्थिक तथा सामाजिक विकासको मेरूदण्ड बन्ने अपेक्षासहित प्रदेश गौरवको आयोजनाको रूपमा रामपुर-कपुरकोट सडक आयोजनाको कार्य अघि बढेको छ। पाल्पा, अर्घाखाँची, प्यूठान र रोल्पा समेत गरी ४ जिल्लालाई समेट्ने करिब ३०० कि.मी. लम्बाईको यो आयोजना प्रदेशको पूर्व-पश्चिम राजमार्गको रूपमा कार्यान्वयन भैरहेको छ।

यस सडक आयोजनाले विभिन्न जिल्लाहरूमा कालोपत्रे, सडक स्तरोन्नति र संरचना निर्माण गर्ने कार्यमा महत्वपूर्ण प्रगति हासिल गरेको छ। चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्म कुल ४४.४० कि.मि. सडक कालोपत्रे गर्ने कार्य सम्पन्न भएको छ। चालु आर्थिक वर्षभित्र ३.८ कि.मि. ग्राभेल सडक सम्पन्न भएको र थप २१.१५ कि.मि. सडक कालोपत्रे गर्ने तयारी रहेको छ।

४. लुम्बिनी प्राविधिक विश्वविद्यालय

प्रविधि तथा नवप्रवर्तनको प्रयोग र विकास मार्फत सूचना प्रविधि, इन्जिनियरिङ, कृषि तथा वन, पर्यटन लगायतका क्षेत्रमा उच्च शिक्षालाई अगाडि बढाउने उद्देश्यले २०७९ असार १८ गते लुम्बिनी प्राविधिक विश्वविद्यालयको स्थापना बाँके नेपालगञ्जमा भएको हो। विश्वव्यापीकरणको प्रभावले प्रविधिमा आएको परिवर्तनसँगै बदलिदो परिवेश अनुकूलको योग्य र दक्ष सीपमूलक प्राविधिक जनशक्ति उत्पादन गर्ने यस प्राविधिक विश्वविद्यालयको लक्ष्य रहेको छ।

आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ मा इन्जिनियरिङ्ग तथा सूचना प्रविधि अध्ययन संस्थान अन्तर्गत २ वटा कार्यक्रम (B.Tech. in CS & AI र B.Tech. in IT) वाट अध्यापन सुरूवात गरेको छ। यस विश्वविद्यालयमा २०८१ को चैत्र मसान्तमा B.Tech. in IT र B.Tech. in Computer Science & Artificial Intelligence को २/२ वटा ब्याच तथा B.Tech. in IT Engineering र B.Tech. in Civil Engineering को १/१ ब्याचहरुमा जम्मा १६४ विद्यार्थीहरू अध्ययनरत छन्। साथै, स्नातकोत्तर कार्यक्रमतर्फ M.Tech. in CS र M.Tech. in IT कार्यक्रम सञ्चालनको प्रकृयामा रहेको छ।

अनुसूची

अनुसूची नं.	विषय	पृष्ठ
	समग्र आर्थिक अवस्था	
अनुसूची १.१	लुम्बिनी प्रदेशको वार्षिक मूल्य अभिवृद्धि (GVA)	१
अनुसूची १.२	राष्ट्रिय कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा लुम्बिनी प्रदेशको अंश (प्रतिशतमा)	२
अनुसूची १.३	औद्योगिक वर्गीकरण अनुसार लुम्बिनी प्रदेशको वार्षिक कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको संरचना (प्रतिशतमा)	३
अनुसूची १.४	लुम्बिनी प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको वार्षिक वृद्धिदर	४
अनुसूची १.५	आधारभूत मूल्यमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादन, क्षेत्रगत मूल्य अभिवृद्धि	५
	सार्वजनिक वित्त	
अनुसूची २.१	प्रादेशिक राजस्व स्थिति (रू.हजारमा)	६
अनुसूची २.२	प्रादेशिक साधन स्रोत तथा खर्चको स्थिति (रू. हजारमा)	७
अनुसूची २.३	स्थानीय तहमा वित्तीय हस्तान्तरणको विवरण (रू.हजारमा)	८
अनुसूची २.४	बजेट सन्तुलन र राजस्व सन्तुलनको स्थिति (रु.हजारमा)	९
अनुसूची २.५	लुम्बिनी प्रदेशको बजेट विनियोजन र खर्च (रू.हजारमा)	१०
अनुसूची २.६	प्रादेशिक आन्तरिक राजस्वको विवरण (रू. हजारमा)	११
अनुसूची २.७	लुम्बिनी प्रदेश सरकारको शीर्षकगत खर्च विवरण	१२
अनुसूची २.८	नेपाल सरकारबाट लुम्बिनी प्रदेश सरकारलाई वित्तीय हस्तान्तरण (रू.)	१४
अनुसूची २.९	स्रोतगत खर्चको रकम (रू.मा)	१५
अनुसूची २.१०	कार्यात्मक बर्गीकरण अनुसार बजेट विनियोजन र खर्च (रू.मा)	१६
	कृषि वन तथा भूमिसुधार	
अनुसूची ५.१	लुम्बिनी प्रदेशमा भएका घरजग्गा रजिष्ट्रेसन सङ्ख्या	१७
अनुसूची ५.२	मालपोत कार्यालयहरुबाट प्रदेश सञ्चित कोषमा जम्मा भएको घरजग्गा रजिष्ट्रेसन दस्तुर (रु.मा)	१८
अनुसूची ५.३	कृषक परिवार सङ्ख्या, क्षेत्रफल, कित्ता सङ्ख्या, औसत कित्ता सङ्ख्या तथा सिंचित क्षेत्रफल	१९
अनुसूची ५.४	आम्दानीको मुख्य स्रोतअनुसार कृषक परिवार सङ्ख्या	२०
	उद्योग र पर्यटन	
अनुसूची ६.१	लघु, घरेलु तथा साना उद्योगको विवरण	२१
अनुसूची ६.२	उद्योग तथा वाणिज्य प्रशासन तर्फको एकिकृत प्रगति (२०८१/८२ चैत्र मसान्तसम्म)	२२
अनुसूची ६.३	लुम्बिनी क्षेत्रमा भ्रमण गरेका तेस्रो मुलुकका पर्यटकहरू	२३
अनुसूची ६.४	लुम्बिनी क्षेत्रमा भ्रमण गरेका भारतीय पर्यटकहरू	२४
अनुसूची ६.५	लुम्बिनी क्षेत्रमा भ्रमण गरेका नेपाली पर्यटकहरू	२५
अनुसूची ६.६	लुम्बिनी प्रदेशमा अवस्थित तारा स्तरका होटेलहरुको विवरण	२६
	भौतिक पूर्वाधार, सिंचाइ, ऊर्जा र यातायात	
अनुसूची ७.१	लुम्बिनी प्रदेशमा रहेको विमानस्थलबाट सन् २०२४ मा भएको उडान तथा यात्रु	२७
अनुसूची ७.२	लुम्बिनी प्रदेशमा रहेको विमानस्थलबाट सन् २०२४ मा भएको उडान तथा यात्रु (Cont.)	२८
	सामाजिक	
अनुसूची ८.१	घरजग्गा महिलाको नाममा परिवार सङ्ख्या	२९
	आवधिक योजना तथा अन्तरसम्बन्धित विषयवस्तु	
अनुसूची १०.१	आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा दिगो विकास लक्ष्य सङ्केतका आधारमा बजेट विनियोजन (प्रतिशतमा)	३०
अनुसूची १०.२	आ.व. २०८०/८१ मा लुम्बिनी प्रदेश सरकारबाट भएको वित्त हस्तान्तरण	३१
अनुसूची १०.३	आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को स्थानीय तहको बजेट तथा खर्च स्थिति	३६

अनुसूची १.१ : लुम्बिनी प्रदेशको वार्षिक मूल्य अभिवृद्धि (GVA)

प्रचलित मूल्यमा (रू. करोडमा)

समुह	उद्योगहरुको वर्गीकरण	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१ R	२०८१/८२P
A	क) कृषि, वन र मत्स्य	१४४९३.५	१४८७७.१	१६५९२.५	१८०४६.७	१९९९३.५	२१९०१.३	२३७४३.६
B	खानी र उत्खनन	३५२.८	३२३.०	३२३.१	३६७.४	३७९.३	३७९.५	३९१.५
C	उद्योग	३१०१.५	२८१०.८	३३५४.२	३८७०.०	३९१७.६	४००२.३	४३०४.६
D	बिजुली, ग्याँस, वाष्प तथा वातानुकूलिन आपूर्ति सेवा	२४७.४	२९१.९	३०१.९	४१३.२	४९७.८	६४९.६	६३६.७
E	पानी आपूर्ति, ढल निकास, फोहोर व्यस्थापन तथा पुनःउत्पादनका क्रियाकलापहरु	३६१.९	३६९.२	३८०.३	३८७.०	३९८.८	४०४.६	४१८.१
F	निर्माण	४१०९.९	३७३०.५	३८८८.७	४४९१.८	४८२५.५	४७७३.१	४९२९.१
	ख) उद्योग क्षेत्र	८१७३.५	७५२५.४	८२४८.२	९५२९.५	१००१९.०	१०२०९.१	१०६८०.०
G	थोक र खुद्रा व्यापार, गाडी तथा मोटरसाइकल मर्मत सेवा	५५२७.४	५२०१.९	५८५५.६	६७७१.२	६७५८.३	७१०६.६	७८६४.३
H	यातायात तथा भण्डारण	३२२०.३	२६९१.०	२९३०.६	३८३६.१	४७५६.५	५११६.७	५७८३.८
I	आवास तथा भोजन सेवा	८९७.६	५९८.४	६९७.४	८०९.६	१०९९.७	१४४०.७	१५७२.७
J	सूचना तथा संचार	११६३.६	१२०८.१	१२९८.२	१३८१.५	१४५५.९	१५३५.८	१६३६.६
K	वित्तीय तथा बीमा सेवा	२०४९.२	२५८८.८	२७६०.८	३१३७.९	३५२२.०	३४३३.९	३७४२.०
L	घरजग्गा कारोवारको सेवा	२१८४.६	२३८५.८	२४६४.५	२६२६.७	२९९३.५	३२०६.७	३४०२.६
M	पेशागत, वैज्ञानिक र प्राविधिक क्रियाकलापहरु	२५७.६	२७८.३	२९२.१	३२१.०	३५७.५	३९३.५	४१०.०
N	प्रशासनिक तथा सहयोगी सेवाका क्रियाकलापहरु	१७४.७	१९०.५	१९९.७	२०८.४	२२६.८	२४७.२	२६५.९
O	सार्वजनिक प्रशासन तथा रक्षा, अनिवार्य सामाजिक सुरक्षा	३६६९.६	४६४४.९	४८२९.५	६२६७.९	७८९५.१	८०८०.६	७८६८.६
P	शिक्षा	४४३१.९	५०७८.७	५२२३.१	५९४८.०	६९५८.४	७५८७.०	७४०८.२
Q	स्वास्थ्य तथा सामाजिक कार्य र अन्य सेवाका क्रियाकलाप	८३६.१	१०१३.३	१०९६.५	१२४५.७	१५२८.४	१५९०.३	१७२२.८
R, S, T	कला तथा मनोरञ्जन, अन्य सेवा क्रियाकलापहरु र रोजगारदाता घरपरिवार र आफ्नो उपयोगको लागि वस्तु तथा सेवा उत्पादनका क्रियाकलापहरु	२०६.०	२४५.५	२६३.५	२८८.०	३४९.०	३८८.०	४३६.३
	ग) सेवा क्षेत्र	२४६१८.७	२६१२५.२	२७९११.४	३२८४२.०	३७९०१.०	४०१२६.९	४२११३.८
	आधारभूत मूल्यमा कुल गार्हस्थ उत्पादन (GDP)	४७२८५.६	४८५२७.६	५२७५२.०	६०४१८.२	६७९१३.५	७२२३७.४	७६५३७.४
	उत्पादित वस्तुमा खुद कर	६७१४.६	६६०४.०	८९२५.३	१०२३७.७	८७०२.२	९३५९.६	१०३५२.३
	प्रादेशिक कुल गार्हस्थ उत्पादन (GDP)	**५४०००.२**	**५५१३१.६**	**६१६७७.३**	**७०६५५.९**	**७६६१५.७**	**८१५९६.९**	**८६८८९.६**
	स्रोतः- राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८२					R = Revised P = Preliminary		

अनुसूची १.२ : राष्ट्रिय कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा लुम्बिनी प्रदेशको अंश (प्रतिशतमा)

समुह	उद्योगहरुको वर्गीकरण	आर्थिक वर्ष						
		२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१ R	२०८१/८२P
A	कृषि, वन र मत्स्य	१७.४	१७.२	१७.३	१७.३	१७.५	१७.५	१७.५
B	खानी र उत्खनन	१६.०	१५.८	१५.८	१५.८	१५.८	१५.८	१५.८
C	उद्योग	१६.१	१६.२	१६.२	१६.१	१६.१	१६.१	१६.१
D	बिजुली, ग्याँस, वाष्प तथा वातानुकूलिन आपूर्ति सेवा	७.३	७.२	७.२	६.४	६.५	७.१	६.८
E	पानी आपूर्ति, ढल निकास, फोहोर व्यस्थापन तथा पुनःउत्पादनका क्रियाकलापहरु	१८.३	१८.३	१८.३	१८.३	१८.३	१८.३	१८.३
F	निर्माण	१७.५	१७.५	१७.५	१७.५	१७.५	१७.५	१७.५
G	थोक र खुद्रा व्यापार, गाडी तथा मोटरसाइकल मर्मत सेवा	१०.२	१०.१	१०.१	१०.१	१०.१	१०.०	१०.०
H	यातायात तथा भण्डारण	१४.९	१४.९	१४.९	१४.९	१४.९	१४.९	१४.९
I	आवास तथा भोजन सेवा	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२
J	सूचना तथा संचार	१५.७	१५.७	१५.७	१५.७	१५.७	१५.७	१५.७
K	वित्तीय तथा बीमा सेवा	९.९	१०.७	१०.९	१०.८	१०.६	१०.४	१०.५
L	घरजग्गा कारोवारको सेवा	७.४	७.४	७.४	७.४	७.४	७.६	७.६
M	पेशागत, वैज्ञानिक र प्राविधिक क्रियाकलापहरु	७.९	७.९	७.९	७.९	७.९	७.९	७.९
N	प्रशासनिक तथा सहयोगी सेवाका क्रियाकलापहरु	६.९	६.९	६.९	६.९	६.९	६.९	६.९
O	सार्वनिक प्रशासन तथा रक्षा, अनिवार्य सामाजिक सुरक्षा	१६.८	१६.८	१६.८	१६.८	१६.९	१६.८	१६.८
P	शिक्षा	१७.६	१७.६	१७.६	१७.६	१७.६	१७.६	१७.५
Q	स्वास्थ्य तथा सामाजिक कार्य र अन्य सेवाका	१६.८	१६.८	१६.८	१६.८	१६.८	१६.८	१६.८
R, S, T	कला तथा मनोरञ्जन, अन्य सेवा क्रियाकलापहरु र रोजगारदाता घरपरिवारका क्रियाकलापहरु र आफ्नो उपयोगको लागि घरपरिवारको वस्तु तथा सेवा उत्पादनका क्रियाकलापहरु	११.५	११.५	११.५	११.५	११.५	११.५	११.४
	समग्र	१४.१	१४.२	१४.२	१४.२	१४.३	१४.३	१४.२

स्रोतः- राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८२

R = Revised
P = Preliminary

अनुसूची १.३ : औद्योगिक वर्गीकरण अनुसार लुम्बिनी प्रदेशको वार्षिक कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको संरचना (प्रतिशतमा)

समुह	उद्योगहरुको वर्गीकरण	आर्थिक वर्ष						
		२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१R	२०८१/८२P
A	कृषि, वन र मत्स्य	३०.७	३०.७	३१.५	२९.९	२९.४	३०.३	३१.०
B	खानी र उत्खनन	०.७	०.७	०.६	०.६	०.६	०.५	०.५
C	उद्योग	६.६	५.८	६.४	६.४	५.८	५.५	५.६
D	बिजुली, ग्याँस, वाष्प तथा वातानुकूलिन आपूर्ति सेवा	०.५	०.६	०.६	०.७	०.७	०.९	०.८
E	पानी आपूर्ति, ढल निकास, फोहोर व्यस्थापन तथा पुनःउत्पादनका क्रियाकलापहरु	०.८	०.८	०.७	०.६	०.६	०.६	०.५
F	निर्माण	८.७	७.७	७.४	७.४	७.१	६.६	६.४
G	थोक र खुद्रा व्यापार, गाडी तथा मोटरसाइकल मर्मत सेवा	११.७	१०.७	११.१	११.२	१०.०	९.८	१०.३
H	यातायात तथा भण्डारण	६.८	५.५	५.६	६.३	७.०	७.१	७.६
I	आवास तथा भोजन सेवा	१.९	१.२	१.३	१.३	१.६	२.०	२.१
J	सूचना तथा संचार	२.५	२.५	२.५	२.३	२.१	२.१	२.१
K	वित्तीय तथा बीमा सेवा	४.३	५.३	५.२	५.२	५.२	४.८	४.९
L	घरजग्गा कारोवारको सेवा	४.६	४.९	४.७	४.३	४.४	४.४	४.४
M	पेशागत, वैज्ञानिक र प्राविधिक क्रियाकलापहरु	०.५	०.६	०.६	०.५	०.५	०.५	०.५
N	प्रशासनिक तथा सहयोगी सेवाका क्रियाकलापहरु	०.४	०.४	०.४	०.३	०.३	०.३	०.३
O	सार्वनिक प्रशासन तथा रक्षा, अनिवार्य सामाजिक सुरक्षा	७.८	९.६	९.२	१०.४	११.६	११.२	१०.३
P	शिक्षा	९.४	१०.५	९.९	९.८	१०.२	१०.५	९.७
Q	स्वास्थ्य तथा सामाजिक कार्य र अन्य सेवाका क्रियाकलाप	१.८	२.१	२.१	२.१	२.३	२.२	२.३
R, S, T	कला तथा मनोरञ्जन, अन्य सेवा क्रियाकलापहरु र रोजगारदाता घरपरिवारका क्रियाकलापहरु र आफ्नो उपयोगको लागि घरपरिवारको वस्तु तथा सेवा उत्पादनका क्रियाकलापहरु	०.४	०.५	०.५	०.५	०.५	०.५	०.६
	जम्मा	**१००.०**	**१००.०**	**१००.०**	**१००.०**	**१००.०**	**१००.०**	**१००.०**

R = Revised
P = Preliminary

स्रोतः- राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८२

अनुसूची १.४ : लुम्बिनी प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको वार्षिक वृद्धिदर

समुह	उद्योगहरुको वर्गीकरण	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१R	२०८१/८२P
A	कृषि, वन र मत्स्य	४.१३	२.४९	३.१५	२.७२	३.६४	३.८९	३.५८
B	खानी र उत्खनन	१८.०९	-२.५१	४.७१	८.९०	०.८५	३.२५	२.००
C	उद्योग	६.७९	-९.२५	९.१७	५.८८	-१.९८	-१.५९	४.३८
D	बिजुली, ग्याँस, वाष्प तथा वातानुकूलिन आपूर्ति सेवा	७.५२	१८.६२	२.४३	३७.९६	२०.४५	२१.८१	९.४५
E	पानी आपूर्ति, ढल निकास, फोहोर व्यस्थापन तथा पुनःउत्पादनका क्रियाकलापहरु	१.५८	२.१३	१.२२	२.९१	२.९७	१.९०	२.५५
F	निर्माण	७.७८	-५.०२	६.८९	७.३१	-१.६४	-१.५६	२.६३
G	थोक र खुद्रा व्यापार, गाडी तथा मोटरसाइकल मर्मत सेवा	१२.७३	-१२.५८	६.३४	७.१४	-४.२३	-०.३१	३.५०
H	यातायात तथा भण्डारण	१०.२५	-११.८०	५.१०	४.९६	०.९२	१३.३९	९.७०
I	आवास तथा भोजन सेवा	९.३५	-३८.६१	१३.४१	१२.३०	१६.९६	२१.५०	५.२२
J	सूचना तथा संचार	७.५४	१.९२	३.५३	३.७४	३.३४	४.९२	५.१५
K	वित्तीय तथा बीमा सेवा	८.९०	७.४९	६.१३	६.१८	५.५०	६.११	७.३६
L	घरजग्गा कारोवारको सेवा	२.७३	१.७०	२.०२	१.२४	२.७७	४.२३	३.९०
M	पेशागत, वैज्ञानिक र प्राविधिक क्रियाकलापहरु	६.५७	१.३२	१.१५	३.११	३.३७	४.१८	४.१५
N	प्रशासनिक तथा सहयोगी सेवाका क्रियाकलापहरु	७.९१	०.९७	१.९४	१.३६	४.५६	३.९८	५.१२
O	सार्वनिक प्रशासन तथा रक्षा, अनिवार्य सामाजिक सुरक्षा	५.१२	६.१६	३.३८	४.०८	६.११	३.६७	२.०९
P	शिक्षा	६.१०	३.२१	३.८०	४.५०	३.६४	२.४१	२.०१
Q	स्वास्थ्य तथा सामाजिक कार्य र अन्य सेवाका क्रियाकलाप	६.८४	५.३८	६.४७	६.८४	६.२५	५.६१	५.४१
R, S, T	कला तथा मनोरञ्जन, अन्य सेवा क्रियाकलापहरु र रोजगारदाता घरपरिवारका क्रियाकलापहरु र आफ्नो उपयोगको लागि घरपरिवारको वस्तु तथा सेवा उत्पादनका क्रियाकलापहरु	६.०६	२.२७	३.१६	४.२९	५.१८	४.४७	३.९४
कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको वार्षिक वृद्धिदर (आधारभुत मूल्यमा)		**६.६७**	**-१.८५**	**४.५७**	**४.७३**	**२.२६**	**३.६३**	**४.०८**
कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको वार्षिक वृद्धिदर (उपभोक्ता मूल्यमा)		**६.८९**	**-०.८४**	**४.७२**	**५.१८**	**१.९४**	**३.९४**	**४.७०**

स्रोतः- राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८२

R = Revised
P = Preliminary

अनुसूची १.५ : आधारभूत मूल्यमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादन, क्षेत्रगत मूल्य अभिवृद्धि

विवरण	लुम्बिनी						
	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१ R	२०८१/८२P
आधारभूत मूल्यमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (प्रचलित मूल्यमा) करोडमा	४७२८६	४८५२८	५२७५२	६०४१८	६७९१४	७२२३७	७६५३७
प्राथमिक क्षेत्र	१४८४६	१५२००	१६९१६	१८४१४	२०३७३	२२२८१	२४१३५
द्वितीयक क्षेत्र	७८२१	७२०२	७९२५	९१६२	९६४०	९८३०	१०२८९
सेवा क्षेत्र	२४६१९	२६१२५	२७९११	३२८४२	३७९०१	४०१२७	४२११४
आधारभूत मूल्यमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (स्थिर मूल्यमा) करोडमा	३००४९	२९४९४	३०८४२	३२३००	३३०२८	३४२२७	३५६२४
प्राथमिक क्षेत्र	१०८४२	११101	११४५४	११७८०	१२२०१	१२६७४	१३१२४
द्वितीय क्षेत्र	५१३७	४८५६	५२०६	५६०९	५५८८	५५९२	५८०३
सेवा क्षेत्र	१४०६९	१३५३८	१४१८२	१४९१०	१५२३९	१५९६१	१६६९७
कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको वार्षिक वृद्धिदर (आधारभूत मूल्यमा)							
प्राथमिक क्षेत्र	४.४	२.४	३.२	२.८	३.६	३.९	३.६
द्वितीयक क्षेत्र	७.०	-५.५	७.२	७.७	-०.४	०.१	३.८
सेवा क्षेत्र	८.४	-३.८	४.८	५.१	२.२	४.७	४.६
Implicit GDP Deflator							
प्राथमिक क्षेत्र	१३६.९	१३६.९	१४७.७	१५६.३	१६७.०	१७५.८	१८३.९
द्वितीयक क्षेत्र	१५२.२	१४८.३	१५२.२	१६३.३	१७२.५	१७५.८	१७७.३
सेवा क्षेत्र	१७५.०	१९३.०	१९६.८	२२०.३	२४८.७	२५१.४	२५२.२
कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको संरचना (प्रतिशतमा)							
प्राथमिक क्षेत्र	३१.४	३१.३	३२.१	३०.५	३०.०	३०.८	३१.५
द्वितीय क्षेत्र	१६.५	१४.८	१५.०	१५.२	१४.२	१३.६	१३.४
सेवा क्षेत्र	५२.१	५३.८	५२.९	५४.४	५५.८	५५.५	५५.०
प्रति व्यक्ति कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (रु.)	१०९३१२	११०२६३	१२१८९२	१३७७३१	१४७६३१	१५५२९१	१६३३२६
Nominal Percapita GDP (US$)	९६८	९४८	१०३४	११४०	११२९	११६७	१२०१
विनिमय दर (US$: NRs)	११२.८८	११६.३१	११७.८७	१२०.८४	१३०.७५	१३३.०३	१३६.०४
जनसंख्या (हजारमा)	४९४०	५०००	५०६०	५१३०	५१९०	५२५४	५३२०

स्रोतः- राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८२

R = Revised,
P = Preliminary

अनुसूची २.१ : प्रादेशिक राजस्व स्थिति (रू. हजारमा)

प्रदेशको आय शिर्षक	आ.व. २०७५/७६	आ.व. २०७६/७७	आ.व. २०७७/७८	आ.व. २०७८/७९	आ.व. २०७९/८०	आ.व.२०८०/८१	२०८०/८१*	२०८१/८२*
कुल प्रादेशिक राजस्व (क+ख+ग)	१०१३४९२२	९७९९३०७	१२११८३३९	१४३०३०४९	१३२१४१५५	१३६७६३०८	९१४८५११	११०७६६५२
आन्तरिक राजस्व	२८६५४२४	२८२८१४३	३४६१०००	४३०४०९७	४१२८६१५	४६३०३८३	३०६४२२४	३४८९३९९
आन्तरिक कर राजस्व (क)	१८१४७७७	१९२९८४६	२५१३७९९	३०२५०७९	२६७३८८४	२९७२२२१	२०७८५४७	२२०५११९
सवारी साधन कर	९९८१३३	१११२७४६	१४४५५३२	१५४१७४९	१५५३४८१	१७५३८०४	१४६३५५३	१५६६६९८
घर जग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्क	८१६५८२	८१३६७१	१०६६२१०	१४८०५८९	११०९०९०	१२१०३७३	६१२७४४	६३४१७६
मनोरञ्जन कर	०	२५०	१६०	८७६	४३१३	५२३०	१५९७	१५०९
विज्ञापन कर	६२	३१७९	१८१३	१७६८	६९१९	२७६३	६०२	२७३२
कृषि आयमा कर	०	०	८४	९७	८०	५२	५२	४
अन्य कर राजस्व								
आन्तरिक गैरकर राजस्व (ख)	१०५०६४६	८९८२९७	९४७२००	१२७९०१८	१४५४७३१	१६५८१६२	९८५६७६	१२८४२८०
सेवा शुल्क दस्तुर	८६९०५१	६७३१३९	७३२७३९	९९३३२६	११९६६२४	१२९८३००	९४५११९	१२२६२०२
दण्ड जरिवाना	१४१६४	५२६२८	२३४६५	३२८२८	२४१९१	२९८२९	८९५७	२३३५९
रोयल्टी	१६७४३१	१७२५३०	१९०९९६	२५२८६४	२३३९१६	३३००३४	३१६०१	३४७१९
संघबाट बाँडफाँट भई आउने राजस्व (ग)	७२६९४९८	६९७११६४	८६५७३३९	९९९८९५२	९०८५५३९	९०४५९२५	६०८४२८७	७५८७२५३
कर राजस्व	७०१८५१५	६६७२७५६	८३९६२९०	९७०५५३६	९०८५५३९	८८५५८८३	५८९४२४६	७३८९४३९
मूल्य अभिवृद्धि कर	५४१७२५३	५१७१८२३	६५११७९०	७३२३४४५	६६६४७९८	६५९०७१६	४४३४७०६	५५११७७०
अन्तःशुल्क	१६०१२६३	१५००९३४	१८८४५००	२३८२०९१	२४२०७४२	२२६५१६७	१४५९५३९	१८७७६६९
गैरकर राजस्व (रोयल्टी बाँडफाँटबाट)	२५०९८३	२९८४०७	२६१०५०	२९३४१७	०	१९००४२	१९००४२	१९७८१४

स्रोतः आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय   *** चैत्र मसान्तसम्म**

अनुसूची २.२ : प्रादेशिक साधन स्रोत तथा खर्चको स्थिति (रू. हजारमा)

क्र.सं	विवरण	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८०/८१*	२०८१/८२*
१	कुल प्रादेशिक राजस्व र अनुदान (२+३+४)	१०२०५००	२४५५१३६०	३३७८६३४०	३६८०७२५३	३५३१९७७०	३२७६३११७	२७२४१७५३	१८९१७०४१	२१२१६०३०
२	कुल प्रादेशिक राजस्व	०	१०१३४९२२	९७९९३०७	१२११८३३९	१४३०३०४९	१३२१४१५५	१३६७६३०८	९१४८५११	११०७६६५२
	आन्तरिक कर राजस्व (स्थानीयतहबाट प्राप्त समेत)	०	१८१४७७७	१९२९८४६	२५१३७९९	३०२५०७९	२६७३८८४	२९७२२२१	२०७८५४७	२२०५११९
	आन्तरिक गैरकर राजस्व (स्थानीयतहबाट प्राप्त समेत)	०	१०५०६४६	८९८२९७	९४७२००	१२७९०१८	१४५४७३१	१६५८१६२	९८५६७६	१२८४२८०
	संघबाट बाँडफाँट भई आउने राजस्व	०	७२६९४९८	६९७११६४	८६५७३३९	९९९८९५२	९०८५५३९	९०४५९२५	६०८४२८७	७५८७२५३
३	संघीय सरकारबाट प्राप्त अनुदान	१०२०५००	१३५३४७२३	१६०६८४७७	१५०२५८८५	१५१२४६३४	१३४४७३२२	१०६९२५५४	६९२१३३७	९१६८३०५
४	अन्य प्राप्ति	०	८८१७१५	७९१८५५७	९६६३०२९	५८९२०८६	६१०१६४०	२८७२८९०	२८४७१९३	९७१०७२
	गत वर्षको नगद मौज्दात (अनुदान र निकासा फिर्ता सहित)	०	८२९८४२	७८६६६९०	९६१०२५५	५८३५८७४	५८४०२८८	२८०१६३७	२७८६४६४	९२१२२९
	बेरुजु	०	५१८७४	५१८६७	५२७७३	५६२१२	२६१३५३	७१२५३	६०७२८	४९८४३
५	प्रादेशिक खर्च (चालु खर्च+पुँजीगत खर्च)	१९०८२४	१७०३४१२६	२५४०७०७२	३२१०३०४२	३००५०९३०	३०२४४१५५	२६४३६६९३	१३८८५१४२	१५४८६९३१
	चालु खर्च	१२५३२८	६८६१२९७	१०६८५७५९	१३५९८८१३	१२६४३११३	१२५०७५८६	१०४१८९२२	६२१५१५२	६००७२१६
	पारिश्रमिक सुविधा	५८४०८	१२९६७९७	२१४३६५४	२१२७८६०	२२०६७७६	२४३५४५६	२४८०९९४	१८३२६१४	१८६९०५५
	मालसामान तथा सेवाको उपयोग	५५८६९	२६३८८५०	२०२७६४८	३४९८५५२	४२१५२२७	४३२२२५६	३५८६६५२	२०१४५३४	२११३४७८
	ब्याज र सेवा खर्च									
	सहायता (सब्सिडी)	०	३१६६४९	३२९८३३	६६७४९५	६४३७२४	५७३८१२	३८१०६९	१७७९०५	९६८९८
	अनुदान	२००	२३५७५०७	५५४१८९७	६७४५८१०	५१८९३४५	४९७८९१९	३७२९००९	२०४२६४५	१८१११९९
	सामाजिक सुरक्षा	१०१३३	२३३३७८	६०९३२३	५११७५६	२७८२२६	१४१००६	१९४४३४	१२१९८६	८६३२२
	अन्य खर्च	७१८	१८११८	३३४०४	४७३४०	१०९८१५	५६१३७	४६७६३	२५४६९	३०२६५
	पुँजीगत खर्च	६५४९६	१०१७२८२९	१४७२१३१३	१८५०४२२९	१७४०७८१६	१७७३६५६८	१६०१७७७१	७६६९९९०	९४७९७१४
६	बजेट बचत (+)/न्यून (-) (५-१)	८२९६७६	७५१७२३४	८३७९२६८	४७०४२११	५२६८८४०	२५१८९६२	८०५०५९	५०३१८९९	५७२९०९९
७	वित्तीय व्यवस्था (कुल) (ङ+च+छ+ज)			०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
८	वित्तीय व्यवस्था (खुद)			०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	खुद शेयर तथा ऋण लगानी			०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	ऋण लगानी (ङ)			०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	शेयर लगानी (च)			०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	ऋण र शेयर लगानी फिर्ता			०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	खुद आन्तरिक ऋण			०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	आन्तरिक ऋणको सावाँ भुक्तानी (छ)			०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	आन्तरिक ऋण प्राप्ति			०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	खुद वैदेशिक ऋण			०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	वैदेशिक ऋणको सावाँ भुक्तानी (ज)			०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	वैदेशिक ऋण प्राप्ति			०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
	सञ्चित कोष बचत(+)/न्यून(-) (६+८)	८२९६७६	७५१७२३४	८३७९२६८	४७०४२११	५२६८८४०	२५१८९६२	८०५०५९	५०३१८९९	५७२९०९९

स्रोतः आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय, २०८२

*चैतसम्म

अनुसूची २.३ : स्थानीय तहमा वित्तीय हस्तान्तरणको विवरण (रू.हजारमा)

विवरण	आर्थिक वर्ष							
	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८०/८१*	२०८१/८२*
स्थानीय तहमा वित्तीय हस्तान्तरण	**१८७९३३७**	**४२३२३१७**	**५३७२२४९**	**४२७६४७२**	**४१२३७४०**	**३०८००६४**	**१७४१३८९**	**१६२०२१९**
वित्तीय समानीकरण	५०००००	५०००००	६०००००	७०००००	८५००००	७५००००	७५२५०९	६९६७३१
सशर्त	९९४१२३	१३४३२६०	१९८७७८७	११३९००७	१०२७७३२	१२१७७८२	४६७१३४	४७९१०६
विशेष	०	९६४३४६	१०४३५००	८५८६४८	८८९८०९	१५५०३१	०	५७०२६
समपूरक	३८५२१४	१४२४७११	१७४०९६१	१५७८८१७	१३५६२००	९५७२५१	५२१७४६	३८७३५६

स्रोतः आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय, २०८२

*चैत मसान्तसम्म

अनुसुची २.४ बजेट सन्तुलन र राजस्व सन्तुलनको स्थिति (रू.हजारमा)

विवरण	आर्थिक वर्ष								
	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८०/८१*	२०८१/८२*
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन		५४०००१८१२	५५१३१६०६७	६१६७७३३८७	७०६५५८५००	७६६१५७१११	८१५९६९२५१	८१५९६९२५१	८६८८९६०७५
प्रादेशिक खर्च	१९०८२४	१७०३४१२६	२५४०७०७२	३२१०३०४२	३००५०९३०	३०२४४१५५	२६४३६६९३	१३८८५१४२	१५४८६९३१
चालु खर्च	१२५३२८	६८६१२९७	१०६८५७५९	१३५९८८१३	१२६४३११३	१२५०७५८६	१०४१८९२२	६२१५१५२	६००७२१६
पुँजीगत खर्च	६५४९६	१०१७२८२९	१४७२१३१३	१८५०४२२९	१७४०७८१६	१७७३६५६८	१६०१७७७१	७६६९९९०	९४७९७१४
प्रादेशिक राजस्व	०	१०१३४९२२	९७९९३०७	१२११८३३९	१४३०३०४९	१३२१४१५५	१३६७६३०८	९१४८५११	११०७६६५२
आन्तरिक राजस्व	०	२८६५४२४	२८२८१४३	३४६१०००	४३०४०९७	४१२८६१५	४६३०३८३	३०६४२२४	३४८९३९९
बाँडफाँटबाट प्राप्त राजस्व	०	७२६९४९८	६९७११६४	८६५७३३९	९९९८९५२	९०८५५३९	९०४५९२५	६०८४२८७	७५८७२५३
संघबाट भएको वित्तीय हस्तान्तरण	१०२०५००	१३५३४७२३	१६०६८४७७	१५०२५८८५	१५१२४६३४	१३४४७३२२	१०६९२५५४	६९२१३३७	९१६८३०५
अन्य प्राप्ति	०	८८१७१५	७९१८५५७	९६६३०२९	५८९२०८६	६१०१६४०	२८७२८९०	२८४७१९३	९७१०७२
प्रादेशिक आय	१०२०५००	२४५५१३६०	३३७८६३४०	३६८०७२५३	३५३१९७७०	३२७६३११७	२७२४१७५३	१८९१७०४१	२१२१६०३०
बजेट बचत(+)/न्यून(-)	८२९६७६	७५१७२३४	८३७९२६८	४७०४२११	५२६८८४०	२५१८९६२	८०५०५९	५०३१८९९	५७२९०९९
प्रादेशिक सञ्चित कोष बचत(+)/न्यून(-)	८२९६७६	७५१७२३४	८३७९२६८	४७०४२११	५२६८८४०	२५१८९६२	८०५०५९	५०३१८९९	५७२९०९९
राजस्व सन्तुलन बचत(+)/न्यून(-)	-१२५३२८	३२७३६२५	-८८६४५३	-१४८०४७४	१६५९९३६	७०६५६८	३२५७३८६	२९३३३५९	५०६९४३६

स्रोतः आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय, २०८२

*चैत मसान्तसम्म

अनुसूची २.५ लुम्बिनी प्रदेशको बजेट विनियोजन र खर्च (रू.हजारमा)

शुरुको बजेटको आधारमा		२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८०/८१*	२०८१/८२*
जम्मा बजेट	कूल बजेट	१०२०५००	२८०९०३००	३६४१६८००	३६३५२५००	४०९५९७००	४२६३५७००	४०४७९७००	४०४७९७००	३८९७००००
	कूल खर्च	१९०८२३	१७०३४१२६	२५४०७०७२	३२१०३०४२	३००५४६८३	३०२४५७७२	२६४३६६९३	१३८८५१४२	१५४८६९३१
चालु बजेट	विनियोजन	५५४४४७	९९६५९०२	१३४५०५२१	१२५९२४९८	१४९३७३४३	१३३२७६५२	१३६३३०९९	१३६३३०९९	११२४२७८४
	खर्च	१२५३२५	४९८१९६४	६४५३४४२	८२२६५५५	८३७०४०५	८३८५४१४	७३३८८५८	४४७३७६३	४३८६९९७
पुँजीगत बजेट	विनियोजन	४६६०५३	१६६२४३९८	१८५७६४७९	१८६१९९५२	२११७९९६१	२४४७७०४८	२३२५६९०१	२३२५६९०१	२४५८५९००
	खर्च	६५४९८	१०१७२८२५	१४७२१३१३	१८५०४२३०	१७४०७८०९	१७७३६६१८	१६०१७७७१	७६६९९९०	९४७९७१४
वित्तीय हस्तान्तरण	विनियोजन		१५००००००	४३८९८००	५१४००५०	४८४२३९६	४८३१०००	३५८९७००	३५८९७००	३१४१३१६
	खर्च		१८७९३३७	४२३२३१७	५३७२२५७	४२७६४६९	४१२३७४०	३०८००६४	१७४१३८९	१६२०२१९

हजारमा

अन्तिम बजेटको आधारमा		२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८०/८१*	२०८१/८२*
जम्मा बजेट	कूल बजेट	१०२०५००	२८०९०३००	३६४१६८००	३९१५४१६४	४२९४११९१	४२७८९४४२	४०५५०१४८	४०४७९७००	३८९७००००
	कूल खर्च	१९०८२३	१७०३४१२६	२५४०७०७२	३२१०३०४२	३००५४६८३	३०२४४१५५	२६४३६६९३	१३८८५१४२	१५४८६९३१
चालु बजेट	विनियोजन	५५४४४७	११४६५९०२	१५४२७३४१	१६९४५५२७	१८१२१५१५	१७८६१५४५	१७१४४८८२	१७२२२७९९	१४३८४१००
	खर्च	१२५३२८	६८६१२९७	१०६८५७५९	१३५९८८१३	१२६४६८६६	१२५०७५८६	१०४१८९२२	६२१५१५२	६००७२१६
पुँजीगत बजेट	विनियोजन	४६६०५३	१६६२४३९८	२०९८९४५९	२२२०८६३७	२४८१९६७६	२४९२७८९७	२३४०५२६६	२३२५६९०१	२४५८५९००
	खर्च	६५४९५	१०१७२८२९	१४७२१३१३	१८५०४२२९	१७४०७८१६	१७७३६५६८	१६०१७७७१	७६६९९९०	९४७९७१४

स्रोतः आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय, २०८२

*चैत मसान्तसम्म

अनुसूची २.६ : प्रादेशिक आन्तरिक राजस्वको विवरण (रू. हजारमा)

राजस्व संकेत	राजस्व शिर्षक	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०७९/८०*	२०८०/८१*	२०८१/८२*
११११४	कृषि आयमा लाग्ने कर	०	०	८४	९७	८०	५२	४७	५२	४
११६१३	व्यवसाय, रजिष्ट्रेशन दस्तुर व्यसाय कर	०	३७२४	०	०	०	०	१९८२	.	०
१४१५१	सरकारी सम्पतीको वहालबाट प्राप्त	१५९६	२६६०	३९७३	३३४७	२६४७	१२९७	९४७५	७३५	६७१
१४१५९	अन्यस्रोतबाट प्राप्त बाँडफाँड नहुने रोयल्टी							०		४०६
१४२११	कृषि उत्पादनको बिक्रीबाट प्राप्त	११७३३	१३४४५	१४८३८	१४४७४	१४९९६	१७१४५	६५०	११६१३	१२०५९
१४२१२	सरकारी सम्पतीको विक्रिबाट प्राप्त	७९७	८०९	९६४	९४४	८२४	९७४	०	५२९	२२४
१४२१३	अन्यविक्रीबाट प्राप्त रकम	२५४	०	७६	८	१८८	०	७	०	१
१४२१७	नहर तथा कुलो उपयोग वापतको शुल्क	१२२	२६	७	३५	२३	२८	५४	२४	१३
१४२१९	अन्य सेवा शुल्क तथा विक्री	१०५६७	२२११७	४३०	११३४	१५४	२७	१३४	१६	६४
१४२२३	शिक्षा क्षेत्रको आम्दानी	११८	४१९	२८५	७९०	३३९	११४	१२३६८६	७०	५४
१४२२४	परीक्षा शुल्क	२४८४	१०९८	१७४२१	२८७१६	१२४००८	६०५६८	६९८८७	२४५४८	३३२५२
१४२२५	यातायात क्षेत्रको आम्दानी	१३८३६४	११०६००	७३५३७	७७६८०	९६२८१	१६२३१५	३२१६०	१०५५५५	१६२१५४
१४२२९	अन्य प्रशासनिक सेवा शुल्क	४५७०४	५१६६१	५७०९३	४५८३३	४०९२७	५४५४८	०	४४४३०	६२८६८
१४२५३	व्यावसाय रजिष्ट्रेशन दस्तुर	१४००३८	१०२१३१	८०८४५	७४१४७	७२४८८	७१६१७	५८०९२	५५४६७	६४७१२
१४२५४	रेडियो/ एफ.एम.सञ्चालन दस्तुर							०		२०
१४२५५	टेलिभिजन सञ्चालन दस्तुर	०	८००	८००	०	०	१६०	०	१६०	१६०
१४२५६	चालक अनुमति पत्र र सवारी	५१८६१६	३६५१९६	४८५५४९	६४६९३३	६९९९५७	७६१५६५	५२२९६९	५७२८७६	६१०६२५
१४२६४	वन क्षेत्रको आय	०	९५३	४२७	९९३३७	१४६००५	१६७४०३	९३४९०	१२८७३७	२७७५६७
१४३११	न्यायिक दण्ड,जरिवाना र जफत	०	३४	१४	१८८	१२६	३२२	९१	२८८	१८४
१४३१२	प्रशासनिक दण्ड जरिवाना र जफत	१४१६४	४७६४९	२२६२१	२६१२२	२१७७८	१५३९७	८३५६	८५४०	१८४७४
१४३१३	धरौटी सदरस्याहा	०	४९४५	८३०	६५१९	२२८८	१४११०	२१८	१२९	४७०१
१४५११	विमा दावी प्राप्ती						२४८	०	२४८	०
१४५२९	अन्य राजस्व	२५२	१६०	४६८	३२९४	४३३	१५९०	२७६	८४५	२०२३
११४५६	सवारी साधन कर	९९८१३३	१११२७४६	१४४५५३२	१५४१७४९	१५५३४८१	१७५३८०४	१२९३३१०	१४६३५५३	१५६६६९८
११३१५	घरजग्गा रजिष्ट्रशन दस्तुर	८१६५८२	८१३६७१	१०६६२१०	१४८०५८९	११०९०९०	१२१०३७३	६७२३८६	६१२७४४	६३४१७६
११४७१	मनोरञ्जन कर	०	२५०	१६०	८७६	४३१३	५२३०	२४५	१५९७	१५०९
११४७२	विज्ञापन कर	६२	३१७९	१८१३	१७६८	६९१९	२७६३	७३४	६०२	२७३२
१४१७६	पर्यटन सेवा शुल्क रोयल्टी	०	०	०	०	०	०	७९३५८	०	०
१४१५७	दहत्तर बहत्तरको विक्रि आय	१६५८३५	१६९८७०	१८७०२३	२४९५१७	२३१२६९	३२८७३७	७९३५८	३०८६५	३४०४८
	जम्मा	**२८६५४२४**	**२८२८१४३**	**३४६१०००**	**४३०४०९७**	**४१२८६१५**	**४६३०३८३**	**३०४६९६४**	**३०६४२२४**	**३४८९३९९**

स्रोतः आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय, २०८२

* चैत्र सम्म

अनुसूची २.७ : लुम्बिनी प्रदेश सरकारको शीर्षकगत खर्च विवरण

खर्च संकेत नं.	खर्च शीर्षक	यथार्थ खर्च विवरण (रकम रु हजारमा)								
		आ.व. ०७४/७५	आ.व. ०७५/७६	आ.व. ०७६/७७	आ.व. ०७७/७८	आ.व. ०७८/७९	आ.व. ०७९/८०	आ.व. २०८०/८१	२०८०/८१•	२०८१/८२•
२११११	पारिश्रमिक कर्मचारी	१३७००	९६८०१४	१६९२९०८	१६८२७७५	१६९९०६६	१९२३८३७	१९९५४१०	१४९५२६९	१५०५११४
२१११२	पारिश्रमिक पदाधिकारी	२६४२०	६५४२८	७११०५	७३३९१	८२८४५	७०५१६	७९२१६	५७५६४	६१७४८
२११२१	पोशाक	९०५	२७६१५	३४६९८	३२६५९	३११०१	३१८६८	३४८२५	२५५४८	२८४६२
२११२२	खाद्यान्न	०	५२५१६	६११८८	६४०९४	५७८१५	१२२८३४	७३५११	५०६०८	५१३२०
२११२३	औषधी उपचार खर्च	०	४०	१५३	०	५०	६९	७०	०	०
२११३१	स्थानीय भत्ता	०	६८९५	१५१०४	१४८१७	१५०५६	१६२१४	१६६०७	१२१३३	११३९९
२११३२	महंगी भत्ता	३७३	५३१४३	७६१९९	७२६१३	६७०८८	६०७९१	६१६९२	४५०८२	४८७०२
२११३३	फिल्ड भत्ता	०	०	०	०	२४४	०	०	०	०
२११३४	कर्मचारीको बैठक भत्ता	१६६१	१३२७०	२१९७९	२०१७८	२०२१०	१८३३२	१५८५०	८४३०	८००८
२११३५	कर्मचारी प्रोत्साहन तथा पुरस्कार	०	०	२४५५	१५६२	२३५७	१२४४	१५१४	०	०
२११३९	अन्य भत्ता	१५४४	५५४८६	७६१९९	८२४०६	१४८०१३	११८६४४	१०८४६३	७४५३८	८६००२
२११४१	पदाधिकारी बैठक भत्ता	२०७९	५६५४	१२७२६	१४२४४	९१२१	५५१२	६८७५	२२२४	३२१६
२११४२	पदाधिकारी अन्य सुविधा	११७२५	४८७३७	५६९७०	५७६३०	५६७९९	४९८००	६८९१६	४९७७१	५४५३१
२११४९	पदाधिकारी अन्य भत्ता	०	०	१९	०	५९७७	६४८०	७३००	३७५०	१९०४
२१२१२	कर्मचारीको योगदानमा आधारित निवृतभरण तथा उपदान कोष खर्च	०	०	०	०	०	०	१५७		६४५
२१२१३	कर्मचारीको योगदानमा आधारित बीमा कोष खर्च	०	०	८०६१	९२१०	९३१६	९३१७	१०५८७	७६९९	८००५
२१२२१	पदाधिकारी सामाजिक सुरक्षा कोष खर्च	०	०	१३८९१	२२८१	१७१८	०	०	०	०
२२१११	पानी तथा बिजुली	१३५९	२३३४३	५१४९८	५७७७४	७१५५३	८१९०६	७८८४५	५०४३०	४८९३८
२२११२	संचार महसुल	१४१५	१४७०१	२२४५६	२२३७०	२५८०१	२५३५७	२३७०४	११८३५	११५६८
२२२११	इन्धन (पदाधिकारी)	२५०	३०४५	२४२५	३२१७	८२२८	१२१४२	९७०८	६६५२	६१२१
२२२१२	इन्धन (कार्यालय प्रयोजन)	२८५९	३४१८२	४८०३३	५७२९५	७६४७१	९३२८०	९१२०९	६४२५३	६६२२९
२२२१३	सवारी साधन मर्मत खर्च	४१०६	३४३०२	४०३६९	५१३४१	६९८७५	६२८५१	७०४२०	४१६४१	४४०२२
२२२१४	बिमा तथा नवीकरण खर्च	४३२	६१४८	९२११	१३४७८	१५४०६	१७८०७	१९९३९	१३१८३	१२९३०
२२२२१	मेशिनरी तथा औजार मर्मत सम्भार तथा सञ्चालन खर्च	३९	१४३८५	१४८०८	२३५४१	२९११७	२९९०४	३०६४१	१६८७५	१६९६३
२२२३१	निर्मित सार्वजनिक सम्पत्तिको मर्मत सम्भार खर्च	१७९३	४३९६४	४८२०४	२९१५८	४६१२७	३६१७५	२४७०९	१००२१	८३८४
२२२९१	अन्य सम्पत्तिहरूको संचालन तथा सम्भार खर्च	१५	२७४३	५४३९	५२९५	१४५१	९६६३	१०३४६	६२६१	९१
२२३११	मसलन्द तथा कार्यालय सामाग्री	७२०१	५७९९४	९२६०३	९२६५४	१११६८७	१०३८९४	१०२९३१	६१६६५	६९९६९
२२३१२	पशुपंक्षीहरूको आहार	०	०	३६०	३२४	६४८	७२०	७१९	५४४	०
२२३१३	पुस्तक तथा सामग्री खर्च	४२	१०१२	४२५०	५७३६	२९०८	३४२२१	३८३२४	२४४१७	९८४४
२२३१४	इन्धन - अन्य प्रयोजन	८९	३१७८	६०१६	५६८७	७६६५	९४४८	८४१२	४१९६	३४२६
२२३१५	पत्रपत्रिका, छपाई तथा सूचना प्रकाशन खर्च	१४५४	१७२११	३१३५९	३९५४०	४८४१३	४६८५५	५३७२१	२७८५९	२३३१६
२२३१९	अन्य कार्यालय संचालन खर्च	५९५	६७१	५३५८	६६९२	४१९२	१०२६०	४९०३	३०८२	३१८९
२२४११	सेवा र परामर्श खर्च	५७६	९९०९	३०४५३	२६९१९	२४७२३	१८९६६	१७३७७	८९९६	१६४३१
२२४१२	सूचना प्रणाली तथा सफ्टवेयर संचालन खर्च	२१७	२३१३	९४४५	५०७९	६१७४४	१९६८	११८२	६५३	४९२
२२४१३	करार सेवा शुल्क	२९६६	८९८९३	१९२७५५	३३९२६१	४२१७५४	६८९९५८	६५८६९०	४७६४६१	५२२६१४
२२४१४	सरसफाई सेवा शुल्क	०	०	०	०	१६१	१७५	२६६	१५६	१९५
२२४१९	अन्य सेवा शुल्क	४२८	११७६६	७७१६	१३४३८	३४३६६	३५३८२	३९१३५	२४४५१	२२४६३
२२५११	कर्मचारी तालिम खर्च	३७८	२१४४५	४३२५१	६२५३७	८५४९२	३९६३४	३५३०३	१४५५८	२५२५०
२२५१२	सीप विकास तथा जनचेतना तालिम तथा गोष्ठी सम्बन्धी खर्च	१२६२	४१२०५१	२९८४५२	२६६३६०	२४२२५८	२१३७७८	१९०५५४	१०२२३५	७३०९४
२२५२१	उत्पादन सामग्री / सेवा खर्च	०	१३७८४	१७३२२	१७१४७	२१२४२	२१२४६	१९१६७	१४५८३	१०४६५
२२५२२	कार्यक्रम खर्च	१६३६०	१७१२४९६	९००२१०	१७०५४००	२४७६२८२	२३२३९१३	१८३२९६३	९०६४७९	९७७७५०
२२५२९	विविध कार्यक्रम खर्च	०	२५५९	५९८	५०५९०१	१४२५७५	१९२४७२	४१२४२	११०३२	८१८९
२२६११	अनुगमन, मूल्यांकन खर्च	३३२२	५७३२३	६२१८०	७५११०	७८५८३	८००८०	७६३१८	४९६५६	५३३११
२२६१२	भ्रमण खर्च	५४५३	२४८०१	३३८६०	२४९०७	३०४१३	२९५६७	३१६४६	२२०८०	२१६६१
२२६१३	विशिष्ट व्यक्ति तथा प्रतिनिधि मण्डलको भ्रमण खर्च	०	२४१	२७४५	१२८६	९९७	२०३९	१९३५	१२४६	२४२८
२२६१९	अन्य भ्रमण खर्च	०	७५	७५	०	१०२५	२८२	०	०	०
२२७११	विविध खर्च	३२५६	२३३१४	४६१९७	४११०६	७४०६८	९८३१५	७२३४४	३९०३५	५४१४६
२५२११	गैह्र वित्तीय व्यवसायहरूलाई चालु सहायता	०	०	०	०	७५००	०	०	०	०
२५३११	शैक्षिक संस्थाहरूलाई सहायता	०	३१६६४९	३२९८३३	५१४४५७	६३६२२४	५७३८१२	३८१०६९	१७७९०५	९६८९८
२५३१२	स्वास्थ संस्थाहरूलाई सहायता	०	०	०	१५३०३८	०	०	०	०	०
२५३१४	धार्मिक तथा सांस्कृतिक संस्था सहायता	०	०	०	०	३७५३	०	०	०	०
२६३१२	स्थानीय निकाय सःशर्त चालु अनुदान	०	९८३२	०	०	०	०	०	०	०
२६३३१	समानिकरण अनुदान	०	५०००००	५०००००	६०००००	७०००००	८५००००	७५००००	७५२५०९	६९६७३१
२६३३२	शसर्त अनुदान	०	९९४१२३	१३४३२६०	१९८७७८७	११३९००७	१०२७७३२	१५८१२७	१०२१०७	५५३४०
२६३३३	विषेश अनुदान	०	०	९६४३४६	१०४३५००	८५८६४८	८८९८०९	१२०३९	०	५७०२६
२६३३४	समपुरक अनुदान	०	३८५२१४	१४२४७११	१७४०९६१	१५७८८१७	१३५६२००	९५७२५१	५२१७४६	३८७३५६
२६३३६	सशर्त अनुदान (पुँजीगत)	०	०	०	०	०	०	१०५९६५५	३६५०२८	४२३७६७
२६३३७	विषेश अनुदान (पुँजीगत)	०	०	०	०	०	०	१४२९९२	०	०
२६४११	सरकारी निकाय, समिति एवं बोर्डहरूलाई निःशर्त चालु अनुदान	०	१६४१२९	४४२२२	५९९८३	९३७५४	१०६३११	७४५१६	७६१००	०
२६४१२	सरकारी निकाय, समिति एवं बोर्डहरूलाई सःसर्त चालु अनुदान	२००	५१८७	३११५३४	३३६९८९	०	९५३३	१०४३५०	१११३५०	८९४७६
२६४१३	अन्य संस्थालाई अनुदान— सःशर्त चालु अनुदान	०	१८५३५९	५११६२५	७८६०६२	६३८४१३	३३९२०४	२९५८३३	१३८०६	२८५७२
२६४२१	सरकारी निकाय, समिति, बोर्ड – पुँजीगत निःशर्त अनुदान	०	०	९०८५	०	९००४	२७२६०	७९९१७	४७०००	०

२६४२२	सरकारी निकाय, समिति, बोर्ड – पुजिगत सःशर्त अनुदान	०	२५९६७	४७३७७	४१७८	६८३९८	२५७४३२	७६१५६	५११७५	७१७७९
२६४२३	अन्य संस्थालाई सःशर्त पुँजीगत अनुदान	०	८७६९६	३८५७३६	१८६३४९	१०३३०३	११५४४०	१८१७५	१८२४	११५३
२७१११	सामाजिक सुरक्षा	०	३५	१२७२८४	३३२	२४६	२०९	१७२	११४	६८
२७११२	अन्य सामाजिक सुरक्षा	०	१८२५	१०००	०	०	१६९३	१०६८	०	०
२७२११	छात्रवृत्ति	०	४६५९०	६८२०१	७२९६०	८२४८७	८८५६२	७९३९२	१३२८७	०
२७२१२	उद्दार, राहत तथा पुनर्स्थापना खर्च	१००००	७७३९०	२९२९८०	३५४१८६	१२०२३८	१६९६३	८४६१९	८३६५७	९७३८
२७२१३	औषधी खरिद खर्च	१३३	१०४९२२	१०११३६	८४२७९	७४५९५	३२४३७	२९०८४	२४९२८	७६५१६
२७२१९	अन्य सामाजिक सहायता	०	२६१७	१०	०	१९९	९२९	०	०	०
२७३१२	उपदान	०	०	१०११३	०	०	०	०	०	०
२७३१३	सेवा निवृत्तको संचित विदा	०	०	३७४८	०	४६१	२१३	९९	०	०
२७३१४	सेवा निवृत्तको औषधी उपचार	०	०	४८५१	०	०	०	०	०	०
२८१४१	जग्गाको भाडा	०	०	९६०	१०८०	९६९	१२१२	२८२०	०	०
२८१४२	घर भाडा	७१	१६९४८	३०००७	३५७७३	४२९२२	४७४२२	४२८५८	२४६१८	२९३७१
२८१४३	सवारी साधन तथा मेशिनर औजार भाडा	६३७	११६९	१४९७	६६९	२८५९	५३२५	६३५	४५१	८९४
२८१४९	अन्य भाडा	१०	०	७२०	६०	७७	३७०	१०	१०	०
२८२११	राजस्व फिर्ता	०	०	२२१	९७५८	१०३५७	५०	४४०	३९०	०
२८२१२	न्यायिक फिर्ता	०	०	०	०	०	१७५८	०	०	०
२८९११	भैपरी आउने चालु खर्च	०	०	०	०	५२६३२	०	०	०	०
	चालु खर्च जम्मा	**१२५३२८**	**६८६१२९७**	**१०६८५७५९**	**१३५९८८१३**	**१२६४६८६६**	**१२५०७५८६**	**१०४१८९२२**	**६२१५१५२**	**६००७२१६**
३११११	आवासीय भवन निर्माण/खरिद	०	०	४६२	०	०	७२३२	३११९	१८०६	१६८२
३१११२	गैर आवासीय भवन निर्माण/खरिद	०	९१८८९५	८२११८८	८३४५६९	१४१५७८६	१५२९९५४	१३५८७३३	९८०४९७	२०६३३८०
३१११३	निर्मित भवनको संरचनात्मक सुधार खर्च	०	१०६२८२	१३९३९५	०	०	३४८०	०	०	०
३१११४	जग्गा विकास कार्य	०	०	३१००	०	०	०	०	०	०
३११२१	सवारी साधन	१११८८	३५६६३५	२७१६५९	२१८६५३	२५७३३३	३८०७०	२०१४०	१७४४४	३११०८
३११२२	मेशिनरी तथा औजार	२८४७१	४१५४६६	२८०४१९	५२७५७५	८६१५१७	१५६७६८	२३५३२८	५५२४५	१९८१७६
३११२३	फर्निचर तथा फिक्चर्स	२२७५९	६१४६५	५९६३१	६३४१८	६१५९७	४९१८७	३५४५४	२२४५०	२५४८५
३११३१	पशुधन तथा बागवानी विकास खर्च	०	५७८८३१	०	९७५४	६९७	०	०	०	०
३११३२	अनुसन्धान तथा विकास सम्वन्धी खर्च	२०७०	३९०२	४०९०	१४५४	६१	०	०	०	०
३११३४	कम्प्युटर सफ्टवेयर निर्माण तथा खरीद खर्च	०	०	७६२७	२८६४५	४९५	९८५	४९०	४९०	४९०
३११३५	पूँजीगत परामर्श खर्च	०	०	२४५३	२२९१४५	२६४८०६	९२९६५	४९३८०	०	१६२६०
३११४१	सुरक्षा प्रणाली तथा उपकरण प्राप्ति खर्च	०	०	९९९	०	४९६६	०	०	०	०
३११५१	सडक तथा पूल निर्माण	०	२७१९२१४	४५२७७५३	६३९३५२४	५४६७५९७	६१३३०६४	५८२४०१३	२६८३५	३४६८६९४
३११५३	विद्युत संरचना निर्माण	०	६२३७६	०	८००६६	१११९३	२६३७७	४८११३	२७४२४८४	१९१८६
३११५४	तटबन्ध तथा बाँध निर्माण	०	८५१२८५	९९१४३८	४९०८५७	६४७६०१	७५३५६५	८३१५२२	९१४	२६६३२९
३११५५	सिंचाई संरचना निर्माण	०	९५१४५८	१७२९९८५	१३०५३८०	१८४२७६६	१८७३६८३	१४६१७२८	४३०८५८	४६३५०५
३११५६	खानेपानी संरचना निर्माण	०	१०९७९७०	३६३७४७८	४७९९८२९	२६५७०५४	२२२५९२३	२०२२९३३	६२८३६५	७६७०६६
३११५७	वन तथा वातावरण संरक्षण	०	४३३१४८	५०७४२६	७२४०८२	६७८९१२	७११७४९	४६४७१३	७८५८६७	१८२८६७
३११५८	सरसफाई संरचना निर्माण	०	५१२६	२५६४	०	०	०	५२५४	१९३५१८	६५
३११५९	अन्य सार्वजनिक निर्माण	०	६१०१३८	७७१६७८	१८६७९८५	१५०२१८९	२७०२५८६	२४४६५४३	२८००	१४४०३३७
३११६१	निर्मित भवनको संरचनात्मक सुधार खर्च	०	०	२३५१७	१२१८८६	११३०५३	१५६२६९	८४९०४	१२४५९०३	२७८४१
३११७१	पूँजीगत सुधार खर्च सार्वजनिक निर्माण	१००८	८९४४९	७६४२००	८०७४०७	१६२०१९२	१२७४७१४	११२५४०४	३७५९७	५०७२४४
३११७२	पुजीगत अनुसन्धान खर्च	०	१०३४८३	१६६८३६	०	०	०	०	४९६९१७	०
३१४११	जग्गा प्राप्ति	०	२७०८	७४१७	०	०	०	०	०	०
३१५११	भैपरी आउने पूँजीगत	०	०	०	०	०	०	०	०	०
	पुँजीगत खर्च जम्मा	**६५४९६**	**१०१७२८२९**	**१४७२१३१३**	**१८५०४२२९**	**१७४०७८१६**	**१७७३६५६८**	**१६०१७७७१**	**७६६९९९०**	**९४७९७१४**
	कुल जम्मा खर्च	**१९०८२४**	**१७०३४१२६**	**२५४०७०७२**	**३२१०३०४२**	**३००५४६८३**	**३०२४४१५५**	**२६४३६६९३**	**१३८८५१४२**	**१५४८६९३१**

स्रोतः आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय, २०८२

* चैत्र सम्म

अजुसूची २.८ : नेपाल सरकारबाट लुम्बिनी प्रदेश सरकारलाई वित्तीय हस्तान्तरण (रू.)

बजेट विनियोजन

वित्तीय हस्तान्तरण	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१
वित्तीय समानीकरण अनुदान	१,०२०,५००,०००	७,४६९,७००,०००	७,५४०,१००,०००	७,६३७,१००,०००	८,०२५,७००,०००	८,५४१,७००,०००	८,१४८,३००,०००
सशर्त अनुदान	-	९,६७०,३००,०००	७,७७०,४००,०००	५,८१३,६००,०००	६,२३०,३००,०००	८,७१२,२००,०००	५,८३५,९००,०००
विशेष अनुदान	-	-	५००,०००,०००	२१०,०००,०००	६३४,९००,०००	४८३,५००,०००	५६०,०००,०००
समपूरक अनुदान	-	-	८००,०००,०००	४८३,३००,०००	७२१,६००,०००	७३९,०००,०००	८४०,०००,०००
जम्मा	१,०२०,५००,०००	१७,१४०,०००,०००	१६,६१०,५००,०००	१४,१४४,०००,०००	१५,६१२,५००,०००	१८,४७६,४००,०००	१५,३८४,२००,०००

कुल हस्तान्तरण

वित्तीय हस्तान्तरण	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१
समानीकरण अनुदान	१,०२५,०००,०००	६,८६९,७००,०००	७,५४०,१००,०००	७,६३७,१००,०००	८,०२५,७००,०००	७,४७३,९८७,५००	६,०३८,७०५,१३०
शसर्त अनुदान	-	९,६९३,५००,०००	८,२६५,८१८,०००	९,०४६,१६२,४००	८,३६३,३०६,८४०	६,३२०,७२०,०००	४,६८४,७५९,९६०
विशेष अनुदान	-	-	५७५,२६०,०००	२१०,०००,०००	६३४,९००,०००	४८३,५००,०००	५४२,५००,०००
समपुरक अनुदान	-	६९०,०००,०००	६९७,७००,०००	४८३,३००,०००	७२१,६००,०००	७३९,०००,०००	८५७,५००,०००
जम्मा	१,०२५,०००,०००	१७,२५३,२००,०००	१७,०७८,८७८,०००	१७,३७६,५६२,४००	१७,७४५,५०६,८४०	१५,०१७,२०७,५००	१२,१२३,४६५,०९०

नोटःसंघबाट प्राप्त अनुदानमा खर्च नभई संघीय संचितकोषमा फिर्ता गरिएको रकम समेत समाबेस छ।

अनुदानबाट भएको खर्च

वित्तीय हस्तान्तरण	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१
समानीकरण अनुदान	१९०,८२३,७७३	४,७९२,१७०,३६१	३,२१५,५३९,२९४	६,५७६,३५६,०८७	५,९५०,७६८,९८०	७,१७२,८२३,४४२	५,७१३,२८४,३०२
शसर्त अनुदान	-	६,६१३,२५६,६०६	८,१८४,८६०,८७०	७,०३८,७७७,००९	६,३८५,०४९,१०५	५,३५३,४६२,८१८	३,८९४,१३९,१३३
विशेष अनुदान	-	-	१९०,३२९,६८०	३०,८०३,९२८	३३१,०९६,५०३	२३९,०३८,३५८	५३३,००४,७८०
समपुरक अनुदान	-	५१,७६६,०००	१५३,१८६,६७१	३१९,२०४,४३४	३८२,७८८,७०५	३८०,८३३,४७१	२२६,७०५,३४७
जम्मा	१९०,८२३,७७३	११,४५७,१९२,९६७	११,७४३,९१६,५१४	१३,९६५,१४१,४५८	१३,०४९,७०३,२९२	१३,१४६,१५८,०८९	१०,३६७,१३३,५६१

स्रोतः आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय, २०८२

अनुसूची २.९ : स्रोतगत खर्चको रकम (रू.मा)

सिन.	श्रोत	आर्थिक वर्ष : २०७६/७७		आर्थिक वर्ष : २०७७/७८		आर्थिक वर्ष : २०७८/७९		आर्थिक वर्ष : २०७९/८०		आर्थिक वर्ष : २०८०/८१ असार		आर्थिक वर्ष : २०८१/८२ चैत्र	
		जम्मा खर्च	खर्च प्रतिशत	जम्मा खर्च	खर्च प्रतिशत	जम्मा खर्च	खर्च प्रतिशत	जम्मा खर्च	खर्च प्रतिशत	जम्मा खर्च	खर्च प्रतिशत	जम्मा खर्च	खर्च प्रतिशत
१	०१ नगद (आन्तरिक स्रोत)/प्रदेश सरकार	१३,६६३,१५५,९२५	५३.७७७	१८,१३७,९००,६७६	५६.४९९	१७,००४,९७९,२१२	५६.५८	१७,०९७,९९६,८४२	५६.५३३	१६,०६९,५५९,६५२	६०.७८५	९,५४८,७६०,१८५	६१.६५७
२	११ वित्तीय समानिकरण अनुदान	३,२१५,५३९,२९४	१२.६५६	६,५७६,३५६,०८७	२०.४८५	५,९५०,७६८,९८०	१९.८०	७,१७२,८२३,४४२	२३.७१६	५,७१३,२८४,३०२	२१.६११	४,२८३,६४५,३५१	२७.६६
३	१२ सशर्त अनुदान	८,१८४,८६०,८७०	३२.२१५	७,०३८,७७७,००९	२१.९२६	६,३८५,०४९,१०५	२१.२४५	५,३५३,४६२,८१८	१७.७०१	३,८९४,१३९,१३३	१४.७३	१,३३९,२४९,३०६	८.६४८
४	१३ समपुरक अनुदान	१५३,१८६,६७१	०.६०३	३१९,२०४,४३४	०.९९४	३८२,७८८,७०५	१.२७४	३८०,८३३,४७१	१.२५९	५३३,००४,७८०	२.०१६	२२४,७०५,९०३	१.४५१
५	१४ विशेष अनुदान	१९०,३२९,६८०	०.७४९	३०,८०३,९२८	०.०९६	३३१,०९६,५०३	१.१०२	२३९,०३८,३५८	०.७९	२२६,७०५,३४७	०.८५८	९०,५७०,०२१	०.५८५
	प्रदेशको कुल खर्च	**२५,४०७,०७२,४३९**	**१००.००**	**३२,१०३,०४२,१३४**	**१००.००**	**३०,०५४,६८२,५०४**	१००.००	**३०,२४४,१५४,९३१**	१००.००	**२६,४३६,६९३,२१३**	१००.००	**१५,४८६,९३०,७६५**	१००.००

स्रोतः आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय, २०८२

अनुसूची २.१० : कार्यात्मक वर्गीकरण अनुसार बजेट विनियोजन र खर्च (रू.मा)

कार्यात्मक वर्गीकरण	२०७८/७९		२०७९/८०		२०८०/८१		२०८०/८१ चैत्र सम्म		२०८१/८२ चैत्र सम्म	
	बजेट विनियोजन	निकासा /खर्च	बजेट विनियोजन	निकासा /खर्च	बजेट विनियोजन	निकासा /खर्च	बजेट विनियोजन	निकासा /खर्च	बजेट विनियोजन	निकासा /खर्च
०१ सामान्य सार्वजनिक सेवा	१२,१५३,६६०,०००	८,२२८,०९३,७४८	१२,१८४,०८०,०००	८,२२७,५९६,७१९	७,७३६,७४०,०००	४,१७८,९८५,०२८	७,७३६,७४०,०००	२,४८४,७४८,९२८	६,५९३,७०४,०००	२,६८३,५०३,८३९
०२ रक्षा					०					२०,६६६,६९७
०३ सार्वजनिक शान्ति सुरक्षा	४०९,४५०,०००	२१८,६९७,३३०	३६७,३१५,०००	२६२,४६२,३२३	३३३,६५०,०००	२०२,१४६,३४१	३३३,६५०,०००	१५४,५७४,०५०	२११,३००,०००	२०,४२७,०१५
०४ आर्थिक मामिला	१६,४००,५२५,०००	११,४११,६९४,०२८	१५,८७१,३४३,०००	११,६४९,९२२,१६९	१६,४२६,९३७,०००	११,०३०,६४१,४५०	१६,४२६,९३७,०००	५,२३८,७२३,१५४	१५,३२९,३४९,०००	५,४४२,९१४,७५२
०५ वातावरण संरक्षण	८७३,१४३,०००	७५७,९०७,२२८	७५१,६००,०००	७४७,९०९,७३७	७२१,९०९,०००	४९८,८१२,६५२	७२१,९०९,०००	२३५,४६९,८८८	१,३८५,६६१,०००	४६२,४५०,७०४
०६ आवास तथा सामुदायिक सुविधा	५,०७२,६८६,०००	३,९३५,९९३,८७४	५,८५१,४५९,०००	४,५२६,३८३,७२२	६,१६८,९८६,०००	४,७३७,५१४,२६२	६,१६८,९८६,०००	२,२२७,३८०,०९१	५,६५३,३२४,०००	२,१८९,०१२,५६५
०७ स्वास्थ्य	३,९६१,६७९,०००	२,७६०,२६९,७४८	३,५६४,९२९,०००	१,९८०,२१६,०२२	४,५०४,८५०,०००	३,२५६,१०१,८८८	४,५०४,८५०,०००	२,१४०,२२०,२२१	५,७५५,७६९,०००	३,६६१,६२५,८९३
०८ मनोरंजन,संस्कृति तथा धर्म	१,५१५,९००,०००	८७२,३६७,२६२	१,४७१,३६७,०००	१,०११,२६२,५९४	१,१०१,२००,०००	३८५,४१६,०१९	१,१०१,२००,०००	१७३,४२३,३७१	१,२११,८५०,०००	१५४,११०,५६१
०९ शिक्षा	२,१५३,३०३,०००	१,७८५,५४०,५९६	२,२३९,३९९,०००	१,७६१,०५१,८२५	२,३२०,८७०,०००	१,३४७,०६५,६८८	२,३२०,८७०,०००	७९३,९६४,८७६	२,५०४,०४३,०००	८१२,५८१,१५७
१० सामाजिक सुरक्षा	४००,८४५,०००	८४,११८,६९०	४८७,९५०,०००	७७,३४९,८२०	१,२३५,००६,०००	८००,००९,८८५	१,२३५,००६,०००	४३६,६३७,७१८	३२५,०००,०००	१९,३७७,९२८
लुम्बिनी प्रदेश	४२,९४१,१९१,०००	३०,०५४,६८२,५०४	४२,७८९,४४२,०००	३०,२४४,१५४,९३१	४०,५५०,१४८,०००	२६,४३६,६९३,२१३	४०,५५०,१४८,०००	१३,८८५,१४२,२९७	३८,९७०,०००,०००	१५,४६६,६७१,११०

स्रोतः आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय, २०८२

अनुसूची ५.१ : लुम्बिनी प्रदेशमा भएका घरजग्गा रजिष्ट्रेसन सङ्ख्या

जिल्ला/मालपोत कार्यालय	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१
अर्घाखाँची	**२१७५**	**२०५३**	**१४४४**	**१७०७**
मालपोत कार्यालय अर्घाखाँची	२१७५	२०५३	१४४४	१७०७
कपिलवस्तु	**१६१५१**	**१९८७८**	**१५२०५**	**१५५७४**
भूमिसुधार तथा मालपोत कार्यालय तौलिहवा	११७१७	१४०४६	११२९०	१०९४४
मालपोत कार्यालय चन्द्रौटा	४४३४	५८३२	३९१५	४६३०
गुल्मी	**१५९८**	**२५७४**	**१२४६**	**१९९६**
मालपोत कार्यालय गुल्मी	१५९२	१७५९	८३७	१३६६
मालपोत कार्यालय, मजुवाबजार	६	८१५	४०९	६३०
दाङ	**२९४९१**	**३२०६८**	**२१८३५**	**२३५९८**
भूमिसुधार तथा मालपोत कार्यालय घोराही	१२६५१	१३४६२	९७३२	९२५८
मालपोत कार्यालय तुलसीपुर	१२१४९	१४०१८	९२८०	९०९१
मालपोत कार्यालय लमही	४६९१	४५८८	२८२३	५२४९
नवलपरासी (ब.सु.प.)	**९७८९**	**१११९८**	**७२३५**	**८५५३**
भूमिसुधार तथा मालपोत कार्यालय परासी	९७८९	१११९८	७२३५	८५५३
पाल्पा	**२७८८**	**३११७**	**१७८४**	**२३९७**
मालपोत कार्यालय पाल्पा	१८१९	२०३२	११४२	१४९४
मालपोत कार्यालय रामपुर	९६९	१०८५	६४२	९०३
प्यूठान	**२२२७**	**३५०३**	**१६१७**	**२६६४**
मालपोत कार्यालय प्यूठान	२१८१	२१६३	१०३६	१६२६
मालपोत कार्यालय, जसपुर	४६	१३४०	५८१	१०३८
बर्दिया	**६९१४**	**८४०४**	**६६७७**	**७२६९**
भूमिसुधार तथा मालपोत कार्यालय गुलरिया	५४३६	६७४३	५१४४	५७०४
मालपोत कार्यालय राजापुर	१४७८	१६६१	१५३३	१५६५
बाँके	**२०५७९**	**२४४७२**	**१७४९०**	**१८२७६**
भूमिसुधार तथा मालपोत कार्यालय नेपालगञ्ज	२०५७९	२४४७२	१७४९०	११४२६
मालपोत कार्यालय, कोहलपुर				६८५०
रुकुम पूर्व		**६१७**	**३९४**	**५५४**
मालपोत कार्यालय रुकुमकोट		६१७	३९४	५५४
रुपन्देही	**२२९६०**	**२७५७३**	**२०६०४**	**२१२११**
मालपोत कार्यालय मझगवा	३५		१६३५	२१६८
मालपोत कार्यालय बुटवल	११९४५	१४६५०	९६११	९४६९
मालपोत कार्यालय रुपन्देही	१०९८०	१२९२३	९३५८	९५७४
रोल्पा	**३१६७**	**३४१६**	**२५९१**	**२४६८**
मालपोत कार्यालय घर्तिगाउँ	९५६	९९२	७९२	७५१
मालपोत कार्यालय रोल्पा	२२११	२४२४	१७९९	१७१७
जम्मा	**११७८३९**	**१३८८७३**	**९८१२२**	**१०६२६७**

स्रोत:LRIMS/भूमि व्यवस्थापन तथा अभिलेख विभाग

अनुसूची ५.२ : मालपोत कार्यालयहरुबाट प्रदेश सञ्चित कोषमा जम्मा भएको घरजग्गा रजिष्ट्रेसन दस्तुर (रु.मा)

जिल्ला/कार्यालय	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	जम्मा
अर्घाखाँची	**५,१७१,३९२**	**६,५२८,१४०**	**१८३,०३९,१०३**	**१०,३६४,७४९**	**९,४१४,०२६**	**२१४,५१७,४०९**
अर्घाखाँची	५,१७१,३९२	६,५२८,१४०	१८३,०३९,१०३	१०,३६४,७४९	९,४१४,०२६	२१४,५१७,४०९
कपिलवस्तु	**६२,४९४,२०२**	**९६,८१७,३७०**	**४७,१८२,७२३**	**१३८,१४५,७१३**	**१३३,९११,६८४**	**४७८,५५१,६९२**
चन्द्रौटा	३०,०५९,२३१	२३,१६९,५५७	३,५१७,२३४	६६,०७९,९७२	३६,१०६,२२७	१५८,९३२,२२१
तौलिहवा	३२,४३४,९७१	७३,६४७,८१३	४३,६६५,४८९	७२,०६५,७४१	९७,८०५,४५७	३१९,६१९,४७१
गुल्मी	**४,५५८,३०९**	**१०,०५२,९४९**	**८,०१४,५०८**	**६,०५३,४९४**	**७,८०३,१०१**	**३६,४८२,३६०**
तम्घास	४,००१,७९१	१,९०४,७८५	६,२०८,०४७	४,६२९,३१२	५,५६६,०७८	२२,३१०,०१४
मझुवा	५५६,५१८	८,१४८,१६४	१,८०६,४६१	१,४२४,१८१	२,२३७,०२३	१४,१७२,३४६
दाङ	**१३६,६९९,२८९**	**२१७,८९९,७३९**	**२२९,३०८,०९९**	**१९०,५०३,४०६**	**२१०,६१३,६३५**	**९८५,०२४,१६८**
घोराही	६३,४८३,८७७	१०५,३७९,१७६	११३,२३८,८९१	९७,९२९,३८४	९९,८५१,२९८	४७९,८८२,६२६
तुल्सिपुर	५२,२७६,२०५	८१,४०४,१८९	८६,७५७,०७१	७१,८७०,४११	७०,९८७,५०८	३६३,२९५,३८४
लमही	२०,९३९,२०८	३१,११६,३७४	२९,३१२,१३७	२०,७०३,६१०	३९,७७४,८२९	१४१,८४६,१५८
नवलपरासी	**५३,१७६,७७२**	**११४,५९६,५५६**	**९७,५३३,०४७**	**१३५,१२२,७६१**	**१००,१९५,१९६**	**५००,६२४,३३२**
परासी	५३,१७६,७७२	११४,५९६,५५६	९७,५३३,०४७	१३५,१२२,७६१	१००,१९५,१९६	५००,६२४,३३२
पाल्पा	**१४,३१७,००९**	**२२,२४४,७९७**	**१९,०३०,२८१**	**१८,३३८,१४९**	**२२,९५२,४५७**	**९६,८८२,६९३**
तानसेन	८,१८३,२१३	१४,४७५,७३८	१२,०५६,४७६	१२,७९१,३४१	१२,८८८,६६७	६०,३९५,४३५
रामपुर	६,१३३,७९६	७,७६९,०५९	६,९७३,८०५	५,५४६,८०८	१०,०६३,७९०	३६,४८७,२५८
प्युठान	**११,१४२,५००**	**१५,०४८,३७१**	**१५,३३६,२९६**	**९,१४७,२८१**	**१३,३७५,३८०**	**६४,०४९,८२८**
खलङ्गा	७,७५४,७०३	११,०३८,३४७	१०,७०२,८२४	५,२१८,८११	९,४६३,५२५	४४,१७८,२१०
जसपुर	३,३८७,७९७	४,०१०,०२४	४,६३३,४७२	३,९२८,४७०	३,९११,८५५	१९,८७१,६१८
बर्दिया	**४५,९९८,६८३**	**७३,५१२,००४**	**९०,६३९,६०७**	**६५,००५,९८८**	**७९,३२०,१७१**	**३५४,४७६,४५३**
गुलरिया	३७,५७०,३६२	५८,६३०,९९६	७२,५२०,४९२	४९,४०१,२३८	६०,६९८,९६९	२७८,८२२,०५७
राजापुर	८,४२८,३२१	१४,८८१,००८	१८,११९,११४	१५,६०४,७५१	१८,६२१,२०२	७५,६५४,३९६
बाँके	**१३४,५२४,२७८**	**२३५,८३९,०७३**	**२८८,६८३,७२८**	**१९१,६३८,९२७**	**१८१,०९४,८०८**	**१,०३१,७८०,८१४**
कोहलपुर					३८,१९५,०२८	३८,१९५,०२८
नेपालगंज	१३४,५२४,२७८	२३५,८३९,०७३	२८८,६८३,७२८	१९१,६३८,९२७	१४२,८९९,७८०	९९३,५८५,७८६
रुकुम	**१,०९२,८५५**	**१,८९१,६०३**	**१,७९७,१४१**	**१,१६२,५६०**	**२,८३८,०७४**	**८,७८२,२३२**
रुकुम	१,०९२,८५५	१,८९१,६०३	१,७९७,१४१	१,१६२,५६०	२,८३८,०७४	८,७८२,२३२
रूपन्देही	**३४४,४९५,२५४**	**२५७,१११,४९०**	**४९४,१९७,००२**	**३३८,२६९,९२९**	**४४३,७१४,९१३**	**१,८७७,७८८,५८९**
बुटवल	१५६,३५३,२७८	१३४,८१३,१४५	२६६,६९२,५६८	१९२,५१३,७०९	२७७,५४१,९४०	१,०२७,९१४,६४१
भैरहवा	१८३,२६५,९५७	१२२,२९८,३४४	२०८,३४०,९०७	१४१,४६९,१८९	१५१,३९३,८९२	८०६,७६८,२९०
मझगाँवा	४,८७६,०१९		१९,१६३,५२७	४,२८७,०३१	१४,७७९,०८१	४३,१०५,६५८
रोल्पा		**१४,६६८,२३२**	**५,८२७,४८०**	**५,३३७,३०९**	**५,१३९,६५४**	**३०,९७२,६७४**
घर्तीगाउँ		३,१६८,२२९	१,७७१,५३३	१,६६१,२२१	८१७,२४२	७,४१८,२२५
लिवाङ		११,५००,००३	४,०५५,९४७	३,६७६,०८८	४,३२२,४१२	२३,५५४,४४९
जम्मा	**८१३,६७०,५४३**	**१,०६६,२१०,३२२**	**१,४८०,५८९,०१४**	**१,१०९,०९०,२६६**	**१,२१०,३७३,०९९**	**५,६७९,९३३,२४३**

मालपोत कार्यालय लिवाङ रोल्पाले आ.व.२०७८/७९ मा रू१३,९८,८९८ दहत्तर बहत्तर राजस्व शिर्षकमा जम्मा गरेकोले यसमा समावेश नभएको   स्रोतः RMIS

अनुसूची ५.३ : कृषक परिवार सङ्ख्या, क्षेत्रफल, कित्ता सङ्ख्या, औषत कित्ता सङ्ख्या तथा सिंचित क्षेत्रफल

क्र.सं.	जिल्ला	जम्मा कृषक परिवार सङ्ख्या	कृषक परिवारले चलन गरेको जग्गाको जम्मा क्षेत्रफल (हेक्टर)	जम्मा कित्ता सङ्ख्या	औषत कित्ता सङ्ख्या	सिंचाई सुविधा प्रयोग गर्ने कृषक परिवारको सङ्ख्या	सिंचित क्षेत्रफल (हेक्टर)
१	रुकुम पूर्व	११८४५	४७६२	५४०७७	४.६	१३२९	१३६
२	रोल्पा	४६८४२	२३६४१	१५५००७	३.३	१२९१३	२५३७
३	प्यूठान	५०७१७	२२०७६	१४६२४१	२.९	२३८५३	५०७५
४	गुल्मी	५५९११	३३८५५	१७५०८१	३.१	२३०४४	४९४५
५	अर्घाखाँची	४२४१८	२५१६८	१३६७३६	३.२	२५७९८	४१४६
६	पाल्पा	४९७४२	२८९५३	१६१२३४	३.२	२८०३१	७३२८
७	नवलपरासी पश्चिम	५५०९८	३०१२४	१६२१२०	२.९	४५५४१	२३१३६
८	रुपन्देही	११७३३३	६५५५५	३६५८२८	३.१	१०४९३१	५५८१५
९	कपिलवस्तु	८४६७५	६१२१७	३३१७१७	३.९	६९८४५	४०८८०
१०	दाङ	१०१८८०	४९२७८	२३६८८२	२.३	८११६५	३३६६३
११	बाँके	६७८८५	३६८२८	१४९७७५	२.२	५६९८१	२५११५
१२	बर्दिया	८०७४४	४५१५७	१७८०६५	२.२	७५३६७	३९१६९
	लुम्बिनी प्रदेश	७६५०९२	४२६६१४	२२५२७६४	२.९	५४८७९९	२४१९४४

स्रोतः- राष्ट्रिय कृषि गणना, २०७८

अनुसूची ५.४ : आम्दानीको मुख्य स्रोतअनुसार कृषक परिवार सङ्ख्या

क.सं.	जिल्लाअनुसार स्थानीय तह	जम्मा कृषक परिवार संख्या	कृषक परिवारको आम्दानीको मुख्य स्रोत		कृषि उत्पादनबाट भएको आम्दानीले मात्र वर्षभरी परिवारलाई खान नपुग्ने कृषक परिवार संख्या	परिवारलाई खान नपुग्ने अवधिअनुसार कृषक परिवार संख्या			
			कृषि	गैर कृषि		१ देखि ३ महिना	४ देखि ६ महिना	७ देखि ९ महिना	१० देखि १२ महिना
१	रुकुम पूर्व	११८४५	९७६९	२०७६	७४४६	२८४१	३८७२	६८९	४४
२	रोल्पा	४६८४२	३७०८५	९७५८	३५८५०	७७२६	२१७८५	५८१८	५२०
३	प्यूठान	५०७१७	३०८३४	१९८८३	४२३४७	६११७	२१२२२	१२१०६	२९०२
४	गुल्मी	५५९११	३२६१३	२३२९८	४५५५७	८२६९	२४३९९	१०६८०	२२०९
५	अर्घाखाँची	४२४१८	१६८६३	२५५५५	३६२१८	४२४७	१५५४७	१३३०९	३११५
६	पाल्पा	४९७४२	३६१७९	१३५६३	२३३०४	१४६७७	६८९५	१५९५	१३६
७	नवलपरासी पश्चिम	५५०९८	३६८५२	१८२४७	१९४२१	६२१८	८१२३	२७९९	२२८१
८	रुपन्देही	११७३३३	७५४४९	४१८८४	३७४५७	१२३९६	१३८३३	७१५०	४०७९
९	कपिलवस्तु	८४६७५	६५०३६	१९६३९	३४९९३	११३३४	१५५८१	६०५७	२०२१
१०	दाङ	१०१८८०	६१८२८	४००५२	५०११४	९७८५	२०९४७	१३०४४	६३३८
११	बाँके	६७८८५	४६४४८	२१४३८	२९८०१	८१२८	१०६६१	६४७५	४५३७
१२	बर्दिया	८०७४४	५८५३४	२२२११	२७९६६	५६०६	१२४८८	५८०१	४०७०
लुम्बिनी प्रदेश		**७६५०९२**	**५०७४८८**	**२५७६०४**	**३९०४७४**	**९७३४२**	**१७५३५४**	**८५५२४**	**३२२५३**

स्रोतः- राष्ट्रिय कृषि गणना, २०७८

अनुसूची ६.१ : लघु, घरेलु तथा साना उद्योगको विवरण

आर्थिक वर्ष	२०७४/७५ सम्म	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२ चैत्र मसान्तसम्म	जम्मा दर्ता २०८१/८२ चैत्र मसान्तसम्म
रुकुम (पूर्व)	०	६७	६२	२१७	१५३	१३३	६१	३६	७२९
रोल्पा	२२५८	५१४	२२८	४८२	३३१	११५	६८	६२	४०५८
गुल्मी	३२१२	३७३	४८८	५२२	३१२	१०८	७३	४२	५१३०
प्यूठान	२०८१	३५१	१९२	५१७	१५८	६०	३६	२५	३४२०
अर्घाखाँची	२०८५	४३१	४४१	५२०	१९०	१४८	५४	५८	३९२७
पाल्पा	२१६१	१५९	३६३	६३२	५१८	१८६	९७	६४	४१८०
नवलपरासी (ब.सु.प.)	५६८९	१०७५	११२१	२१६७	१४०५	४४३	४८४	२५२	१२६३६
रुपन्देही	११२३१	१४०५	११४४	१४४९	१६२८	९५१	८३७	६८०	१९३२५
कपिलवस्तु	५१९९	११५९	१०४७	१२९१	१४१७	५९०	४०५	२६६	११३७४
दाङ्ग	६८१२	१०७२	७३१	२१८४	१८३१	५६२	५१३	३२८	१४०३३
बाँके	६५१०	१००८	१०४०	२३४१	१७१२	६५७	७२९	५२६	१४५२३
बर्दिया	२६९२	९८७	८३५	१२४९	१०९२	३०१	२८२	२४०	७६७८
जम्मा	**४९९३०**	**८६०९**	**७७०७**	**१३५७८**	**१०७५९**	**४२५४**	**३६३९**	**२५७९**	**१०१०१३**

स्रोत:- उद्योग पर्यटन तथा यातायात मन्त्रालय, २०८२

अनुसूची ६.२ : उद्योग तथा वाणिज्य प्रशासन तर्फको एकीकृत प्रगति (२०८१/८२ चैत्र मसान्तसम्म)

विवरण		रुपन्देही	बाँके	न.प.(ब.सु.प.)	कपिलवस्तु	दाङ	बर्दीया	पाल्पा	गुल्मी	अर्घाखाँची	प्युठान	रोल्पा	रुकुम पुर्व	जम्मा
उद्योगतर्फ														
दर्ता		६८०	५२६	२५२	२६६	३२८	२४०	६४	४२	५८	२५	६२	३६	२५७९
नविकरण		१४५४	८६६	३९९	७५०	८६७	६२६	५०८	३७८	७४	१७७	३३०	२८	६४५७
लगतकट्टा		२७८	१८८	१३४	१५९	२७०	११५	१७८	२०४	१६	४४	९०	१९	१६९५
अन्य संशोधन		६६३	५२३	१७९	२४१	३९४	२६९	१७९	१७८	१३	४	२१४	१	२८५८
राजश्व		१००३४०२७	५८५९९७५	२४६०१९८	२८८२४६०	५३०६६७२	६१०५१८०	१५७२४३७	१५२४०२५	५१७३२५	९५६६९०	१३८५७६५	२४८८४५	३८८५३५९९
वाणिज्यतर्फ														
दर्ता		९४५	५७६	३२३	३२४	४५६	२१९	६४	४५	२५	४४	५३	२४	३०९८
नविकरण		१४२	१५३४	५५४	६३४	११३७	९२९	७७७	६४३	६६	१९४	४३८	६१	७१०९
लगतकट्टा		६१	३४६	१०२	९०	३५८	८८	२०६	२६०	६	३७	७१	६	१६३१
अन्य संशोधन		१७४	७१४	२४५	३०५	५१८	२९६	२९५	३०२	१४	१	२५६	१७	३१३७
राजश्व		५९८३८१९	१०७५९७१०	४६९३४०४	३७८५९७९	७६५७६१४	३१५९६९०	२३३३६४६	२४६६०१०	३७०४७५	११७०५९५	१३७१४१५	३३७६१५	४४०८९९७२
उद्योग तथा वाणिज्यतर्फ कूल														
दर्ता		१६२५	११०२	५७५	५९०	७८४	४५९	१२८	८७	८३	६९	११५	६०	५६७७
नविकरण		१५९६	२४००	९५३	१३८४	२००४	१५५५	१२८५	१०२१	१४०	३७१	७६८	८९	१३५६६
लगतकट्टा		३३९	५३४	२३६	२४९	६२८	२०३	३८४	४६४	२२	८१	१६१	२५	३३२६
अन्य संशोधन		८३७	१२३७	४२४	५४६	९१२	५६५	४७४	४८०	२७	५	४७०	१८	५९९५
राजश्व		१६०१७८४६	१६६१९६८५	७१५३६०२	६६६८४३९	१२९६४२८६	९२६४८७०	३९०६०८३	३९९००३५	८८७८००	२१२७२८५	२७५७१८०	५८६४६०	८२९४३५७१
उद्यमी, रोजगारी तथा लगानी सम्बन्धी विवरण (उद्योग तथा वाणिज्य दुवैतर्फ)														
उद्यमि	महिला	२५४	१६७	९५	१०५	३२२	११०	२७	१४	१२	१२	१९	१३	११५०
	पुरुष	५११	३९१	१७३	१९०	४६२	१३७	४८	३०	५५	१६	४३	२९	२०८५
जम्मा उद्यमी		७६५	५५८	२६८	२९५	७८४	२४७	७५	४४	६७	२८	६२	४२	३२३५
रोजगारी	महिला	८७६	९०९	३२३	५२०	३८४	१८४	१०१	९१	१२०	४५	६२	३९	३६५४
	पुरुष	२०६३	१३१३	८०८	६६५	७०६	४८२	१४८	१७०	३३८	४८	७४	५०	६८६५
जम्मा रोजगारी		२९३९	२२२२	११३१	११८५	१०९०	६६६	२४९	२६१	४५८	९३	१३६	८९	१०५१९
कुल लगानी	उद्योग	२३४६८०१७९७	१२९३६६१०००	७२०४५००००	७४०४६००००	५९६५९२२५९	४६३५८४८१०	१४२७०००००	१५७८८०००	२९६२०००००	४५७५००००	७६१७००००	७०५०००००	६८०८६५७८६६
	वाणिज्य	१७४१६०९७७७	८७५१३६०००	९२६३०००००	७१०६०००००	९२८१५१०००	३६८१०००००	१३८७०००००	६८००००००	५७३५०००००	५८४९०१००	५७७९००००	४०६०००००	६४८६९७६८७७
जम्मा लगानी		४०८८४११५७४	२१६८७९७०००	१६४६७५००००	१४५१०६००००	१५२४७४३२५९	८३१६८४८१०	२८१४०००००	८३७८८०००	८६९७०००००	१०४२४०१००	१३३९६००००	१११९०००००	१३२९५६३४७४३

स्रोतः- उद्योग पर्यटन तथा यततायात मन्त्रालय, २०८२

अनुसूची ६.३ : लुम्बिनी क्षेत्रमा भ्रमण गरेका तेस्रो मुलुकका पर्यटकहरु

Year	Jan	Feb	Mar	April	May	June	July	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec	VIP/Monks	Total
२०११	७,६१३	१७,७१२	१९,७८५	५,६६६	१,८८५	१,१२०	२,८८१	१६,८६७	७,९१५	१४,८९२	२०,०००	११,९२३	१२८,२५९	२५६,५१८
२०१२	६,५९१	२०,०४५	२०,५१९	८,२९५	१,३१६	१,३६६	२,६५१	१७,९२४	७,९५५	१३,०९९	२१,७४०	१४,५६६	१३६,०६७	२७२,१३४
२०१३	९,३७१	१७,८६९	२२,५८१	७,१०१	३,६५४	३,५५२	३,६२१	९,६८५	७,३५१	१३,६१०	१६,४८३	१०,६१८	१२५,४९६	२५०,९९२
२०१४	८,३९७	१७,९९०	२०,१०९	६,८७९	२,५६३	२,१२५	२,७३५	१४,१५४	८,०६७	१६,४५८	२१,१११	१२,७९३	१३३,३०८	२६६,६८९
२०१५	१०,३००	१७,९६५	२३,२८९	७,९५३	७४०	२०४	१,५०६	१३,३१७	४,४६१	१०,८६०	२२,१३६	१६,४४९	१२९,१८०	२५८,३६०
२०१६	६,९७०	१९,९१३	२१,४४४	५,२४५	३,१०६	१,५८५	२,९२९	१८,००७	१०,९४१	१५,५६८	१९,०९४	११,४५१	१३६,२५३	२७२,५०६
२०१७	८,८४६	२३,११८	२८,५११	६,०९२	२,६३९	१,३९२	२,४५७	१३,०३२	८,७०१	१६,५९६	१९,०४१	१५,३८९	१४५,८१४	२९१,६२८
२०१८	९,७१४	१९,७९५	२९,०६१	८,०२३	२,७०७	१,९७९	२,८५०	१९,२७९	१२,०९५	१८,२१८	२७,२९२	१८,१६७	७२४	१६९,९०४
२०१९	१३,६१९	२५,८६८	२९,४००	८,६५०	३,२२८	२,३९०	३,३७६	१४,७३८	८,६२७	१८,५७७	२६,७७२	१७,८३८	९३२	१७४,०१५
२०२०	१३,१०७	२१,६६७	८,३६३	–	–	–	–	–	–	–	३	२३	२,१६६	४५,३२९
२०२१	३२	६२	१५९	१३३				२४	३८	१५७	३४०	२४०	१२	१,१९७
२०२२	२०३	३०६	६२६	७७०	७८२	६०७	६८१	१,११३	१,४९६	४,११८	७,४७३	५,५१७	२५०	२३,९४२
२०२३	३,९८७	१२,५२२	१२,२९७	३,९४२	१,६६५	१,१९१	१,३९३	३,५४५	५,४०६	९,३७४	१६,४११	१३,४९९	३,५००	८८,७३२
२०२४	९,६१०	१४,८३९	१८,०२६	५,७२७	२,९२८	१,०४४	१,७१९	५,७६९	४,५१२	९,६६१	१८,५३९	१३,७४६	–	१०६,१२०
२०२५	८,६०५	१७,७२५	२२,२५०											४८,५८०

स्रोतः लुम्बिनी विकास कोष, २०८२

अनुसूची ६.४ : लुम्बिनी क्षेत्रमा भ्रमण गरेका भारतीय पर्यटकहरु

Year	Jan	Feb	Mar	April	May	June	July	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec	VIP/Monks	Total
२०११	२,८२७	३,४७८	४,७३७	३,७५३	८,३८६	४,८८९	२,६९१	२,६८३	३,४६७	५,९४९	१२,७७८	८,०७१	६३,७०९	**१२७,४१८**
२०१२	८,६७८	४,२६३	३,२७५	६३,२६६	६,०९९	४,२२२	१,७१३	२,६०७	३,२९७	५,५१२	९,०२२	८,६२९	१२०,५८३	**२४१,१६६**
२०१३	३,६०८	३,२१३	११,६९३	७३,०४१	१९,१४४	५,८८६	२,१८६	३,०३९	३,०६६	६,१४१	९,०२४	१०,२११	१५०,२५२	**३००,५०४**
२०१४	६,१६९	५,९००	६,४२५	७०,२६७	१०,०९२	६,९९८	३,३९३	४,०९३	५,३००	८,३३४	१६,१४२	११,१०३	१५४,२१६	**३०८,४३२**
२०१५	६,९४२	६,२१५	७,९३२	७७,६१४	८,५९५	३,५०६	२,८७३	१,४७२	७०१	१,७६३	८,१०९	४,४६८	१३०,२६२	**२६०,४५२**
२०१६	२,८३५	३,५८०	५,१९०	२४,९७५	२४,२३३	१२,३८०	५,१२७	४,३१३	५,३६०	९,०७६	२८,२८०	८,९२०	१३४,२६९	**२६८,५३८**
२०१७	१८,३५४	१०,५७७	९,७२१	१३,४९७	१६,६७७	१०,६९३	७,०५५	३,९१३	६,६४१	१५,९८५	२३,२३३	१९,०९८	१५५,४४४	**३१०,८८८**
२०१८	१२,९८८	११,१०७	१८,९८६	१६,९०९	११,८२९	१९,८०८	७,५४४	७,४२७	८,८५१	१६,९०८	२८,६२९	३१,४२४	१,२२५	**१९३,६३५**
२०१९	१९,१६८	१२,०४१	१७,०५९	११,६४३	२३,३७७	१९,१६६	७,८४४	८,४५७	८,३४१	२०,९०९	२९,५६८	२७,२५२	१,३४६	**२०६,१७१**
२०२०	१३,९७८	१५,१४१	६,९९१							–	१२६	९७०		**३७,२०६**
२०२१	१,८७०	२,७६१	३,८४२	१,५००				४९९	१,३८६	६,८१०	९,४५६	१५,४५८	१५०	**४३,७३२**
२०२२	७,७७५	७,७४५	१८,८३४	१५,२८४	२०,१३७	२५,०६५	११,५६६	११,३४२	११,०४४	२०,८१७	३८,६८९	४२,११५	४५०	**२३०,८६३**
२०२३	१८,५०९	१८,११५	२४,४९८	२३,५७२	२७,१६७	२१,३१८	१०,७८९	८,०२४	१५,४०८	२२,८८१	२८,८८७	४०,८४२	६,५००	**२६६,५१०**
२०२४	१८,३८४	२०,४८९	२९,२६९	१७,०२२	३८,९०६	२५,२९३	८,९४६	१०,०५७	१३,८१७	२८,५३४	३२,४६८	४३,३७६	१४,३२८	**३००,८८९**
२०२५	२५,२५६	२०,०९०	३४,९६३											**८०,३०९**

स्रोतः लुम्बिनी विकास कोष, २०८२

अनुसूची ६.५ : लुम्बिनी क्षेत्रमा भ्रमण गरेका नेपाली पर्यटकहरु

Year	Jan	Feb	Mar	April	May	June	July	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec	VIP/Monks	Total
२०११	४५,३७६	२७,५३१	२३,४९०	५८,००६	१६,६६६	२०,०५७	१३,१०७	१४,४७५	१३,३५२	३४,५३८	७८,२४७	५०,७२५	३९५,५७०	७९१,१४०
२०१२	४१,१४६	३४,२३०	३४,१२९	१४७,६६९	२१,१२८	२०,९३८	११,४४७	१२,९८६	१६,१७९	२६,४०९	७४,४४४	९८,५०५	५३९,२१०	१,०७८,४२०
२०१३	४५,८९८	२७,०४५	३१,६६०	१७८,३५६	७२,१८७	१७,७३१	८,७५२	११,७२७	११,५७०	३०,१८५	२८,८२८	१०९,५९०	५७३,५२९	१,१४७,०५८
२०१४	१२२,७३२	५६,३४८	३७,८६८	२०९,९३२	२४,७५३	१६,१५७	१३,३३६	१९,१६८	१५,७२३	६३,३९७	२११,७६६	१११,४४१	९०२,६२१	१,८०५,२४२
२०१५	४४,८६९	५०,६७४	३६,८८८	२२१,०९०	२७,७०१	२१,२०८	२०,४२२	१२,११५	२,२२९	६,३५७	१२,०३९	३२,०८८	४८८,८५२	९७६,५३२
२०१६	३७,००९	४७,२४६	५२,५७८	१२७,९४१	१६१,७७६	५०,१६३	२५,७६०	२४,९०९	२८,३४९	१०५,२३६	१६६,२७७	१५९,५६५	१,०१५,१५८	२,००१,९६७
२०१७	१८१,७८०	१३०,९३०	६८,४१२	३१३,९४८	९८,९६३	४०,०२१	२६,०३२	१७,०१७	१६,५७९	९६,२६९	१३७,७५७	१२३,६३८	१,२५१,३४६	२,५०२,६९२
२०१८	९५,८२३	१२७,१९३	८०,६८२	३१९,७६४	४१,४१८	४१,७६७	३१,४२५	३९,८८३	२६,५९०	८८,५८२	१३४,८९१	१२७,५२६	१५,०२७	१,१७०,५७१
२०१९	११०,३००	८१,०००	८६,७४३	२४७,७२६	१५४,७०७	५२,६६४	३०,२९१	३२,१५४	२२,७५३	१०४,२२५	१२७,१३९	१२१,२०४	७,२३४	१,१७८,१४०
२०२०	६७,९४२	६४,९५७	३०,९८६	–	–	–	–	–	–	–	९,६८५	२७,०७०	९,३९३	२१०,०३३
२०२१	३९,७६४	५०,५३९	६६,२९८	३६,३५१				५,७४२	१७,८५८	५३,८७०	८८,३६८	१०४,४५२	७२१	४६३,९६३
२०२२	४१,८३३	४२,२१३	६३,४२७	५५,८७५	८६,२४६	३८,९६४	२७,०४०	२५,३९८	१६,९१७	६५,७६४	८२,२०५	१००,१९६	३,०००	६४९,०७८
२०२३	६२,५५३	४६,६४०	६६,८३९	९९,१७४	४९,०६२	३१,५८२	२३,५१०	१८,२८२	२२,५४१	४०,८२३	८५,८५७	९२,५७७	१६,७७८	६५६,२१८
२०२४	५५,१२८	५०,३९९	६१,८४३	६६,८००	८६,२१६	२०,२९३	१५,५८१	२०,२१९	१४,६२६	२८,०८५	१६९,५७५	१३५,०३५	३६,१९०	७५९,९९०
२०२५	१२६,०४०	६०,७३३	५०,३५४											२३७,१२७

स्रोतः लुम्बिनी विकास कोष, २०८२

अनुसूची ६.६ : लुम्बिनी प्रदेशमा अवस्थित तारा स्तरका होटेलहरुको विवरण

क्र.सं.	होटेलको नाम र ठेगाना	जिल्ला	तारा स्तर
१	होटल श्रीनगर , तानसेन -५	पाल्पा	दुई तारा
२	ड्रिम इन्टरनेशनल होटेल, बुटवल-९	रूपन्देही	दुई तारा
३	लुम्बिनी होटल कासाई प्रा. लि., रूपन्देही	रूपन्देही	तीन तारा
४	होटल द फ्लेमिङ्गो, बुटवल-११, योगीकुटी	रूपन्देही	तीन तारा
५	ल्यान्डमार्क भैरहवा होटल	रूपन्देही	तीन तारा
६	ड्रिमल्यान्ड गोल्ड रिसोर्ट एण्ड होटल प्रा लि , तिलोत्तमा-५,मणिग्राम	रूपन्देही	चार तारा
७	नान्स होटल प्रा लि सिद्दार्थनगर-१३, देवकोटा चोक	रूपन्देही	चार तारा
८	होटल स्नेहा प्रा लि नेपालगंज -१३, आदर्शनगर	बाँके	चार तारा
९	होटल स्टारलाईट नीलदेवी प्रा लि (होटल स्टारलाईट), नेपालगंज -१८, कारकाँदो	बाँके	चार तारा
१०	कल्पतरु होटल एण्ड कौशिकी बैङ्क्वेट प्रा लि, नेपालगंज -५, न्यूरोड	बाँके	चार तारा
११	मौर्य होटल प्रा लि सिद्दार्थनगर-१३, देवकोटा चोक, भैरहवा	रूपन्देही	चार तारा
१२	होटल सिटी प्यालेस , नेपालगंज	बाँके	चार तारा
१३	होटल ओरियन सुनवल न पा-४,	नवलपरासी (ब.सु.प.)	चार तारा
१४	एशियन होटल, सिद्दार्थनगर-८,	रूपन्देही	चार तारा
१५	भैरहवा गार्डन होटल	रूपन्देही	चार तारा
१६	गौतम बुद्ध एअरपोर्ट होटल प्रा लि, सिद्दार्थनगर-१०	रूपन्देही	चार तारा
१७	लुम्बिनी ग्रीन रिसोर्ट (लुम्बिनी ग्रीन होटल) प्रा. लि.,शिवराज चन्द्रौटा	कपिलवस्तु	चार तारा
१८	वोधी रेडसन होटल प्रा लि, रूपन्देही	रूपन्देही	चार तारा
१९	टाईगरवान प्रा लि, तिलोत्तमा-११,कोटिहवा	रूपन्देही	पाँच तारा
२०	सोल्टी शिवविक्रम होटेल्स तथा रिसोर्टस प्रा लि (सोल्टी वेष्टेण्ड प्रिमियम),नेपालगंज - १९, भुजैगाँऊ	बाँके	पाँच तारा
२१	होटल सेन्ट्रल प्लाजा, कोहलपुर न पा-४	बाँके	पाँच तारा
२२	सिद्धार्थ इन्टरनेशनल होटल प्रा लि (भिल्लासा) मायादेवी-८	रूपन्देही	पाँच तारा

स्रोतः पर्यटन विभाग, २०८२

अनुसूची ७.१ लुम्बिनी प्रदेशमा रहेको विमानस्थलबाट सन् २०२४ मा भएको उडान तथा यात्रु

Bhairahwa (Internal)

Month	Totals Aircraft Movement			Passanger			Cargo		
	Arr.	Dep.	Total	In	Out	Totals	In	Out	Total
January	३००	३००	६००	१८०८१	१६२५६	३४३३७	२२८२३	८६८२	३१५०६
February	३९०	३९०	७८०	२३३०९	२२०६१	४५३७०	१९१२१	७३९१	२६५१२
March	५०१	५०१	१००२	२८४६२	३१२११	५९६७३	२६६०१	१०२९५	३६८९५
April	५१३	५१३	१०२६	३१३७७	३११९०	६२५६७	३२६०३	१०२५८	४२८६१
May	४९३	४९३	९८६	२७५५४	२९०१०	५६५६४	२५४६२	९१०५	३४५६६
June	५१४	५१३	१०२७	२९३६९	२७३३७	५६७०६	३०११६	७०५४	३७१७०
July	३१५	३१६	६३१	१६४८६	१८५४१	३५०२७	२६२	२०४	४६६
August	५२२	५२२	१०४४	२९१७८	२८७२३	५७९०१	३१९४८	८८४३	४०७९१
September	५१६	५१६	१०३२	२९०२३	२७३७५	५६३९८	४२६८२	११५५९	५४२४१
October	६४४	६४४	१२८८	४२१२१	३९७६१	८१८८२	५०५७४	१४५०५	६५०७९
November	७१	७१	१४२	२२२७	२०५२	४२७९	०	०	०
December	४८१	४८१	९६२	३०२३९	२९४९४	५९७३३	२७८३०	११९०५	३८९३५
Total	५२६०	५२६०	१०५२०	३०७४२६	३०३०११	६१०४३७	३१००२२	९९०००	४०९०२२

Nepalgunj

MONTH	A/C Movement			PAX Movement			Freight (kg)		
	In	out	Total	In	Out	Total	In	Out	Total
JAN	४१७	४१६	८३३	१६३५४	१५७१९	३२०७३	२८५८२	५५४४९	८४०३१
FEB	५३९	५४०	१०७९	१७५७२	१७८८६	३५४५८	२५५९७	४४७७२	७०३६९
MAR	५३९	५४०	१०७९	१७५७२	१७८८६	३५४५८	२५५९७	४४७७२	७०३६९
APR	४७७	४७६	९५३	२३०२७	२२६८५	४५७१२	२८४७८	२३०८७	५१५६५
MAY	४८०	४८१	९६१	१९२२२	१९५१०	३८७३२	३०१९४	२२६६८	५२८६२
JUNE	५३१	५२९	१०६०	१९४९३	२००८२	३९५७५	३२१८२	३६८६८	६९०५०
JULY	५६१	५६०	११२१	२२३६५	२६४२३	४८७८८	३४२६६	३७८५५	७२१२१
AUG	५१३	५१५	१०२८	२०८०८	२०३७०	४११७८	३७५६५	३४२४७	७१८१२
SEP	५४१	५४५	१०८६	२२३९८	२०२१७	४२६१५	३९५८८	२५०३१	६४६१९
OCT	५९९	६०२	१२०१	२९१२७	२६३३८	५५४६५	४१४५७	२७४५३	६८९१०
NOV	४८७	४८४	९७१	२०५१९	२३९०४	४४४२३	३२४८७	१९६५१	५२१३८
DEC	५९१	५८७	११७८	२०५७२	१९७१३	४०२८५	३५४०४	५२८६१	८८२६५
TOTAL	६२७५	६२७५	१२५५०	२४९०२९	२५०७३३	४९९७६२	३९१३९७	४२४७१४	८१६१११

अनुसूची ७.२ लुम्बिनी प्रदेशमा रहेको विमानस्थलबाट सन् २०२४ मा भएको उडान तथा यात्रु (Cont.)

Bhairahwa (International)

MONTH	FLIGNT MOVEMENT			PASSANGER MOVEMENT		
	ARR	DEP	TOTAL	IN	OUT	TOTAL
JAN	५	५	१०	१६६	१८१	३४७
FEB	५	५	१०	१३८	१	१३९
MAR	४	४	८	१२०	२	१२२
APR	५	५	१२	१६९	०	१६९
MAY	११	११	२२	१३९	७	१४६
JUNE	१	१	२	०	०	०
JULY	१	१	२	०	०	०
AUG	१	१	२	५	५	१०
SEPT	१	१	२	०	०	०
OCT	०	०	०	०	०	०
NOV	७१	७१	१४२	२२२७	२०५२	४२७९
DEC	४३	४२	८५	२१५६	१७२१	३८७७
Total	१४९	१४८	२९७	५१२०	३९६९	९०८९

Dang

MON	FLIGNT MOVEMENT			PAX MOVT.		
	ARR	DEP	TOTAL	IN	OUT	TOTAL
JAN	२	२	४	२०	१३	३३
FEB	२	२	४	६	१४	२०
MAR	६	६	१२	३९	४८	८७
APR	६	६	१२	५०	४५	९५
MAY	५	५	१०	१८	१७	३५
JUNE	५	५	१०	१०	११	२१
JULY	९	९	१८	१	१	२
AUG	९	९	१८	४	४	८
SEPT	४	४	८	३६	३५	७१
OCT	१०	१०	२०	१०१	९५	१९६
NOV	६	६	१२	५९	७९	१३८
DEC	७	७	१४	३६	३४	७०
Total	७१	७१	१४२	३८०	३९६	७७६

अनुसूची ८.१ : घरजग्गा महिलाको नाममा परिवार सङ्ख्या

क्षेत्र	जम्मा परिवार सङ्ख्या	महिलाको स्वामित्वमा				
		घर मात्र भएका	जग्गा मात्र भएका	घर जग्गा दुवै भएका	घर जग्गा दुवै नभएका	उल्लेख नभएको
रुकुम-पूर्व	१२८७८	६४	३४१	७२७	११५२४	२२२
रोल्पा	५२२०६	३००	२१८९	३२२३	४५६४५	८४९
प्युठान	५६१९५	४८३	३३४२	४७२१	४६५३०	१११९
गुल्मी	६६१००	८१३	४१९२	५७९६	५४२८५	१०१४
अर्घाखाँची	४८४४९	८१०	४१४१	६१३१	३६३७०	९९७
पाल्पा	६४९९१	११३२	५३५९	४८६५	५२६६०	९७५
नवलपरासी - पश्चिम	८२७०९	३३९३	९४१८	१०८८५	५७९००	१११३
रुपन्देही	२३८१७१	११२८२	२४८२७	३३८८४	१६४१५७	४०२१
कपिलवस्तु	१२१८६१	४०१३	१२९६१	१३१७४	८९३१९	२३९४
दाङ्ग	१६२२६६	३३०४	१८९६८	२१४९५	११५५४८	२९५१
बाँके	१२९२३४	३२०५	११४६०	१६५२०	९४६३४	३४१५
बर्दिया	१०६२८५	८४२	९३०२	१००६५	८४८२३	१२५३
नेपाल	६६६०८४१	१५६३७६	६४३६७५	७८८९१७	४९६६५४८	१०५३२५
लुम्बिनी	११४१३४५	२९६४१	१०६५००	१३१४८६	८५३३९५	२०३२३

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना, २०७८

अनुसूची १०.१ : आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा दिगो विकास लक्ष्य सङ्केतका आधारमा बजेट विनियोजन (प्रतिशतमा)

दिगो विकास संकेत	दिगो विकास लक्ष्य	कोशी	मधेश	बागमती	गण्डकी	लुम्बिनी	कर्णाली	सुदुरपश्चिम
०	सांकेतीकरण नगरिएको	०.२२	१३.९७	६४.५९	२९.४८	२७.३१	५६.६८	१९.५१
१	गरिबीको अन्त्य	१२.६९	४.६७		०.२८	०.३१	१६.१७	५.१९
२	शून्य भोकमरी	२.६९	१.८६	१.३८	५.७२	७.३	०.५४	३.२
३	स्वस्थ जीवन	९.८६	१४.१६	२.०७	८.९१	११.४५	१०.०८	१०.४५
४	गुणस्तरीय शिक्षा	२.९८	५.४६	०.५४	१.७५	४.४१	६.२३	५.६६
५	लैङ्गिक समानता	०.०९	०.०३		०.१७	०.३३	०.५४	३.९
६	दिगो सफा पानी तथा सरसफाई सेवा	५.३३	३.३१	०.०५	५.८२	४.०४	०.१५	६.७४
७	आधुनिक उर्जामा पहुँच	०.६९		०.६१		०.३५		
८	समावेशी आर्थिक वृद्धि तथम मर्यादित काम	७.५५	१२.३९	०.३९	०.०२	०.६९	१.५५	२७.४९
९	उद्योग, नवीन खोज र पूर्वाधार	२४.३९	३४.७१	१.३८	३६.१५	२४.६	३.५७	०.६७
१०	असमानता न्यूनीकरण		३.३२	०.२६	०.२८	२.२६	०.३२	१.३३
११	दिगो शहर र वस्तीहरु	८.२३		२४.०८	१.२	८.८६	०.२४	२.०४
१२	दिगो उपभोग तथा उत्पादन	१.३८	०.१	०.५२	५.९५	०.५३	०.०५	०.०७
१३	जलवायु परिवर्तन अनुकुलन	०.४८	४.८२	०.८९	०.४६	३.२९	१.८३	१०.४८
१५	भूसतह स्रोतको उपयोग	४.७२	०.७	०.४	०.३५	१.५९	०.७५	०.९४
१६	शान्तिपूर्ण, न्यायपूर्ण र सशक्त समाज	५.५४		२.६३	३.११	२.६८	१.०९	१.१५
१७	दिगो विकासका लागि साझेदारी	१३.१५	०.५१	०.२२	०.३६		०.२१	१.२

स्रोतः- आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को बजेट वक्तव्यहरु

अनुसुची १०.२ : आ.व. २०८०/८१ मा लुम्बिनी प्रदेश सरकारबाट भएको वित्त हस्तान्तरण

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तह	२६३३१ समानिकरण अनुदान	२६३३२ शसर्त अनुदान	२६३३३ विषेश अनुदान	२६३३४ समपुरक अनुदान	२६३३६ सशर्त अनुदान (पुँजीगत)	२६३३७ विषेश अनुदान (पुँजीगत)	कुल जम्मा
१	नवलपरासी (ब.सु.प.)	८०१०५१०१ बर्दघाट नगरपालिका	९४४१०००	६२४४८६९		१३०५००००	११५५३६५६	८७६८००	४११६६३२५
२	नवलपरासी (ब.सु.प.)	८०१०५१०२ रामग्राम नगरपालिका	९०९५२५०	८७४३९२	३२८२८०	१०५४६७४३	९८४७०९४	९९९७२९	३१६९१४८८
३	नवलपरासी (ब.सु.प.)	८०१०५१०३ सुनवल नगरपालिका	८९५५७५०	२१२००००		१२००००००	१०१६००००	१२०००००	३४४३५७५०
४	नवलपरासी (ब.सु.प.)	८०१०५३०१ सुस्ता गाउँपालिका	६३५५५००	५०००००		८७३२६३४	७२१६९७०	१६३६०७६	२४४४११८०
५	नवलपरासी (ब.सु.प.)	८०१०५३०२ पाल्हीनन्दन गाउँपालिका	६३७८०००	०			११४२८३९३	१५४१५३७	१९३४७९३०
६	नवलपरासी (ब.सु.प.)	८०१०५३०३ प्रतापपुर गाउँपालिका	७४७५२५०	६१९९८२		९६२७५०४	५१०४८७४	१८५३८०५	२४६८१४१५
७	नवलपरासी (ब.सु.प.)	८०१०५३०४ सरावल गाउँपालिका	६६४८७५०	१८७८१६२		८००३४५३	८१०३१९५	९६६०००	२५५९९५६०
८	रुपन्देही	८०१०५०३१ बुटवल उपमहानगरपालिका	१७३७६७५०	६०५५०८२		१४४८४३६१	१३२५४२५८	३६३९९०५	५४८१०३५६
९	रुपन्देही	८०१०५१०४ तिलोत्तमा नगरपालिका	१३४५१२५०	२४२७२२४		१०९७९०१९	१६६१७२९७	३४०३१८१	४६८७७९७१
१०	रुपन्देही	८०१०५१०५ देवदह नगरपालिका	८५५८२५०	१३२००००		८६०२१२२	१०५५६०४१		२९०३६४१३
११	रुपन्देही	८०१०५१०६ लुम्बिनी सांस्कृतिक नगरपालिका	९८७५२५०	१०५९०००		६१४०७६३	२३८४६९४५	९४७७३७	४१८६९६९५
१२	रुपन्देही	८०१०५१०७ सिद्धार्थनगर नगरपालिका	१०२९९७५०	५१९९९९		११९९९५००	१११९९९९२	१००००००	३५०१९२४१
१३	रुपन्देही	८०१०५१०८ सैनामैना नगरपालिका	६४९७२५०	१४४१००७		८९२३१०८	२१०२५१६५	१००००००	३८८८६५३०
१४	रुपन्देही	८०१०५३०५ ओमसतिया गाउँपालिका	६५०३२५०	१९०४८१४		७९७०८८८	५८१८५७७	९३५८०४	२३१३३३३३
१५	रुपन्देही	८०१०५३०६ कन्चन गाउँपालिका	६४०८०००	६४४७३०		९३६६०४७	८३७५११६	१९३३०००	२६७२६८९३
१६	रुपन्देही	८०१०५३०७ कोटहीमाई गाउँपालिका	६८९७७५०	९७००६९		५८५७२८७	९७०५२८७		२३४३०३९३
१७	रुपन्देही	८०१०५३०८ गैडहवा गाउँपालिका	७४८२७५०	२२१९०७१		५२२७८८१	२३९५०१३३		३८८७९८३५
१८	रुपन्देही	८०१०५३०९ मर्चवारी गाउँपालिका	६५८२७५०	११५००००		७३३३५००	७०२५०००		२२०९१२५०
१९	रुपन्देही	८०१०५३१० मायादेवी गाउँपालिका	७६०४२५०	१०७३५९९		६२७९८२७	६८५८३११		२१८१५९८७
२०	रुपन्देही	८०१०५३११ रोहिणी गाउँपालिका	६५६४७५०	२५२००००		८००००००	६४०००००		२३४८४७५०
२१	रुपन्देही	८०१०५३१२ शुद्धोधन गाउँपालिका	७११९०००	७२७४४०		८८६४६९५	६१७७३४१		२२८८८४७६
२२	रुपन्देही	८०१०५३१३ सम्मरीमाई गाउँपालिका	९१७५५००	१२७४२३३	८२८०००	७९७१०००	९४५७१७३		२८७०५९०६
२३	रुपन्देही	८०१०५३१४ सियारी गाउँपालिका	६९३३७५०	२९९५३५१		९३८३८२४	८३०४०००	१५०००००	२९११६९२५
२४	कपिलवस्तु	८०१०५१०९ कपिलवस्तु नगरपालिका	१०४१५२५०	१४५४६२६		८३९६९४२	७७४४४३६		२८०११२५३
२५	कपिलवस्तु	८०१०५११० कृष्णनगर नगरपालिका	८९६४०००	१२७००००		१२००००००	९००५०००	१५०००००	३२७३९०००

अनुसुची १०.२ : आ.व. २०८०/८१ मा लुम्बिनी प्रदेश सरकारबाट भएको वित्त हस्तान्तरण

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तह	२६३३१ समानिकरण अनुदान	२६३३२ शसर्त अनुदान	२६३३३ विषेश अनुदान	२६३३४ समपुरक अनुदान	२६३३६ सशर्त अनुदान (पुँजीगत)	२६३३७ विषेश अनुदान (पुँजीगत)	कुल जम्मा
२६	कपिलवस्तु	८०१०५१११ बाणगंगा नगरपालिका	१०५९०७५०	४३६८८०४		१२४९८६३४	१९०८७३१८	२६७०७३९	४९२१६२४५
२७	कपिलवस्तु	८०१०५११२ बुद्धभुमी नगरपालिका	९२५८७५०	११३७९००	०	११४६४३४०	९८५६९४१	१९००२०३	३३६१८१३४
२८	कपिलवस्तु	८०१०५११३ महाराजगञ्ज नगरपालिका	८०१०७५०	११५००००		१३६१३०४०	८५४६६७६	८८२६४९	३२२०३११४
२९	कपिलवस्तु	८०१०५११४ शिवराज नगरपालिका	९३१८७५०	२०२००००		१२००००००	९१२००००		३२४५८७५०
३०	कपिलवस्तु	८०१०५३१५ मायादेवी गाउँपालिका	७६००५००	५९८८२४		८००००००	१७१५२८९६	९६६४१५	३४३१८६३५
३१	कपिलवस्तु	८०१०५३१६ यसोधरा गाउँपालिका	६५६०२५०	०		२७८७५००	६६७१९१३		१६०१९६६३
३२	कपिलवस्तु	८०१०५३१७ विजयनगर गाउँपालिका	६२३३२५०	५४३८००		५१५९५००	६६९९३२२		१८६३५८७२
३३	कपिलवस्तु	८०१०५३१८ शुद्धोधन गाउँपालिका	६५०५५००	८२३००		६१९८६८१	३९९८८१६		१६७८५२९७
३४	पाल्पा	८०१०५११८ तानसेन नगरपालिका	८६५८७५०	३५६००००		१०७९४९६६	११७५२४५२	१३१७४०८	३६०८३५७६
३५	पाल्पा	८०१०५११९ रामपुर नगरपालिका	६४४७०००	१०१८५०९		८५४४८१७	१६४६०९९१	२५०६०४१	३४९७७३५८
३६	पाल्पा	८०१०५३२२ तिनाउ गाउँपालिका	४४६९२५०	१०९२२२७		८३७११२४	३९७०१३१	८८७९२०	१८७९०६५२
३७	पाल्पा	८०१०५३२३ निस्दी गाउँपालिका	४८९३७५०	५६२००		१००००००००	६०५९७५१		२१००९७०१
३८	पाल्पा	८०१०५३२४ पूर्वखोला गाउँपालिका	४५३००००	०		६१०३९५२	७४६५३८४		१८०९९३३६
३९	पाल्पा	८०१०५३२५ बगनासकाली गाउँपालिका	४९५६०००	०		९६६५२६८	७५८६३३१		२२२०७५९९
४०	पाल्पा	८०१०५३२६ माथागढी गाउँपालिका	५३०४०००	०		७४३०९३९	६८२६७९४		१९५६१७३३
४१	पाल्पा	८०१०५३२७ रम्भा गाउँपालिका	४७३६२५०	११५९३४२		६३३६७५६	८११३२६९		२०३४५६१७
४२	पाल्पा	८०१०५३२८ रिब्दीकोट गाउँपालिका	४४३८५००	८३५०२८	१४९७२००	५६७१२२३	६३४६४९७		१८७८८४४८
४३	पाल्पा	८०१०५३२९ रैनादेवी छहरा गाउँपालिका	५४६९०००	५४५९९८		८७८१०००	७११५७००	५४४६९	२१९६६१६७
४४	अर्घाखाँची	८०१०५११५ भुमिकास्थान नगरपालिका	६०१८७५०	५२००००		१४५८८८९२	९९४७८१८	९८९१९०	३२०६४६५०
४५	अर्घाखाँची	८०१०५११६ शितगंगा नगरपालिका	७१६७०००	१०००००		१२२६४८०१	१०१२७०९७	१७१४०००	३१३७२८९८
४६	अर्घाखाँची	८०१०५११७ सन्धिखर्क नगरपालिका	७१७६७५०	३७५५१६५		१४९५४५८४	१६०५०१३८	१८७३७२६	४३८१०३६३
४७	अर्घाखाँची	८०१०५३१९ छत्रदेव गाउँपालिका	५२९५०००	१०९५८७०		९१२४६००	१२२८५७१९	९५३२०४	२८७५४३९३
४८	अर्घाखाँची	८०१०५३२० पाणिनी गाउँपालिका	५४७९५००	१९६७१९०		९९५२११४	६५२५३१२	९६९७१०	२४८९३८२६
४९	अर्घाखाँची	८०१०५३२१ मालारानी गाउँपालिका	५५७७७५०	१८४०४५६		६६४००००	६३०३४४४		२०३६१६५०
५०	गुल्मी	८०१०५१२० मुसिकोट नगरपालिका	६०१०५००	९५७८५०		९६९७२२२	११०२३३४४		२७६८८९१६

अनुसुची १०.२ : आ.व. २०८०/८१ मा लुम्बिनी प्रदेश सरकारबाट भएको वित्त हस्तान्तरण

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तह	२६३३१ समानिकरण अनुदान	२६३३२ शसर्त अनुदान	२६३३३ विषेश अनुदान	२६३३४ समपुरक अनुदान	२६३३६ सशर्त अनुदान (पुँजीगत)	२६३३७ विषेश अनुदान (पुँजीगत)	कुल जम्मा
५१	गुल्मी	८०१०५१२१ रेसुंगा नगरपालिका	६१५९०००	२०८२०५५		११९९००००	९४३४४५०	७०८१३८२	३६७४६८८७
५२	गुल्मी	८०१०५३३० इस्मा गाउँपालिका	४६१८५००	१११७९९७		९६८०९८०	५९६७१०८		२१३८४५८५
५३	गुल्मी	८०१०५३३१ कालीगण्डकी गाउँपालिका	४३७४७५०	२३११६७२		८३०७२९९	८७४३८८४	२००००००	२५७३७६०५
५४	गुल्मी	८०१०५३३२ गुल्मीदरबार गाउँपालिका	४८७८०००	११०५०००		८००००००	९७८४२०५	२७३१९१०	२६४९९११५
५५	गुल्मी	८०१०५३३३ चन्द्रकोट गाउँपालिका	४८६९७५०	१५४३६२६		६५८०४८२	८१४७३७९		२११४१२३७
५६	गुल्मी	८०१०५३३४ छत्रकोट गाउँपालिका	४८१८०००	११३९३७३		८६०६७३८	८२९२२८७	९९६०००	२३८५२३९८
५७	गुल्मी	८०१०५३३५ धुर्कोट गाउँपालिका	४८५७७५०	१२०८८१०		८८९१४२९	८६७७४६०		२३६३५४४९
५८	गुल्मी	८०१०५३३६ मदाने गाउँपालिका	४७२०५००	१११२८९४		१०००००००	८२३०७९०	२००००००	२६०६४१८४
५९	गुल्मी	८०१०५३३७ मालिका गाउँपालिका	४६९०५००	११०८५९९		७५९१६७७	९१७०३५०	२०११२६९	२४५७२३९५
६०	गुल्मी	८०१०५३३८ रुरु गाउँपालिका	४४०३२५०	१२८५२९३	१००००००	८०६६६०६	१२२७१९६५		२७०२७११४
६१	गुल्मी	८०१०५३३९ सत्यवती गाउँपालिका	५१०६७५०	१६५००००		७३४५२६१	७०८७७५२		२११८९७६३
६२	रुकुम (पूर्व)	८०१०५३४० पुथा उत्तरगंगा गाउँपालिका	५४९६७५०	२०८६०००	२००००००	१००००००	९२९५८५०	१५०००००	३०३७८६००
६३	रुकुम (पूर्व)	८०१०५३४१ भूमे गाउँपालिका	५७९०७५०	७१०१०		१००००००	७९४५६०९	४४२२४८२	२८२२९८५१
६४	रुकुम (पूर्व)	८०१०५३४२ सिस्ने गाउँपालिका	५७८१०००	११४७४१०		७८५७३००	६१५९२५०	३००००००	२३९४४९६०
६५	रोल्पा	८०१०५१२२ रोल्पा नगरपालिका	५८९८७५०	५९४११२		१४०७७४२५	११७६९९९४	१९५४०५३	३४२९४३३४
६६	रोल्पा	८०१०५३४३ त्रिवेणी गाउँपालिका	४९५९७५०	१५७२४१९	९६३११५	८०७७१२२	६३८००८३	१४६३५६५	२३४१६०५४
६७	रोल्पा	८०१०५३४४ थवाङ गाउँपालिका	३०७७२५०	७६७०८३		६२५८६५२	७१८०७८९		१७२८३७७४
६८	रोल्पा	८०१०५३४५ परिवर्तन गाउँपालिका	४३६२७५०	१५००००	१००००००	८२४५७७१	७५४६८५९	२९७३२१६	२४२७८५९६
६९	रोल्पा	८०१०५३४६ माडी गाउँपालिका	३९४९५००	१४९९७४		६५८७७५०	६८०७८६७	१२०५७४१	१८७००८३२
७०	रोल्पा	८०१०५३४७ रुन्टीगढी गाउँपालिका	५२४४०००	४३१७७३		८७३२९४४	९२०४३७४	२५४२२३२	२६१५५३२३
७१	रोल्पा	८०१०५३४८ लुङग्री गाउँपालिका	४४४६७५०	७५५००		९७४९२५२	५७३९८०७	११९१३५०९	२१९२४८१८
७२	रोल्पा	८०१०५३४९ गंगादेव गाउँपालिका	४२८४०००	१९८५६००		७१२२०४४	१०६३०५१०		२४०२२१५४
७३	रोल्पा	८०१०५३५० सुनछहरी गाउँपालिका	३५७६०००	११४९९६४		५३८००००	८०५७१८८	११२११४०	१९२८४२९२
७४	रोल्पा	८०१०५३५१ सुनिल स्मृति गाउँपालिका	५१८७०००	१०९०४९		४२१८७२६	८८६७५१६		१८३८२२९१
७५	प्यूठान	८०१०५१२३ प्यूठान नगरपालिका	६५२१२५०	९२००००		१४४३००००	१३३६७५८२	०	३५२३८८३२

अनुसुची १०.२ : आ.व. २०८०/८१ मा लुम्बिनी प्रदेश सरकारबाट भएको वित्त हस्तान्तरण

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तह	२६३३१ समानिकरण अनुदान	२६३३२ शसर्त अनुदान	२६३३३ विषेश अनुदान	२६३३४ समपुरक अनुदान	२६३३६ सशर्त अनुदान (पुँजीगत)	२६३३७ विषेश अनुदान (पुँजीगत)	कुल जम्मा
७६	प्यूठान	८०१०५१२४ स्वर्गद्वारी नगरपालिका	५४३७५००	४२६९९८		१०५७१४५३	११०२७६४४	४४१६५७९	३१८८०१७४
७७	प्यूठान	८०१०५३५२ ऐरावती गाउँपालिका	४७११५००	१६६२९५		२८५०२६१	८३१८२०१	९६००००	१७००६२५७
७८	प्यूठान	८०१०५३५३ गौमुखी गाउँपालिका	४८२८५००	४९९००		८०८३८०८	८४०००००	३५०००००	२४८६२२०८
७९	प्यूठान	८०१०५३५४ झिमरुक गाउँपालिका	५३३६२५०	१८६३१८३		६३२५७०३	८५८७७१६	१९६१८६१	२४०७४७१३
८०	प्यूठान	८०१०५३५५ नौबहिनी गाउँपालिका	५३२५०००	१२००००		८५०००००	८४८१२००		२२४२६२००
८१	प्यूठान	८०१०५३५६ मल्लरानी गाउँपालिका	४१५७२५०	११०६२६७		६६४७५३८	५८३४०४७	१४६२०९४	१९२०७१९६
८२	प्यूठान	८०१०५३५७ माण्डवी गाउँपालिका	३७११७५०	१३८१६५२	०	५२४२७२१	७९८५७७७	१००००००	१९३२१९००
८३	प्यूठान	८०१०५३५८ सरुमारानी गाउँपालिका	४१२५०००	१३८८२२६		७०९४८६०	६४९३७४६		१९१०१८३२
८४	दाङ	८०१०५०३२ घोराही उपमहानगरपालिका	१७९६७०००	७६५६२७		१३९२९८३०	२६९५३४९२	६९६८३७०	६६५८४३१९
८५	दाङ	८०१०५०३३ तुल्सीपुर उपमहानगरपालिका	१६७५५७५०	५२९१८२०		१२७२०७३६	२१६७४१८६	८७९९६००	६५२४२०९२
८६	दाङ	८०१०५१२५ लमही नगरपालिका	७७५४२५०	२४०३०६२		११७४९०००	७२२००००	२७४१४२६	३१८६७७३८
८७	दाङ	८०१०५३५९ गढवा गाउँपालिका	६६९९७५०	७१००९०		८७८२६५०	१६२२१६७१	१९९६१००	३४४१०२६१
८८	दाङ	८०१०५३६० दंगीशरण गाउँपालिका	४८२८५००	४५६९८०९		७५०००००	१२०६४१२२	३६७११३४	३२६३३५६५
८९	दाङ	८०१०५३६१ बंगलाचुली गाउँपालिका	४९२६७५०	४९६८०११		६११०८३४	११५०००००	१४९९९००	२९००५४९५
९०	दाङ	८०१०५३६२ बबई गाउँपालिका	५३९२५००	१९४८२३६		६९५०४९७	७३७६६६४	२५७८९२१	२४२४६८१८
९१	दाङ	८०१०५३६३ राजपुर गाउँपालिका	५०५३५००	१०३२१५	१००००००	९३०००००	६१९०५९१	१५०००००	२३१४७३०६
९२	दाङ	८०१०५३६४ राप्ती गाउँपालिका	७१११५००	८५०००००	९९९६००	८८०८५१६	९६४४६३७	१०९५७२५	३६१५९९७८
९३	दाङ	८०१०५३६५ शान्तिनगर गाउँपालिका	५२२९७५०	३२६२७८५		५२८४३३४	१३६५८३२७		२७४३५१९६
९४	बांके	८०१०५०३४ नेपालगञ्ज उपमहानगरपालिका	१६९५४५००	९२९५०००		१११३२९५४	१५७७७७३६		५३१६०१९१
९५	बांके	८०१०५१२६ कोहलपुर नगरपालिका	१०४७६७५०	१६७९२९०		८५२३२०८	१५५९३३४५	४७४१४८५	४१०१४०७८
९६	बांके	८०१०५३६६ खजुरा गाउँपालिका	८२०८७५०	४९५००		६४२२५८५	७२३१५३५	१९४०६४७	२३८५३०१७
९७	बांके	८०१०५३६७ जानकी गाउँपालिका	६४२४५००	८७६०३५		६२१६१८०	८६५८९७०	५८८०४९	२२७६३७३४
९८	बांके	८०१०५३६८ डुडुवा गाउँपालिका	६१८५२५०	३७५००		२२८३५६२	२४१६९६५	०	१०९२३२७७
९९	बांके	८०१०५३६९ नरैनापुर गाउँपालिका	५७६१५००	१९५०१६१		५४८४९८३	५९२१०८९		१९११७७३३
१००	बांके	८०१०५३७० बैजनाथ गाउँपालिका	८५९७२५०	५४८५००		९२८३७५६	७३३५२३३	३००००००	२८७६४७३९
१०१	बांके	८०१०५३७१ राप्तीसोनारी गाउँपालिका	८८८९७५०	१८७५६७७		४६००९०२	९०४००००	९५३०००	२५३५९३२९
१०२	बर्दिया	८०१०५१२७ गुलरिया नगरपालिका	९६२९२५०	०		१४३६३४५०	११६११६६७	१४९३१३६	३७०९७५०३
१०३	बर्दिया	८०१०५१२८ ठाकुरबाबा नगरपालिका	७४५२०००	१४७०००	१५०००००	१२५२७०७२	९२८४७३६		३०९१०८०७

अनुसुची १०.२ : आ.व. २०८०/८१ मा लुम्बिनी प्रदेश सरकारबाट भएको वित्त हस्तान्तरण

क्र.सं.	जिल्ला	स्थानीय तह	२६३३१ समानिकरण अनुदान	२६३३२ शसर्त अनुदान	२६३३३ विषेश अनुदान	२६३३४ समपुरक अनुदान	२६३३६ सशर्त अनुदान (पुँजीगत)	२६३३७ विषेश अनुदान (पुँजीगत)	कुल जम्मा
१०४	बर्दिया	८०१०५१२९ बाँसगढी नगरपालिका	८४२८५००	०		७५०००००	६९१९७४९		२२८४८२४९
१०५	बर्दिया	८०१०५१३० मधुवन नगरपालिका	७५३३७५०	९७७१९९		६६२३५७५	१०३९५१६८	३५८७९१९	२९११७६११
१०६	बर्दिया	८०१०५१३१ राजापुर नगरपालिका	८७१५७५०	३०५७२५		१४६५३७१९	७१०४७४५	०	३०७७९९३९
१०७	बर्दिया	८०१०५१३२ बारबर्दिया नगरपालिका	९४२१५००	१०८१३००		१५००००००	१०६९४४००	०	३६१९७२००
१०८	बर्दिया	८०१०५३७२ गेरुवा गाउँपालिका	६३२९२५०	१५००००		१००००००००	५१८१०९०	१००००००	२२६६०३४०
१०९	बर्दिया	८०१०५३७३ बढैयाताल गाउँपालिका	७८०२२५०	१५८४२१२	९२३१५३	१०००००००	१०२६७३४२		३०५७६९५७
	कुल जम्मा		**७५००००००**	**१५८१२६६००**	**१२०३९३४८**	**९५७२५११९५**	**१०५९६५५००७**	**१४२९९१६९३**	**३०८००६३८४४**

अनुसूची १०.३ : आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को स्थानीय तहको बजेट तथा खर्च स्थिति

क्र. स.	स्थानीय तह	बजेट (रू. करोडमा)				खर्च (रू. करोडमा)				खर्च प्रतिशत
		चालु	पुँजीगत	वित्तीय	जम्मा	चालु	पुँजीगत	वित्तीय	जम्मा	
१	बर्दघाट नगरपालिका,नवलपरासी	५७.४७	३७.५३	०.००	**९५.००**	५०.५९	२८.००	०.००	**७८.५८**	८२.७२
२	रामग्राम नगरपालिका,नवलपरासी	५४.२२	६७.२२	०.००	**१२१.४५**	४३.६८	३८.४५	०.००	**८२.१२**	६७.६२
३	सुनवल नगरपालिका,नवलपरासी	५९.९५	३३.१२	०.००	**९३.०७**	५१.४८	२१.९३	०.००	**७३.४१**	७८.८८
४	सुस्ता गाउँपालिका,नवलपरासी	२९.३५	२०.५५	०.००	**४९.८९**	२३.२६	१७.९१	०.००	**४१.१७**	८२.५२
५	पाल्हिनन्दन गाउँपालिका,नवलपरासी	३४.९०	१४.५८	०.००	**४९.४८**	२८.६५	१०.२९	०.००	**३८.९४**	७८.७०
६	प्रतापपुर गाउँपालिका,नवलपरासी	४७.५३	२६.४२	०.००	**७३.९६**	३७.०६	१७.१३	०.००	**५४.२०**	७३.२९
७	सरावल गाउँपालिका,नवलपरासी	३७.१६	१९.४८	०.००	**५६.६४**	३२.०९	१४.२९	०.००	**४६.३८**	८१.८९
८	बुटवल उप महानगरपालिका,रुपन्देही	१४२.८६	९४.६५	१.००	**२३८.५१**	१०७.३७	६१.३२	०.६७	**१६९.३५**	७१.००
९	तिलोत्तमा नगरपालिका,रुपन्देही	८८.२२	१५३.२२	०.००	**२४१.४४**	७४.१२	७८.४३	०.००	**१५२.५६**	६३.१९
१०	देवदह नगरपालिका,रुपन्देही	५८.३३	५०.०६	०.००	**१०८.३९**	४८.७५	२२.७०	०.००	**७१.४५**	६५.९२
११	लुम्बिनी सांस्कृतिक नगरपालिका, रुपन्देही	६३.८२	५२.७३	०.००	**११६.५५**	५२.८८	२२.७७	०.००	**७५.६५**	६४.९०
१२	सिद्धार्थनगर नगरपालिका,रुपन्देही	५८.०१	५५.३४	०.८०	**११४.१५**	५१.६६	२५.६०	०.६६	**७७.९२**	६८.२६
१३	सैनामैना नगरपालिका,रुपन्देही	५३.४५	५९.४८	०.००	**११२.९३**	४४.८१	२१.२४	०.००	**६६.०५**	५८.४९
१४	ओमसतिया गाउँपालिका,रुपन्देही	३२.६५	१७.२८	०.००	**४९.९३**	२७.३२	१५.१६	०.००	**४२.४८**	८५.०८
१५	कन्चन गाउँपालिका,रुपन्देही	३७.३०	१८.३८	०.००	**५५.६८**	३०.८१	१६.३८	०.००	**४७.१८**	८४.७४
१६	कोटहीमाई गाउँपालिका,रुपन्देही	३१.२६	१७.४५	०.००	**४८.७०**	२७.०१	१२.४२	०.००	**३९.४३**	८०.९६
१७	गैडहवा गाउँपालिका,रुपन्देही	३९.००	२२.९८	०.००	**६१.९८**	३२.९४	१८.६०	०.००	**५१.५४**	८३.१६
१८	मर्चवारी गाउँपालिका,रुपन्देही	३३.३७	१५.५७	०.००	**४८.९४**	२६.३०	१२.१२	०.००	**३८.४२**	७८.५०
१९	मायादेवी गाउँपालिका,रुपन्देही	३६.८३	१८.४८	०.००	**५५.३१**	२९.१२	११.८१	०.००	**४०.९३**	७४.०१
२०	रोहिणी गाउँपालिका,रुपन्देही	३८.४५	१७.७७	०.००	**५६.२२**	३२.३१	१२.४६	०.००	**४४.७६**	७९.६२
२१	सम्मरीमाई गाउँपालिका,रुपन्देही	३३.७५	१७.६३	०.००	**५१.३८**	२६.६१	१४.३५	०.००	**४०.९६**	७९.७२
२२	सियारी गाउँपालिका,रुपन्देही	४५.२५	१९.०६	०.००	**६४.३०**	४०.१८	१५.५६	०.००	**५५.७४**	८६.६८
२३	सुद्धोधन गाउँपालिका,रुपन्देही	३८.५९	२६.७८	०.००	**६५.३७**	३२.६७	१५.७३	०.००	**४८.४०**	७४.०४
२४	कपिलवस्तु नगरपालिका,कपिलवस्तु	७०.१९	४१.२०	०.००	**१११.३८**	५६.३४	२१.८२	०.००	**७८.१६**	७०.१७
२५	कृष्णनगर नगरपालिका,कपिलवस्तु	५०.२६	३८.६२	०.००	**८८.८८**	३६.९१	२६.६०	०.००	**६३.५१**	७१.४५
२६	बाणगंगा नगरपालिका,कपिलवस्तु	७४.२७	५४.६४	०.००	**१२८.९१**	६३.५१	४३.४८	०.००	**१०६.९९**	८३.००
२७	बुद्दभुमी नगरपालिका,कपिलवस्तु	६१.५४	३०.३६	०.००	**९१.९१**	४९.४१	२४.०४	०.००	**७३.४५**	७९.९२
२८	महाराजगंज नगरपालिका,कपिलवस्तु	४९.०४	३०.९६	०.००	**८०.००**	३९.८१	१५.७२	०.००	**५५.५३**	६९.४१
२९	शिवराज नगरपालिका,कपिलवस्तु	६६.५६	२८.१६	०.००	**९४.७१**	५६.५०	२०.१३	०.००	**७६.६२**	८०.९०
३०	मायादेवी गाउँपालिका,कपिलवस्तु	४६.०७	१८.९४	०.००	**६५.०१**	३६.०२	१६.६०	०.००	**५२.६२**	८०.९५
३१	यशोधरा गाउँपालिका,कपिलवस्तु	४२.१३	१५.८७	०.०१	**५८.०१**	२९.२४	८.५८	०.००	**३७.८२**	६५.१९
३२	विजयनगर गाउँपालिका,कपिलवस्तु	३४.७४	२३.०७	०.००	**५७.८२**	३०.३०	१५.९०	०.००	**४६.२०**	७९.९१
३३	शुद्दोधन गाउँपालिका,कपिलवस्तु	३८.३९	१८.०१	०.००	**५६.४०**	३१.७९	१४.५७	०.००	**४६.३६**	८२.२०
३४	तानसेन नगरपालिका,पाल्पा	६०.५१	४४.६३	०.००	**१०५.१४**	५४.६४	३१.८३	०.००	**८६.४७**	८२.२४
३५	रामपुर नगरपालिका,पाल्पा	५३.७८	१९.७७	०.००	**७३.५५**	४६.५९	१३.०६	०.००	**५९.६५**	८१.०९
३६	तिनाउ गाउँपालिका,पाल्पा	३७.०९	१६.४३	०.००	**५३.५२**	३०.७८	१४.३६	०.००	**४५.१४**	८४.३४
३७	निस्दि गाउँपालिका,पाल्पा	४३.७५	२५.०८	०.००	**६८.८४**	३७.४२	१७.३५	०.००	**५४.७७**	७९.५७
३८	पुर्वखोला गाउँपालिका,पाल्पा	३४.०८	१३.५१	०.००	**४७.५८**	२९.७७	१०.८८	०.००	**४०.६५**	८५.४२
३९	बगनासकाली गाउँपालिका,पाल्पा	३७.०५	१४.१०	०.००	**५१.१५**	३३.५९	१२.१४	०.००	**४५.७३**	८९.३९
४०	माथागढी गाउँपालिका,पाल्पा	४३.२३	२०.९९	०.००	**६४.२२**	३४.३६	१६.७१	०.००	**५१.०७**	७९.५२
४१	रम्भा गाउँपालिका,पाल्पा	३४.३४	१५.६८	०.००	**५०.०१**	२८.०९	११.१३	०.००	**३९.२२**	७८.४२
४२	रिब्दिकोट गाउँपालिका,पाल्पा	३७.४७	१७.२७	०.००	**५४.७४**	३२.५२	१२.२६	०.००	**४४.७९**	८१.८१
४३	रैनादेवी छहरा गाउँपालिका,पाल्पा	४६.४७	१९.०४	०.००	**६५.५०**	४०.५४	१३.७५	०.००	**५४.२९**	८२.८८
४४	भुमिकास्थान नगरपालिका,अर्घाखाँची	५२.४९	२०.६९	०.००	**७३.१८**	४१.५३	१७.७३	०.००	**५९.२६**	८०.९७
४५	शितगंगा नगरपालिका,अर्घाखाँची	६३.८५	२३.०३	०.००	**८६.८८**	५४.०१	२०.४५	०.००	**७४.४६**	८५.७०
४६	सन्धिखर्क नगरपालिका,अर्घाखाँची	५४.२३	३६.२५	०.००	**९०.४८**	४८.३४	३३.९३	०.००	**८२.२६**	९०.९२
४७	छत्रदेव गाउँपालिका,अर्घाखाँची	३७.७५	१९.०३	०.००	**५६.७८**	३१.६१	१६.४३	०.००	**४८.०४**	८४.६१
४८	पाणिनी गाउँपालिका,अर्घाखाँची	५०.०५	१६.०१	०.००	**६६.०६**	४१.७८	१३.७६	०.००	**५५.५४**	८४.०७
४९	मालारानी गाउँपालिका,अर्घाखाँची	४८.०४	१४.८९	०.००	**६२.९३**	४०.३२	११.९५	०.००	**५२.२७**	८३.०६
५०	मुसिकोट नगरपालिका,गुल्मी	४७.६९	२१.३९	०.००	**६९.०८**	४१.३०	१६.१४	०.००	**५७.४४**	८३.१५
५१	रेसुङ्गा नगरपालिका,गुल्मी	४३.५६	१५.२६	०.००	**५८.८२**	३९.५३	१३.४७	०.००	**५३.००**	९०.१०
५२	इस्मा गाउँपालिका,गुल्मी	३४.४९	१५.४६	०.००	**४९.९५**	२८.७७	११.९०	०.००	**४०.६७**	८१.४२
५३	कालीगण्डकी गाउँपालिका,गुल्मी	३८.५६	१४.६७	०.००	**५३.२३**	३२.७२	१२.६५	०.००	**४५.३८**	८५.२४
५४	गुल्मीदरबार गाउँपालिका,गुल्मी	३४.२३	१३.७३	०.००	**४७.९६**	३०.९५	११.८५	०.००	**४२.८०**	८९.२५
५५	चन्द्रकोट गाउँपालिका,गुल्मी	३८.५७	१२.५४	०.००	**५१.११**	३२.८५	१०.०५	०.००	**४२.९०**	८३.९३
५६	छत्रकोट गाउँपालिका,गुल्मी	३४.८१	२०.७४	०.००	**५५.५५**	३१.०५	१८.४५	०.००	**४९.५०**	८९.११
५७	धुर्कोट गाउँपालिका,गुल्मी	३८.९३	१८.००	०.००	**५६.९३**	३४.६५	१५.६८	०.००	**५०.३३**	८८.४२
५८	मदाने गाउँपालिका,गुल्मी	३२.३८	२१.५४	०.००	**५३.९२**	२९.१७	१८.४२	०.००	**४७.५९**	८८.२६
५९	मालिका गाउँपालिका,गुल्मी	३६.५३	१८.६०	०.००	**५५.१२**	३२.२४	१६.०३	०.००	**४८.२७**	८७.५७
६०	रुरुक्षेत्र गाउँपालिका,गुल्मी	३६.९१	२१.६९	०.००	**५८.६०**	३३.७२	१८.६२	०.००	**५२.३४**	८९.३१
६१	सत्यवती गाउँपालिका,गुल्मी	४१.९४	१९.१५	०.००	**६१.०९**	३५.९९	१४.६२	०.००	**५०.६१**	८२.८५
६२	पुथा उत्तरगंगा गाउँपालिका,रुकुमकोट	३६.४९	१२.९४	०.००	**४९.४३**	३२.१२	११.१५	०.००	**४३.२७**	८७.५४

६३	भूमे गाउँपालिका,रुकुमकोट	३२.६०	१७.९०	०.००	**५०.५०**	२९.२८	१५.५५	०.००	**४४.८३**	८८.७७
६४	सिस्ने गाउँपालिका,रुकुमकोट	३८.६५	१३.६५	०.००	**५२.३०**	३२.९२	९.९३	०.००	**४२.८५**	८१.९३
६५	रोल्पा नगरपालिका,रोल्पा	४३.८७	१८.६३	०.००	**६२.५०**	३८.९७	१६.२६	०.००	**५५.२२**	८८.३६
६६	त्रिवेणी गाउँपालिका,रोल्पा	३६.१२	१५.९९	०.००	**५२.११**	३१.५७	१३.६९	०.००	**४५.२६**	८६.८६
६७	थबाङ गाउँपालिका,रोल्पा	२१.५८	१४.१३	०.००	**३५.७२**	१७.३१	११.४७	०.००	**२८.७९**	८०.५९
६८	परिवर्तन गाउँपालिका,रोल्पा	३३.७४	११.२४	०.००	**४४.९८**	२८.२५	१०.१५	०.००	**३८.४०**	८५.३८
६९	माडी गाउँपालिका,रोल्पा	२६.६७	११.४८	०.००	**३८.१५**	२४.३२	९.२१	०.००	**३३.५३**	८७.८८
७०	रुन्टीगढी गाउँपालिका,रोल्पा	३७.७३	१६.२४	०.००	**५३.९७**	३२.६६	१४.१०	०.००	**४६.७६**	८६.६३
७१	लुङग्री गाउँपालिका,रोल्पा	२८.६४	१४.६५	०.००	**४३.२९**	२४.५६	१३.१९	०.००	**३७.७५**	८७.१९
७२	गंगादेव गाउँपालिका,रोल्पा	३४.७७	११.६६	०.००	**४६.४३**	२७.८०	८.६६	०.००	**३६.४५**	७८.५२
७३	सुनछहरी गाउँपालिका,रोल्पा	२८.४३	११.६३	०.००	**४०.०७**	२३.२०	९.२२	०.००	**३२.४२**	८०.९२
७४	सुनिलस्मृति गाउँपालिका,रोल्पा	३५.१९	१६.१८	०.००	**५१.३७**	३१.३५	११.६२	०.००	**४२.९७**	८३.६५
७५	प्युठान नगरपालिका,प्युठान	५१.८८	१९.१९	०.११	**७१.१८**	४७.५७	१५.६५	०.००	**६३.२२**	८८.८२
७६	स्वर्गद्वारी नगरपालिका,प्युठान	४५.१८	२०.३८	०.००	**६५.५६**	३८.६०	१७.६३	०.००	**५६.२३**	८५.७७
७७	ऐरावती गाउँपालिका,प्युठान	३२.७१	१७.०८	०.००	**४९.८०**	२८.९७	१४.१६	०.००	**४३.१३**	८६.६०
७८	गौमुखी गाउँपालिका,प्युठान	३४.६९	११.११	०.००	**४५.८१**	३२.८५	८.९९	०.००	**४१.८५**	९१.३५
७९	झिमरुक गाउँपालिका,प्युठान	३८.९९	१२.१५	०.००	**५१.१४**	३४.०८	१०.०६	०.००	**४४.१५**	८६.३३
८०	नौबहिनी गाउँपालिका,प्युठान	३७.६५	१४.५८	०.००	**५२.२३**	३४.०९	१२.९६	०.००	**४७.०५**	९०.०८
८१	मल्लरानी गाउँपालिका,प्युठान	२८.००	१५.३३	०.००	**४३.३३**	२३.९२	१०.७१	०.००	**३४.६३**	७९.९१
८२	माण्डवी गाउँपालिका,प्युठान	२९.२१	१२.७५	०.००	**४१.९७**	२४.४०	१०.८१	०.००	**३५.२२**	८३.९२
८३	सरुमारानी गाउँपालिका,प्युठान	३२.२०	११.६०	०.००	**४३.८०**	२६.६६	८.३५	०.००	**३५.०१**	७९.९३
८४	घोराही उप महानगरपालिका,दाङ	१२४.६७	८४.५५	०.००	**२०९.२२**	१०८.५७	६६.०५	०.००	**१७४.६२**	८३.४६
८५	तुल्सीपुर उप महानगरपालिका,दाङ	१२३.२६	६७.७९	०.००	**१९१.०५**	१०४.९१	४४.६६	०.००	**१४९.५७**	७८.२९
८६	लमही नगरपालिका,दाङ	५६.७२	३९.३७	०.००	**९६.०८**	४२.२२	२७.००	०.००	**६९.२२**	७२.०४
८७	गढवा गाउँपालिका,दाङ	४४.०७	१९.५९	०.००	**६३.६६**	३७.०७	१५.७०	०.००	**५२.७६**	८२.८८
८८	दँगीशरणा गाउँपालिका,दाङ	२७.५३	१७.२५	०.००	**४४.७८**	२३.७९	१२.९१	०.००	**३६.७०**	८१.९६
८९	बँगलाचुली गाउँपालिका,दाङ	३६.८९	१५.१८	०.००	**५२.०७**	३१.५३	११.२८	०.००	**४२.८१**	८२.२१
९०	बबई गाउँपालिका,दाङ	३२.००	१८.१३	०.००	**५०.१३**	२५.७७	१२.२४	०.००	**३८.०२**	७५.८४
९१	राजपुर गाउँपालिका,दाङ	३५.९२	२४.९९	०.००	**६०.९०**	२८.५३	१७.२७	०.००	**४५.८१**	७५.२१
९२	राप्ती गाउँपालिका,दाङ	४३.०२	१९.४६	०.००	**६२.४९**	३९.८०	१७.४६	०.००	**५७.२६**	९१.६४
९३	शान्तिनगर गाउँपालिका,दाङ	३०.५८	१६.०९	०.००	**४६.६७**	२६.९२	९.५१	०.००	**३६.४३**	७८.०६
९४	नेपालगँज उप महानगरपालिका,बाँके	११९.९८	६१.२४	४.००	**१८५.२२**	१००.०६	४३.१४	३.७२	**१४६.९२**	७९.३२
९५	कोहलपुर नगरपालिका,बाँके	७१.७३	४२.७९	०.००	**११४.५३**	५७.३५	२७.७९	०.००	**८५.१४**	७४.३४
९६	खजुरा गाउँपालिका,बाँके	५५.४६	३१.१८	०.००	**८६.६४**	४९.७५	२१.६१	०.००	**७१.३६**	८२.३६
९७	जानकी गाउँपालिका,बाँके	३५.५८	१३.०८	०.००	**४८.६६**	३०.८०	१०.३२	०.००	**४१.१२**	८४.४९
९८	डुडुवा गाउँपालिका,बाँके	३८.६३	१४.९४	०.००	**५३.५७**	३३.१६	९.९०	०.००	**४३.०६**	८०.३८
९९	नरैनापुर गाउँपालिका,बाँके	३८.७५	१०.२७	०.००	**४९.०२**	३२.४८	७.६१	०.००	**४०.०९**	८१.७९
१००	बैजनाथ गाउँपालिका,बाँके	५३.७६	२३.७१	०.००	**७७.४७**	४४.८१	१९.९२	०.००	**६४.७३**	८३.५५
१०१	राप्तीसोनारी गाउँपालिका,बाँके	६४.७६	१९.९०	०.००	**८४.६५**	५२.८७	१३.८६	०.००	**६६.७२**	७८.८२
१०२	गुलरिया नगरपालिका,बर्दिया	५३.८२	३०.३१	०.००	**८४.१३**	४८.०३	२७.८१	०.००	**७५.८४**	९०.१४
१०३	ठाकुरबाबा नगरपालिका,बर्दिया	४९.६३	३०.४८	०.००	**८०.११**	४३.६८	१८.२१	०.००	**६१.९०**	७७.२७
१०४	बाँसगढी नगरपालिका,बर्दिया	५१.४५	४२.४०	०.००	**९३.८५**	४०.७२	२२.४६	०.००	**६३.१८**	६७.३२
१०५	बारबर्दिया नगरपालिका,बर्दिया	५८.४६	३७.८१	०.००	**९६.२८**	४९.८७	२६.८७	०.००	**७६.७४**	७९.७१
१०६	मधुवन नगरपालिका,बर्दिया	४७.८४	३०.२८	०.००	**७८.१२**	३९.३७	१५.९३	०.००	**५५.३०**	७०.७९
१०७	राजापुर नगरपालिका,बर्दिया	५८.४८	३४.५४	०.००	**९३.०३**	४७.५७	२२.३०	०.००	**६९.८६**	७५.१०
१०८	गेरुवा गाउँपालिका,बर्दिया	३८.४२	२१.८८	०.००	**६०.३०**	३१.५२	१६.२४	०.००	**४७.७६**	७९.२१
१०९	बढैयाताल गाउँपालिका,बर्दिया	४८.४६	४६.५७	०.००	**९५.०४**	३८.०३	२५.४८	०.००	**६३.५१**	६६.८२